Ștefan AGOPIAN

Sara

ROMAN

virtual-project.eu

De același autor:
Ziua mâniei
Tache de catifea
Tobit (Premiul Asociației Scriitorilor din România)
Manualul întâmplărilor (Premiul Uniunii Scriitorilor)
Însemnări din Sodoma
Republica pe eșafod (Premiul Asociației Scriitorilor din București)
Fric (Premiul revistei *Cuvântul* pentru cea mai bună proză a anului)

2006 by Editura POLIROM, pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României:

AGOPIAN, ȘTEFAN

Sara / Ștefan Agopian. – Iași; Polirom, 2006
ISBN. 973-681-998-1

821.135.1-31

Printed in ROMANIA

Ștefan AGOPIAN

Sara

ROMAN
Ediția a III-a,
revăzută

POLIROM
– 2006 –

Toamna anului 1703, Sibiu

1. Măceșele

Domnișoara Clara Barberini îi surâse Gertrudei și cele două fete continuară să surâdă și să privească în zare așteptând și privind și hurducăiala plăcută și liniștitoare a cabrioletei care le purta surâsul și privirea ușor visătoare, voalată parcă din cauza aerului rece-călduț al acelei dimineți, hurducăiala aceea le produse o amorțeală ciudată în pântece. O șuviță din părul negru al Clarei Barberini se întinse unduitoare prin aer, se desfășură mătăsoasă și aducătoare de presimțiri, ovalul feței, alb cu reflexe albăstrui, se făcu puțin roșu înspre pomeți, pleoapele i se zbătură de câteva ori, își opri cu mâna bătăile repezi ale inimii, apăsându-și sânul micuț și moale ca o periniță de ace, simți o împunsătură și se făcu palidă, avu iar culoarea dintotdeauna, sideful albăstrui al scoicilor din apele reci și limpezi.

— Ce este? întrebă Gertruda, sora ei grasă și albă, privirea ei azurie acum păru o clipă neliniștită.

Mama fetelor, Dorothea Barberini, doamna consilier, cum îi spunea toată lumea, născută Gross, al cărei tată, ratsherren-ul Gross, murise nu de mult, spuse:

— Nu uitați că nu e prea mult de când am ieșit din doliul după bunicul vostru, senatorul bătrân, și că dacă astăzi suntem aici, asta e numai din cauza ta Clara și a nebuniei tale, dar și fiindcă ești mai palidă ca de obicei. Asta l-a îngrijorat pe tatăl tău și pe doctorul Hübner.

— Așa este! spuse Gertruda, păru deodată înțeleaptă și îngăduitoare, zulufii aproape albi, care scăpaseră din strânsoarea pieptănăturii, străluciră în aer. O transpirație fină îi umezise tâmplele. Panglica roșie, pe care și-o împletise în păr, străluci și ea. Fața ei rotundă și plină păru că se adună deodată, ca un cerc bine strunit, în jurul unui centru nevăzut, dar prea bine știut, bunătatea și înțelegerea, ceea ce ne face să fim așa. Acel *așa este* păru să o prefacă într-o soră mai mare și de aceea mai puțin distrată și mai puțin veselă decât simțea în clipele acelea că este. Cei care știu, știu însă că sunt surori gemene, chiar dacă nici asemănarea fizică, nici cea a firii nu te puteau face vreo clipă să te gândești la așa ceva. Nici nu ne vom gândi.

În afară de cabrioleta familiei Barberini, din care lipsește domnul consilier-senator, mai sunt trei cabriolete, care acum se depărtează de zidurile orașului. Le însoțesc câțiva trabanți albaștri pentru pază, precum și trei domni și o doamnă, toți patru călare. Doamna se numește Elisabeta Zabanius, născută Haupt, și este soția comitelui națiunii săsești Ioan Zabanius de Harteneck. Cei trei bărbați sunt: Haupt Rittmeister-ul Mihail Maan, Nagy de Șard, un nobil ungur, și Ioan Tobit, care în momentul acesta are 25 de ani. Mult în urma lor, de abia ieșind pe poarta Berger, e o căruță cu merinde și băutură, precum și obiecte de primă trebuință doamnelor plecate într-o scurtă călătorie, precum și puști cu rotiță pregătite pentru cazul în care domnii ar binevoi să vâneze.

Cerul este înalt și albastru. Singură într-o cabrioletă, eroina noastră, de ce n-am spune-o, totuși?, Sara Hübner, privește pe lângă vizitiu, undeva în praful drumului încă umed de peste noapte. Are o ținută dreaptă, ușor rigidă, e totuși o oarecare moliciune abia ghicită în arcuirea gâtului și, și mai multă în privirea ei din care parcă lipsește ceva. Ochii ei rotunzi și negri par lipsiți de ceva foarte important, par negri din lipsă de culoare, iar nu din cauza prea multor culori amestecate și care, în umbră sau poate în amurg să ți se pară negri, ei fiind peste zi, în alte împrejurări și stări, de la catifelatul căprui amestecat cu galben și puțin verde, până la un căprui închis și umed, dar totuși cald în ciuda umezelii. Irisul, în totalitatea lui, pare o deschizătură spre interiorul acestei femei, e ca și cum te-ai uita prin niște orificii de mărimea unui bănuț spre un hău noptatec și prin orificiile acelea lumina este absorbită ca o apă, prăvălindu-se aproape, făcându-te să te înfieri și poate să te întrebi ce ar putea fi și altceva dincolo de acest vid luminos, în hău. Și totuși moliciunea despre care am vorbit mai înainte nu te poate face să nu te gândești, și la asta contribuie în primul rând aspectul ca de ghips bine lustruit, mai bine spus de alabastru, acel ghips străbătut de firișoare transparente, al feței sale, să nu te gândești, spun, la o oarecare mortificare a cărnii, dar mai ales a pieliței fine care îi acoperă carnea feței, o pieliță întinsă până la transparență, dar fără să lase impresia efortului, ceva foarte fin și foarte întins, aproape o stare naturală a transparentului organic, o vitrificare a celulei, dar mai

ales a lichidului osmotic cuprins în ea, nici o pulsație, nimic care să sugereze vreo clipă efortul învierii unei structuri anorganice, dar știind, simțind asta, că sub toate aceste aparențe, sub ele nu se poate să nu se ascundă pulsația neliniștită a sângelui și a adevăratei cărni și că aparențele nu fac decât să ascundă încă o dată ceea ce este mai important în noi: sufletul. Putem spune privind-o și privind-o pe Sara, chiar din mersul legănat și încet al cabrioletei și prin aerul acela ușor colorat în albastru transparent și rece, dar acum și puțin roșiatic, e un roșu al frunzelor începând să moară, precum și al soarelui dintr-o toamnă oarecare, toamna anului 1703, putem spune, cu dreptul de a greși desigur, dar și cu certitudinea subiectivă care ne mână spre ceva încă neștiut, dar în mare măsură presimțit și închipuit de noi, putem spune, repet, că pe obrazul acestei femei, în jocul de lumini reci al unor cristale invizibile, din toată transparența asta minerală, prin el se străvede o transparență și un joc mineral și indiferent al acelui duh care ne mână, sufletul.

Nagy de Șard își înfipse pintenii în burta umflată a iepei pe care o călărea și animalul făcu un efort, își purtă stăpânul în galop prin aerul albastru și rece și cu o dungă lată de o palmă la orizont, roșie, soarele. Ajunse în dreptul ultimei cabriolete, a patra, și odată ajuns acolo încetini puțin, merse în pas cu calul grăsuliu pe care îl mâna un vizitiu cocoșat, dar foarte înalt și slab, vizitiul baronului Spurck, acesta, ultimul, cocoșat și el, singurul fiu al adevăratului Spurk, negustorul de mirodenii Spurk. Negustorul murise demult, dar înainte să moară a fost înnobilat de către bunul nostru împărat, pentru simplul motiv de a fi livrat curții imperiale, într-o vreme de mare restriște, 1000 de funți de piper negru, pe atunci când funtul ajunsese să coste în loc de 4 florini, 10. L-a vândut numai cu 3 și a primit în schimbul diferenței titlul de baron, așa că pe crucea lui din cimitirul de lângă Leichenthorlein s-a putut scrie baron, iar nu pur și simplu Spurk. Fiul și-a adăugat o literă la nume (c) și acum este un adevărat baron Spurck, rentier. Fiindcă avusese prevederea să-și lichideze aproape toată averea, iar banii să-i depună, dar nu!, lucrurile nu pot fi atât de simple, cu banii a cumpărat aur. A plătit cât o fi plătit unui aurar și și-a transformat aurul în bare lungi și

subțiri ca niște bastoane și bastoanele alea, de câte 15000 de uncii fiecare, le-a pus într-un colț al camerei în care dormea. Și-a cumpărat apoi un fierăstrău din acelea cu care bijutierii taie metalele, aur sau argint, și când avea chef, ori de câte ori, lua fierăstrăul cu pânză subțire și dinți deși și tăia o bucățică dintr-un baston, mereu același, până îl termina. Așa putea ști precis ce avere are și cam câte degete din ea se consumase. De obicei tăia bucăți de mărimea unui ducat de zece, dar cu timpul, zgârcindu-se, ajunsese la ducați de trei (*Croner Dreyer*). În definitiv era mult mai plăcut să tai felii subțiri și multe, nu mai avea nevoie nici să le măsoare, era sigur dintr-o privire unde să așeze fierăstrăul și să înceapă tăierea. Nu-i mai rămânea decât să strângă cu grijă pilitura prețioasă, rezultată în urma tăierii, apoi s-o pună într-un borcan și să se bucure privind-o.

Glumim!: Baronul Spurck e ultimul baron dintr-un șir lung de baroni înnobilați încă de pe vremea lui Mathias și acest șir nu are nici o legătură cu piperul sau cu vreo altă mirodenie, oricare ar fi ea. A avut însă legătură (înnobilarea) cu meseria armelor. Baronul Spurck nu este cocoșat, dar cine știe din ce capriciu, trecător desigur, și-a împodobit spinarea cu o cocoașă falsă, în lipsa uneia cât de cât adevărate. Baronul Spurck este însă renumit prin ciudățeniile lui de tot felul, această cocoașă, de exemplu, acum. Și nici vizitiul nu este cocoșat. Pentru a fi pe placul stăpânului său și-a pus și el o cocoașă falsă și, atunci când s-a hotărât să o facă, dar mai ales după aceea, a fost urmat imediat de toți servitorii casei, slugile bătrâne și grave de pe strada Torrenbach. Cu cocoașă sau nu, baronul Spurck are 40 de ani, este gras și chel, cu o privire plictisită de miop. Acest baron este acum în cabrioleta lui și sâsâie, poate că spune ceva adresându-i-se lui Nagy de Șard, acestuia. Acesta nu înțelege însă nimic din sâsâit. Și atunci răspunde că adică da, fiindcă o afirmație înseamnă oricum un răspuns la orice s-ar ascunde sub un sâsâit.

— Cum adică, da? se miră baronul. Nu am spus nimic!

Și apoi îi explică, așteptând ca urechea lui Nagy de Șard să fie în dreptul gurii lui, că nu a făcut decât să sâsâie sugându-și un dinte bolnav sau poate că zgomotul a fost un țâțâit.

Nu vreau să credeți, în urma acestui dialog, dar mai ales în urma celor spuse mai sus de dialog, că Spurck ar fi vreun fel de măscărici, iar Nagy de Șard, tânărul ungur și nobil, vreun prost.

Baronul Spurck este pur și simplu un bărbat de 40 de ani, inteligent, dar plictisit, iar faptul că poartă o cocoașă falsă nu e decât, încă o dată, semnul plictiselii și al inteligenței. Și poate și al averii și al numelui pe care îl poartă.

Nagy de Șard este un nobil ungur în vârstă de 21 de ani. Are tuleie blonde și rare, o privire vioaie, dar ușor tremurată din cauza clipitului prea des. Ca și cum ar fi avut un gunoi în fiecare ochi și clipește așa, repede și lăcrimat, din cauza celor două gunoaie. Este secretar particular al comitelui națiunii, un stagiu desigur, fiindcă pe acest tânăr domn îl așteaptă alte onoruri și, desigur, mai adevărate, o moșie și un titlu, tot ce pot să aducă ele, precum și un sfârșit onorabil, o prietenie cu cel ce va scrie peste treizeci de ani, mai puțin poate:

Citat: „Nu-i a mirare, surioară dragă, dacă dumnealui Bercséenyi au murit. Adevărat este că toți suntem sortiți pieirii, dară acesta mai cu samă ca alții, că i-au desfăcut leșul și nu avea într-însul nici fărâmă cătovă; era putred cu totului tot pe denlăuntru... Dară știu că l-au îngropat într-un paraclis grecesc.”

Acum Nagy și Spurck vorbesc ungurește: despre vreme desigur, nu despre vremuri, apoi despre vremuri, unul dintre ei spune, nu știm cine:

— Vremurile s-au înrăit!

Vremea se lasă ușor peste oameni, dar oamenii sunt aceiași și vremea este desigur frumoasă, toamna anului 1703, ziua sfântului Gallus, octombrie adică, 13.

În ziua de 13 octombrie, anul 1703, mai mulți nobili domni, precum și nobile doamne, cei prezentați mai sus și chiar și cei aflați într-un plan invizibil, dar totuși existent, au părăsit orașul prin poarta Berger, nu știm încă de ce. Îi vedem însă în droștile lor sau călări, depărtându-se de zidurile roșii și verzi, este ora 10 dimineața.

2. Mala omnia

Bocănind ușor, Rafail urcă până la apartamentul lui Tobit, în liniștea acelei dimineți devreme, se opri în fața ușii, apăsă clanța și ușa se deschise fără nici un zgomot, intră. O lumină difuză, cenușie încă, metalică, îl învălui. Lucrurile lui Tobit erau împrăștiate prin cameră, le adună cu bastonul într-o grămăjoară, apoi se așeză. Puse bastonul alături de el. Închise ochii și figura lui albă ca varul se destinse.

— Sunt obosit! spuse și consoanele apicale se rostogoliră năclăite din gura lui, tăcu.

O fetișcană subțire răsări dintre așternuturi, căscă ochii, țâțele ei mici și moi, având în loc de sfârcuri două găuri negre și încrețite, se lăsară în jos atunci când, punându-se în patru labe, stăpâna lor coborî de-a-ndărătelea din pat și privind ca o pisică la cel din scaun, vizitatorul Rafail.

— Îmbracă-te! spuse Rafail cel cu ochii închiși, dormind parcă.

— Cine ești? întrebă ea în timp ce fesele îi atinseră peretele rece, înfiorând-o.

— Unde e Tobit? întrebă el, tăcu.

Femeia se ridică în picioare și se lipi de perete, își supse pântecul ușor rotunjit ca al unei femei adevărate, în rest nu părea așa.

— Nu știu! spuse, un spasm vizibil îi contractă mușchii burții și ai coapselor.

— Nu-ți fie frică, spuse el, deschise ochii și o privi.

Ea surâse și atunci intră Tobit, ea continuă să surâdă.

— Cine e muierușca asta? întrebă Tobit.

— Dorm și visez, spuse Rafail, și acum tu vezi ce visez eu.

— Aha! spuse Tobit, se aplecă și luând grămada de lucruri pe care o făcuse Rafail o aruncă în spatele unei draperii. Lumina se făcuse argintie acum.

Se așeză și el pe un scaun cu spătar și simțindu-l neprimitor se foi o vreme, apoi închise ochii, stătu așa. Liniile feței, adânci, de om nedormit parcă, se adânciră și mai tare, părea că se gândește, răsuflând egal, la ceva, nu știm la ce. După un timp, cât?, lumina se făcuse acum mai adevărată: roșu amestecat cu un galben pufos și cu cenușiu, Tobit se ridică și ieși din cameră. Închise ușa și de după ea îl auzi pe Rafail, foșnetul pe care îl face un

bărbat plutind prin aer, un foșnet pedicular și ușor grețos. Icni și răsuflând adânc își opri icnetul, gura i se umplu cu salivă acrișoară și limpede ca o apă.

Coborî treptele scârțâitoare, un praf fin, mirosind a roșcovă pisată, se ridică în aerul întunecat al scărilor. Își învinse sila și coborând mai departe intră în bucătăria casei. Marta îl privi de după bonetă, îl cercetă o clipă, dar nu spuse nimic, figura ei de prepelicar casnic se întoarse spre oalele din care ieșea un abur leșios, păru preocupată de oale. Apoi spuse:

— Oi fi vrând să mănânci? spuse, dar fără să se uite la el și cu o lingură ca o spatulă scoase dintr-o oală o bucată de carne: Mănâncă! Trânti carnea într-o farfurie cu desene spălăcite și i-o întinse.

El întinse mâna și apucă farfuria. Se aplecă și o mirosi, carnea mirosea bine fără să miroasă însă cine știe ce, prea binele mâncării și apoi prea binele burții. Se așeză și își tăie o felie uriașă de pâine și cu pâinea într-o mână și cu carnea în cealaltă, mușcă din pâine, apoi din carnea fierbinte. Un fir de zeamă călduță și lipicioasă i se scurse pe bărbie. Se sculă în picioare și tamponându-și bărbia cu bucata de pâine, se apropie de femeie, ridică un picior într-o piruetă galantă, se aplecă ușor cu piciorul în aer și îndoit de la genunchi, piciorul ridicat îi tremura fin, rămase așa. Fără să-i dea atenție, Marta ieși o clipă, apoi se întoarse cu o cană, Tobit știu că în cană este bere. Berea spumegă și se înălță albă și fremătătoare peste marginile cenușii și aburite ale vasului. Stând ca mai înainte, piciorul lui Tobit tremură, mâinile îi sunt ocupate, apucă pâinea cu dinții și în mâna liberă i se strecoară cana rece și aburită deja, îi place:

Dă drumul feliei de pâine și spune:

— Oamenii trebuiau să aibă patru mâini! apoi își îndesă fața în spuma vătuită și rece și dulce-amară.

— Nu-ți ajung porcăriile pe care le faci cu două! spuse ea, femeia, s-o numim:

Gazda lui Tobit are 44 de ani și e văduvă. Are părul negru și des, strâns tare înspre ceafă într-un smoc ca un măturoi. Eliberându-și mâinile, Tobit o apucă de smocul ăla și trăgând de el îi ridică fața înspre tavan, se apleacă și, cu un picior încă în aer, o mușcă de bărbia ascuțită, o mușcătură ca un sărut, ea înțelege, pare că înțelege asta,

surâde și se desprinde de el, își șterge bărbia umedă cu poala șorțului.

— Ce-o fi în capul tău, spune, dar fără să întrebe asta, e mai curând o constatare a nebuniei lui Tobit, dar, desigur, și a slăbiciunii ei.

Tobit își pune piciorul pe pământ, tace. Adună felia de pâine de pe dușumeaua umedă, Marta spală dușumeaua în fiecare dimineață. Se apropie de ea și, privind-o desigur în ochi, desface șnururile și cei câțiva nasturi care îi strâng sânii în corsajul rochiei. Nasturii se desfac împinși parcă de un resort nevăzut.

În timpul acesta, domnul primar Weber, înalt, gros, calm, îmbrăcat în postavuri verzi și gri, intră în bucătăria casei Koch, înaintează prin semiîntunericul aburos, o privește pe Marta, spune:

— Vă distrați,

se așază și-și scoase ceasul, se uită la el, ceasul are un lanț gros de oțel, care i se desfășoară pe burtă licărind rece.

Marta își strânge sânii la loc în despicătura rochiei, trage de șnururi și îi adună iar în găoacea lor dintotdeauna. Tobit se uită la primar, a uitat-o pe Marta. Primarul își pune ceasul în buzunar, spune:

— Vreau să vorbim, gâfâie, pare nedormit, așa cum pare orice om gras, mereu.

— Să vorbim, spune Tobit, nu pare impresionat de prezența acestui bărbat important.

— Îți cam faci de cap, am auzit, spuse primarul, tăcu.

— Îmi fac, spuse Tobit, rânji.

Surâsul lui Tobit îl făcu pe primar să se uite atent, îi văzu fața obosită și nerasă, rânjetul îl mai înviora puțin.

— Ați bătut ieri un paznic și bietul om zace de atunci și se vaită de o durere cumplită la piept.

— Eu i-am dat un picior undeva, spuse Tobit și rânji iar. Nu cred că ai venit aici numai pentru atât.

Marta Koch se retrăsese mai într-o parte, spuse:

— Mâncați ceva, domnule primar Weber?

— Mănânc, spuse acesta. Și beau!

Marta apucă un linguroi și cotrobăi cu el în oala de pe foc, găsi o bucată mare, carne și seu, o puse pe un fund de lemn și înainta maiestuoasă.

— Dacă ai găsi și un os de supt ar fi perfect, spuse primarul.

— E și os, spuse Marta, descoperi altă oală și apucă cu degetele de un ciolan care ieșea puțin din zeamă, puse și ciolanul în fața primarului. Din ciolan și din carne ieșeau aburi care se îndesau spre nasul lui Weber, intrau în nările lui și din nări, printr-un mecanism necunoscut se scurgeau în creierul nostru, molecule uriașe și unsuroase făceau explozie acolo, ne deșteptau pofte.

Dintr-un castronel de lemn vopsit și lăcuit, primarul apucă sarea grunjoasă și neplăcută la pipăit și o presără peste carne. Cristalele albe și vineții ale sării se înfipseră ca niște alice mărunte și nenumărate în ciozvârtă. Marta ieși și se întoarse cu o cană mare cu bere, o trânti în fața lor, „beți", spuse. De pe cană începură să se scurgă broboane mari ca o transpirație lăsând dâre reci în urma lor, plăcute vederii. Un sfârâit fin se auzea din cană, amestecat cu clocotul oalelor de pe foc. Tobit bău din cana lui, primarul mâncă. Fălcile lui trosniră, începură să se agite nefiresc într-o mișcare spasmodică, devoră carnea, apoi, cu buzele țuguiate, începu să sugă savant măduva din osul călduț încă. Limba i se transformă într-un șarpe rozaliu, se strecură în os și cotrobăi o vreme prin el. Ghiorțăind, primarul lăsă osul, apucă mânerul cănii cu bere, ghiorțăi iar:

— Suntem supuși poftelor, spuse la sfârșit, se uită într-un fel anume la Marta, apoi se întoarse spre Tobit: Nu din cauza asta am venit.

„Sunt tineri și își fac de cap" – chiar așa i-am spus domnului jude care m-a întrebat cum și ce. Primăria a hotărât să i se dea bietului om 3 florini despăgubire pentru cele pățite, bătaia vreau să zic, și să uite tot ce s-a întâmplat. Spune însă prietenilor tăi, lui Nagy de Șard i-a spus chiar judele, că nu va fi mereu așa, pentru și mai puțin alții ar fi stat acum în temnița de pe Neygasse și ar fi stat destulă vreme acolo. Bun, asta ar fi pe de o parte, dar nu din cauza asta am venit, te-aș fi chemat eu pentru așa ceva. Oricum, lăsați-o mai moale cu prostiile, știu și eu, cu băutul și cu scandalurile, de omor încă nu a fost vorba, dar o să fie în curând dacă o țineți tot așa.

Tăcu și scoase de undeva o scobitoare. În timp ce se scobea între dinți, privi în jurul lui cu indiferența omului sătul și care se știe stăpân peste ceva important și

despre care toți știu, Tobit păru însă prea puțin impresionat de scobit și de uitatul prin bucătărie, la fel și Marta Koch.

— Nu-ți pasă! spuse burger-meister-ul Weber. Ești român.

...că adică ce importanță are asta, că el e român, iar nu altceva, sas sau ungur sau mai știu eu ce, se enervă totuși Tobit, figura lui tânără și obosită se încordă o clipă, surâse.

— Asta e! spuse primarul, se ridică rămânând sprijinit cu palma de lemnul mesei ușor gălbui și catifelat. Asta e! repetă. Dacă mai faceți vreo prostie, oricare, n-o să mai țin seama cine sunteți și că odată l-am cunoscut pe tatăl tău.

Primarul continuă să vorbească, Tobit, împreună cu noi, se gândește deja la altceva, nu știm la ce. Însă noi ne gândim că preabunul primar Weber exagerează dojenindu-l pe Tobit, că se preface desigur, doar singur a mărturisit că nu pentru asta a venit în casa văduvei Koch, ne întrebăm de ce, îl vom opri din pălăvrăgeală, o face însă Tobit în locul nostru:

— Trebuia însă să-mi spui ceva important, își ridică privirea spre burta lui Weber.

Weber se oprește o clipă, îl privește pe Tobit. Coborându-și ușor privirea, Tobit îl ajută, se ridică de la masă, este cu un cap mai înalt decât primarul, așteaptă:

— Domnul consilier Ratte dorește să te cunoască! spuse primarul.

3. O Vizită

În după-amiaza zilei de 13 septembrie Tobit îi făcu, în jurul orei 5, o vizită doctorului Hübner. Era așteptat și portarul, după ce îl recunoscu, se înclină ușor, spuse:

— Domnul doctor vă așteaptă! – închise poarta în urma lui, zgomotele străzii se auziră mai stins de după zidurile înalte ale grădinii.

— Nu e nevoie să mă conduci, spuse Tobit și înmână un bacșiș mic portarului, acesta se înclină iar și făcu nevăzuți banii. Zâmbi știrb și spuse de astă dată pe românește:

— Dumnezeu să vă dea sănătate!

Tobit se uită într-o doară la el, nu păru că a înțeles ce spusese portarul, dar nici că n-a priceput totuși ceva, nu răspunse, se întoarse și porni imediat, ușor grăbit parcă, pietrișul trosni sub pașii lui, măcinându-se la nesfârșit. Discul soarelui poposise pe ziduri undeva în spatele lui, își privi umbra, se opri. Un pâlc de ulmi și de stejari roșii îl întâmpină foșnind, de după pomi, știa, se afla casa. Privi atent și ascultă. Un câine mare, negru, de rasă germană probabil, nu se pricepea la câini, cu atât mai puțin la ăsta, la cățeaua asta, care sări pe pieptul lui, îl mirosi și lătră o singură data, semn că îl recunoaște și nu numai atât, cățeaua Vav era prietena lui Tobit, o mângâie pe capul ei mare, îi vârî mâna în gură și o ținu strâns de falca de jos și cățeaua scheună de fericire, șuvițe lungi de salivă se scurseră din gura ei pe cizmele lui Tobit. Porniră împreună și animalul mândru și atingându-i ușor coapsa pășea calm alături de el, de Tobit.

— Niciodată nu am putut să înțeleg cum de te poate iubi fiara asta care nu își recunoaște decât un singur stăpân, pe Sara, cu aceste cuvinte îl întâmpină doctorul Hübner pe Tobit, în cabinetul lui de lucru.

Hübner stătea la un pupitru mobil, înțesat cu cărți și acum se ridicase puțin spunând cuvintele astea, lăsă pana să-i cadă din mână, îl privi. În cameră era puțină mobilă și o lumină ca de lămâie intra prin vitraliile mari dându-ți o senzație de cald și de bunăstare. Fu adus imediat un fotoliu și Tobit fu poftit să șadă. Cățeaua Vav se tolăni la picioarele lui, își puse botul pe labe și închise ochii. Un astrolab de culoarea mahonului trona singur pe o măsuță, lumina îl poleia și părțile lui metalice îl orbiră o clipă pe Tobit.

Fotoliul în care fusese poftit era așezat în mijlocul camerei, se așeză și câinele care îl însoțise tot timpul se întinse la picioarele lui. Părea un animal necunoscut și temut, ca o emblemă la picioarele unul bărbat necunoscut și temut. Doctorul Hübner se așeză și el, se priviră. Înalt, drept, masiv, Tobit își privi gazda, de sub uitătura lui nu se putea deslușI nimic.

— Citeam, spuse doctorul Hübner într-o vreme, așteptându-te, dar o clipă mi-am închipuit că ești deja aici și că vorbim, știu ce vrei să-mi spui, consilierul Ratte te-a chemat la el și ești îngrijorat.

— N-aș putea spune îngrijorat, spuse Tobit, își mișcă buzele în sensul acestor cuvinte, ochii mici ai lui Hübner, o tremurătură fină a pleoapelor, atât, deslușiră spusele. S-a purtat mai mult decât curtenitor cu mine, mi-a dat să înțeleg că mă apreciază nespus, stau și mă întreb, de ce?

— Destul de multă lume te iubește, spuse Hübner, apoi îl întreabă dacă vrea să bea o cană cu lapte rece. Sau poate preferi bere?

Tobit privi fața uscată a bătrânului, mâinile uscate și îngrijite și în semn de respect ceru lapte. Surâse:

— Știe totul despre mine, cât am stat la Viena, ce am făcut acolo, ce avere am și câți bani pot cheltui, că am de primit o sumă mare, știa și cât, de aici din oraș, în fine, tot.

Doctorul Hübner îl ascultă pe Tobit, apoi scutură clopoțelul pe care îl avea la îndemână. Veni un servitor cu o tavă pe care era o cană de sticlă plină cu lapte. Trase o măsuță în dreptul lui Tobit și așeză tava pe ea. Rămase demn și drept și așteptând.

— Mulțumesc, Frantz! spuse Hübner și servitorul ieși.

— Ai un portar român, spuse Tobit într-o doară, privi laptele și lumina aurie, care îi învăluia.

— Multe lucruri le știe chiar de la mine, spuse doctorul Hübner. M-a chemat nu de mult pentru o consultație, ceea ce n-a făcut niciodată. Medicul lui e Grell, iar Grell e medic bun.

Tobit înclină din cap în semn că da, îl cunoaște pe Grell, spuse:

— A apărut și acesta spre sfârșitul vizitei, n-aș putea spune că nu m-am bucurat, eram aproape amețit de laudele pe care mi le aducea domnul consilier regal, am mai schimbat puțin vorba. S-a interesat și el de studiile mele, s-a bucurat, destul de fals, auzind că m-am ocupat de medicină o vreme, a deplâns situația românilor de aici, care n-au dreptul de a intra în școlile înalte, m-a întrebat despre câțiva cunoscuți, dar n-a prea insistat, părea că nu-i pasă deloc de ceea ce-i spun, așa că am scurtat-o cât am putut. În timpul ăsta consilierul își ștergea fața asudată cu o batistă de mătase lăsând clar impresia că se plictisește.

Privi iar cana, aburită ușor acum, lumina își schimbase culoarea, era puțin verzuie și plăcut rece.

— L-am refuzat însă pe Ratte, continuă Hübner. I-am trimis un bilet prin care îi explicam că eu nu mai practic de mult medicina și că starea sănătății mă împiedică să ies din casă. A ieșit însă el.

— Aha! spuse sec Tobit, întinse mâna prin aerul mătăsos al încăperii în care se afla și apucă mânerul rece al cănii, duse cana la gură și sorbi. Lichidul catifelat se prelinse în gura lui, îi dădu o senzație de răceală și de calm, goli cana, apoi o așeză la loc pe tavă. Laptele rămas pe pereții vasului se prelinse într-un alb cretos, înspăimântător.

— Ce e? întrebă doctorul Hübner.

Tobit închise ochii și o transpirație rece îi năpădi porii palmelor, apoi fruntea și tâmplele, un fâșâit ca de ploaie îi cuprinse creierul și fâșâitul acela se prelinse prin tot trupul lui, îl moleși.

— Nimic, spuse Tobit într-o vreme, văzu lumina auriu-verzuie care îi învăluia mâinile, apoi îl văzu pe doctorul Hübner, ușor aplecat peste pupitru, surâzând stingherit parcă, așteptând. A fost ceva ca o ploaie fină undeva în adâncul meu. Era ca și cum cineva ți-ar jupui pielea și peste trupul tău astfel ar presăra picături mici de apă și în același timp din adâncurile trupului meu o apă fină s-ar strecura greoi în afară.

Doctorul Hübner se sculă și ieși o clipă, se făcu nevăzut ochilor lui Tobit sticlind albicios și reci ca niște ochi neadevărați, se întoarse. În urma lui apăru același servitor, parcă Frantz l-a numit nu demult Hübner, să-l numim și noi: Frantz purta în mâini o tavă uriașă de argint plină cu struguri ușor brumați, negri și galbeni, un parfum fin, acrișor-dulce se strecură în nările fremătătoare ale lui Tobit, puse tava pe măsuță, apoi ieși ducând cu el cealaltă tavă, mai mică, prima.

Încremenit, ușor țeapăn în lumina tulburată acum, Tobit privi în fața lui, amurgul acelei zile coborî peste ei, îi învălui. Se aplecă, rupse o boabă de strugure, o strivi de buze, apoi de dinți, zeama i se prelinse de-a-lungul bărbiei, cu vârful limbii simți delicatul gust astringent, dar totodată dulce și înviorător. Își scoase batista și se șterse pe bărbie. Pielița fructului o rontăi, apoi zâmbi:

— Ei bine, spuse, m-a dat pur și simplu afară la sfârșit, vreau să spun că m-a invitat politicos să plec, dar plin în continuare de laude prefăcute.

— Asta, spuse bătrânul, vreau să spun vizita asta, este o situație crocodilină, după cum o definește Quintilian, adică orice ai face, crocodilul tot te mănâncă.

— Nu știu despre ce este vorba, spuse simplu Tobit și Hübner îi vorbi o vreme despre Quintilian și despre arta oratorică, despre „ceratine” și „crocodiline”, despre cuvintele corelative, „tată presupune și fiu” și invers, lumina coborî în timpul acesta și mai mult, începu să se însereze, blând și interminabil.

— Ne putem considera fericiți, spuse Tobit. Începutul nopții va fi fericit, neliniștea noastră se va petrece odată cu înserarea.

O ușoară tremurare a luminii și o mișcare a aerului în care poposiseră le vesti noi întâmplări ale casei. Cățeaua Vav adulmecă aerul și, neagră și fremătând, încordată ca un arc folositor cine știe cărui mecanism, ascultă. De undeva, de departe, se auziră zgomote stinse, plăcute închipuirii noastre. Ușile casei păreau că se deschid și se închid și aerul, vibrând, făcu să zăngăne vitraliile camerei, îi făcu să se crispeze o clipă, așteptară. Părând că este ultima ușă care trebuie să se deschidă, ușa camerei în care erau se deschise și în cadrul ei apăru Clara Barberini cu obrajii îmbujorați, îl privi pe doctorul Hübner, apoi, ca și cum atunci l-ar fi văzut pentru prima dată, pe Tobit. Își luci ochii spre el și câteva cute ale fustei sale foșniră.

— Ne jucam, spuse ea ca o scuză, o caut pe Sara.

Tobit se ridică din jilțul în care stătuse până atunci, o privi pe Clara Barberini. Buzele fetei se arcuiră stângaci și întrebător o clipă, făcu un adevărat efort ca să spună:

— Vă stingheresc, iertați-mă!

Bătrânul Hübner o privi amuzat și totodată îngăduitor, sună din clopoțel și un servitor, același desigur, cu care începem să ne învățăm, Frantz, apăru în spatele fetei, privi, înalt și mustăcios, peste ea în cameră. Clara îi făcu stingherită loc și el înaintă cu pași mari pe covorul roșu-stins acum, purtând un jilț. Așeză scaunul alături de cel al lui Tobit și, fără zgomot, părăsi încăperea.

— Așază-te, spuse doctorul Hübner după ce ușa se închise.

— Dar eu, spuse ea, se hotărî brusc și fără să-i mai pese de nimic, renunțând să continue, privind undeva peste Tobit spre vitraliile înroșite și reci, se apropie de jilț, câțiva zulufi îi scăpaseră din părul strâns peste creștetul capului și, înfricoșată și mândră, se așeză.

— Ne-am jucat, spuse ea într-o vreme, privi fix și cu ochii ușor bulbucați strugurii.

— Astăzi, spuse doctorul Hübner, este ziua Sarei, împlinește 18 ani.

— Nu știam, spuse pur și simplu Tobit, privea și el fix în fața lui, dar, cu un efort, se întoarse spre Clara Barberini și ea se întoarse spre el și mișcarea bruscă făcu să li se întâlnească privirile, ochii fetei îl înfruntară și, parcă neatent, Tobit privi în altă parte, spre ușa din spatele ei. Mă bucur, spuse, ar fi trebuit, desigur... se gândea probabil la vreun cadou, ceva ce se obișnuiește în asemenea ocazii, nu mai continuă, ar fi fost nepotrivit să spună că va aduce cadoul a doua zi, așa ceva ar fi părut cu totul lipsit de sens, pare cu totul lipsit de sens cel puțin în ochii lui.

— Mi-ar face plăcere, spuse doctorul Hübner, să rămâi invitatul nostru în continuare, va fi o petrecere, prietenele Sarei și câțiva din obișnuiții casei care, desigur, e aproape inutil s-o mai spună, țin în mod deosebit la Sara, nu-i mai numește fiindcă, dacă va rămâne, și el insistă să rămână, îi va cunoaște, cu toate că îi cunoaște pe aproape toți.

Parcă gândindu-se la altceva decât la cele spuse de Hübner, Clara Barberini rupse o boabă de strugure și, galbenă și parfumată, duse boaba aceea la buze, de sub pielița lui fructul plesni cu un zgomot stins, îi invadă, pentru o secundă, toate simțurile.

— Voi rămâne, se hotărî brusc Tobit, chiar dacă nu sunt pregătit pentru așa ceva, pentru o petrecere vreau să spun, mai ales că nu e o petrecere pur și simplu. Zgomotul stins al fructului plesnind între buzele Clarei îi răsuna încă în urechi, îi încremenea fălcile, nu putu să continue.

Tot ceea ce se putea spune părea spus, dar știau, simțeau, că sunt încă multe lucruri ascunse vorbirii, gândurile fiecăruia, învăluitoare și tandre, țesătura fină și

delicată a acelor gânduri. De undeva, din păienjeniș, Tobit spuse:

Nu știm ce a spus, ni-l închipuim tăcând și privind drept în fața lui puțin buimac și, uruind stins, în el funcționând o mașinărie complicată și necunoscută minții noastre.

Părând că se deschide de la sine, ușa se deschise din nou și după ea năvăli întunericul și răcoarea. Lumina se făcu cenușie și verzuie și roșie, ca un nisip fin în care ai amestecat aceste culori. Se strecură sub pleoapele lor, materială și diafană totodată. Adulmecând, cățeaua Vav se ridică de la picioarele lui Tobit și, lenește și atentă, lipăi prin întunericul care se scurgea în odaie. Tobit își privi picioarele și întunericul se ridicase până la gleznele lui. Motanul Theopomp plutind prin întuneric și în urma lui, îmbrăcată în alb și galben, intrară în cameră sastisitul motan și stăpâna lui, Sara. Îi privi mijindu-și puțin ochii, dar fără să privească la cineva anume, la Tobit, la Clara sau la Hübner. Motanul se apropie de cățeaua Vav și, fără să-i dea vreo atenție, trecu pe alături de ea, merse până în dreptul ferestrei și, dintr-o săritură, se cocoță pe pervaz, se încolăci acolo. Privind în gol, Sara se așeză turcește pe jos și întunericul începu să o învăluie.

4. Quot capita tot sensus

Invitarea lui Tobit la consilierul Ratte și mai apoi vizita provocă în oraș uimire. Oricine și la nimereală îți putea spune o mulțime de lucruri despre consilierul Ratte, cine este, câți ani are, ce avere, câtă în țară și câtă în restul Imperiului, unii știau că este un intim al curții, alții credeau că fusese așa, un intim adică și că acum era în dizgrație, cei mai mulți însă erau convinși că atunci când a venit în țară, în 1698, a venit cu o misiune precisă. Care era însă această misiune nu puteau spune, câțiva totuși, și printre ei se aflau bărbații care de bine de rău conduceau națiunea săsească, comitele națiunii, primarul orașului, domnii senatori, câțiva centumviri, croitorul de catifea Maan, de exemplu, își puteau da cu părerea, cu toate că personal nu-l văzuseră nici unul dintre ei, niciodată. Singurii care îl cunoșteau pe consilier erau servitorii casei, câțiva furnizori, doctorul

Greel, precum și Hübner, și acum și Tobit. S-ar fi putut să-l cunoască și Sara, însă nimeni nu era sigur de asta. Îl mai cunoșteau desigur și alții, dar nu dintre aceia care s-ar fi lăudat în general cu ceva și în nici un caz cu asta.

*

Pregătindu-se pentru vizita pe care urma să o facă în seara aceea la doctorul Hübner, doamna consilier Barberini, după ce se privi o vreme în oglinda înaltă din camera ei, oftă mulțumită, rochia de catifea verde pe care o îmbrăcase special pentru această vizită îi venea ca de obicei bine, putem spune că o întinerea puțin, lucru care, la vârsta ei, îi convenea de minune. Își puse pe cap o bonetă tot de catifea, cafenie și tivită cu dantele albe, se mai privi o clipă, apoi se duse în odaia tatălui ei care, începând din dimineața acelei zile, suferea de un atac de gută.

Consilierul Gross o întâmpină dintr-un jilț, spuse:

— Îmi pare rău, dar criza mea de gută nu-mi dă voie nici măcar să mă ridic pentru a te întâmpina, așa că dacă ai venit pentru a vedea ce fac, fac rău.

În cameră era întuneric și doamna consilier porunci să se aprindă lumânările, dar consilierul se opuse:

— Lumina îmi face rău.

Doamna consilier se apropie oarecum la nimereală și, când crezu că e în dreptul bătrânului, întinse mâna în fața ei, dorea să-l atingă.

— Ai întins mâna pe alături de mine, spuse consilierul și chicoti.

— Nu înțeleg de ce râzi, tată, spuse ea ușor jignită, oftă și rămase în picioare și undeva în dreapta lui.

Stătură o vreme așa, tăcând și așteptând ca vreunul să se hotărască să spună ceva, se hotărî consilierul:

— Dacă nu era criza asta, aș fi venit și eu să-l cunosc pe nătărăul ăla de care s-a îndrăgostit Clara, dar poate că o să-l inviți într-o zi aici.

Doamna consilier Barberini izbucni brusc în lacrimi, dar se strădui ca bătrânul să nu observe nimic.

— Și ce dacă plângi, spuse tatăl ei, Tobit există, iar năuceala Clarei de asemenea. Am auzit că își petrece vremea cu jocuri de noroc, cu băutura și cu femeile. Poate fi văzut toată ziua împreună cu Spurck, așa se

spune. Mă întreb cum de îl mai primește Hübner în casa lui. Poate că vrea să-și mărite pupila, cu toate că pentru asta putea să-și găsească pe altul mai bun.

— Se zvonește, spuse doamna consilier, făcu un pas și piciorul i se afundă tăcut în lâna înaltă a covoarelor așezate unul peste altul, trei, că Hübner îi datorează o mulțime de bani tatălui lui Tobit.

— Nu se zvonește! Chiar doctorul Hübner a recunoscut, iar nătărăul se laudă în toate părțile cu asta, dar nu numai cu asta și cu altele; numai ieri, Weber, la berărie, mi-a spus ceva despre Tobit și văduva Koch, cum i-a găsit adică, dis-de-dimineață, în bucătăria acesteia din urmă și că adică ce-și închipuie el că făceau ăia doi acolo, și ține minte, văduva Koch e o femeie bătrână.

— Nu chiar, spuse doamna consilier, nu are decât 38 de ani.

— Eu cred că are cel puțin 50, și chiar dacă ar fi altfel, tot bătrână e.

Se auzi scârțâitul ușii și, de după ea, cu o lumânare în mână, își făcu apariția, aproape goală, Gertruda. Cărnurile ei albe tremurau.

— Ce-o mai fi și asta, spuse doamna consilier, nu te-ai îmbrăcat încă? Tatăl tău unde e?

— Mai bine m-ai întreba de Clara, spuse Gertruda și buza ei de sus se lăsă ca un capac peste orificiul vorbirii.

Bătrânul consilier Gross, cu o figură lividă, își zbătu pleoapele zbârcite, ferindu-se parcă de lumina din mâna Gertrudei, căscă puțin gura:

— În timp ce voi dormeați...

— Nu am dormit, susținu doamna consilier, eram în camera de lucru, unde de altfel am fost toată după-amiaza.

— Poate că nu dormeați, Clara mi-a spus că toți dorm atunci când a venit la mine. Mi-a cerut voie să plece mai devreme în vizită.

— Va să zică a plecat mai devreme?

— I-am dat voie, spuse consilierul, ba chiar am ordonat să se înhame caii la trăsura mea, n-o puteam lăsa să se ducă pe jos.

Bătrânul domn consilier deschise ochii și privi întunericul care se balansa în lumina dată de lumânarea

ținută de o grăsană albă și transpirată. Doamna consilier Barberini făcu încă un pas și se așeză într-un fotoliu; cărnurile moi ale fotoliului înveliră plăcut oasele ei descărnate, o clipă se simți bine, puteam crede asta.

— Du-te să te îmbraci, spuse într-o vreme. Lasă lumânarea aici.

Gertruda ieși, închise ușa în urma ei, se lipi cu spatele de lemnul răcoros al ușii și stătu așa, așteptă ca răcoarea să i se strecoare adânc în carne, să-i învăluie mătăsoasă nervii delicați și întinși ca niște strune. Răsuflă adânc și porni lipăind prin odăile întunecate și reci, se opri în fața unei oglinzi și, abia zărindu-și chipul, își bulbucă ochii și își umflă obrajii, dar această schimonosire păru să nu o mulțumească și revenind la starea normală își contemplă îndelung chipul și se gândi la ceva, putem bănui la ce. Domnul consilier Barberini intră în odaie și își zări fiica, se apropie ușor și o mângâie pe umărul gol, de pe care transpirația fină se evaporase acum, pielea era rece și plăcut-moale sub apăsarea delicată a mângâierii. Gertruda se întoarse brusc, își înfruntă tatăl.

— Hei! spuse consilierul Barberini și făcu un pas înapoi. Ești ca o iapă tânără și jignită.

— Și acum mă jignești și tu! spuse Gertruda, genele albe i se umeziră puțin.

— În toată casa asta e întuneric și frig, spuse consilierul părând că nu observă ochii fetei, n-o fi avut chef de așa ceva.

Din hainele lui ieșea un aer călduț și plăcut mirositor nărilor ei, aerul de afară, toamna și seara. Apoi mai mirosea a scorțișoară și a bere, făcu un pas și își lipi fața de pieptul lui, nările îi fremătară ca niște branhii ale unui pește delicat și necunoscut.

— Miroși bine! spuse, se lipi de bunul ei tată și plăcut mirositorul.

Și mâna bunului ei tată o mângâie ușor pe un omoplat, părea că o aripă se vântură ici și colo prin aerul puțin muced al casei lor.

— Trebuie să mergem, spuse consilierul, vocea lui o trezi parcă dintr-o amorțeală nesfârșită, carnea ei albă se profilă undeva departe și ca, o pată călduță.

Ca o pată, plutind prin aer, asemeni unei păsări albe și greoaie, Gertruda se depărtă de pieptul consilierului

Barberini, cuvintele spuse de acesta se strecurară pe lângă ea, o învăluiră precum un nimb capul Sfintei Fecioare, preabuna și grasa Maria:

— Nu trebuie să-ți pese!

— Da, nu trebuie să-mi pese, ca un ecou, răspunsul ei îl liniști oarecum pe consilier, răsuflă adânc.

Mâinile fetei atinseră peretele, alb și alb, nu mai știu ce se întâmplă, de ce mineralul e atât de viu și plăcut – zgrunțuit pipăitului, podul palmelor ei delicate și roz se făcură una cu varul într-o încremenire, dar și într-o fremătare moleculară, dincolo de ceea ce simți și știi.

— Ce este? ca un animal hidos, o pasăre carevasăzică, un uliu monumental și uman, carne și sânge, tatăl ei i se arătă atunci fetei.

— Mi-e frică, spuse Gertruda, cămașa ei subțire se cristaliza într-un alb fosforescent, sub ea palpitau organele unei femei tinere, spuse:

Dezlipindu-se de zid, Gertruda se amestecă încet cu întunericul, se făcu nevăzută ochilor noștri.

Rămas singur, consilierul se apropie de zidul acela, întinse mâna. Și mâna lui atinse zidul, încremeni așa.

Venind din întuneric, cu o lumânare în mână, doamna consilier Barberini, învăluită în lumina acelei lumânări, se apropie de el, întinse mâna și își atinse soțul.

— E târziu! spuse ea, consilierul întoarse încet capul, barba lui flutură prin aer, aerul se undui ușor, aplecă lumina.

Abia întrezăriți, ea, doamna consilier Barberini, cu un sfeșnic în mână, întinzându-l în întuneric, noaptea năvăli pe alături de ei foșnitoare și mătăsoasă, la brațul soțului ei, călcând ușor și știind că este o femeie bătrână, călcând ușor și străpungând întunericul își conduse soțul; ca un animal, vreo pasăre rănită, soțul ei se lăsă condus: pășiră.

5. Finanz

O lumină verzuie, puțin cenușie din cauza întunericului care începuse să coboare peste oraș, ora șase după-amiază, să spunem, se strecura în încăperea mare, aproape goală, în care Elisabeta de Harteneck

intră. Pașii ei se auziră ușori pe dalele verde-stins, așezate fără nici o simetrie sau dorință de așa ceva; câteva dintre ele depășeau chiar dimensiunile obișnuite, fiind mari lespezi de malahit șlefuit, cele mai multe însă păstrau mărimea și forma obișnuită: romburi și pătrate și cercuri. Se apropie liniștită de o măsuță vopsită în roșu și pe care este un șirag de perle. Ne-o putem închipui complet goală dacă nu ținem seama de vălul, și el verzui, care îi acoperă umerii, prins la gât cu două șiruri de mărgele din lemn de lămâi.

O oglindă mică, cu rama de argint aurit și încrustată cu rubine este undeva în dreapta ei. Oglinda are drept suport o pereche înlănțuită. Chipul ei se reflectă în oglindă, dar nu văzu asta, continuă să privească în fața ei și fără să aștepte ceva. Un lanț subțire de aur îi alunecă în curbura sânilor până puțin deasupra buricului. Sfârcurile sânilor păreau că, lipiți parcă de un geam rece și foarte transparent, din cauza acelei răceli, dar și a luminii verzui, sunt alte două rubine, ușor carnale, imitând opacitatea strălucitoare și roșie a sângelui care colcăie în noi. Părul roșcovan și foarte încrețit se amestecă cu lumina verde a amurgului, pare castaniu închis, punctat de mici vâlvătăi lingave ale unui foc ce a început să se stingă. Își ridică mâna și degetele ei fluturară prin aer ca niște panglici scurte și terminate cu unghii ascuțite și lăcuite. Cealaltă mână se arcuiește puțin, ca o gheară și părând că vrea să respingă, podul palmei sale se îndreaptă spre noi, o privire prea indiscretă, privirea noastră îndelung cercetătoare.

Știm că, am aflat deja asta, această femeie este o ucigașă. L-a ucis pe servitorul baronului general Acton, după ce acesta, servitorul, a încercat să-l ucidă, fără să reușească, la 10 martie 1700, pe stăpânul lui. Iată scena:

„În seara din 10 martie 1700 br. Acton cere un pahar de bere. Servitorul Adam îi aduce berea; domnul său însă îndată ce o pune la gură simte un gust foarte rău. În acel moment îi și vine în minte că berea poate să fie otrăvită și înspăimântat după cum se simțea, zice către nevastă-sa strigând: Blestematul a voit să mă otrăvească! Așa a fost: servitorul băgase în bere veninul pe care i-l dăduse Elisabeta Harteneck. Adam în acel moment a și luat-o la fugă.”

Dar tot ceea ce știm noi, știm după 282 de ani de la întâmplare, nu putem ști mare lucru, ne putem închipui însă:

Un verde anume, gri, se făcu în încăperea mare și goală. Dungile maro de pe tavan, puțin oblice, făceau camera să pară și mai mare și, și mai goală. Elisabeta de Harteneck, carnea ei despuiată de învelișul plăcut și foșnitor al hainelor, căpătă un luciu mat, părea că o mătase a broaștei, ușor mineralizată, ca o pudră, îi acoperise dintr-odată pielea, nu putem crede altfel. Trăsăturile îi încremeniseră într-o liniște și o nemișcare nesfârșită, culoarea de un verde sălciu, trufia ei, a acelei culori și a femeii peste care se pogorâse, ne umple ochii și simțurile. Stăturăm așa. Sânii ei, alungiți și plini, tresăriră. Se deschise o ușă și intră Kinder, secretarul casei. Se așeză într-un jilț în celălalt capăt al odăii, îl privim peste umărul ei, stângul, puțin verzui în lumina aceea. Blond, dar părând și mai blond din cauza culorilor camerei, Kinder, acesta chiar, își trecu degetele prin părul rar, puțin slinos și lung, vorbi.

— Nu te-am chemat, spuse Elisabeta, nu se întoarse spre el, știa că este el, Kinder, secretarul casei.

Nasul ascuțit al lui Kinder se arcui ușor, un zâmbet vag îi schimonosi trăsăturile, fața lui netedă, puțin veștejită de nesomnul ultimelor nopți, se adună într-o dulce, dar și nesigură vorbire.

— Ți-ai pierdut nopțile, dar am auzit că și banii, spuse Elisabeta. Trase un sertar și scoase o pungă plină și aproape fără să se întoarcă ridică punga în aer, o lăsă să atârne acolo.

Punga este acum în aer, pare o bășică umplută cu ceva ușor și imponderabil, aurul imperiului care ne conduce. Cu un zgomot prea plin, punga se prăbuși la picioarele ei, din ea se rostogoli un ducat și clinchetul lui păru asurzitor.

— N-o să-l iau decât pe ăsta, spuse Kinder, se aplecă și ridică ducatul, recele lui alunecos i se strecură în podul palmei, se cuibări acolo.

Ea surâse și se întoarse spre el. Îi vedem coapsele răsărind albe și nemișcate de după voalul scurt care îi acoperă umerii. Calm, el o privi. Pântecul ei, ușor bombat și alungit ca al unei femei care a născut demult,

tresălta ușor, în mici spasme îmbietoare, se apropie de el.

Kinder se ridică și aproape fără să se oprească se întoarce cu spatele la ea, banul pe care îl are în mână s-a încălzit, îl simte așa, spune:

— Rákóczi Ferenc i-a scris bărbatului tău, o să-ți dau copia scrisorii.

Trupul ei se oprește din mers, dacă ar întinde mâna degetele ei ca niște panglici fremătânde prin aerul verde poate l-ar atinge, nu face asta, nu întinde mâna, se oprește și spune:

— Consilierul Ratte are scrisoarea.

— Știu, spuse Kinder, eu i-am dat-o.

6. Prea albii sâni

Dimineața zilei de 13 octombrie veni târziu, coborî murdară din cer. Treaz de o oarecare vreme, părând că privește vesel în gol, așezat în fața mesei și nepăsător, Tobit-ul acestei cărți, bărbatul tânăr și neras încă, deasupra lui coboară lumina, i se prelinge pe frunte și de acolo picură fosforescentă și sfârâind pe lemnul mesei, băltind, lumina i se întinde pe sub coate, acel Tobit, cel din ziua sfântului Gallus, sâmbătă, 13 octombrie adică și cel de acum, din ziua de 31 august 1982, când ne gândim la el, treaz, și părând preabinemulțumit de întâmplările petrecute, cele pe care le știți precum și cele viitoare, totodată mulțumit și totodată mohorât parcă și așteptând. Stăm alături de el și el stă pe un scaun, trupul lui despuiat și lumina, așa cum e ea, lumina sfântului Gallus carevasăzică, lumina aceea este murdară și cenușie. Ca o apă, părând că își caută drumul, pe dușumele, de sub ușă, vestind ceva, se strecoară lumina. Și lumina, ea, se ridică încet pe piciorul mesei, se târăște încolăcind acel picior. Și ca o iederă, din ea se fac tentacule, trei dacă le numărăm, apoi patru, ele se târăsc unduind, de pe masă i se ridică pe piept. Nepăsător, personajul nostru privește lumina care, de sub ușă, unduind și înălțându-se, se înalță, îi încolăcește pieptul, broboane fine de sudoare țâșnesc din porii palmelor lui, iată:

În dimineața zilei de 13 octombrie Tobit se trezi devreme, era întuneric și liniște, acestea două îl învăluiră

ca o plapumă nesfârșită prin care, cu mâna întinsă, încercă să pipăie ceva, aerul i se prelinse mătăsos printre degetele răschirate, nu atinse nimic, o oarecare bucățică a lumii, lumea, cine știe ce animale, țepii acelei nopți sau poate, de ce nu?, botul cald și catifelat al nopții. Clipi și cu genele mângâie trupul mătăhălos al întunericului care îl învăluie, știu că, adormită peste el, revărsându-se și maternă, noaptea îl ocrotește încă și îl înspăimântă, îi mângâie sânii și, cu o răsucire și icnind, întunericul începu să se zvârcolească spasmodic, se ghemui la picioarele acelui bărbat.

Iată, își spuse Tobit, începutul acestei lumi:

Părând că pășește pe deasupra podelei, veni Rafail, în spatele lui, căscându-se ca un gol primitor, se ivi dimineața.

Precum o candelă și pâlpâind întocmai ca și aceasta, de din cerul acelei nopți și în urma lui Rafail, în camera lui Tobit, printre așternuturi, ca un câine care ne cunoaște, lumina poposi și părând veșnică.

— Am venit să te văd, spuse Rafail, fața lui copilăroasă și zbârcită se destinse o clipă, stai la o masă și întunericul și lumina te înconjoară.

De pe mâna lui Rafail o picătură luminoasă căzu încet pe podea, se făcu alte picături, mai mici, se întinseră prin crăpăturile dușumelei în dungi subțiri și ușor verzui. Trupul lui Tobit se arcui puțin, de din partea cealaltă a mesei își privi prietenul-înger, lumina care năvălea prin ușa întredeschisă, apoi lumina se termină, se făcu iar semiîntuneric și plăcut privitului, cu ochii mijiți Tobit spuse:

— Te așteptam!

Șchiopătând, Rafail se apropie de masă, își sprijini o mână pe ea, degetele lui atinseră lemnul mesei, păru că îi place aceasta.

— Sunt obosit! spuse Tobit.

— Și eu sunt la fel! spune Rafail, zâmbește, zâmbetul lui îl înveselește oarecum pe Tobit.

Sprijinit cu mâna pe masă, Rafail își privește prietenul, așteaptă.

— N-ai ce să aștepți, spune Tobit, se uită la Rafail.

— Nu, nu am ce, spune acesta.

O lumină plăpândă se ivi de undeva, din dreptul ferestrelor, începu să se facă dimineață de-a binelea, am

putea crede că este ora șapte, închipuirea noastră ne ajută să spunem asta:

— Este ora șapte, spuse Tobit. A început să se lumineze.

Palma lui Rafail se mișcă înspre un loc mai puțin cald al mesei, se opri curând.

— O să mă îmbrac, spuse Tobit sculându-se, trupul lui mare se amestecă cu aerul cenușiu al încăperii. Părând că vine din altă parte decât din lumea aceea, o rază luminoasă îi poposi pe piept, o simți așa.

Un soare amorf, ușor verzui, poposi în dreptul ferestrei lui Tobit, în ziua de 13 octombrie 1703, anul, ora șapte dimineața: îmbrăcat așa cum te îmbraci pentru o călătorie, Tobit spune:

— Voi pleca într-o călătorie scurtă. Va veni și Sara.

Rafail îl privește, se uită la haina lui de postav gri, la nasturii ei, știe că Tobit va pleca, nu întreabă unde sau de ce. Nu întreabă nimic. Călătoria lui Tobit pare un lucru cunoscut de Rafail, despre asta poate că au vorbit mai demult, noi nu știm când.

— Vino, spune Tobit și, șontâc-șontâc, Rafail își urmă prietenul pe treptele mirosind a scorțișoară și care duceau în stradă.

Partea întâi

Vara anului 1703, Sibiu

Capitolul unu

Cam pe la sfârșitul lui iunie, doctorul Israel Hübner primi de la Viena o scrisoare prin care Tobit își anunța vizita în Sibiu și promitea să-l caute și să i se prezinte. Era ora patru după-amiază și doctorul împreună cu Sara tocmai își terminau desertul, o prăjitură cu frișcă și fructe. Doctorul, care nu prea suferea servitorii și mai ales la masă prefera să se servească singur, tăie o felie subțire de prăjitură și cu o paletă o ridică de pe platou. Se uită la straturile de cremă colorate diferit, totul dură foarte puțin, un smoc de frișcă se prelinse alene pe lângă unealta de servit și poposi pe fața de masă. Mâna pătată a doctorului tremură fin, o lumină galbenă păru că i se prelinge peste degetele crispate.

— S-a întâmplat ceva? întrebă Sara, care era așezată în fața lui, privirea ei ușor sticloasă se înveseli o clipă.

Scrisoarea lui Tobit era despăturită pe masă și scrisul mărunt și violet se deslușea clar. Doctorul Hübner împinse farfuria din fața lui, spuse:

— Nu mai am chef să mănânc! Tu ce faci?

Câteva cuvinte latinești, vreun citat pesemne, din scrisoare îi atraseră atenția și, parcă absent, întinse mâna și apucă hârtia, o trase ușor spre el. Sara se sculă și se duse lângă bătrân, se aplecă și îl sărută pe frunte. Cu palma întinsă pe hârtia scrisorii, acoperind-o în mare parte, Hübner spuse:

— Citește-o, te privește și pe tine.

— Am citit-o, spuse Sara. Tobit va veni în casa ta și eu mă voi îndrăgosti de el.

Doctorul Hübner privi o clipă toată scena oglindită într-un pahar cu picior plin cu un vin gălbui, unsuros parcă, îi aduse aminte de o candelă proaspăt curățată și sclipind. Figura fără viață a Sarei, deformată de rotunjimile paharului, imaginea aceea se proiectă prin pahar ca printr-o lentilă și clipind schimonosit, cu toate trăsăturile descompuse, prelinse din conturul firesc și amintind anorganicul, se așeză pe albul apretat și cretos al feței de masă, ca pe un ecran catafaltic.

— Știu ce va fi, spuse Sara clipind speriată. Pleoapele i se zbătură privind spre stăpânul ei. Sunt

invenția ta.

Fața uscată și zbârcită a doctorului Hübner, privirea lui vie șterse imaginea din ochii Sarei. Zâmbi obosit:

— A fost un efect optic, nu trebuie să te sperii. Am făcut nenumărate experiențe de felul acesta și pe unele le-ai văzut și tu.

Sara se aplecă și sărută mâna bătrânului. Se îndepărtă și iar, înaltă și subțire și mlădioasă, fără privire, ca și cum s-ar fi uitat înăuntrul ei și acolo ar fi văzut lumea, camera aceea, pe bătrân precum și masa și cele două scaune cu spătar drept și tare și aurit și ușor înnegrite de vreme, spuse:

— Voi avea un copil cu Tobit și tu vei lua copilul și îl vei crește. Îl vei boteza Ioan ca pe tatăl lui fiindcă va fi băiat.

Stăteau unul lângă altul, ea în picioare și cu o mână rezemată de spătarul scaunului pe care, nemișcat, era așezat doctorul Hübner. Privirile lor se întâlneau într-o încrucișare mută undeva pe fața de masă, cineva, vreun gravor nevăzut i-ar fi putut desena așa și apoi ar fi putut desena razele care ieșeau ca niște linii negre din ochii lor și întretăindu-se pe masă, toate astea, precum și paharul cu picior înalt în care era vinul. După o vreme, parcă vorbind din acel desen cu linii subțiri, Hübner spuse:

— Am să mă plimb puțin, nu peste multă vreme mă vor vizita Ioan Sachs și cu Weber. Va fi cum vrei tu!

Ea zâmbi, trăsăturile feței i se crispară în zâmbet și buzele subțiri lăsară să i se vadă vârfurile dinților. Semăna, îți putea aduce aminte, dacă știai, de o femelă de ghepard, tânără și mijindu-și ochii spre ceva încă nevăzut și așteptând calmă.

Lumina acelei amiezi se strecură în odaie, îi învălui. Doctorul Hübner se sculă și pășind prin lumină se apropie de fereastra camerei, cu o mișcare înceată trase de șnurul draperiei. Unduindu-se, aceasta acoperi spațiul larg prin care lumina se revărsa în șuvoaie subțiri și drepte, întunericul se așternu între ei doi, îi învălui. Sprijinindu-se de scaunul pe care stătuse tatăl ei, Sara, părând că înfruntă cenușiul acelei clipe, nemișcată încă, într-o părăsire nesfârșită, ca o icoană proslăvind eugenia și privind într-un gol nesfârșit, dar și așteptând parcă tot ce avea să se întâmple, desfășurarea cărții dintre filele căreia, nepământeană și veșnică, a pogorât printre noi,

înfruntă întunericul și uitându-se în golul căscat de privirea ei. Se auzi foșnetul unei molii stârnite de întuneric, apoi voci și pași, părăsindu-și pupila, doctorul Hübner se aplecă vremii și treburilor lumești care o cârmuiau, întâmplărilor ei:

*

Doctorul Hübner își primi musafirii în cabinetul de lucru și în lumina afânată și călduță a acelei după-amiezi. Stătea în picioare, solemn, dar și indiferent sub aerul serios care îi marca trăsăturile, ca într-o piesă și într-un rol care nu ți se potrivesc și știind asta, așteptând sceptic sfârșitul și odihna nemeritată de după o muncă deloc plăcută.

Un sunet ca de țimbal răsună de undeva, departe de ei, de cei doi musafiri și de gazdă. Părea venit de dincolo de amiaza acelei zile, dintr-un timp altul decât al lor și plin de neștiute întâmplări, Poftindu-i să șadă, doctorul Hübner se așeză și el și își împreună mâinile în poală, privi drept în fața lui. Ioan Sachs, nobil de Harteneck, comite al națiunii, doctor în teologie la Tübingen, ginerele judelui regal Haupt, el însuși jude regal al orașului Sibiu, se trânti neglijent pe scaunul ce i se oferise. Avea 39 de ani și din anul 1698 era cel mai important personaj al națiunii, părea că știe asta, dar nu părea să știe că nu va mai fi multă vreme așa, că va fi arestat în seara zilei de 14 octombrie și decapitat la 5 decembrie 1703, orele 2 și ½ după-amiază. Hübner privi ca și cum ar fi privit prin jude, apoi spuse:

— Vă așteptam!

Primarul Weber gâfâi și se grăbi să-și ocupe locul ce i se oferise, fericit parcă de întâmplarea ce-i permitea să-și odihnească trupul, precum și mintea. Scaunele pe care stăteau erau așezate în mijlocul camerei, două pentru musafiri, cel al bătrânului Hübner era în fața lor, așa stăteau. Lumina venea dintr-o parte, jumătatea lor dreaptă și respectiv stângă le era scăldată într-o pulbere aurie și solzoasă, cealaltă jumătate avea o culoare întunecată și puțin verzuie. Cu partea dinspre lumină, Weber spuse:

— Ți-am adus actul pe care ni l-ai cerut, și-i arătă lui Hübner un pergament făcut sul și cu care împunse

aerul. Sara este, așa cum ne-ai cerut, cetățean liber al orașului, ea și urmașii ei.

— Vă mulțumesc, spuse Hübner și, ridicându-se, luă hârtia din mâna primarului, o puse pe pupitrul de lucru, apoi se așeză iar, își împreună mâinile și îi privi în tăcere. Stătură așa. Părea că timpul din ei, precum și timpul din afara lor, se oprise pentru o vreme, nu pentru multă totuși.

— Poate că mai ai din berea care, pe vremuri, îl făcuse celebru printre băutori pe bunul dumneavoastră tată, doctorul Israel Hübner, spuse Weber și tăcu iar.

— Mai am! spuse Hübner. Fabricatul berii este una dintre multele rețete pe care le-am moștenit de la tatăl meu, odată cu numele și averea.

— Să nu uit, spuse Weber, anul ăsta nu v-ați plătit încă impozitele și suntem la jumătatea lui. Vreau să vă spun că nu mai trebuie să le plătiți. Senatul a hotărât să vă scutească de ele și sperăm ca în noiembrie Universitatea, la propunerea delegației permanente, să vă scutească definitiv.

— De ce? spuse Hübner, fața îi rămase nemișcată, păru că, de undeva, din spatele lui, din acel gol, vorbise altcineva, nu puteau ști cine, nu unul cât de cât cunoscut sau ușor de închipuit.

— Eu nu știu de ce, spuse Weber, dar ar putea fi din cauza serviciilor pe care le-ați adus națiunii.

— Înțeleg! spuse doctorul Hübner, vorbi el.

— Propunerea a făcut-o senatorul Barberini, sunteți prieteni, din câte știu.

— Nu prea, spuse din nou doctorul, mai curând fetele noastre.

— Oricum, Barberini a venit cu propunerea și Senatul vi s-a arătat favorabil.

— Nu-mi rămâne decât să vă mulțumesc, cu toate că impozitele pe care trebuia să le plătesc Statului nu figurau printre grijile mele.

Se sculă și luă de pe pupitru un clopoțel pe care îl scutură de câteva ori și după ce sunetele se isprăviră și atunci când aproape uitaseră cât de plăcut le răsunaseră ele în urechi și în minte, cum se răsuciseră ele ca niște mici viermișori de cristal prin aerul mirosind fin a scorțișoară al încăperii, camera de lucru a doctorului Hübner, de abia atunci se deschise o ușă dublă și,

cărând-o, doi servitori aduseră o masă pe care erau aranjate toate de trebuință unui adevărat ospăț și așezară masa în mijlocul camerei. Răsucindu-se puțin, Weber cercetă ceea ce se întâmplă și, când dădu cu ochii de ceea ce se întâmpla, oftă și se întoarse spre Hübner.

— Vom lua o gustare, spuse doctorul și se ridică și ridicatul fu o invitație pentru cei doi, pentru primar și pentru comite.

— Cred că, spuse Ioan Sachs, comitele națiunii, că, rămase nemișcat și drept și privind în fața lui, consilierul Ratte s-a interesat îndeaproape de chestiune.

— Era de așteptat, spuse Weber, tăcu.

— Consilierul Ratte mi-a comunicat că nimeni n-ar avea nimic de pierdut dacă aș accepta propunerea Senatului, spuse doctorul Hübner.

— E o treabă care ne privește în primul rând pe noi, ca să nu spun că numai pe noi, spuse Ioan Sachs, fața lui ușor gălbejită, ca a unui om care nu a dormit de mult, pergamentoasă și ridată fin rămase imobilă în timp ce spunea cuvintele astea.

Solemni, cei doi servitori în livrele luară scaunele și dispărură cu ele. Mișcându-se fără grabă, doctorul Hübner îi pofti cu un gest al mâinii pe cei doi. Aburi și miresme umpluseră încăperea, se răsuceau cu neliniște în burțile lor, de undeva, din niște pungi tăinuite, saliva dulce-acrișoară le umplu discretă gurile, o înghițiră lacomi, se apropiară de masa unde nu-i aștepta nici un scaun. Mâncară stând în picioare și fură serviți de Hübner.

Spre sfârșit, după ce musafirii lăudară îndelung berea și sosul picant cu iaurt și mentă, doctorul scutură iar clopoțelul, sunetul lui se adăugă mirosului excitant și gustului plăcut, amar și fierbinte și rece și iute pe care îl mai simțeau în gură. Veniră servitorii, care strânseră la repezeală resturile și aduseră alte și alte mâncăruri, precum și o carafă cu vin alb, puțin acrișor, știură repede asta. Maionezele și sosurile le deschiseră iar gurile, gazda fu lăudată din nou, apoi primul pahar cu vin fu ridicat în dreptul bărbilor lor înfoiate, închinară pentru sosuri și pentru gazdă, precum și pentru propășirea națiunii. Lumina se revărsa ca un tăvălug diafan și împurpurată și verde de-a lungul mesei, îi îmbia la calm și la gânduri înțelepte.

Când terminară, răsuflând greoi și cu fețele înroșite de efort și plăcere, aceiași servitori, doi, care păreau că așteaptă la uși, strânseră masa, mai bine spus, o duseră afară din odaie așa cum se găsea, cu toate resturile micului ospăț pe ea și în loc aduseră o mescioară fragilă și scaune largi, încăpătoare fundurilor lor obosite și perne. Conducându-i, Hübner îi pofti din nou, se așezară. Pe masă erau diverse carafe și boluri și borcane de porțelan, precum și un vas de argint cu gheață. Doctorul Hübner amestecă diverse lichide într-un vas în care erau gheață și zahăr și frunze de mentă, îi servi. Ei băură, alcoolul le arse buzele, se strecură vioi în gâtlejurile lor deja obosite, apoi în stomac și, învăluind pereții acestuia, le produse o ușurare nespusă.

— Ești un vrăjitor! spuse Ioan Sachs, duse iar paharul la gură.

Pe un platou cu fundul de porțelan și cu margini de lemn lăcuit fu adus un morman de vișine culese cu codițe și chiar și cu mici crenguțe și frunze. Vișinile luciră stins-aburit. Doctorul Hübner îi pofti cu un gest aproape imperceptibil al mâinii. Ioan Sachs, judele, se aplecă și apucă codița unei vișine, o ridică în dreptul ochilor și se uită la ea. Deschise gura și spuse:

— M-am hotărât să-l omor pe Rosenthal! închise gura și privi iar vișina, o așeză încet la loc.

— Ai să-ți pierzi capul omorându-l! spuse doctorul Hübner.

— Poate că da. Sunt însă hotărât să-l omor, e o treabă care ne privește pe toți. Nu e om în țară care să nu se gândească la asta și să nu știe că, dacă după trei ani de proces nu o fac eu, nu mai are cine s-o facă și domnul Ioan Schuller de Rosenthal scapă.

— Rákóczi va ajunge într-o zi în Sibiu, depinde cât de repede.

— Nu destul de repede, spuse Ioan Sachs, jude, nu anul ăsta. Vom fi numai noi toată iarna. Cred așa.

— E o ambiție deșartă ceea ce vrei să faci.

— Trebuie să credem că, încă, legea este mai puternică decât noi. Și legea spune că un primar hoț și desfrânat trebuie omorât, spuse Ioan Sachs, fața lui palidă și zbârcită se destinse puțin într-un zâmbet subțire ca un tăiș, pentru asta am fost ales comite al națiunii.

— Poate că așa e, spuse doctorul Hübner, dar pentru a-l condamna trebuie să-i convingi pe jurați și n-ai reușit s-o faci într-un proces de trei ani, cum ai s-o faci acum? Poate să nu-ți pese de ei, dar asta e contrar legii despre care vorbeai.

Comitele națiunii zâmbi iar, puțin obosit deja, ochii lui mici și albaștri, ușor bulbucați se albiră. Primarul Petrus Weber își bâțâia picioarele și se holba în gol.

— O voi face, spuse Ioan Sachs. Privi spre mormanul de vișine și sub presiunea acelei priviri albastru-spălăcite și indiferente, pielița unei vișine plesni brusc, făcu să se vadă carnea zemoasă și sângerândă a fructului; câteva scame albe se zbătură prin aer ca niște cili și orbecăind prin lumină și umbră le văzu și o greață nespusă îl cuprinse, galbenul și frica legii în care nu mai credea de mult.

— Nu cred în lege! spuse cuvintele astea și își ridică privirea către Hübner.

— Mă bucur că ai curajul s-o spui, dar nu are importanță ce spui sau ce crezi, legea e Dumnezeu. Așa știu eu că e Dumnezeu.

— Voi l-ați făcut așa! spuse Ioan Sachs.

— Noi l-am făcut așa fiindcă așa ne-a poruncit el, spuse sec Hübner, privi prin acela din fața lui, prin comitele națiunii și prin scaunul pe care stătea comitele și prin peretele de dincolo de scaun și prin lucrurile care erau dincolo de perete sau oameni, văzu dunga depărtată a nopții, ca o linie subțire trasă cu tuș și marcând orizontul și câțiva pomi singuratici în toată pustietatea aia și un cer gol și albastru sprijinindu-se pe coroana bogată a pomilor foșnind și așteptând calmi înserarea și apoi noaptea și somnul: toate astea.

— Nu mai pot da înapoi, spuse într-un târziu comitele, și am venit să ți-o spun.

Se ridică de pe scaun și trupul lui încă tânăr și dornic de viață i se înfățișă lui Hübner în toată splendoarea vârstei de 39 de ani, doctorul îl privi binevoitor, spuse:

Primarul Weber, care în urma mesei și a alcoolului căzuse într-o somnolență digestivă, ochii lui apoși priviră spre Hübner, apoi spre comite, spuse:

— Îmi vâjâie urechile și mă simt toropit, se ridică din scaun, figura lui adormită și unsuroasă, de sub ea,

alte trăsături, liniile feței i se plămădiră deodată altfel, ca și cum cineva cu vreo mașinărie infernală, declanșând-o, îi atrăsese atenția într-acolo și deodată, atenția și pofta neapărată de a ști îi netezi fața și îi ascuți privirea, clipi și de sub clipit privirea i se făcu vioaie și ușor batjocoritoare, continuă: niciodată mâncarea nu mi-a căzut mai bine, precum și ascultatul vorbelor pe care domniile voastre ați binevoit să le spuneți. Își netezi haina care-i acoperea pântecul umflat. Ca niște decorații, câteva pete de lumină îi împodobiră pieptul. Era îmbrăcat cu o haină din stofă subțire și necăptușită, gri și verde stins. Dorim moartea unui oarecare primar, continuă de sub figura lui vicleană de grăsan, și asta nu neapărat fiindcă el este hoț, și din cauza asta, dar mai ales fiindcă în spatele lui, o știm, se ascund dușmanii noștri, nu îi vom numi, îi cunoaște orișicine, de asta mai ales îl vom omorî pe Ioan Schuller de Rosenthal.

Continuă o vreme vorbind monoton și parcă prea puțin interesat de ceea ce spune, dintr-un anumit punct de vedere, spunea el, omorâtul este cea mai onorabilă soluție și, și cea mai eficace, în puținul timp care le-a mai rămas, până în iarnă să zicem, ce va fi dincolo de această iarnă numai Dumnezeu poate ști și nici de data asta nu e foarte sigur, de multă vreme cel care îi conduce, nu un comite sau un primar sau partida catolică pe care o vor lovi desigur omorându-l pe Schuller, nu aceștia împotriva cărora luptă nu numai el, desigur, de atâta vreme, Cel-care-stă-deasupra-lucrurilor pare de la un timp indiferent și mohorât și prea puțin interesat de cele ce se întâmplă, dar mai ales de cum se întâmplă lucrurile pe care, demult, atunci când a făcut totul, le-a hotărât. Dacă tot îl vor omorî pe Schuller el n-ar avea nimic împotrivă dacă i-ar omorî și pe alții. Pe Ștefan Baranyi, pe iezuit carevasăzică. Vremurile sunt tulburi și nu peste multă vreme vor fi crâncene. Dacă tot sunt puși pe omorât, continuă el, nu vede nici un motiv ca omorâtul să nu ia măcar proporțiile unei decimări, crima le va netezi drumul și îi așteaptă un drum greu și îndelung, războiul civil va sfâșia țara și cei mai mulți dintre ei vor sfârși în acest război. Ce va fi după aceea el nu știe și nici nu-și poate închipui. Timpul ce i-a fost hărăzit și în care e viu și vorbește nu ajunge până acolo, dincolo de întâmplările toamnei și începutul iernii

acestui an, anul care ne va urma, anul 1704, este un an gol și tăcut și morții care vor popula viitorul nu-i spun nimic.

Vorbea rar și somnolând și digerând. Se făcuse ora șase după-amiaza și lumina pălise puțin, simțeai întunericul și răcoarea nopții strecurându-se pe lângă tine, ți le puteai închipui, precum și zborul fără șir al liliecilor, bâzâitul vreunui cărăbuș cuirasat și unicorn. Și totuși era încă o lumină molâie în camera mobilată cu un pupitru de lucru așezat pe un piedestal și cu un covor uriaș și galben pe care se desenau cu linii subțiri figuri geometrice și arare. Ca și cum i-ar fi privit cineva, stăteau drepți și tăcuți, așteptau:

*

Ratsherren-ul Gross știa că în seara asta, fiica lui, doamna consilier Barberini, așteaptă musafirii și, cu toate că nu se simțea bine, hotărî să se îmbrace și să coboare în salonul în care, ca de obicei, Dorothea Barberini, cu boneta bine strânsă pe cap și cu o figură severă și ștearsă, își primea oaspeții. Era cald și lumina plăcută a amurgului începuse să coboare în odaie, transforma mobilele masive în pete mari, plăcute privitului, iar patul cu baldachin păru o corabie vremelnic poposită în cine știe ce colț de lume, orașul Sibiu acum, ora șapte după-amiaza, camera consilierului Gross.

Acesta se privi într-o oglindă ovală și în lumina roșie cu dungi subțiri și negre ca o marmură călduță se simți încă tânăr și, de ce nu?, dornic de a cotrobăi prin întâmplările acestei cărți, câte vor fi ele, toamna, sfârșitul ei și iarna anului 1703, începutul ei.

Încercase să doarmă și nu reușise, dârdâise mărunt, își clănțănise dinții pe care îi mai avea și care, cu greu, îl mai ajutau la mestecat, mușcatul cu ei și-l interzisese cu desăvârșire de atunci de când, cu zece ani în urmă, un canin îi rămăsese înfipt într-o pulpă de căprior și îi putuse admira rădăcina sângerândă și ușor gălbuie. Frisonul i se oprise brusc pe la ora șase și își dădu seama că, sleit de puteri, are totuși poftă de viață și pofta asta se transformă în dorința de a coborî pentru o vreme și de a-i cerceta pe aceia care, cu sau fără chef, aveau să

onoreze salonul casei ginerelui său, consilier și el, și al fiicei lui, toți aceia. Se ridică în fund și își potrivi pernele pentru a rămâne în poziția asta. Cu vârful limbii își atinse un dinte, împinse fără să simtă vreo durere și, mobil, dintele ieși în afară, ÎI prinse cu buzele și le strânse, dintele era acum afară din gura lui și se zărea ca un colț de fildeș al vreunui animal necunoscut și bătrân și muribund. Simțea o durere slabă pulsându-i în gingie și saliva uscându-se pe dintele bolnav și ieșit din gura lui. Exercițiul acesta îl calma și, golit de gânduri, putea contempla lumea cu ochii goi de orice dorință, totul i se părea nesfârșit și încremenit. Și nesfârșirea și încremenirea aceea o strică într-o vreme o muscă, zgomotul pe care l-ar putea face o muscă cercetând odaia. Desfăcu buzele și dintele reveni alene în găoacea lui, îl pipăi cu limba și îl simți uscat și rece și plăcut pipăitului. Își răsuci limba ca un cârlig și îl readuse întru totul în alveolă, simți o ușurare nespusă și artificială, ceea ce simți după, să spunem, un act sexual scurt și violent, apoi coborând deasupra ta, ca o plasă cu ochiuri mici și dese, mătăsoasă și cenușind lumea, împăcarea și beatitudinea. Își așeză picioarele descărnate unul peste altul și pielii lucioase și întinse de pe ele îi făcu bine propria-i atingere. Își puse mâinile sub cap și mânecile largi ale halatului se desfășurată ca două urechi elefantine, stătu așa privind fix și bucurându-se de lumina molcută care îi mângâia fața, i se adunase pe față ca o pudră aurie, figura îi apăru tânără în oglinda în care, fără să clipească, se privea. Un demon din cei știuți pașnici și doritori de discuții savante se oglindi lângă el, îi zâmbi. Domnul consilier îi zâmbi și el, dar trăsăturile îi rămaseră în continuare imobile, numai câțiva mușchi din jurul gurii i se destinseră fin și buzele subțiri i se subțiară parcă și mai mult. Încremeniră așa. Apoi demonul, profitând de lumina plăcută ce cobora prin ferestrele înalte ale odăii, aduse o pensulă scurtă și câteva borcane de porțelan, pline cu vopsele și, îndemânatic și repede, desfăcu borcanele, fluieră o melodie încă necunoscută lumii orașului Sibiu, și îl fardă pe domnul consilier Gross întinerindu-l cu mai multe zeci de ani. Domnul consilier privi cu scârbă la tot ce se întâmplă, apoi buzele lui roșii acum și groase se agitară ca niște viermi ai morții.

— „Dar nu este oare limpede pentru oricine că este vorba de Phaistos, căruia i s-a adăugat litera *e*?”

Fruntea demonului se încreți o clipă, păru că se gândește la cele spuse de domnul consilier Gross, apoi zâmbi iar, tâmp de astă dată și privind buzele roșii ale bătrânului domn. De undeva se auzi bătând de opt ori ora cadetă, care îi desfăcu din contemplație.

Domnul consilier Gross auzi bătăile ceasului și, fără vreo poftă deosebită, începu să se îmbrace. Își aranjă peruca și sună din clopoțelul așezat pe măsuța de toaletă. Se auzi un zgomot ușor și în odaie intra un servitor înalt și spătos ca un dragon, se priviră.

— Adu-mi terciul, Matheus! comandă consilierul Gross și scoase din spatele oglinzii o lingură de argint și începu s-o frece de mâneca hainei, după ce, mai înainte, o aburise apropiind-o de gură și suflând asupra ei.

Matheus apăru curând aducând un castron plin cu un terci fumegând ușor și-l așeză solemn pe măsuța din fața consilierului. Consilierul își înfipse lingura în castron și-i cercetă conținutul, oftă mulțumit de cele constatate. Un firișor de salivă începu să i se scurgă din colțul gurii, părea că un păianjen minuscul se joacă, bălăbănindu-se, prin aerul din apropierea consilierului. Înfipse lingura și mai adânc în terci și deschise gura. Limba lui albicioasă și subțire se agită cu un plescăit prin aer. Firul de salivă se lungi și mai mult, apoi, adunându-se brusc într-o picătură limpede, poposi pe reverul hainei domnului consilier. Urmară câteva secunde de tăcere, ochii consilierului se bulbucară și se înroșiră. Înghiți și se înecă. Aplecându-se, Matheus pocni cu latul palmei spinarea consilierului, care icni și vărsă înghițitura pripită.

— Asta e! spuse consilierul și privi conținutul castronului. Începu să înghită terciul auriu și bine mirositor în jurul căruia, ca un inel gros, se adunase grăsimea. O să cobor astă-seară, spuse la jumătatea drumului către fundul castronului. Se opri din mâncat și-și șterse gura cu șervetul care până atunci se odihnise alături de castron. Poți să strângi!

Luă lingura și, privind resturile de pe ea, câteva dungi galbene-unsuroase, nu se putu hotărî ce să facă, dacă să o curețe sau nu, în cele din urmă spuse:

— Adu-mi o cană cu bere!

Matheus ieși, dar nu închise ușa bine, fierul clanței pocni ușa și, împinsă parcă de o adiere a întunericului, ușa începu să se deschidă încet și interminabil. Ascunse lingura în spatele oglinzii și zâmbi mulțumit. În cameră pătrunse un aer umed și mucegăit, miasmele casei lor în miezul verii.

Matheus veni cu berea, cana era așezată pe o tavă și alături de ea, într-o farfurie era o bucățică de brânză tăiată ca un cub. Domnul consilier se ridică și se apropie de servitor. Acesta ținea tava cu amândouă mâinile la înălțimea pieptului. Bătrânul cercetă conținutul farfuriei, apucă cu două degete brânza și și-o vârî în gură. Brânza era, pesemne, sărată și iute, fiindcă după ce înghiți se făcu roșu tot. O lacrimă ca o bobiță de rouă luci o clipă, alunecă de-a lungul obrazului, apoi picură pe tavă. Întinse mâna și, tremurânde, degetele lui se încleștară pe mânerul cănii și cu blazonul casei pe ea. Sorbi neîncrezător parcă, acizii berii învăluiră gura consilierului, apoi simți o dulceață nespusă și o amăreală fierbinte încă și rece și înviorătoare. Burta lui ghioră prelung, ca un canal nesătul și demult secat.

— Mi-ajunge! spuse și, clănțănind, cana fu așezată pe tavă. Voi coborî acum.

Se întoarse spre oglindă și după ce se privi o vreme, cu o mișcare dibace își aranja peruca tunsă și alunecarea ei peste pielea țestei pleșuve îi produse o plăcere știută și, încă o dată, de aceea, vitală.

*

Nu se știe pe ce căi, cât de ocolite sau cât de directe, Talaba Mate sau poate Ioan, „mic nobil de origine românească” de pe lângă Făgăraș, a ajuns să-și încredințeze copilul, un băiat de nouă ani, pe nume Talaba Simon, văduvei Marta Koch și nici de ce. În luna iulie, anul 1703, Simon se găsea în casa Martei, adus acolo de tatăl său. Era în vacanță și fusese un an, primul lui an de școală, elev al colegiului iezuiților din Cluj, la Academia Claudiopolitane, unde reușise să intre mai ales datorită străduințelor nașului său, contele Forgách Simon. Terminase aproape prost primul an de școală și, în afară de latină, unde se descurcase de minune fiindcă știa românește, în rest îi era frică să-și mai aducă aminte

sau să-și închipuie tot ce va urma atunci când, odată sfârșită vacanța, pater Julianus se va apleca spre urechea lui și-l va întreba în ungurește sau poate chiar în latină, de ce nu?, ce mai face?, atât, dar gândul la numai întrebarea asta și zâmbetul următor întrebării și privirea încremenită sub pleoapele închise cucernic și zbârcite, amintirea și închipuirea, aceste două cuvinte în spatele cărora fojgăia școala, îl îngrozeau.

Acum stă așezat pe un scaun în bucătăria casei și în fața lui e o farfurie cu resturi de mâncare și o cană cu lapte rece din care nu a gustat încă. Este dimineață, nu foarte devreme, ora nouă poate, și de pe figura lui palidă. Încadrată de părul tuns ca al unui „copil de curte", nu se poate desluși nimic. Are o privire vie, dar ochii lui mici și rotunzi, ca două globuri negre, privesc în gol. Văduva Koch, înaltă și dreaptă, a încremenit cu un vas în mână, în care sunt câteva bucățele vechi de marțipan și pe care, binevoitoare, ar fi dorit să i le ofere. Pune vasul pe masă și mâinile îi alunecă de-a lungul corpului, ușor țepene.

— E târziu, Simon, spune ea într-o vreme, cuvintele se înălțară între ei, îi tulbură.

Aplecându-și privirea, copilul se uită la ea, surâde. Privirea i se luminează puțin, împinge farfuria din fața lui și mâinile lui albe rămân nemișcate pe fața de masă, ca două animale delicate și adormite sau moarte.

— Mulțumesc pentru masă! spune și surâde iar, cuvintele românești spuse de copil par că o surprind pe Marta, Simon nu mai vorbise niciodată până atunci românește.

Văduva Koch se apropie și mâna ei aspră mângâie părul copilului, tac. Simon se răsuci sub mâna ei, părea că mângâierea îl neliniștește și îl tulbură totodată.

— Bea-ți laptele! spuse ea și copilul o privi neîncrezător.

— Știi și tu? întrebă, apoi, deodată, brusc, izbucni în plâns.

Lacrimi ca niște mici sfere fosforescente se scurseră pe obrajii lui, se răspândiră prin odaie în semiîntuneric și răcoare. Frica ascunsă sub plânsul acela o făcu pe femeie să se înfioare, era ca și cum un aer înghețat și umed ar fi învăluit-o strâns. În groapa aceea numită bucătărie era aproape întuneric și liniște. Copilul

își șterse lacrimile cu podul palmei și, încet, cu o mișcare parcă răuvoitoare, apucă mânerul cănii în care, stins, clipoci laptele. Își aplecă privirea înspre imensul alb și, galben și clănțănind, simți cum i se răcește fruntea și pe ea îi apărură broboane de sudoare, își înclești mâinile pe cană și o ridică în dreptul bărbiei. Cu ochii închiși, bău. Simți recele dulceag, ca și cum cineva i-ar fi îndesat un pumn de fulgi ai unei păsări moarte de frig, în gură. Fulgii se transformară într-o vreme într-un lichid unsuros în care stătea nemișcat ca un animal mort și descompus în mii de franjuri și împăienjenindu-i toate simțurile, caimacul. Icni și împroșcă fața de masă cu mici stropi alburii.

— Nu pot să beau, spuse Simon, așeză cana pe masă.

Văduva Koch cercetă rezultatul icnitului și cu o mișcare dibace înhăță farfuria și cana.

— Ce fel de copil oi mai fi și tu! spuse și făcu doi sau trei pași, dușumeaua scârțâi sub pașii ei. Se întoarse și mai privi o dată apoi, hotărându-se, așeză cana și farfuria pe marginea unui bufet în geamul căruia figura i se oglindi o clipă.

Se auziră pași și o servitoare tânără, Roza Laurentius, care o ajuta din când în când pe Marta Koch la treburile casei, dar mai ales la preparatul berii, intră în bucătărie. Avea rochia suflecată și pulpele ei albe luciră plăcut.

— Ce e? întrebă Marta, dar vocea ei răstită o buimăci pe Roza Laurentius.

— Vă caută un domn, spuse femeia, buzele ei groase și roșii se mișcară grotesc.

— Sper că domnul ăsta nu e bărbatu-tău, spuse văduva Koch disprețuitoare.

— Nu, nu, spuse ea speriată, Michail are de-acum o slujbă, a fost reprimit la domnul comite, v-am promis că n-o să mai vină niciodată aici.

— N-are decât să vină, spuse Marta Koch într-o doară, va fi bine primit.

Copilul se întoarse spre Roza și o privea cu pleoapele mijite, se uita la picioarele ei albe și durdulii și, i se păru, pufoase. Deasupra genunchiului stâng Roza Laurentius avea o pată neagră și păroasă ca un gândac, dacă așa ceva, un gândac, poate fi păros. „Poate fi!”

hotărî Simon, Mikes, știu, o să fie de acord cu mine când o să-i povestesc.

Ușa se deschise din nou și intră doctorul Hübner, păru că ezită, rămase cu mâna pe clanța grea de fier așteptând parcă, barba albă i se contura plăcut în lumina puțină a bucătăriei.

— Bună dimineața, Marta, spuse, apoi scuzându-se continuă: Am stat o vreme la ușă, pe urmă am crezut că e mai bine totuși să intru, te rog să mă ierți că am dat buzna.

— E vina mea, spuse Marta Koch, trebuia să-mi închipui că nu e derbedeul ăla de Michail. În fine! Sunteți binevenit oricând în casa mea.

Roza Laurentius închise gura când doctorul Hübner i se adresă:

— Bănuiesc că Michail este bărbatul tău.

— Da, domnule, spuse ea și se făcu roșie, da' o vreme am fost despărțiți și acum suntem iar împreună, nu pot avea copii, domnul doctor știe cum e când se întâmplă așa.

Bătrânul Hübner o cercetă încă o dată și cu oarecare greutate spuse totuși:

— O să ai! și tonul lui binevoitor o umplu pe Roza de fericire, simți cum îi amorțesc picioarele din cauza asta.

— Poți să pleci, Roza, spuse Marta Koch și apoi către doctor: Luați loc, domnule doctor. O să vă servesc cu puțină bere proaspătă și vom sta de vorbă.

Roza Laurentius ieși și Marta ieși în urma ei, se întoarse curând cu o cană cu bere și cu câteva felii de pâine neagră unse gros cu untură, așezate pe o farfurie de cositor. Puse berea și farfuria pe masă și-și pofti din nou musafirul să se așeze. Israel Hübner se hotărî să o facă și, oarecum neîndemânatic, se așeză în jilțul ce i se oferise. Cercetă pâinea cu untură, avea o privire vie și ușor amuzată, așa i se păru lui Simon, care îl privea liniștit, așa cum și-a privii un an de zile profesorii, dar mai ales încrezător în tot ce urma să se întâmple. Marta spuse:

— Merg bine împreună! adică pâinea cu untură cade bine înaintea unei căni cu bere proaspătă.

Simon ascultă foșnetul berii, freamătul ei încă o dată liniștitor, privi dârele pe care le lăsase cuțitul pe

untură, asemănătoare unor cărări ale unei lumi neștiute și desfătătoare. Israel Hübner zâmbi și aproape că s-ar putea spune zâmbi iar, într-atât aerul lui de până atunci, dar mai ales privirea te puteau duce cu gândul la o binevoitoare și ușor stingheră înțelegere a lumii, apoi mâncă încet una dintre feliile unse cu untură și la sfârșit, după ce înghiți ultimul dumicat, bău berea. Oftă de plăcere și, ca semn că berea îi plăcuse într-adevăr, își șterse gura cu dosul palmei, apoi așeză cana pe masă și o privi pe Marta Koch. Aceasta spuse:

— Sper că v-a plăcut destul de mult ca să merite drumul până aici sau măcar o parte din drum.

Între ei se făcu o pauză, nu lungă, dar destul de lungă pentru ca tăcerea și foșnetul acelei dimineți, ne-o putem închipui senină și încă răcoroasă, acestea două, un fel de linie zigzagată, să aibă timp să se aștearnă peste ei. Simon privea drept în fața lui și aștepta. Ceva plăcut și încă neștiut închipuirii părea să-i dea târcoale, o poftă fără cuvinte, o mică explozie îi tulburase bunul mers, val, al firavnicului trup printre emoții și vagi gânduri. Privit de către cineva care ar fi avut chef să o facă, păru în clipele acelea încăpățânat și docil totodată, încremenit între aceste două extreme, ca un câine târând în urma lui o frânghie scurtă, semnul libertății provizorii și al încătușării.

De după tăcerea care le îngreuiase mădularele, doctorul Hübner spuse:

— Înainte să plec, Talaba Máte a trecut pe la mine.

— Știu, spuse văduva Koch, mi-a spus că o să încerce să vă vadă.

— Vroia, spuse Hübner, să obțină prin mine o întâlnire cu Gavriil Nagszegy, care este întemnițat aici. N-a reușit!

— I-am spus că n-o să reușească asta, în orașul ăsta, spuse Marta Koch. Stătea puțin țeapănă, cu mâinile strânse în poală și privea drept în fața ei.

— În afară de prima rugăminte, cea cu Nagszegy, mai vroia să mă ocup de Simon, pe care, mi-a spus, l-a lăsat în grija ta până în toamnă.

Marta Koch nu răspunse, continua să privească liniștită în fața ei, în golul pe care, înainte să se așeze, îl descoperise alături de Israel Hübner, vedea câteva vase

de cositor licărind stins. Două lacrimi mari i se deșirară pe obraji, îi picară în poală. Spuse:

— Sigur că da, domnule doctor, Simon va fi fericit, cred, să vă ocupați de el.

Talaba Simon, elev la colegiul iezuiților din Cluj, își îndreptă fața ca o mică flacără palidă spre cei doi, îi privi. Bunul lui tată îl părăsise în această lume înfricoșătoare. Ar fi vrut poate să plângă sau să spună ceva, să întrebe unde este tatăl lui, ce treburi importante sau cât de importante l-au îndepărtat, atunci când el, fiul, iată!, în mintea lui dragostea este nesfârșită. Se sculă stângaci din scaun, picioarele nu îi ajungeau până la podele și, apropiindu-se încet, se apropie de Marta Koch și îngenunche în fața ei și își așeză fața în poala ei și, ca și cum s-ar fi cufundat într-o apă, într-un adânc limpede și rece, începu să plângă liniștit. Marta Koch mângâie capul copilului care plângea în poala ei.

Doctorul Hübner se sculă de pe scaun, se apropie de ei. Se aplecă și, apucându-l de umeri pe Simon, îl sili să se ridice. Mâna lenevoasă și pătată îi șterse lacrimile de pe obraji și, aproape fără să știm cum, mâna copilului se cuibări în uriașa și nevolnica mână care îl ocrotea.

*

Baronul Casimir Spurck nu mai credea de multă vreme în nimic și de tot atâta vreme se plictisea. Din momentul în care pricepuse acest lucru, și asta se întâmplase cu mai mult de zece ani în urmă, într-o vreme la care noi nu avem acces, de atunci să spunem sau aproape de atunci, în fiecare dimineață, indiferent de anotimp sau de ceea ce i se întâmplase peste noapte, se scula la ora șase dimineața, se dezbrăca în pielea goală și, uneori dârdâind, alteori simțindu-se bine, mângâindu-l plăcut aerul catifelat al dimineții, se ducea într-o cameră în care singura mobilă era un scaun fără spătar și se așeza pe scaun. Scaunul era pus în mijlocul camerei spoite cu var. Până la ora nouă, adică timp de trei ore, privea zidul din fața lui, părăsit de orice gând sau, dacă vreți, părăsit de viață și așteptând. Nu știm ce aștepta sau dacă, în definitiv, aștepta ceva. Suntem înclinați să ne închipuim că nu. Într-o discuție pe care o va avea cu Tobit în iarnă, poate în iarnă, citându-l pe Magistrul

Eckhart, a spus: „Într-adevăr, cu cât ne aparținem mai mult nouă, cu atât ne aparținem mai puțin”, cuvântul *die Abgeschiedenheit,* adică „izolare”, revenind des în discuție, poate „abdicare de la ceea ce aparține timpului și locului”, *das Nichst.* Nu știm. Adică nu putem ști adevărul, dar ni-l putem închipui în diverse chipuri și moduri: „lipsa voinței proprii de a ne regăsi” și care, acest fel de a privi lucrurile, nu ne aparține, după cum nu ne aparține cu adevărat nimic din ceea ce facem, vremea și locul.

În după-amiaza zilei de care ne ocupăm, o zi din luna iulie a anului 1703, oricare dintre acele zile lungi și luminoase și nu neapărat una dintre ele, baronul Casimir Spurck stătea în ceea ce pe drept cuvânt am putea numi atrium, o curte interioară frumos pavată și în mijlocul căreia era un havuz care își rostogolea leneș apa. Lumina izbucnea parcă de pretutindeni, ușor călduță și proaspătă. Era așezat pe un scaun cu spătar și cu brațe, un adevărat jilț și în fața lui era o măsuță pe care tronau o carafă cu vin dulce-acrișor și o chisea cu dulceață de smochine. Alături de ele erau uneltele necesare scrisului, precum și hârtie. În dulceață era înfiptă o linguriță și acum Casimir Spurck are în gură o smochină, dulcele ei leșios îl făcu să se strâmbe și să scuipe totul, smochina morfolită, precum și balele care îi umpluseră gura, apoi își turnă puțin vin și bău fără poftă. Reciti cele scrise până atunci, împături foaia de hârtie și o puse într-un plic pe care îl sigilă. Scrise apoi numele destinatarului. Zări un cuțit mic pe masă, ÎI luă și își făcu cu el o crestătură în degetul arătător al mâinii stângi și o vreme privi zvâcnirea roșie a sângelui care picura pe dalele de marmură. Când se plictisi își înfășură degetul într-un șervet, se așeză mai comod și închise ochii. Simți cum fața îi este inundată de lumină, era ca o bălăceală într-o apă imponderabilă și fosforescentă. Rana din deget îi zvâcnea plăcut, adormitor. Cu ochii închiși întinse mâna dreaptă și pipăi masa până dădu de chisea. O trase mai înspre el și își băgă degetele în năclăiala dulce. Simțea smochinele ca pe niște noduli ai unui polip lipicios. Strivi o smochină și din ea se revărsă o materie vâscoasă și roșiatică, degetele lui începură să simtă, alene parcă, gusturile și culorile care umpleau vasul de sticlă. Câteva muște se așezară pe fața de masă și începură să se

plimbe de colo-colo. Una dintre ele descoperi paharul cu vin și coborî pe peretele transparent până în dreptul lichidului. Dacă ai fi avut chef i-ai fi putut vedea burta grasă și gălbuie, acoperită cu dungi fine și negre, mai dese înspre anusul ouător.

Așa îl găsi Eberhard Kinder atunci când, condus de un servitor, apăru în curtea interioară a casei. Casimir Spurck, deschise ochii și când îl văzu îi zâmbi.

— Mă iertați că vă deranjez, spuse Kinder privind la mâna baronului, cea care se odihnea în dulceață.

— Nu face nimic, dragul meu. Încercam în vreun chip să-mi petrec vremea și venirea ta mă înveselește puțin.

Porunci servitorului să-i aducă un scaun musafirului și curând acesta era așezat în partea cealaltă a mesei și se uitau unul la altul. Baronul continuă:

— Oricum nu aveam nimic de făcut, vreau să spun nu ceva special.

Un porumbel gras și fâlfâind parcă alene din aripi poposi pe pavajul de marmură și, după ce se găinăță de câteva ori mișcându-și coada înfoiată de sus în jos, scoase un gângurit răgușit ațintindu-l pe baron cu un ochi roșu și viclean.

— Păsările astea mă indispun, spuse Kinder privind mohorât într-o parte.

— Și pe mine, spuse Casimir Spurck.

— O putem ucide, spuse Kinder, așteptă să vadă ce-o să zică baronul.

— Am putea s-o facem, spuse baronul și începu să-și lingă degetele, le linse o oarecare vreme. Când termină sau crezu că a terminat își șterse mâinile cu șervetul și se ridică de pe scaun. Trupul lui rotofei din care izvora o privire albă se înfățișă privirii lui Eberhard. Trebuie să ai puțină răbdare, spuse și tropăind mărunt dispăru un timp.

Nemaivăzându-l, Kinder închise ochii și în întunericul care îl cuprinse începu să aștepte. Baronul se întoarse curând și ducea cu el o flintă cu cremene. Eberhard deschise ochii și văzu flinta și de după ea pe baron. Acesta spuse:

— O să-ți fac plăcerea! duse flinta la ochi și o îndreptă spre porumbelul care dormita pe dalele curții interioare.

Eberhard își aținti ochii înroșiți de oboseală spre porumbel și nu trecu multă vreme și văzu porumbelul desfăcându-se în mii de bucăți și aceste bucăți se aranjară în aer într-un anumit fel, amintind de vreo plantă rară și urâtă. Câteva picături reci de sânge îi poposiră pe mâini, apoi totul, toate bucățile acelea se adunară într-o grămăjoară palpitând pe marmură. Auzi numai la sfârșit bubuitura, ca o plesnitură de bici și aerul străveziu al după-amiezii se clătină greoi de o parte și de alta a armei. Un servitor care pândea veni repede și luă flinta din mâna stăpânului său. Baronul Casimir Spurck se așeză în jilț și comandă către același servitor:

— Adu vin proaspăt și pahare!

În aer se răspândise un miros acru și de aceea înviorător. Atunci când vinul le-a fost adus și turnat în pahare, de după răcoarea pe care o presimțeau scurgându-se prin mațele lor și salivând, apucară paharele și în tăcere le ridicară în dreptul gurii, stătură o clipă așa. Izvorând parcă de pretutindeni, lumina aurie a orei patru după-amiaza poposi asupra lor. După ce bău, înviorat, baronul spuse:

— Ai făcut bine că ai venit, vreau să te rog să duci o scrisoare consilierului Ratte. Nu e nici o grabă, dar nu voiam s-o trimit cu vreun servitor.

— Am venit de fapt cu un mesaj, spuse Kinder și scoase un bilet pe care i-l întinse baronului.

Acesta îl despături și, după ce-și aruncă privirea pe el, întrebă:

— L-ai citit?

— Comitele s-a sfătuit cu mine înainte de a vă scrie. Știa că vă cunosc și m-a întrebat ce părere am.

— Aha! spuse baronul și îi zâmbi lui Kinder.

— Comitele vă roagă să ardeți biletul după ce îl citiți.

— O să-i fac după poftă, spuse baronul, sau poate că vrea să-l ard în fața ta.

— N-am îndrăznit s-o spun eu, spuse Kinder și pleoapele lui înroșite se albiră puțin.

Baronul îi întinse bucățica de hârtie lui Kinder și spuse:

— Știu câțiva oameni care ar da ceva bani pe o asemenea hârtie. Ți-o dăruiesc. N-ai decât s-o arzi, dar e

ca și cum ai arunca niște bani la gunoi și nu cred că-ți poți permite așa ceva, nu încă, vreau să spun.

— M-am logodit, spuse Kinder luând biletul și așezându-l în fața lui pe masă.

— Mi-ai spus odată că nu ai avea nimic împotriva vreuneia dintre fetele Barberini. Care?

— Clara! spuse Kinder și mâna lui fină și albă se întinse spre bilet, îl mototoli cu un gest nervos.

După-amiaza se făcu parcă mai încăpătoare și mai luminoasă, Kinder se ridică, hotărât parcă să plece.

— Trebuie să plec, spuse el, și baronul nu se împotrivi, tăcerea lui poate fi interpretată așa. Zâmbi în timp ce Kinder continuă: Comitele națiunii ar fi fericit să vă întâlnească în cazul că vă hotărâți în acest sens.

Baronul luă scrisoarea din fața lui și i-o întinse:

— Fă-mi, te rog, acest mic serviciu!

— A, da, spuse Kinder părând că uitase cu totul de rugăminte. Am să i-o duc, dar cred că de abia mâine.

— Nu e nici o grabă, spuse baronul.

Închizând ochii, baronul nu-l mai văzu pe Kinder, adică nu-i mai văzu privirea spălăcită de după pleoapele înroșite și nici tremurul fin al buzelor încordate. Auzi însă zgomotul pașilor depărtându-se și din ce în ce mai slab.

Baronul Casimir Spurck rămase cu ochii închiși, așezat în fotoliul din curtea interioară a casei, timp de o oră, adică între cinci și șase, luna iulie, anul 1703. Nu știm ziua, a câta era sau ce nume o fi purtat.

Lumina se adunase ca niște ciorchini de lindeni în acea oră încremenită și strălucitoare. Putem crede așa și mai putem crede că baronul Casimir Spurck a dormit tot acest timp sau poate nu, de după pleoapele lui coborâte nu putem ști ce s-a întâmplat.

O clătinare ușoară a ciorchinilor acelora luminoși îl anunță pe baron de o nouă vizită. Deschise ochii și-și pironi privirea pe fața (de-o parte și de alta a nasului ca o trompă subțire și adulmecând) doctorului Grell. Mai bine spus a lui Koork Grell. Nasul lui Grell adulmecă iar încercând să reconstituie trecutul imediat.

— Știind că niciodată nu ieși înainte de a se răcori bine, nu la ora asta vreau să zic, spuse și-și vârî degetul în dulceață, îl învârti de câteva ori acolo, apoi îl scoase și, ca și cum degetul lui ar fi fost învelit în sticlă, și-l

apropie de nas, n-am venit totuși mai devreme, așa cum aș fi avut chef s-o fac. Mi-am închipuit că o să te viziteze Kinder, nu vroiam să vă stingheresc, apoi își vârî degetul în gură și și-l linse, în timp ce trompa îi fremăta atingând delicată restul de degete.

— Nu trebuie să-ți bați capul prea mult cu asta! spuse baronul, privi drept înspre Koork Grell.

— Nici nu prea mi-l bat, spuse Koork, termină de lins. Și-l bat însă alții. Ștefan Apor, să zicem.

— Nu mi-a păsat niciodată de Apor!

— Nici mie, spuse parcă plictisit doctorul Koork Grell. Și nici lui de mine până să nu afle că mie nu-mi pasă. Adică asta, vreau să spun, s-a întâmplat astăzi în berăria de sub casa comitelui. Erau câțiva care tocmai se hotărau să pună pariu că în jurul orei patru Kinder te va vizita. În sfârșit! Eu nu eram dintre ăia care puneau pariu, dar eram acolo și căscam gura și ascultam. Ștefan Apor era și el acolo și făcea cam același lucru ca și mine.

— Asta e o tâmpenie! spuse baronul, își întoarse privirea de la celălalt, de la doctor.

— Asta spun și eu, spuse Grell, își ridică degetul lins în dreptul nasului.

Baronul Casimir Spurck se întoarse puțin, păru că se așază într-o rână și că nu-l mai interesează ce spune celălalt. Repetă totuși:

— E o tâmpenie să spui că Ștefan Apor era la berărie și că bea bere și că se uita la unii care beau bere și puneau pariuri.

— Asta spun și eu, spuse Grell calm. Adică așa m-am gândit atunci când i-am văzut în berărie. Pe urmă m-am gândit că pe lumea asta se poate întâmpla și așa ceva. Nu demult l-am văzut pe generalul adjutant, baronul Acton, tot în berăria de sub casa comitelui. De fapt nu chiar în berărie, dar oricum dând târcoale pe acolo.

Baronul Spurck făcu un semn cu mâna și veniră câțiva servitori care fără să mai aștepte vreo comandă strânseră tot ce era pe masă și plecară țanțoși.

— Așază-te, spuse baronul, îl privi pe Grell.

Doctorul Koork Grell se așeză, privi masa tocmai curățită, zâmbi undeva în gol și totuși ca și cum i-ar fi zâmbit baronului.

— Într-o berărie poți să vezi o mulțime de lucruri, trebuie numai să stai și să aștepți și să poți bea destulă bere în timpul ăsta. Știu câțiva inși care se pricep foarte bine s-o facă.

— Michail Laurentius?

— E unul dintre ăia despre care tocmai îți vorbeam. Nici nu cred că ar putea să facă și altceva, cu toate că am auzit că o vreme a fost grădinar.

— Am auzit și eu, spuse baronul. Și ce dacă? își întoarse privirea înspre Koork și se uită fix la el.

— Asta mă întreb și eu, spuse doctorul Grell, și de o lună de când îi plătesc berea încerc să aflu.

— Aha, spuse baronul.

De undeva, parcă presimțită, înserarea poposi pe dalele de marmură călduțe ale curții, părea vreo mică pasăre, vreo coțofană pestriță și înfoiată. Veniră iar mai mulți servitori aducând o carafă cu vin și înșirați în alai în urma ei.

— De fapt cred că îi place berea, spuse doctorul Grell privind vinul și cupa de cristal ce i se pusese în față. Un servitor îi turnă.

Vinul era alb-gălbui și rece și paharul se aburi. Doctorul Grell bău însetat și bău și baronul Casimir Spurck. Servitorii se depărtaseră, așteptau nevăzuți.

— Cui nu-i place? spuse baronul distrat.

— Te gândești desigur la bere? întrebă doctorul Grell.

Baronul nu-i răspunse, se uita visător la paharul pe care tocmai îl golise. Doctorul Grell așeză atent paharul pe masă, grijuliu parcă:

— Cred că au câștigat ăia care au spus că te va vizita Kinder. Eu n-am pus pariu. Nu poți pune pariu la nesfârșit.

— Poți pune însă destul de multă vreme, spuse baronul. Umplu paharele și se uită la vinul care se clătina încă, așteptă sfârșitul: E adevărat, Kinder m-a vizitat astăzi.

Peste ei se lăsă o oarecare tăcere:

Un roi de musculițe, din acelea care se arată odată cu înserarea, coborî în dreptul mesei:

— S-a făcut întuneric, spuse Casimir Spurck, baronul.

Fură aduse două lumânări, în două sfeșnice de argint și așezate de o parte și de alta a mesei. Flacăra lor palidă se lungi spre lumina, încă, a zilei, se amestecă cu ea.

— Nu e niciodată îndeajuns să știi, spuse Casimir Spurck. Își privi mâinile albe și ușor umflate, ca ale unui proaspăt defunct.

Doctorul Grell bău iar și privi flacăra nemișcată a uneia dintre lumânări: de după ea, ca o mască de ghips, fața rasă a baronului plutea prin aer.

— Cred așa!

— Domnul consilier Ratte ar trebui să înțeleagă din cuvintele astea, ce?

— I-am trimis o scrisoare, spuse baronul, l-am rugat pe Kinder să i-o ducă. O va primi poate mâine.

Doctorul Grell rânji, apoi rânjetul lui se transformă într-o linie subțire care aducea a zâmbet:

— Nu știu de ce, dar cred că și Kinder îi plătește lui Laurentius o parte din berea pe care acesta o bea, ba poate chiar mai mult de atât.

— Mai mult, cât?

— Nu știu încă, spuse doctorul Grell, destul însă. Laurentius se laudă deja că are tot atât de mulți bani ca orișice domn din orașul ăsta și că, în curând, va avea și mai mulți.

— Aha, spuse baronul. De după flacăra lumânărilor, spuse: Nu m-ar mira să aud într-o zi că a plesnit de atâta bere.

— Nu s-ar mira nimeni, spuse Koork Grell, dar asta înseamnă că mi-am aruncat banii pe fereastră.

— Ai putea aranja cu Henis să-l bage pentru o vreme la pușcărie. Adică vreau să spun că și-ar putea bea berea acolo. Sau chiar nu. O cană goală nu i-ar face rău după atâtea căni pline.

— Nu ne-am hotărât încă, cu toate că ne-am gândit și la asta. Henis nu face însă nimic fără aprobarea lui Rabutin.

Tăcură o vreme simțind cum îi mângâie plăcut lumina cea albă a lumânărilor. Baronul umplu iar paharele și băură. De undeva, dintr-o parte, se auzi fâlfâitul neliniștitor al nopții.

— Rákóczi va intra curând în țară, spuse doctorul Grell.

— Nu atât de curând, în toamnă poate. Și după o pauză scurtă: Ce a hotărât comitele în legătură cu Schuller?

— Nimic important încă, procesul ăsta tărăgănat de trei ani va muri de la sine. Cu toate că Sachs îi vrea capul lui Schuller.

— Îl va avea, spuse baronul. Ați face bine să-i dați o satisfacție comitelui. Palmele lui grăsuțe și albe părură că planează prin aer. Oricum lui Schuller i-ar sta mai bine cu capul pe butuc și cu securea vâjâind prin aer.

— Ar fi o soluție, spuse Grell. Toată lumea ar fi mulțumită.

— Nu și primarul Schuller și nu cei din spatele lui, Rabutin să zicem.

— Poate că el nu, spuse Grell și zâmbi, dar nu trebuie să ne pese de asta.

— Mie nu-mi pasă, spuse baronul indiferent, turnă iar în pahare. Ridică paharul în dreptul gurii și bău.

Grell rămase însă nemișcat și privind și așteptând și, poate, de ce nu?, zâmbind.

— Nu mai beau, va trebui să plec, spuse el, se ridică. Scrisoarea pe care i-ai dat-o lui Kinder pentru Ratte este acum, probabil, la comite.

— Nu neapărat, spuse baronul. Poate fi la fel de bine la generalul de Bussy sau la Elisabeta. Femeia asta moare de poftă să citească scrisorile altora. Nu trebuie însă să ne pese. Mai am una, vreau să spun altă scrisoare către consilierul Ratte. O să te rog să i-o duci. De fapt poate că pentru asta ai venit.

— Și pentru asta, spuse doctorul Koork Grell.

Rămas singur, baronul făcu un semn și câțiva servitori curățiră masa, aduseră vin proaspăt și după ce-și umplu cupa, visător, Casimir Spurck începu să asculte cântecul flautului din turnușorul trompetului și să bea.

Capitolul doi

După ce mâncă și a doua bucată de prăjitură aurie, consilierului Gross i se făcu rău. Își încordă pulpele încercând să-și abată atenția de la burta umflată, apoi își vârî două degete sub veston și-și pipăi pântecul, dar acesta era moale și dureros la pipăit. Muzica, pe care o

auzea revărsându-se peste el din celălalt salon, îl făcu să transpire. Un fluture mare, dintre aceia care ies noaptea nu se știe de unde, forfotea prin aerul încăperii. Toți erau dincolo, el rămăsese singur să-și mestece prăjitura și odată cu mestecatul să se odihnească. Înghiți saliva care i se adunase în gură. Cu degetul își râcâi cerul gurii pe care se lipise o bucată de prăjitură și fără efort înghiți coca dulceagă. Ar mai fi mâncat, dar îi era frică de aerul pe care îl înghițea și care îi produsese răul de acum. Se strădui să râgâie și cu toate că se încordă tot, nu reuși. Se hotărî, destul de sceptic, să aștepte ca râgâitul să se producă de la sine. Muzica îl enerva în continuare, apoi ea se opri. Respiră adânc și închise ochii. Câțiva musafiri înfierbântați și tăcuți veniseră în încăperea în care era el. Clara, urmată de Kinder, se rezemă de scaunul consilierului.

— N-am să fac niciodată asta, spuse ea și vocea fetei îl făcu pe bătrân să deschidă ochii.

Cei care crezuseră până atunci că doarme și se mișcaseră în liniște se destinseră puțin, iar Nagy de Șard zâmbi stingherit și se făcu roșu tot.

— Doctorul Grell a venit? se interesă domnul consilier și Eberhard Kinder îi răspunse îndatoritor că încă nu l-a văzut pe doctor, dar că, nu-i așa?, asta nu înseamnă că doctorul n-o fi pe undeva prin casă fiindcă, slavă Domnului!, casa e destul de mare.

— N-ar fi bun domnul prim-secretar, spuse bătrânul consilier, să-l caute și dacă îl găsește să i-l aducă?

— Sigur că da, domnule, spuse Kinder fără nici un chef, apoi se întoarse spre Clara: Vrei să mă ajuți să-l găsim pe doctor?

Clara se prefăcu că nu-l aude și, pășind ușor, se apropie de Nagy de Șard și începu să vorbească ungurește cu el.

— Imediat, domnule, spuse Kinder și părăsi odaia nu înainte să se ciocnească de Gertruda care, transpirată și albă, părea să-l caute pe Nagy.

Cei doi se uitară unul la altul și, simțind că se sufocă, Eberhard zâmbi:

— Trebuie să-l caut pe doctorul Grell, spuse drept scuză și ieși.

Ochii consilierului secretară un venin apos și prea puțin ucigător care se răspândi prin cameră. Aerul se

făcu galben și răcoarea unui beci închipuit și mucegăios le mângâie pielea. Gertruda se apropie de consilier și se așeză pe un scăunel la picioarele lui. Consilierul râgâi prelung și victorios, împuțind aerul cu mirosul burții lui prea încărcate, ceea ce îi produse o binefacere imediată și fața i se îmbujora puțin. Începu să se simtă iar bine în măsura în care ora și întâmplările și râgâitul o îngăduiau. Destul de bine, însă.

— N-aș putea spune că cineva din familia noastră moare de poftă după Kinder. Poate taică-tău, dar astă seară mi s-a părut că nici el.

Clara se opri din sporovăit și din râs și se întoarse spre consilier:

— Astă seară m-am hotărât să accept logodna cu Eberhard. Înainte de sfârșitul petrecerii o să-l rog pe tata să anunțe asta oaspeților noștri.

Gertruda transpiră și mai tare auzind cuvintele Clarei, apoi se pregăti să spună ceva, părea emoționată, dar domnul consilier o opri.

— N-are nici un rost să-ți bați gura de pomană. Nu se va anunța nici o logodnă astă seară.

Clara se făcu albă apoi surâse vag și se întoarse spre Nagy de Șard:

— Iată o logodnă care ba e, ba nu e, spuse ea și dădu a renunțare din mână. Aș bea puțin vin, mai spuse și Nagy de Șard, tânărul nobil ungur, se roși tot, privi spre trupul alb al fetei și care, desigur, pe dinăuntru se uscase.

Plecă în căutarea unui pahar cu vin, fericit că poate face și altceva decât vorbitul și tăcutul, acesta din urmă mai ales. Rămas cu cele două fete, consilierul spuse pe ungurește;

— „Ceru-albastru să m-astupe, dacă n-oi avea sicriu,/ Ceru-albastru-o fi deasupră-mi, iar țărâna dedesubt,” Continuă tot în ungurește; Când eram foarte tânăr l-am cunoscut pe bunicul dinspre mamă al acestui tânăr. Se numea Zrínyi Miklos și am luptat împreună împotriva lui Rákóczi.

De undeva, venind ca o răbufnire, se auzi iar muzica.

— Ce-mi pasă mie! spuse Clara, era în picioare lângă sora ei așezată.

— Voi dansa, spuse Gertruda și se sculă. Vii și tu?, dar Clara nu răspunse, privea în golul din spatele ochilor ei, aștepta.

Fluturele, același poate, fâlfâi de câteva ori din aripi, apoi i se așeză pe umăr, trupul ca un vierme grăsuliu palpita liniștit.

— Dă târcoale pe aici, spuse într-o vreme consilierul Gross fără să se uite la Clara, pielea uscată a feței lui se boți puțin în timp ce vorbea, rămase așa.

— Nu-ți place Kinder, spuse Clara, tăcu.

Consilierul Gross privi umbrele de pe pereți, lumina pâlpâitoare a lumânărilor nu reușea să le urnească din încremenirea ce le cuprinsese. Știe, își dă seama că știe tot ce se va întâmpla în timpul, în acel timp care-i mai rămăsese; spuse asta, apoi da, recunoscu că nu-i place Kinder, de ce i-ar place? Clara Barberini îi surâse, apoi începu să plângă. Veni Nagy de Șard cu un pahar plin cu vin, o privi cum plânge, palid și încrezător, privi demn lacrimile, câte or fi fost, ale fetei din fața lui, apoi îi întinse paharul; stârnită parcă de o poftă nebună, în mici vârtejuri călduțe și înălțătoare, muzica se prelinse iar peste ei, înviorându-i. Clara își șterse lacrimile cu podul palmei și după ce luă paharul din mâna lui Nagy de Șard făcu câțiva pași și oprindu-se în mijlocul odăii, ca și cum toacă seara numai asta ar fi așteptat, își dădu capul pe spate și, lacomă și însetată, îl goli. Un fir subțire și dulce acrișor i se prelinse pe bărbie. Nagy de Șard se făcu iar roșu, închipuindu-și că ar putea săruta bărbia aceea, și nu numai atât, buzele lui ar simți pielea mătăsoasă și rece, și de ce nu?, acum dulce acrișoară și mirosind poate a lămâiță și a, nările lui fremătară, a mirt.

Se auzi o bubuitură înfundată și, ca și cum până atunci ar fi fost întuneric, în cameră se făcu o lumină albă și curată și rece, estompând lucrurile. Bătrânul domn se ridică din scaun și păși spre fereastra din care, albită, se revărsa peste ei lumina. Trupul lui păru caraghios și ireal, poalele hainei groase și întunecate se albiră de parcă s-ar fi târât prin zăpadă, apoi lumina se prelinse în țurțuri greoi spre dușumea. Foșnind, lumina se făcu iar întuneric. Privind prin fereastră consilierul văzu trupurile musafirilor așteptând a doua bubuitură și apoi lumina încremenită de după ea, știu că, odată

începute focurile de artificii, asta înseamnă mijlocul petrecerii, dar și sosirea comitelui națiunii, pe acesta-l aștepta, iar nu lumina cu ghirlandele ei rostogolite pe cer și acum iată, din nou, roșii și verzi și nesfârșite, ca niște jerbe împodobind un mormânt binevoitor, noaptea.

Imediat după a treia bubuitură, atunci când fețele lor erau verzi și ușor gelatinoase și privirile lor căpătaseră o fosforescență plăcută, în cameră intră Kinder, se văzu și el aidoma celor pe care lumina îi poleise: consilierul Gross, Nagy de Șard și Clara Barberini, de primul dintre aceștia se apropie și atunci când ajunse în dreptul lui spuse:

— Doctorul Grell, împreună cu comitele națiunii doresc să vă vadă, și după ce spuse cele de mai sus se înțepeni într-o poziție oficială și începu să aștepte.

Consilierul se întoarse cu spatele la fereastră și trupul lui deșirat și parcă ros de mici viermișori harnici se ciocni de trupul neclintit al lui Kinder. Îl ocoli pe primul secretar și se așeză în fotoliu.

Focurile de artificii încetaseră și Clara spuse asta, dar nu păru să audă decât Nagy de Șard. Fata îi zâmbi, apoi îl rugă s-o conducă în grădină și, părând că nu-i pasă de nimic, nu de Eberhard Kinder, la brațul tânărului nobil ungur, ieși. În ușă apăru altă pereche, încă tânărul comite al națiunii și, desigur, mult mai bătrân, doctorul Grell.

— M-ai căutat, spuse doctorul privindu-l pe consilierul Gross.

— A, da, spuse consilierul, am crezut că o să-mi fie rău, dar am râgâit și uite, răul s-a dus, adică vreau să spun că așa sper.

Comitele națiunii, după ce-l salutase pe bătrân tăcea și privea distrat și parcă puțin obosit prin încăpere, își zări secretarul și acesta, Kinder, îi făcu un semn discret, își flutură de câteva ori pleoapele înroșite, apoi se uită pe alături de comite, îi zâmbi doctorului Grell. Consilierul Gross rupse brusc tăcerea, vocea lui răgușită îi învălui:

— Ce-ai de gând cu Schuller? Se zvonește că te-ai fi hotărât în fine să-l omori.

— Cine-și bate capul când omori un câine? spuse comitele. Procesul nu s-a terminat încă și toată lumea

știe că e vinovat. Nu văd de ce n-ar hotărî și tribunalul asta?

— Noi nu suntem de acord cu condamnarea lui Ioan Schuller de Rosenthal, spuse doctorul Grell. Trei ani de proces sunt de ajuns pentru a dovedi că nu trebuie condamnat.

— Sau poate din contră, spuse consilierul Gross.

Veni un servitor care aduse înghețată și lichioruri și apă rece. Comitele ceru bere. Doctorul Grell privi cupele cu înghețată, apoi înhăță una:

— Ne-am putea înțelege să fie condamnat *pro forma*. Își țuguie buzele și plescăi. Înfipse lingurița în înghețată și răscoli o vreme până găsi un fruct glasat și și-l vârî în gură, după care așeză cupa pe masă: Toată lumea ar fi mulțumită în cazul ăsta.

Comitele națiunii căută din priviri un scaun pe care să se așeze și, îndatoritor, Kinder i-l aduse până sub fund, comitele se așeză. Doctorul Koork Grell, precum și domnul prim-secretar Eberhard Kinder rămaseră în picioare.

— Vom vedea, spuse comitele. Câteodată mă gândesc că poate aveți dreptate. Delegația permanentă a Universității mi-a dat dreptul să hotărăsc, dar sugerând o condamnare.

— Delegația permanentă e un rahat, spuse consilierul, tu ești cel care va spune da sau nu.

— Da, spuse comitele națiunii.

— Adică vrei să spui ca indiferent de părerea noastră îl vei omorî pe Schuller? întrebă Grell.

— Asta vreau să spun.

— Sunt pentru omorât! spuse consilierul Gross. În primul rând că o merită, dar la vârsta mea chestiunea asta nu mai are nici o importanță, apoi fiindcă națiunea noastră o dorește, dar mai ales conducătorii ei. Cred însă că trebuie omorât pentru că ungurii s-au răsculat, iar noi nu dorim *încă* să o facem. Toată lumea va fi mulțumită dacă îl vor omorî pe acest primar hoț.

— Și românii? vru să știe doctorul Grell. Sunt o mulțime de sate românești în coasta orașului și toate au fost odată libere. E cu neputință să-i faceți să uite asta. Și ei sunt cu ochii pe voi!

— Dar și pe voi, spuse comitele, după păcăleala cu uniația nu-i mai potolește nimeni. Au început deja să

priceapă despre ce este vorba, iar voi n-ați acceptat nici una dintre promisiunile făcute.

— Mai curând Viena!

— Voi sau Viena, pentru mine e totuna.

— Ce-i cu Nagszegy? se interesă bătrânul domn.

Comitele națiunii se întoarse spre consilierul Gross și îl privi o vreme, privirea lui obosită păru că nu știe vreun răspuns la întrebare sau că nu vrea să-l dea. Spuse totuși după o vreme:

— E întemnițat aici. Máte Talaba a vrut să-l vadă, dar generalul-comite nu i-a permis.

„Cine-i Máte Talaba?" păru să întrebe privirea consilierului, întrebarea nu se făcu însă niciodată patru cuvinte rostogolite de limba lui năclăită și obosită. Spuse totuși:

— Aș mânca puțină înghețată, și, făcându-i pofta, domnul prim-secretar particular Eberhard Kinder apucă o cupă, înfipse o linguriță în ea și i-o întinse lingușitor. Nu e nevoie să te agiți atât, spuse, în loc să-i mulțumească, domnul consilier, ești foarte drăguț, dar te rog s-o păstrezi pentru tine.

Eberhard se supuse și, aparent nepăsător, începu să înghită repede și delicat pasta rece și colorată roz, apoi mestecă un fruct glasat. Consilierul își luă și el o înghețată și cu ea în mână se așeză pe scaun. Începu să mănânce și să-i privească pe cei trei și să aștepte ca vreunul dintre ei să deschidă gura și să spună ceva.

*

Mâna lui Simon se cuibări în mâna mai mare și uscată și călduță a celui pe care în această carte îl numim Israel Hübner, doctorul și astrologul și matematicianul, fiul lui Israel Hübner, cel care a purtat aceleași titluri, dar mai întâi și, poate, de ce nu?, cu mai multă strălucire și considerație. Dar strălucirea și considerația nu au nici un rost în această carte. Își ridică privirea și se uită la bătrân, apoi tropăi alături de el, bucătăria văduvei Koch râmase în urma lui, la fel și laptele și întunericul.

O lumină albă și parcă tivită cu azuriu și galben se adună în ochii lor, păși ră. Trecură pe partea umbrită a străzii și, fluturându-și veșmântul lung și întunecat, bătrân și înalt, Hübner porni spre casa lui. Dincolo,

dintr-un turn, îi privea un ceas mut și arătând orele nouă și zece minute; tot uitându-se la ceas copilul se împiedică, mâna lui Hübner îi opri căderea.

— Era să cad, spuse Simon și...

Doctorul Hübner îl privi pe copil, apoi privi drept în fața lui, strada era lungă și dreaptă și umbrită, câțiva pomi se aplecau deasupra capetelor lor de peste zidurile curților, un cireș în care erau fructe coapte și grauri.

Pășind și câteodată tropăind mărunt, Simon își urmă drumul, vara acelui an, vacanța și, ca o pajiște, odihna.

Îi întâmpină portarul casei și de după portar, mândră și indiferentă și privind sticlos lumea, cățeaua Vav. Portarul își zornăi cheile dându-și importanță, dar când văzu că în fața stăpânului său este un copil nu se mal prefăcu, închise poarta și spuse:

Simon Talaba nu înțelese cuvintele portarului, i se păru că bună dimineața, căscă gura și spuse:

— Bună dimineața! simțind cum în spatele cuvintelor lui se face liniște și o așteptare prelungă. Se auzea foșnetul frunzelor și al luminii pâlpâind în pete mici, presărate peste tot. Fără să știe cum, mâna lui se cuibări iar în mâna mai mare și uscată și călduță care îl conducea, își ridică privirea spre acela. Doctorul Hübner își coborî privirea, spuse:

— Nu trebuie să-ți fie frică.

Și atunci, în amestecul acela de lumină, căldură și întuneric, asudând puțin, Simon Talaba știu că îi este frică, se gândi la bunul lui prieten și coleg, cel care, peste ani, atunci când luminile acestea, aceste întâmplări nu vor mai avea nici o importanță pentru cineva, se va numi Mikes Kelemen, ochii lui căscați și buimăciți șiroiră anapoda, începu să plângă și să se gândească la tatăl lui și la Mikes. Și poate că, plângând, se gândește și la noi cei care, peste vremuri, ne aplecăm asupra întâmplărilor și luminii și întunericului din grădina aceea. Nu știm cine plânge pe cine și în ce timp. Și de ce?

Înalt și depărtat, în spatele pomilor, soarele își clipoci lumina, anunță ora dimineții întârziate și ca o trompetă se lăbărță peste lume. Cuvintele și tăcerea rămaseră în urma pașilor lor și lacrimile izvorând din ochii lui Simon se zvântară repede pe obrajii lui,

lacrimile noastre vor mai curge două sute și ceva de ani, altă lumină și alte întâmplări le vor zvânta, nu trebuie să ne pese de asta. Și nici nu ne pasă! Ne apropiem și vedem:

— Tatăl tău te iubește la fel de tare ca și până acum, spuse Israel Hübner, lumina se aduna într-un punct mic și strălucitor pe fața de masă, se mișca agale către amiaza acelei zile.

Cuminte și fluturându-și genele Simon Talaba își ridică privirea către bătrân. Avea în față un pahar cu vin și în mână un pesmet. Muie bucata de pesmet în vin și mușcă din el. Dinții lui apucară de partea încă tare și sfărâmicioasă, îi plăcu aceasta precum și gustul vinului. Mestecă sfărâmând bucățica mai tare și, crănțănind-o, gura i se umplu de salivă, simți dulcele ei cleios și, aproape și mai plăcută, răcoarea acrelii din vin, gura i se făcu pungă și după ce înghiți îl privi pe bătrân. Hübner, ca și cum nu i-ar fi păsat de toate astea, se uita în golul de peste fața de masă și la pata de lumină care se cățăra pe mâna copilului în tot acest gol și văzându-ne rânjetul și curiozitatea:

— El mănâncă? întrebă Simon și apoi, fără să mai aștepte răspunsul, întinse restul din mâna lui gurii căscate. Gura se închise și, lacomă, aidoma unui hău în care se prelinge neîncetat, bucala uscată și dulce se prelinse cu un ghiorțăit în buna cățelei Vav.

„M-ai luat cu tine și m-ai primit în casa ta și mi-ai dat să beau vinul tău și să mănânc pâinea ta. Vinul tău este acru și pâinea ta este uscată, dar mie vinul mi se pare dulce și pâinea ta mi se pare proaspătă. Sunt speriat și mi-e frică. Bunul meu tată m-a părăsit, iar prietenul meu este acum departe, tocmai în țara francilor, și nu se gândește la mine. Sunt singur în pragul bărbăției și fiica ta, mâna ei dulce mângâindu-mă, strigătele noastre în curtea ta nu le mai simt și nu le mai aud și nu le mai văd. Mintea îmi este obosită și ochii mei plâng întocmai ca atunci. Mă apropii și văd;”

Cățeaua înghiți cu un ghiorțăit îmbucătura și, fără ca nimeni să se aștepte la asta, sări cu labele pe pieptul copilului, îl răsturnă cu scaun cu tot și începu să-l lingă pe obraz și să scheune. Râzând, copilul se agăță de gâtul ei gros, se ridică puțin, simți cu tot trupul burta ei fierbinte și fremătândă, râse și limba ei aspră îi linse

dinții și buzele și pleoapele, se făcu deodată întuneric și cald.

*

Cântecul flautului răsuna încă prin odăile baronului Casimir Spurck sau poate numai în mintea lui, putem bănui asta. Întunericul, vinul, precum și tânguirea melodioasă a celui care cânta în turnușorul trompetului îi produseseră lui Spurck, toate astea, dar și singurătatea pe care o simțea pulsând odată cu sângele lui, îi produseseră, credem, plictiseală și somn. Îl vedem dormind într-un fotoliu larg și maroniu, capul i s-a aplecat ușor înspre umărul stâng și o șuviță de salivă i se scurge, bălăbănindu-se prin aer, de la colțul, tot stâng, al gurii. Firul subțire al salivei a ajuns acum în dreptul burții, este atras nefiresc spre unul dintre nasturii metalici și încărcați cu electricitate ai vestonului. Se produse o descărcare electrică și, condusă prin firul bălos și străveziu, energia micii scântei ajunse în mușchii buzelor provocându-i un zâmbet încremenit și întrebător; surâse.

Cântecul se opri brusc și asta îl făcu pe baron să se trezească. Se frecă la ochi, își șterse buzele, apoi ascultă atent, părând că se întreabă de ce s-o fi oprit ăla. Chemă un servitor și-l întrebă aceasta, servitorul nu putu răspunde. Ordonă atunci să meargă cineva și să vadă ce s-a întâmplat și dacă nu s-a întâmplat nimic să-i poruncească aceluia și, dacă asta nu e îndeajuns, să-i plătească un taler și să-l roage, chiar doi, să cânte în continuare. Surise. Ne putem gândi că:

Toate aceste lucruri s-au întâmplat atunci sau acum. O noapte călduță și liniștea îi învăluiesc trupul grăsuliu și mintea. Gânduri vagi ca niște mici bețișoare plutesc prin aer. Se scoală, ia sfeșnicul, lumânările pâlpâie și fumegă, așază sfeșnicul pe pervaz, închide fereastra și prin vitraliul ei o lumină verzuie și nesfârșită îl înconjoară, pielea lui albă devine ușor cadaverică și spectrală, i se văd vinele pulsând și dinții. Pare că se gândește la clipocitul apei într-un mic vas și la aburii ce se ridică din el.

Se aude iar cântecul flautului, semn că rugămintea și banii și-au făcut datoria. Figura i se destinde și, în

murmurul acela întristător și în liniștea pe care o poți bănui sub acel murmur, se scoală. Lumina verde și puțină i se adună la picioare, câine nepăsător și adormit. Și deodată se făcu o lumină albă și încremenită și estompând umbrele și de abia pe urmă se auzi o bubuitură și apoi alta și lumina nu conteni. Aștepta sfârșitul întâmplării privind cerul din care, ca niște stele îmbucurătoare, artificiile se scurgeau înspre noi. Și de abia pe urmă, atunci când cerul fu la fel ca întotdeauna și depărtat, de abia atunci, cu gesturi încete, luă sfeșnicul pe care îl așezase în fereastră, și, pe rând, suflă în cele trei lumânări. Cu sfeșnicul în mână și întors înspre noi, privi întunericul și ascultă răsuflarea greoaie, ca o pulsație organică a nopții. Ni-l putem închipui grăsuliu și alb și așteptând încordat și destins totodată, fără gânduri și cu trupul înfruntând scurgerea anapoda și continuă a acelei nopți nesfârșite și încăpătoare ca burta vreunui pește uriaș și născător.

— Orice creier, îi va spune cu câteva zile înainte să se sinucidă lui Tobit, este ca o burtă preaîncăpătoare și flască și în această burtă plutește fiul nostru adormit și visând și știind.

Tobit l-a ascultat și l-a privit și nu a răspuns nimic. Undeva în străfundurile ființei lui, știa, de acolo unde e veșnic un întuneric mocirlos, îl privea, cu ochii larg căscați și cu balele curgându-i puturoase pe la colțurile gurii, fiul lui.

— Și aș mai putea spune, a spus în continuare Spurck, că de acolo de unde e, acest Fiu uriaș și viermic ne batjocorește și ne împinge către moarte.

Baronul Casimir Spurck s-a spânzurat a doua zi după aceste cuvinte spuse și ascultate și Tobit l-a văzut atârnând de frânghia subțire care îi intrase adânc în beregată și i-a văzut rânjetul și limba atârnându-i, ca o plantă a morții, din gură și pe undeva prin aer, bezmetic și plutind și hlizindu-se, l-a văzut pe acel fiu dolofan și umed și roșietic, dând târcoale și bucurându-se și știind că într-o zi totul va fi la fel. Și coborând la picioarele tatălui său, i-a cuprins picioarele cu mâinile lui spurcate și gura lui băloasă a sărutat acele picioare. Un fir de salivă ca un fir de păianjen s-a întins prin aer atunci când, dezlipindu-se de tatăl lui, a început să se depărteze și să crească.

Ezitând, Casimir Spurck se desprinse de aceste gânduri viitoare, de tot ce avea să se întâmple în iarna acestui an, anul curgător în anul 1704. Camera în care era îl reprimi liniștită și întunecată. Cu un fâlfâit calm, noaptea se așeză deasupra casei lui, micile străfulgerări care îi sfâșiau trupul, întâmplările noastre, tot ceea ce ne-a chinuit și ne va chinui în continuare, nenumăratele pagini ale cărții ce stă în fața noastră, nimic din toate astea nu părură să urnească, înainte sau înapoi, mașinăria greoaie a întunericului limpede ce ne învăluie.

Și deodată, ca și cum trupul baronului s-ar fi opus acestor gânduri și fapte, Casimir Spurck strănută. Ne putem bucura și putem crede că, iată!, palpitânde și nevești nice, viscerele noastre au învins viitorul, trebuie să credem asta, că dincolo de tot ce se va întâmpla, închipuirea noastră, dincolo de ea, meticulos și obosit, timpul va hrăni alte mădulare și alte închipuiri și alte tăceri.

Ceru lumânări și flori proaspete care să umple odaia cu lumina și cu mirosul lor: și odaia căpătă repede o înfățișare nupțială și catafaltică. Palid, așijderea unui mort, baronul Casimir Spurck se urcă pe masă și se întinse pe ea:

— Stăpânul nostru se preface acum mort, spuseră slugile și se închinară și apoi așteptară în arderea nemișcată a lumânărilor și în mirosul veșted al florilor, mirosul lor le mai înveseli puțin.

— Voi vă veseliți și credeți că eu mă prefac, spuse Casimir Spurck, și nu vă pasă. Lumina albă a lumânărilor vă linge mâinile și voi credeți din cauza asta că sunteți veșnici, dar nu numai voi, dar și poftele din voi, pofta de a mânca și de a bea și de a râgâi, precum și pofta din mădularul vostru și din sfincterele voastre.

Înconjurat de servitori, întins pe masă și cu mâinile pe piept, Casimir Spurck le vorbi, vorbește, dinții lui ascuțiți mușcă aerul, clănțăne:

— Aceleași pofte cotrobăie și prin trupul meu mort, prin mădularele mele și niciodată nu va fi altfel, numai că mie nu-mi pasă, zâmbesc și cred că moartea este un tovarăș plăcut și trăncănitor.

Fața lui se albi și mâinile lui se albiră și apoi, ca și cum lumina ar fi fost un dar al morții, fața lui începu să

pâlpâie și să lumineze și să se stingă, înfricoșate, slugile căzură în genunchi.

— Iată! spuseră ele, stăpânul nostru se preface acum mort și din prefăcătorenie și din privirea noastră putem începe să credem că suntem morți cu toții și că, dintr-o vină neștiută, vorbim și gândim și nu mai suntem morți o vreme, câtă?

— Nu este adevărat, urlă o femeie borțoasă și în urma strigătului ei se bulucira alte strigăte și alte vaiere. Ochii noștri sunt vii și mădularele noastre sunt sănătoase.

Femeia care urlase prima se apropie de masă, își propti burta fremătândă de lemnul ei și, întinzându-și mâinile și ieșindu-i ochii din orbite, cu gesturi repezi și precise începu să-l despoaie pe Spurck.

Trupul alb al lui Spurck se ivi în fața ochilor acelor slugi, precum și în fața noastră. O palpitare vie și somnolentă a pântecului acelui baron ne amintește că el nu este mort și că, dacă nu se preface, el doarme. Și dormind, el poate că visează toate acestea, dar se visează și pe el însuși despuiat și dormind și carnea lui albă și flască și spânatică amintind de amorful prăfos al unei lespezi de cretă, trupul lui, spunem, palpită și știe.

Baronul Casimir Spurck se trezi înfrigurat, întins pe o masă și în jurul lui erau lumânări și flori, mirosul lânced al florilor cu cozi lungi și subțiri ce începuseră să se decoloreze îi învăluie trupul puhav și părul subțire și decolorat al subțiorilor. Elisabeta Harteneck, fiica judelui Haupt, soția comitelui națiunii, stă așezată într-un fotoliu și pare că privește în gol și așteaptă. În despicătura rochiei sale palpită un șirag de mărgean ai cărui colți roșiatici se înfig ca niște mici țepușe în aerul stătut al încăperii. De undeva, ca și cum ar fi fost iarnă în camera aceea, se aud trosnetele și pârâiturile unei case înfrigurate și înnoptate. Învelindu-se într-un cearceaf, baronul coborî de pe masa pe care stătuse întins, se așeză într-un jilț în fața Elisabetei și se uită la ea cu o privire ștearsă. Mirosul florilor și lumina acum pâlpâitoare îi învălui. De pe degetele baronului inelele lucira o clipă, le acoperi cu cealaltă mână. Elisabeta îi întinse o hârtie și spuse:

— Nu ne interesează scrisorile pe care le scrii tu, lăsă petecul acela împăturit să cadă la picioarele ei.

Degetele subțiri i se strânseră ca niște tentacule, îl făcură pe baron să clipească.

— Nici nu mi-am închipuit că te vor interesa vreodată, spuse, zâmbi batjocoritor.

Se sculă și întinzându-i mâna o invită să-l urmeze.

— Ce vrei? întrebă ea, se supuse totuși invitației, pielea ei atinse palma lui Spurck, privirea îi deveni sticloasă și de un verde transparent și profund.

Baronul o conduse pe Elisabeta prin odăile casei lui, nu trecu mult până când ajunseră într-o cameră imensă ai cărei pereți erau de sticlă, precum și tavanul prin care se vedeau cerul și stelele din el. Plante mari, necunoscute privirii și o căldură umedă îi învăluiră. Păsiră, și pietrișul alb de sub tălpile lor scoase un sunet plăcut, ai fi putut crede că se apropie de un râu, poate de izvoarele lui. O mică maimuță albă scoase un strigăt, Elisabeta tresări și privi animalul, ochii lui rotunzi și fosforescenți care o fixau neliniștiți.

— Nu-ți fie teamă, spuse Casimir Spurck, o concluse pe o alee îngustă, plantele le atingeau frunțile și urechile.

Elisabeta își pipăi buzele cu vârful limbii. Limba ei atinse aerul umed și întunecat al acelei nopți și încăperi și putem crede că aerul a simțit o limbă umedă și fierbinte pipăindu-l și s-a înfricoșat și s-a retras din fața acelei limbi.

Se opriră și, nemișcată, Elisabeta se lăsă dezbrăcată de mâinile baronului, trupul ei subțire și alb fu învăluit de o umezeală călduță și moleșitoare. Câțiva papagali galbeni și roșii zburară fâlfâind repede prin lumina lumânărilor.

— Toate astea n-au nici un rost, spuse Elisabeta, se așeză mândră și țeapănă într-un fotoliu pe care i-l oferi Spurck. Șiragul de mărgean de la gâtul ei clipoci ca o apă, apoi, într-o unduire firească, se încolăci în jurul sânilor albi și poate de aceea leneși.

— Cei care ne mânuiesc, spuse baronul, își râd poate de noi, dar nu trebuie să ne pese.

— Cine? întrebă ea și întrebarea răsună ca un suspin, dar și ca o batjocură. Un papagal fâlfâi prin aerul fierbinte, începu să râdă și să zbiere: „Ucigașo, ucigașo!”. Buzele subțiri ale Elisabetei se destinseră, spuse:

— Nu-i plac păsării, dar nici ea nu-mi place mie.

Baronul chemă papagalul la el, îl prinse de o aripă și cu un gest scurt îi suci gâtul, sângele îl împroșcă pe mâini și pe față:

— Toți suntem într-un fel ucigași, spuse, apoi își șterse mâinile pe cearceaf.

— Ce vrei? întrebă ea, îl privi cu scârbă.

Între ei, trupul păsării se zbătea încă, scurma cu pieptul pietrișul fin încercând să se ascundă sub el, aripile i se muiară apoi și se adunară în jurul trupului ca o haină verde și îmbietoare și odihnitoare.

— Condu-mă acum, spuse Elisabeta, se sculă.

Curtenitor, Spurck o ajută să se îmbrace, apoi o conduse pe aleile albe și foșnitoare, plante mari și necunoscute le atinseră părul și urechile.

— În curând, spuse Elisabeta, în oraș va sosi un personaj nou, venit dintr-o altă carte.

— Știu, spuse Spurck, îl vom aștepta.

— Nu va trece mult însă după venirea lui și tu te vei sinucide, spuse Elisabeta, îl privi atentă.

— Știu și asta, spuse Casimir Spurck, îi zâmbi.

În spatele lor era întuneric și se auzeau foșnetele nopții. Elisabeta făcu un pas și se pierdu în acel întuneric, de acolo, din întuneric, i se auzi hohotul, nu avem de unde să știm dacă râde sau plânge. Casimir Spurck răsuflă adânc și se așeză pe treptele casei lui, privi în gol și clipocitul întunericului conteni. Și atunci, ca un semnal al altui început, se auzi pentru ultima oară în noaptea aceea cântecul flautului. Așezat pe trepte și despuiat, baronul știu că în curând va fi dimineață, se pregăti pentru aceasta:

*

Mâna lui Simon se cuibări în mâna mai mare și uscată și călduță a celui pe care, în această carte îl numim Israel Hübner. Acestea sunt faptele. Vom continua:

Simon Talaba îi va scrie, cu litere mari și stângace, în ungurește, lui Mikes Kelemen, la Cluj, scrisoarea nu s-a păstrat, dar ne-o putem închipui și chiar mai mult decât atât, o putem inventa. Iată ce îi scrie viitorului credincios cămăraș:

Întâi și întâi îi scrie despre vreme, cum că e caldă și plăcută jocurilor pe afară, nu are însă cu cine să se joace, vecinii lui sunt doi băieți negricioși care vorbesc o limbă pe care el o înțelege prea puțin, că au aruncat cu pietre unii în alții, el numai o piatră care a nimerit la picioarele desculțe ale celui mai mare dintre ei și care răspunde la numele de Peter. A privit praful stârnit de piatră și a spus:

— Data viitoare o să nimeresc mai bine!

Încă de la început locuiește la văduva Koch, care e o femeie bună, știe românește, dar n-a înțeles încă dacă e româncă sau nu, românii nu au voie să stea în oraș, poate văduvele, dar că în jurul orașului sunt multe sate românești, tatăl lui îl va duce acolo. Văduva Koch îi dă să bea lapte și Mikes știe bine că lui nu-i place laptele, ar prefera apă sau bere, ei au băut de trei ori bere, îl anunță acum că a băut și a patra oară și speră că o va face încă o dată. Iată cum:

Adu-ți aminte, dragă Mikes!, György și József, gemenii, ne-au povestit odată despre o cheie care ar putea deschide orice ușă. Noi am căutat-o, dar singura cheie pe care am avut-o la îndemână nu deschidea nimic, era însă destul de arătoasă pentru a o păstra. Tu te-ai plictisit de ea și, cu toate că o plătisei cu un fiorin, ai vrut s-o arunci în iazul la care am fost de Paști. Mi-a părut rău de cheie, nu de banii dați pe ea, și te-am rugat să mi-o dai mie. Mi-ai dat-o și te-am sărutat pe obraz în semn de mulțumire și Karolina-Amalia, verișoara ta, a spus și a râs de noi după ce a spus că băieții nu se sărută, dar nouă nu ne-a păsat și am alergat în toate părțile și eu, mai mult decât tine, atunci când alergam simțeam cheia lovindu-mă pe pulpa piciorului și poate, încă o dată, în afară de soare și de iarbă și de iazul în care aruncam cu pietre și de berea pe care am băut-o pentru prima oară și care ne-a amărât și ne-a înțepat cerul gurii, iată, încă o dată, mai presus de toate acestea și totuși aidoma lor, eram fericit simțind metalul greu și rece atingându-mi, săltând pe pulpa piciorului meu. Nu ți-am spus niciodată despre asta și nici despre Karolina-Amalia, verișoara ta, care, în după-amiaza aceea s-a aplecat îmbujorată și mirosind puțin acru în dreptul obrazului meu și, ca și cum cheia și restul n-ar fi fost îndeajuns, buzele ei roșii și reci s-au lipit pe buzele mele și s-au mișcat puțin, iată,

a spus ea, așa trebuie să se sărute un bărbat și o femeie, numai că, trebuie să recunosc, atingerea cheii pe pulpa piciorului mi-a făcut mai multă plăcere decât sărutul verișoarei tale.

Cheia o am la mine, despre Karolina-Amalia mi-aduc aminte arareori. De câte ori mă culc mă uit la cheie, îi simt răceala în palmele mele și ea, răceala, îmi aduce aminte de tine și de sărutul verișoarei tale. Cheia se încălzește repede, se face ca și cum ar fi o bucată din mine, începe să zvâcnească precum un picior sau o mână sau tâmpla care se reazemă pe pernă, apoi adorm. Dimineața o găsesc pierdută printre așternuturi și la fel de plăcută la pipăit ca întotdeauna și la fel de somnoroasă ca și mine.

Această cheie care nu ne-a folosit la nimic și pe care tu ai vrut s-o arunci într-o dimineață fericită, spun, această cheie se pare că e totuși, că e la fel de fermecată pe cât ne-am dorit noi, poate faptul că e singurul lucru ce mi-a rămas de la tine a făcut-o într-așa fel:

La o săptămână de la sosire, într-o dimineață, îmi beam laptele și sughițam și priveam în gol și cheia se odihnea ca de obicei pe pulpa piciorului meu. Afară ploua de parcă ar fi trebuit să înceapă școala și asta mă făcea să mă uit și mai tare în gol și să sughit și mai tare. Văduva Koch a spus în nemțește că dacă sughit atât de tare probabil m-a deocheat cineva sau că sunt bolnav, una sau alta:

Văduva Koch se uită cu neîncredere la Simon, care privea în gol în fața paharului cu lapte pe jumătate băut și din care nu părea să mai aibă chef să bea, spuse:

— Ar trebui să termini laptele ăla, mi-ajunge că plouă, nu mai am chef să te văd stând ca un popândău.

Simon întinse mâna spre pahar, apoi întrebă ce e acela un popândău, vorbeau deja românește. Văduva Koch își ridică privirea spre el și zâmbi, apoi îi explică cum că popândăul e un șoarece și că ei nu-i plac șoarecii. Pe Simon îl apucă sughițul și-și încleștă degetele pe pahar atât de tare încât unghiile i se albiră, văzu asta.

— Ce e? întrebă femeia, îl privi iar: Ar trebui să-ți bei laptele și să ieși în ploaie, e cald, și mie întotdeauna mi-a plăcut să stau în ploaie. Poate că și ție.

Simon nu răspunse, își desprinse degetele de pe pahar și se sculă. Simți cheia pe care o avea de la Mikes mângâindu-i pulpa piciorului, păși:

— Nu sta mult pe acolo pe unde o să stai, strigă femeia în urma lui, el nu răspunse poate din pricina sughițului, poate din altă pricină.

Ploaia îl lovi în creștet, ploua mărunt și arar și stropii erau calzi, îi linseră părul, alunecară repede pe fruntea și pe nasul lui, încercă să prindă unul cu limba, nu reuși. Sughițul i se opri brusc, așa cum venise.

Mă gândeam la tine pășind prin noroi, aerul era întunecat și puțin lipicios, părea că undeva, departe, se vestește amiaza, lumina ei. În fața intrării beciului m-am oprit și văzând broasca mi-am adus aminte de cheie și de dorința noastră. Aproape fără să-mi dau seama ce fac, dar tremurând de nerăbdare am scos cheia și am vârât-o în broască și răsuflând adânc și rugându-mă bunului nostru Tată, am răsucit cheia și ea s-a învârtit moale și înceată.

La mai bine de o săptămână de la sosirea în casa văduvei Koch. Simon Talaba, un băiat în vârstă de 9 ani, a reușit să desfacă ușa beciului în care văduva își păstra butoiul cu bere, precum și diverse troace. Avea asupra lui o cheie pe care o credea fermecată și ea s-a dovedit întocmai așa:

*

Bătrânul domn consilier Gross nu așteptă sfârșitul petrecerii pentru a urca în camera lui. Îmbuibat, simțind că îi plesnesc mațele de plictiseală, fără să spună ceva, dar nici tăcut, strecurându-se ca vreo umbră prin odăi și printre musafiri, din contră, imediat după ce se sculă scaunul se răsturnă cu zgomot în urma lui, făcându-i pe cei câțiva bărbați care îl înconjurau să tresară și să-l privească alarmați. Fața consilierului se schimonosi o clipă, apoi își recăpătă liniștea de odinioară sau poate liniștea nesfârșită din clipele lui de singurătate și acreală. Merse troncănind printre ei fără să le mai dea nici o atenție, ei ar fi putut crede că este vreun mort care umblă și răstoarnă lucrurile din calea lui, se dădură respectuoși la o parte, nu știau ce să spună sau dacă e nevoie să spună ceva, ce?

Ajuns în camera lui, consilierul se întinse în pat, oftă și în timp ce ofta peruca îi aluneca într-o parte:

— De ce ai venit? întrebă, stătea cu ochii închiși ș maxilarul îi tremura ca și cum ar fi mestecat ceva mărunt și nerăbdător.

Elisabeta, doamna morții și a întunericului, își mișcă puțin mâna, se auzi foșnetul pe care îl făcură degetele ei subțiri și lungi frecându-se de aerul din cameră. O scânteie tremurătoare se întinse verzuie între părul ei și dușumelele uscate și scârțâitoare sub covoarele moi.

— Mă urmăresc și vor să mă omoare, spuse ea în timp ce se sculă și aduse un sfeșnic cu două lumânări mai aproape.

— Cine? întrebă consilierul, tăcu.

— Toți, spuse ea, zâmbi.

— N-ai fost niciodată o fricoasă, spuse domnul consilier, nici atunci când te-ai îndrăgostit, nici atunci când ți-ai omorât slujitorul.

— Știi bine că nu-i nimic adevărat încă și că nimeni nu va putea dovedi vreodată adevărul. Nici eu nu știu ce este adevărat și ce nu în tot ce s-a întâmplat sau se va întâmpla de acum încolo. Ei au hotărât, chiar și tu crezi așa, că sunt o ucigașă.

Consilierul Gross se ridică puțin și după ce își potrivi peruca îi zâmbi.

— Sunt hotărâtă să scap, spuse Elisabeta, am venit să ți-o spun. Voi scăpa din plasa deasă care se țese în jurul meu, am început deja să-i tai ochiurile și să mă strecor afară.

Ca și cum n-ar fi fost întuneric îndeajuns, în jurul lor se făcu și mai întuneric, departe și strecurându-se alene se putea ghici dimineața.

— Nu pot să te ajut, spuse consilierul Gross, sau nu vreau, dacă mă gândesc bine.

— Nu vrei! spuse ea, privirea i se îngustă ușor. În fine, o să mă descurc singură. Am venit pentru altceva. Kinder mi-a arătat o scrisoare pe care Casimir Spurck i-a dat-o pentru consilierul Ratte.

— Aha! spuse bătrânul domn. Împinse cu limba dintele bolnav și privi în gol.

— Aș putea să-ți spun ce scrie în ea, spuse Elisabeta, chiar o să-ți spun!

Consilierul, preocupat de dinte, îi zâmbi iar, spuse:

— Știu ce scrie în scrisoare, Kinder mi-a oferit o copie și mie.

Elisabeta se ridică și se apropie de bătrân. Îi mângâie o mână cu palma ei catifelată și rece, apoi se aplecă puțin și îl sărută pe frunte:

— O să mori curând, spuse ea, și nu știu dacă să mă bucur sau nu.

— Bucură-te, spuse consilierul Gross, și dansează și închipuie-ți că voi sta atârnat între cer și pământ, suspendat de un fir subțire și invizibil și că de acolo, din noua mea lume, vă voi privi și vă voi scuipa ca o ploaie fină pe gurile voastre muritoare și mincinoase.

Ea zâmbi și din ochii ei verzi se prelinse o licoare necunoscută nouă, albicioasă și fosforescentă, îi alunecă de-a lungul obrajilor sidefii, plângea carevasăzică:

Bătrânul domn consilier se făcu atunci o lăcustă uriașă și fălcile acelei lăcuste clămpăniră în gol, se apropiară de femeia care plângea, copitele lăcustei se așezară pe pieptul femeii, o împinseră în fotoliul în care stătea; femeia îmbrățișa gâtul lăcustei, chitina aspră a insectei îi zdreli palmele, sângele șiroi. Fălcile lăcustei se mișcară alene, ea vorbi:

Ochii unui copil ne privesc din somn, el doarme și ne visează pe noi întocmai așa cum suntem: pe tine o lăcustă verde și delicată, pe mine o lăcustă uriașă și cenușie, precum și poftele care zac în burțile noastre acoperite de solzi și palpitânde.

Fălcile clămpăniră din nou și capul firav al lăcustei-femelă se rostogoli prin odaie și prin aerul acelei odăi:

Cu ochii larg deschiși Simon Talaba privea înspăimântat în adâncul întunericului care cuprinsese lumea, apoi, fără să-și dea seama dacă doarme sau nu, dacă visează tot ceea ce vede sau vede pur și simplu, închise ochii și își lipi palmele pe obrajii reci, se chirci sub așternuturi și începu să plângă.

*

Simon Talaba se apropie și văzu:

Întins pe spate Simon Talaba simți palmele fierbinți și uscate ale doctorului Hübner frecționându-i tâmplele. Deschise ochii și privi stingher în jurul lui. Lângă

doctor, așezată pe scaun, era o fată tânără și obrajii ei transparenți și privirea ei nebănuit de tandră îl făcură pe Simon să surâdă și să clipească speriat. Cățeaua Vav era șezată la picioarele ei și dormita și din când în când mușca aerul din jurul ei.

— Doarme și visează că prinde muște, spuse Sara, îi zâmbi.

Lumina venind din cer se prelingea pe frunzele pomilor, apoi pe părul și pe fețele și pe mâinile lor. Sara se ridică din scaun și pășind printre petele de lumină se apropie de Simon, îl ajută să se ridice și-i scutură hainele de praf.

— Mă numesc Sara, spuse ea la sfârșit și vocea ei îl tulbură și-l făcu să închidă ochii pentru o clipă și o nespusă tulburare îi muie genunchii și îl făcu să pălească.

— Eu mă numesc Simon, spuse într-o vreme prinzând curaj și privind-o iar, părea făcută dintr-o sticlă puțin opacă, străbătută de vinișoare pulsând și dovedindu-ți astfel că ea este vie și că poate, dacă vrea, să zâmbească sau să plângă și chiar să strănute, o întrebă asta și privind-o în continuare cu ochii mijiți și mirându-se de curajul lui, iată tocmai a întrebat-o ceva și ea spune:

— Câteodată strănut, și râzând în hohote cristaline și fericite.

Simon râse și el și spuse:

— Dacă vrei pot să te învăț să strănuți ori de câte ori ai poftă, și drept dovadă se strâmbă puțin, se uită cruciș drept spre vârful nasului, apoi, ca și cum toate astea ar fi fost aducătoare de strănut, Simon Talaba strănută.

— Ești grozav, spuse ea și se apropie de el și îl sărută pe frunte și el se înroși puțin și spuse:

— Tatăl meu nu îmi dă voie să fac așa și pater Julianus spune că voi ajunge în iad împreună cu prietenul meu Mikes Kelemen și cu cei doi gemeni, fiindcă toți patru știm să facem asta, iar eu și cu Mikes mai știm pe deasupra și să mieunăm. Dacă vrei, pot să miaun:

— Vreau, spuse ea și se așeză pe scaunul de răchită și își puse mâinile în poală și aștepă.

Așezat în partea cealaltă a mesei, doctorul Hübner privea în gol, blajin și nemișcat, doar o ușoară palpitație a pieptului te putea face să crezi că el respiră și că, deci, e viu și asemănător oricărui om așa, aude și vede și poate că, auzind și văzând, se bucură și așteptă mieunatul promis:

Simon se făcu palid și părul lui negru și aspru se zbârli tot, urechile i se ascuțiră, auzi foșnetul luminii poleindu-le fețele și mâinile și hainele, nările lui adulmecară aerul, simți mirosul plăcut și depărtat al Sarei, un miros străin de care nu mai știuse până atunci și înfricoșându-l și făcându-l fericit totodată: fără să-i mai pese începu să miaune așa cum miaună orice pui de pisică pe care l-ai părăsit în fața unor străini, dar care străini acelei pisici îi plac și vrea să le câștige încrederea, întocmai așa și umplând de jale ochii Sarei, începu și ea să miaune, ocrotindu-l.

Accentuându-le singurătatea și visul, lumina se cernea printre frunzele parcă cernite ale ulmilor din grădină, picura pe creștetele lor și pe picioarele lor. Mieunară până se plictisiră, apoi Sara se opri și începu să râdă, râse și Simon, bătrânul doctor zâmbi numai. Fură poftiți la masă de clinchetul unui clopoțel care anunța amiaza și pofta de mâncare. Luându-l de mână, Sara îl conduse pe Simon pe aleile pietruite și umbrite și luminate ale grădinii.

— Plantele au suflet, spuse Sara și se opri și mângâie o creangă ce se aplecase mult în dreptul capelelor lor, fericită și îngăduitoare, creanga se undui de câteva ori, apoi se înălță din drumul lor lăsându-i să treacă. Totdeauna face așa, spuse Sara.

Simon își lăsă capul pe spate și privi frunzele care acopereau ca un cer viu și, acum nemișcat și verde, cerul adevărat, nemișcător și străveziu. Sara privi și ea, gâtul ei subțire se încordă puțin, câteva vinișoare începură să pulseze și să se zbată.

— Am ametit, spuse Sara, privirea mea s-a împăienjenit și umerii îmi tremură.

Parcă neatent, Simon se desprinse de mâna ei, o privi tremurând și rugător parcă, spuse:

— Uitându-mă și privind frunzele, nu putu să termine, parcă împins de o forță nevăzută, se desprinse de pământ și începu să plutească în aer, se răsuci cu

picioarele în sus și când ajunse cu capul în dreptul capului ei, spuse:

— Grădina ta este fermecată.

Ea îi zâmbi și se înălță puțin de la pământ, dinții ei sclipiră o clipă ca un șirag de scoici mici și șlefuite de soare și apă și vreme:

— Toate grădinile sunt fermecate, dar numai copiii mai sunt în stare să afle asta.

— Si tu? întrebă Simon.

— Și eu, răspunse ea, îi prinse mâna și plutiră așa o vreme, ca printr-o apă care îți înalță trupul înspre lumină și cer.

*

Rămasă singură, văduva Koch își ridică mâinile din albie și fără să se îndrepte din șale își privi mâinile, apoi ascultă zgomotul ploii fine care se cernea peste lume. Era aproape întuneric în dimineața aceea, dar nu prea devreme. De undeva din tavan, căzu în creștetul ei o picătură rece, apoi alta. Zâmbi și își ridică o șuviță de păr care îi alunecase pe frunte. Se aplecă iar asupra albiei și începu să frece rufele cu bucata de săpun ca o cărămida. Clăbucii albi se umflaseră peste mâinile ei roșii, un clăbuc ca o bășică de porc se sparse în mii de stropi, câțiva îi atinseră fața, reci și aducându-i aminte de alte lucruri.

Pășind tăcută, Roza Laurentius se strecură în bucătărie, se așeză pe un scaun și privi spatele văduvei. Avea o față senină și liniștită și mâinile ei mari și umflate și roșii le ținea în poală, așteptânde.

— Spăl eu, spuse văduva, nu se întoarse.

Roza nu răspunse, stătu privind drept în fața ei albastru spălăcit și tăcând și arareori clipind cu genele ei albe. Văduva vorbise românește, continuă așa:

— Poate că Michail primește acum mai mulți bani pentru crima pe care a făcut-o împreună cu Pap Janos.

— Nu a făcut nici o crimă, spuse Roza Laurentius, de ce spuneți mereu așa?

— Poate că nu a făcut, spuse văduva Koch, se întoarse spre Roza. Cine știe cine l-o fi omorât pe nenorocitul ăla de Adam. Poate l-a omorât chiar judele și cu nevastă-sa, Elisabeta.

Roza tăcu, privi în gol și clipi arar.

— Mâine, poimâine o să vă mutați în Krittengasse sau în Neygasse și o să fiți niște domni ca toți domnii și după o vreme o să uitați ce-ați făcut cu Adam.

— Adam a pus otravă în berea domnului baron Acton, spuse Roza, tăcu.

— Poate că nu i-a pus, spuse văduva, o fi fost berea mai amară în seara aia sau poate gura lui Acton era mai amară ca de obicei în seara aia sau poate pur și simplu nu i-a plăcut berea. Bărbatul meu, Dumnezeu să-i ocrotească sufletul, spunea așa: Tu ești româncă și eu sunt sas... Văduva se opri, își șterse mâinile jilave și roșii de șorț și se așeză pe un scaun: I-a plăcut berea și de aia credea că e sas. Dar mai sunt o mulțime de bărbați cărora le place berea și poate că nu sunt sași. Or fi români!

— Și lui Michail îi place, spuse Roza.

— Și are și bani s-o plătească, spuse văduva. Cine vă dă bani? Își trase scaunul în fața Rozei și își puse și ea mâinile în poală. Nu vreau să știu! Se uită la Roza cu o privire tristă și severă. Pot să-mi închipui, dar nu vreau să știu.

— Domnul comite ne dă din când în când bani, spuse Roza, clipi repede cu genele ei albe și lenește.

— Ai lucrat de când erai copilă în casa asta și pe urmă, după ce te-ai făcut mai mare, te-ai culcat cu bărbatu-meu și v-a plăcut s-o faceți la orice oră din zi și din noapte când avea el chef sau aveai tu.

— Numai domnul, spuse ea, începu să plângă, câteva lacrimi, două dintr-un ochi și trei din celălalt îi alunecară pe obraji.

Văduva Koch surâse în gol, mâinile ei erau liniștite și acum albe și puțin umflate și cu unghiile roase. Își șterse cu podul palmei sudoarea de pe frunte, apoi mâna ei se așeză lângă cealaltă, într-o așteptare calmă.

— Nu trebuie să plângi, spuse ea. O să plângi destul atunci când îi vor suci gâtul lui Michail și o să plângi și după aia dacă o să mai ai chef.

— Sunteți rea, spuse Roza Laurentius, clipi iar, rar și alb, înspre golul neprimitor pe care trupul văduvei îl desena în aerul bucătăriei.

— Sunt chiar atât de rea cât mă țin curelele. Ani de zile am fost bună cu tine și chiar și cu Hans.

— Vreți să mă vedeți moartă și chiar și pe Michail.

— Pe el o să-l văd oricum, pe tine, nu.

— Ce știți?

— O să-ți spun ce știu: Michail este român ca și mine, dar este un prost. S-a băgat într-un joc în care românii n-au ce căuta. L-au momit însă cu bani și cu bere. Și pe tine te-au momit, dar numai cu bani. Nu știu care dintre voi e mai deștept. Ai venit la mine, însă nu pentru asta. Ai fost servitoarea mea ani de zile, te știu încă de pe vremea când nu puteai ridica o găleată plină cu apă și tot așa o să te știu până o să mor.

— Sunt unguroaică, spuse Roza, clipi arar cu genele ei albe și somnoroase.

Văduva se uită la ea o clipă, spuse:

— Cu toată mândria care e în tine fiindcă poți spune „Sunt unguroaică!", ești o servitoare proastă, vârâtă până peste gât într-o afacere necurată și acum ai venit la mine, stăpâna ta, fiindcă ți-e frică. Bărbatul meu e mort, iar noi două suntem vii, ne vom îndura de somnul lui pe care și-l merită cu vârf și îndesat. A muncit și a băut bere și s-a strecurat între pulpele tale de copilă.

— Domnul era bun, spuse Roza.

— Toți domnii sunt buni, spuse văduva, nu despre ei este vorba acum. Ți-e frică! Michail a dispărut de o săptămână și mai bine.

— De zece zile!

— De zece zile, poftim, și nu știi unde e. Crezi că eu știu și ai venit să mă întrebi.

— Știu că știi! spuse Roza, clipi iar.

— Michail Laurentius, bărbatul tău, a venit într-o zi la mine și mi-a spus: am omorât un om și după ce a spus asta, a adormit. Era beat mort. Poate că e și acum la fel de beat și poate că repetă aceleași cuvinte pe care mi le-a spus și mie acum zece zile, n-am de unde să știu ce spune un om beat care are și chef de trăncăneală. Nu știu însă unde este. Ar putea foarte bine să fie într-o cârciumă sau în beciurile lui Henis. Am auzit că sunt mulți acolo. Dacă aș ști, ți-aș spune. O să apară el într-o zi, tot beat, dar spre deosebire de ultima oară când l-am văzut va avea bani. Fii liniștită, o să-ți dea și ție din ei și în fiecare seară o să-i numeri fericită și plânsă.

— Vă bateți joc de mine.

— Când a plecat de aici mi-a cerut un gulden. Mi-a spus că va avea bani mulți și părea mulțumit, așa cum sunt mulțumiți bețivii și bolnavii.

— Plec, spuse brusc Roza, se sculă. Sunteți rea și încrezută. Și eu sunt rea și încrezută, mai spuse aproape șoptit și mișcându-se încet, ca și cum ar fi călcat pe ceva fragil și transparent, ieși.

*

Ioan Sachs de Harteneck, comitele ales al națiunii, precum și jude regesc al orașului Sibiu, își întinse picioarele, desculțe acum, iar figura lui destinsă și plictisită căpătă o culoare gălbuie și transparentă. Erau poate de vină lumânările care pâlpâiau pe o măsuță din apropiere sau poate lipsa lui de griji din clipa aceea; după ce ajunsese acasă un servitor îi scosese cizmele, iar altul îl ajutase să se dezbrace, să-și lepede veșmântul care îi purta trupul la înălțimea funcției și a rangurilor pe care le deținea. În halat și papuci părea un bărbat încă tânăr și foarte obosit. Stând în fotoliu, două pungi mici și violete i se umflară sub ochi și ele începură să pulseze odată cu sângele lui, liniștindu-l. Veni un servitor cu paharul de vin pe care și-l dorise în timp ce se dezbrăca și văzând că stăpânul lui doarme în fotoliu așeză tava lângă comite și ieși tăcut. Comitele deschise ochii în urma lui și, ca și cum n-ar fi știut unde este, privi o vreme în gol, apoi zâmbi și ușa se deschise din nou. Pe ea intră Isac Zabanius, tatăl comitelui. Era îmbrăcat în hainele negre ale parohialului luteran.

— Pari obosit, tată, spuse comitele, se sculă și așteptă ca bătrânul să se așeze.

— Nu mai obosit decât tine.

Așezat, bătrânul subțire și înalt, ținându-și pălăria neagră pe genunchi, părea la fel de înalt și de bătrân și de subțire ca și mai înainte.

— Unde este Elisabeta? vru să știe Isac Zabanius, dar gestul vag al fiului său îl făcu să renunțe la un răspuns mai precis. Păru că se gândește o vreme la ceva important, în timp ce comitele se uita la genunchii bătrânului, așteptând. Mate Talaba, spuse, m-a căutat.

— Știu, spuse comitele. A fost și la mine. Vroia să se întâlnească cu Gavriil Nagszegy.

— Li s-a făcut o porcărie, spuse parohul. Foarte puțini își dau seama de asta. Nagszegy e unul dintre ei. Și Mate Talaba.

— În spatele lui Talaba și al lui Nagszegy sunt o mulțime, asta mi-a dat să înțeleg Máte. Și că dacă n-am avea să-l ajutăm.

— Mai e și Ioan Circa, spuse parohul. E hotărât să i se opună în continuare lui Atanasie și am auzit că se agită pentru înființarea de biserici calvine.

— Noi suntem luterani, încă.

— Și Bethlen și Bánffi îl ajută pe Circa.

— Cel mai bine ar fi să nu ne băgăm. Am și așa destule pe cap. Trebuie să se termine odată cu Schuller.

— Mi-ai spus că te-ai hotărât să-l omori.

— Așa voi face!

— Senatul ce spune?

— Mi-a dat mână liberă, dar nu uita că mai există și Bánffi și Ștefan Apor și Acton și peste ei Rabutin de Büsy.

— Generalul-comite nu se va băga atâta timp cât Rákóczi va fi destul de departe de noi.

— Vara asta adică și o parte din toamnă. Nu prea am de ales, spuse comitele. M-am făcut de râs cu Schuller și toți așteaptă să mă fac de râs până la capăt. N-o să le ofer plăcerea asta.

— Nu stai prea bine, spuse bătrânul paroh, zâmbi.

Comitele națiunii zâmbi și el, se destinse puțin sub zâmbetul care îi sluțise fața. Spuse:

— Nu-i pot promite nimic lui Mate Talaba atâta timp cât nu sunt sigur că le-am învins neîncrederea și zâmbetele îngăduitoare cu care mă întâmpină concetățenii mei de la o vreme, ori de câte ori dau cu ochii de mine pe stradă sau în consiliu sau în casele în care mă duc.

— Nu uita însă că românii sunt mulți și că țara asta este în definitiv a lor, chiar dacă astăzi n-au nici un fel de drepturi.

— Nu am fost ales comite al națiunii săsești pentru a mă gândi la asta.

Tăcură și spre sfârșit, atunci când bătrânul Isac Zabanius, tatăl comitelui națiunii, se sculase deja, pregătindu-se de plecare, după ce-și sărută fiul, iar

acesta îi sărută mâna, tatăl făcu un pas depărtându-se de fiul său, spuse:

— Mai e ceva! Michail Laurentius e la mine. Vroiam să știi, ca să nu-l cauți de pomană prin tot orașul. Mi-a spus că vrea să se ascundă și i-am oferit o odaie și un pat și are și un butoi cu bere din care poate să bea ori de câte ori are chef de băut.

Capitolul trei

Simon Talaba a scris sau și-a închipuit mai multe scrisori care ar fi trebuit să ajungă la Mikes Kelemen aflat în vara anului 1703 în casa nașului său de la prima împărtășanie, contele Petki Dávid. Nu s-a păstrat nici una dintre ele, ni le putem închipui:

Sara a spus:

Au plutit prin aerul grădinii, apoi Simon a aterizat agil peste un strat de flori, mirosul lor l-a buimăcit o clipă, i se părea că doarme. Ea plutea încă printre frunzele nemișcate ale pomilor, rochia i se lipise de picioare.

Am spus:

— Acum nu mai pot să zbor!

și ea cobori lângă mine, avea ochii ca două pietricele albe de râu.

Sara a spus:

— Să mergem!

Cei doi s-au prins de mână și au pășit repede și nepăsători spre casă, zgomotele lumii adevărate erau atunci altundeva, cine știe unde. Liniștea și răcoarea casei, astea două, precum și o lumină parcă strecurată prin coaja unei lămâi i-au întâmpinat.

— Vino, mi-a spus ea, m-a îndrumat.

Am intrat într-o cameră ai cărei pereți erau din faianță și m-a cuprins frigul. Câteva broaște, cu burta despicată, prinse cu labele în ace, tresăltau încă răstignite pe o scândură. Mai multe fire subțiri de alamă se strecurau în trupul lor și prin ele, prin fire, o energie necunoscută se scurgea lentă, făcându-le să tresară din când în când.

— Suntem în laboratorul doctorului Hübner, mi-a explicat Sara. Într-un vas așezat pe un trepied la foc mic,

bolborosea un lichid rău mirositor. Uită-te atent, mi-a spus ea și, într-adevăr, vasul mi s-a părut dintr-odată mai mare și lichidul roșiatic nesfârșit. Ne-a învăluit întunericul și o spaimă ca o ceară mi-a muiat genunchii.

Sara a spus:

— Privește! și ochii ei erau acum verzi și nesfârșiți și tiviți cu o dungă de aur.

Am privit și din lichid începu să prindă contur chipul tatălui meu. Clipea arar și trist și nu vorbea, părea că nu are nimic să-mi spună. Am închis ochii și chipul lui a dispărut, curând în vas se oglindi chipul Sarei care zâmbea și spunea:

m-am întors speriat, dar în spatele meu nu era nimeni, Sara dispăruse și totuși imaginea ei

apoi lichidul luă forma cheii-care-deschide-orice-ușă și pe care o aveam în buzunar, o simțeam lipită de pulpa mea, călduță și nemișcată. Am băgat mâna în vas și, oprindu-mă, am apucat cheia pe care o vedeam și am tras-o afară; de pe ea se scurgea un lichid roșu-vâscos, ca un sânge gata să se închege. Am pus cheia la picioarele mele și, aproape fără să mă gândesc, am scos cheia din buzunarul meu și am aruncat-o în vas, câțiva stropi săriră și se auzi un plescăit:

un clefăit am putea spune, făcut parcă de un animal inform și bălos. Simon privi speriat în jurul lui, o lumină verde-cenușie se făcuse peste tot în cameră, cheia dispăruse înghițită de lichid, simți cum i se face pielea ca de găină pe mâini și sudoarea țâșni din porii lui. Cheia pe care o scosese din vas era în continuare pe jos, se aplecă și o privi. Lichidul roșiatic se uscase pe ea și acum era acoperită parcă de o rugină nisipoasă. O ridică și o scutură de pulberea de pe ea, din vas îl priveau doi ochi metalici și fără pleoape. Puse cheia în buzunar și o simți cum se lipește prietenoasă de pulpa lui, cum se încălzește devenind una cu el, se liniști. Ar fi vrut să doarmă, îi era somn după spaima pe care o trăsese, ochii îl priveau în continuare nemișcați și de aceea, poate, fără privire în ei. Se întoarse cu spatele la vas, văzu iar broaștele care tresăreau anapoda. Se apropie de una și o privi atent, avea burta desfăcută și cineva o curățase de tot ce stă într-o broască vie, mațele poate. Se vedea însă inima acelui animal, bănui că e inima și aplecându-se și mai mult o atinse cu vârful degetului, o simți alunecoasă

și rece și palpitând ca o inimă vie și adevărată. Broasca se zbătu de câteva ori vrând parcă să scape de acele care o răstigneau. I se făcu silă de tot ceea ce vedea și se îndreptă de mijloc privind în gol.

Lumina era iarăși galbenă și foșnitoare ca foile unei cepe.

Îmi era dor de tatăl meu și nu știu de ce m-am gândit că el este mort și că nu poate să se mai întoarcă niciodată la mine, iar eu stau în casa doctorului Hübner și mă gândesc la el și poate că trăiesc tocmai pentru că pot să mă gândesc la el. Apoi m-am gândit la tine și numele tău s-a legat de chipul tău, am șoptit:

— Mikes Kelemen este prietenul meu!

și atunci, prin aerul acela unduitor, te-am văzut mișcându-te încet, pășind către mine. Erai îmbrăcat ca de obicei, iar în mână țineai deschisă o carte, nu știu de ce. Am râs și imaginea s-a stins atunci, am știut însă că și tu te-ai gândit la mine. Apoi m-am văzut pe mine însumi stând la o fereastră în casa văduvei Koch și afară ningea cu fulgi foarte mari, dar totul era încremenit ca într-un desen, fulgii nu cădeau niciodată, iar eu nu clipeam și nu răsuflăm, m-am apropiat și am privit: i-am văzut pe cei care mergeau spre eșafod într-o căruță trasă de doi cai îmbrăcați în negru. Nu îți pot spune numele lor fiindcă toate astea nu s-au întâmplat încă, de abia în iarnă s-or întâmpla. Ai să mă întrebi poate de ce nu vorbesc cu cei pe care i-am văzut, de ce nu le spun ceea ce am văzut.

— N-ai să spui nimănui ceea ce ai văzut, spuse Sara, îl privi pe Simon.

— Nu am să spun, spuse Simon, clipi repede și izbucni în plâns.

— Tot ceea ce ai văzut, spuse ea, este adevărat și orice ai face nu poți schimba nimic.

Ceea ce am văzut era adevărat și, orice aș face, ți-o spun, nu poate fi schimbat.

— Lumea este ca o oglindă, spuse Sara, iar eu, eu te-am așezat pentru o vreme în fața ei. Asta e tot. Aș putea să te fac să uiți, dar nu are nici un rost.

— Era o căruță, spuse Simon tremurând, și în căruța aia erai tu, întinsă și cu burta despicată și cu mațele ieșind din burta ta și târându-se prin zăpadă și prin noroi.

— Știu, spuse ea, ochii ei se făcură galbeni ca aerul.

„Ar fi trebuit să știu, scrise Simon, că tot ceea ce văzusem în după-amiaza aia era adevărat. Mi-o spusese și Sara și în ochii ei în timp ce îmi vorbea era întuneric și frig, ochii ei se făcuseră aidoma cu ochii pe care îi văzusem prin fereastra văduvei Koch, erau ochii unei moarte de curând."

Și totuși, Simon, toată vara, nu a crezut că așa ceva se poate întâmplă și noaptea, ori de câte ori se trezea din cauza vreunui foșnet, stătea cu ochii deschiși în întuneric și în întuneric pluteau mici imagini colorate sau nu și pe urmă, pentru a fi sigur că nu este adevărată, se ruga în gând pentru toți cei care se aflau în căruța aia sau plângea. Nu a vorbit însă cu nimeni, aștepta totuși ca oricare dintre cei mari și printre picioarele și privirile cărora se încurca să spună un cuvânt, ceva din care să rezulte că și ei știu și că, chiar dacă știu, nu cred.

— Cred că ești o vrăjitoare, spuse Simon, se uită la Sara, ea clipi și zâmbi, i se văzură dinții mici și albi, ca niște scoici în lumina soarelui.

Sara întinse mâna spre el, și lui mâna ei i se păru un lujer subțire și palma ei o floare neștiută și palpitând în lumină și aer.

— Vino, spuse ea, nu trebuia să te aduc aici.

Simon ar fi vrut să-i spună despre cheie, dar îi fu rușine și frică. Ea păru că nu știe nimic și nici nu pomeni vreodată despre așa ceva. Întinse și el mâna și degetele lui atinseră pielea răcoroasă și parfumată a Sarei.

— Unde ați fost? întrebă, atunci când îi văzu, doctorul Hübner.

Sara nu răspunse, iar Simon tăcu și el. Doctorul era așezat la pupitrul lui, ridicase puțin pana de pe hârtie și îi privea absent.

„Sara, va scrie Simon, avea un motan pe care îl chema Theopomp și care, atunci când o văzu se ridică de la picioarele bătrânului și se apropie de noi. Ea se aplecă să-l mângâie și el îi sări pe umăr. Se zbârli tot și din blana lui începură să iasă scântei verzi și roșii care se încolăciră în jurul părului ei ca o adevărată cununiță. Imediat după moartea Sarei, atunci când zăceam bolnav în casa văduvei Koch, iarna, am auzit scârțâitul ușii și, fiindcă nu voiam să văd pe nimeni, am închis ochii. Am

stat cu ochii închiși multă vreme și poate că am adormit. Mâinile mele și pleoapele mele închise simțeau aerul rece care se strecura pe lângă ușă. Dormeam și visam poate, spun. Am deschis ochii și am văzut că ușa era închisă; în cameră era cald și focul trosnea încă. Prin fereastră se vedea cerul." Motanul Theopomp se încolăcise în fața focului și îl privea pe Simon așa cum privește un motan un copil. Simon îi zâmbi și întinse o mână străvezie către el, spuse:

— Vino aici! și Theopomp se ridică alene, se apropie de copil și îi linse degetele cu limba lui aspră și roșie. Știu că poți să vorbești, spuse copilul, te rog să vorbești!

— Pot, spuse motanul, dar nu vreau.

— Ești un motan vrăjit, te-a făcut așa stăpânul tău Hübner pentru a-i face o bucurie Sarei.

— Hübner e mort, spuse Theopomp.

— Știu, spuse copilul, tăcu o vreme. Și totuși ai venit la mine. De ce?

— Ai o cheie, spuse Theopomp, pe care ai luat-o într-o zi din casa stăpânilor mei.

— Nu am luat-o, spuse copilul, o aveam, dar...

— Totuna, spuse motanul. Am venit să-mi dai cheia. Sara are nevoie de ea.

Copilul își vârî mâna sub pernă și scoase cheia. O puse pe dușumea în dreptul lui Theopomp.

— Sara, spuse Theopomp, mi-a spus că va veni într-unul din visele tale și-ți va povesti tot ce-a fost.

— Și tu ai venit într-un vis, spuse copilul.

— Cei morți, spuse motanul, nu pot să vă viziteze pe voi decât în vis. M-a trimis Sara, altfel nu veneam, merg în visele altora și îi fac să se trezească transpirați și zbierând. Mi-a părut bine că Sara m-a trimis la tine. Zicea că e important pentru ea să-i dai cheia pe care ai luat-o atunci, dar eu voiam să te văd și să mă bucur tocmai de-asta. N-am să mai vin niciodată, dar Sara va veni, așa mi-a spus să-ți spun, și că să nu-ți fie frică.

— Și Tobit? întrebă copilul într-o doară, Theopomp nu răspunse, se făcu fumuriu și dispăru odată cu cheia.

„Cred că, se va gândi după mulți ani Simon, singurul lucru adevărat este viitorul."

Cu motanul pe umăr, Sara se întoarse spre Simon și i-l prezentă pe Theopomp în cuvinte simple, ochit verzi

ai motanului sticliră a veselie, părea că îi plac copiii, mieună de câteva ori, își înfoie coada și se arcui pe umărul Sarei.

„M-am împrietenit cu motanul Sarei, își va aminti peste mulți ani Simon, și orice lucru sau ființă din preajma ei îmi devenise drag. Theopomp, motanul, mă iubea și el, ne petreceam multă vreme împreună. Dimineața, imediat după ce înghițeam ceva la repezeală și privind în gol, mă grăbeam să ajung la ei. Văduva Koch mă cerceta puțin distrată, părea cu gândurile în altă parte în vremea aceea și numai dacă aveam ochii roșii sau eram prea palid îmi spunea:

— Ai ochii roșii și ești palid astăzi.

Țineam la femeia aceea, mi-era rușine s-o mint, o mințeam totuși. Nu-i puteam spune că am plâns sau că m-am rugat toată noaptea sau numai o parte din noaptea care trecuse. Și că am plâns fiindcă știam tot ce avea să se întâmple sau m-am rugat. Îi spuneam că m-a durut burta, era singura minciună pe care reușisem s-o învăț destul de bine la școală și cu care reușeam să-l conving pe pater Julianus, nu pe Mikes sau pe gemeni, ăștia râdeau pe înfundate și-și strâmbau fălcile amintindu-mi de uleiul de ricin sau de sarea amară pe care, după pofta lui Kultsár, felcerul școlii, le înghițeam. Zăceam apoi în pat și din când în când o luam la goană spre locul unde se stă cu fundul gol. Era însă singurul fel în care puteai scăpa de școală și, cu toate neajunsurile îndurate, ajunsesem să fim perfecți în prefăcătorie. Încă de cu seara unul dintre noi anunța:

— Mâine o să mă doară burta!

și în liniștea care se lăsa după cuvintele astea, cel care vorbise își ridica mândru privirile spre colegii înfrânți, parcă miloși și invidioși totodată.

Ăsta era singurul lucru pe care i-l puteam spune văduvei și ea se uita atentă la mine, necrezând nici o clipă că ar fi adevărat ce îi spun, dar pe cât de bine mă prefăceam eu, tot atât de bine se prefăcea și ea.

— Să-mi aduci aminte diseară, spunea, să-ți pun prișnițe și să te frec pe burtă cu oțet și spirt.

Nu mi-a dat niciodată ulei de ricin, cu toate că văzusem tronând într-un bufet o sticlă pe care scria cu litere albe *ricinus* și chiar, ca să mă conving, o dată scosesem sticla și gustasem din conținut. Era același

lichid scârbos pe care ne obliga Kultsár să-l înghițim. Substanța cu nume latinesc, pe care îl știam deja pe dinafară – *natrium vitriolum* –, lipsea însă din casa văduvei sau poate n-o descoperisem eu.

Nu mi-a dat niciodată din uleiul scârbos, cu toate că, mințind-o, l-aș fi meritat. Nu uitam însă să-i spun seara:

— Azi-noapte m-a durut burta!

Și ea se uita mirată la mine și, ca și cum ar fi uitat despre ce este vorba, se așeza pe un scaun sau pe marginea patului stând o vreme așa, privind în gol și parcă gândindu-se la altceva decât la cuvintele sau la burta mea. Cine știe la ce? Poate la cât de prefăcuți sunt oamenii și nu numai ei, ci chiar și puii lor. Mi-era rușine de ceea ce făceam, dar eram hotărât să-mi primesc tratamentul. Se scula într-o vreme, după ce spunea, mereu, aceleași cuvinte:

— Bine, cum vrei, și dispărea pentru a se reîntoarce curând cu o sticlă cu oțet aromatic.

Mă punea să-mi ridic cămeșoiul în care dormeam și, turnându-și puțin oțet în palmă, mă freca fără nici un chef cu el pe burtă. Oțetul era rece și nu-mi plăcea.

— Acoperă-te acum, îmi spunea, mâine n-o să mai ai nimic.

Și poate că oțetul ăla întins pe burta mea îmi făcea bine, dormeam neîntors și fără să mai visez ceva, moartea Sarei sau a comitelui. A doua zi aveam iarăși o culoare sănătoasă și ochii limpezi, nu putea să spună:

— Ai ochi roșii și ești palid astăzi, iar eu nu puteam răspunde:

— M-a durut burta azi-noapte!

Mâncam repede și cu nasul în farfurie și încercând să mă dumiresc cât de mult mă pot oglindi pe marginea ei curată și strălucitoare, așteptam următoarele ei cuvinte, celelalte:

— Te duci la Hübneri? spune ea cu o voce albă, semnul de întrebare trebuia să-l presupun eu. Se uita însă la mine.

— Da, am spus, mi-am ridicat privirea de pe marginea farfuriei.

— Foarte bine, a spus ea, ca și cum n-aș fi făcut asta în fiecare zi, indiferent de timp sau de numele zilei. Vreau să-i trimit Sarei niște mere.

Merele erau verzi și lunguiețe și zemoase și dulci, singurele mere care îmi plăceau. Le culegea din grădina ei în poala rochiei și urmele degetelor îi rămâneau imprimate pe ceara fină care le acoperea.

— Bănuiesc că vrei și tu unul, îmi spunea, nu aștepta răspunsul.

Așa că tot drumul scurt până la Hübneri ronțăiam mărul cu cotor cu tot. Când ajungeam însă la cotor mă opream o clipă și priveam sâmburii albi încă și după aia îmi atingeam în treacăt buzunarul în care era cheia, cheia era acolo, puteam ronțăi fericit mai departe. Mai aveam de făcut câțiva pași și traista cu mere pentru Sara se lovea de piciorul meu, îmi închipuiam răceala plăcută a merelor, precum și parfumul lor, precum și întunericul călduț ce le înconjura. Cerul era de obicei senin și foarte înalt, mă uitam la el și mi se părea că privirea mea se termină înainte de a-l atinge, atât de depărtat și de gol și de albastru mi se părea. Uitasem tot ce avea să se întâmple nu peste multă vreme, tot ce știam că are să se întâmple. Era un timp ca un ciorap întors pe dos și în care ți-ai vârât mâna și ai început să-l întorci pe față."

Simon Talaba s-a împrietenit cu motanul Sarei încă din prima zi, de atunci de când, sărindu-i Sarei pe umăr, din blana lui au început să iasă scântei și scânteile s-au adunat toate în jurul capului Sarei.

— El este Theopomp, a spus Sara.

Theopomp a sărit de pe umărul Sarei, s-a apropiat de Simon și s-a frecat de picioarele lui.

„Erau zile însă, se va gândi Simon, când Sara nu apărea deloc sau numai foarte puțin la masă sau ieșea să se plimbe prin grădină. Nu vorbea cu nimeni, reușea câteodată, însă, să zâmbească. Avea o privire goală și era palidă, pielea ei își pierdea luciul sidefiu, devenea aproape transparentă. În zilele alea, dacă nu ploua, eu mă jucam cu Theopomp în grădină, uitau de noi o vreme. Totul părea vrăjit în jurul meu, așa că nu m-am mirat prea tare atunci când, puțin înaintea unei amiezi lungi, stând tolănit împreună cu Theopomp printre ierburile înalte și privind cerul ca un steag unduitor, acesta din urmă, Theopomp, a spus:

— Ar trebui să-l vedem pe Spurck.

Nici măcar nu m-am uitat la cel care vorbise, așteptam asta, fără să mă întorc, am întrebat:

— Cine e Spurck?

Theopomp n-a mai răspuns, cel puțin în ziua aia, așa că seara am repetat întrebarea în fața văduvei Koch.

— Îl cunoști? a întrebat ea în loc de răspuns, iar eu am spus că nu îl cunosc, dar aș vrea să știu cine e.

— E un baron de la noi din oraș, a spus văduva. Se spune că e cam nebun, așa că oamenii îl cam ocolesc.

— Tu îl cunoști?

— Îl cunosc!

și asta a fost tot ce a vrut să-mi spună oricât am pisat-o în seara aia. A doua zi m-am hotărât să-l cunosc și eu pe acest Spurck. Sara era cu Clara Barberini, coseau și tăceau, m-am jucat o vreme cu ghemele lor, apoi am dat să ies și Sara a întrebat:

— Unde te duci, Simon?

— În grădină, am spus eu, am închis ușa în urma mea.

În grădină am dat peste Theopomp, care își lingea plictisit o labă.

— Ce faci? m-a întrebai el și atunci l-am auzit pentru a doua oară vorbind.

— Mă gândesc c-am putea merge să-l vedem pe baronul Spurck.

— Să mergem, a fost el de acord, s-a oprit din linsul labei și și-a ridicat ochii galbeni vârstați cu negru și cafeniu spre mine.

Tobit venise deja în oraș, îl vizitase pe doctorul Hübner și o cunoscuse pe Sara. Cred că începuseră să se placă, nu aveam nici un motiv să cred altceva, Sara părea din ce în ce mai îngândurată și, nu din cauza asta, așa îmi închipui, din ce în ce mai greu de văzut. Aproape că nu mai avea timp de mine sau de Theopomp sau de Vav, cățeaua. Își petrecea timpul cosând și privind, atunci când nu cosea, în gol. Când nu făcea nimic din astea două, atunci se plimba cu Tobit prin grădină și vorbea cu el sau tăceau numai pur și simplu stând pe o bancă în preajma căreia ne jucam noi, eu și cu Theopomp. Vav, cățeaua, nu ne mai acorda nici o atenție, se ținea întocmai ca și Sara după bărbatul tânăr care poposise în casa lor, Tobit o mângâia pe creștet și de câteva ori m-a mângâiat și pe mine, pe Theopomp n-a reușit să-l mângâie, n-a vrut Theopomp. Tobit părea simpatic, n-am înțeles de ce Theopomp, cu care mă

împrietenisem la cataramă, nu-l prea plăcea, l-am întrebat asta într-o zi, dar el n-a vrut să-mi răspundă, părea că știe mai multe decât mine, tot ce avea să se întâmple, dar asta știam și eu. Odată, profitând de neatenția celor din jurul nostru, l-am condus pe Theopomp în laboratorul doctorului Hübner și i-am arătat borcanul în care, la fel ca și atunci, bolborosea un lichid scârbos și, în ciuda bolboroselii și a flăcării care îl împingea la asta, era rece. Am pus mâna pe el și l-am simțit rece sub palma mea, nu ca atunci când.

— Ca atunci, când? m-a întrebat Theopomp privindu-mă parcă ușor amuzat, dar privirea lui era galbenă și rece ca gheața, părea că, în ciuda privirii binevoitoare, ceva din ceea ce îi arătam că știu, că s-ar putea să știu, nu-i place.

— Mi-e frig și mi se face rău când sunt adus aici, a spus el și începu deodată, într-adevăr, să tremure și să miaune înfricoșător, am început și eu să miaun și să tremur.

Am dat să ies din încăperea aceea, dar înainte să ies m-am întors o clipă și am privit. Lichidul din vas se oprise din clocot, se făcuse ușor verzui și transparent și în limpezimea lui m-am văzut pe mine și pe Theopomp stând într-o încăpere și privind un vas aidoma și tremurând înfricoșați. Priveam în vas și în lichidul din el plutea trupul Clarei Barberini. Era cu părul despletit și părea gata să ne vorbească, i-am auzit vocea în urma noastră:

— Nu asculta! spuse Theopomp, zbieră aproape și totuși vocea Clarei se auzi limpede, ne făcu să ne oprim iar:

— M-am îndrăgostit de Tobit, răsunară cuvintele Clarei Barberini în urechile noastre.

M-am întins pe jos și am spus:

— Nu vreau să merg mai departe, vreau să ascult.

— Ascultă, a spus atunci Theopomp, părea că nu-i mai pasă de nimic din tot ce avea să se întâmple, trupul Clarei Barberini așezat în fața noastră și vorbind.

Imediat după sosirea lui Tobit în oraș ne-am împrietenit cu Clara. Într-o zi, negăsind-o pe Sara, care era cu Tobit cine știe pe unde, ne-a invitat la ea, avea fața palidă și pleoapele îi tremurau, credeam că o să plângă.

— Vom veni! am promis eu, dar nu ascultă cuvintele mele, se întoarse și începu să meargă ca o păpușă sub un clopot de sticlă.

Nu aș putea spune că tot ce s-a întâmplat până la moartea Sarei, a comitelui națiunii și a celor doi servitori ai lui, Michail Laurentius și Pap János, a fost bun sau rău. Anotimpul se strecura prin trupurile noastre, iar noi înaintam prin el ca printr-o apă, poate puțin tulbure, dar nicidecum înspăimântătoare sau altfel. Sara se depărtase puțin de noi, dar asta nu ne-a împiedicat să fim, de ce n-aș crede-o?, fericiți. În afară de spaimele pe care mi le provocau visele și noaptea, la lumina zilei eram fericit și uituc.

Doctorul Hübner mai avea, în afară de sala care ne înspăimântase atât, o altă cameră în care își construise un laborator de alchimist și în care își petrecea mai toată vremea. Atunci când ne plictiseam, nu foarte rar, îl îndemnam pe Theopomp să-l vizităm pe bătrân și el nu se opunea, spunea *bine* sau scutura numai din cap în semn că da, ne duceam acolo. Îl găseam pe doctorul Hübner stând în jilțul lui și răsfoind distrat vreo carte sau moțăind. Se uita o vreme la noi în timp ce ne începeam experiențele, învățătorul meu era Theopomp, câteodată însă ne mai corecta și el sau ne îndemna să cercetăm vreo carte, de obicei Paracelsius, atunci când vreo flacără sau bufnitură neașteptată răsărea din creuzetele noastre. Theopomp zâmbea și începea să miaune în semn de refuz, totdeauna a avut pretenția că știe mai mult decât scrie în cărți, sau că pe astea, pe cărți, le-a citit deja, din ele nu poate afla nimic nou.

De cele mai multe ori foloseam un cerc magic pe care îl desenam eu și în interiorul căruia scriam, dictate de Theopomp, litere și cifre. Nu mi-am permis niciodată să mă amestec prea mult în treaba asta, mai ales că nu pricepeam nimic. Theopomp după ce îmi dicta tot ce credea el de cuviință, cădea pe gânduri sau se prefăcea numai într-așa, nu știu. Nu prea acordam încredere acestor însemne, cifre și litere, *sefiroth* după cum le numea Theopomp. Cerul era împărțit încă de la început în trei spații, «regiunea supremă a spațiilor și a revelației divine»: *coroana, rațiunea* și *concepția,* celelalte trei următoare, *iubirea, puterea* și *frumusețea,* împărțeau din nou cerul, iar pentru a obține cele 10 *sefiroth* apăreau

ultimele patru *potențe: soliditatea, splendoarea, cauza primară* și *împărăția.* Toate acestea reprezentau *puntea dintre creator și creație*. Îl căutam pe cel care rătăcește din trup în trup: *ghilgul*-ul. Eu însumi, la îndemnul lui Theopomp, îl citeam pe Iosif Ghikatila, *Livada de nuci,* într-o traducere latinească târzie, din care nu înțelegeam nimic în afară de titlu, dar mă puteam delecta cu desenele reprezentând *alegoriile aritmetice.* Oricât ne străduiam noi, *ghilgul*-ul nu apărea și, de fiecare dată întocmai, după invocarea unei formule sacre pe care Theopomp susținea că o cunoaște din Todros ben Iosif Abulafia, nu ne rămânea decât să căscăm ochii în gol și să așteptăm, iar eu să mă gândesc că Theopomp este un motan nenorocos, iar el să spună ceva despre ghinionul care îl paște de fiecare dată și să miaune într-un fel chiar ghinionist. Asta nu ne ajuta cu nimic și, în fumul ridicat de la țipirigul ars, păream chiar noi două suflete rătăcitoare. Nu și Israel Hübner. Stătea în jilțul lui și privea spre fereastra prin care se profila cerul și pe cer vreun nor ca o cămilă. Atât.

Pe atunci, așa cred, Tobit venise deja în oraș și îl vizitase pe Hübner. Se plimba cu Sara prin grădină, iar noi, eu și cu Theopomp, îi priveam stând tolăniți printre ierburile înalte și Theopomp din când în când moțăia. Nu știu ce vorbeau, cu toate că eram curios să aflu. De câteva ori am fost invitat la masă atunci când era și Tobit, i-am fost prezentat și el m-a privit de la înălțimea ochilor lui și a spus ceea ce spune orșicine atunci când îi ești prezentat. Vorbeam nemțește și de câteva ori m-am poticnii încercând să-i spun cât de mult mă bucur că îl cunosc, el mi-a zâmbit și a zâmbit și Sara. Era înalt și subțire. Pentru prânzul acela îmbrăcase o cămașă albă și o haină dintr-o stofă fină, fumurie. La gât avea înnodată o eșarfă de aceeași culoare greu de definit, din mătase. Theopomp nu era cu mine, asta mă făcea să nu mă simt prea în siguranță. Am mâncat în tăcere și în penumbra răcoroasă a încăperii. Doctorul Hübner și cu Tobit au vorbit spre sfârșit. Aveam mintea împăienjenită și o amorțeală ușoară mă făcea să mă clatin pe scaunul înalt pe care mă cocoțaseră. Sara a tăcut tot timpul, se uita la ei, la doctorul Hübner și la Tobit, cu ochii mijiți și verde spălăcit și luminoși. Avea părul strâns deasupra capului și i se vedeau urechile și eu m-am uitat la urechea ei, cea

dinspre mine. Urechea era puțin ascuțită, ca a unui liliac și aproape transparentă în lumina care se strecura ca o vergea subțire printr-o gaură a oblonului până spre ceafa ei. Mi-am închipuit pata luminoasă care îi atingea ceafa, lumina scurgându-se apoi ca un fir de apă printre omoplații ei arcuiți. Pasărea din farfuria mea, o potârniche jumulită și friptă, îmi producea scârbă. Fără să-i pese parcă, Sara rupse aripa păsării din fața ei și trupul potârnichii se prăbuși într-o rână printre câteva foi de salată de un verde opărit și trist."

Cerul se făcuse verde și îndepărtat, câțiva grauri forfotiră ca niște șobolani îngrășați de roadele acelei veri care se anunța la jumătate. Undeva, înspre Turnul Măcelarilor, cerul se despică de o lumină nepământeană și albăstruie, după o vreme, parcă rostogolindu-se, tunetul se prăbuși ca un bivol de vată în urechile lor. Începu să se întunece repede și ploaia căzu întâi în Wehrgrassen, ca o predea de mărgele. Lacomi, graurii se repeziră să înfulece, câteva cireșe ciugulite căzură la picioarele lui Simon. Stătea în genunchi și îl ținea de coadă pe Theopomp, care voia să se urce în pom după grauri. Întorcându-se, Simon văzu sforile ploii bălăbănindu-se în apropierea lor, apoi văzu un păianjen care se legăna în aerul rece-călduț și care, brusc, începu să se cațere înspre culcușul lui, pe un fir nevăzut.

Să mergem, spuse, brusc înțelept, Theopomp. Își scoase ghearele și începu să și le ascută pe scoarța copacului sub care stăteau.

*

Habar n-avem dacă baronul Casimir Spurck și-a putut închipui vreodată că, într-o amiază sticloasă și fierbinte, un copil și un motan îl vor vizita. Theopomp poate că mai fusese la baron fiindcă pentru a intra pe domeniul acestuia s-au folosit de o poartă mică și aproape ascunsă de iedera care îmbrăca zidul. Poarta era deschisă și astfel nu le-a fost greu să pătrundă în grădina lui Spurck, mai bine spus printre bălăriile uriașe care împânzeau grădina și pe sub frunzele cărora, încinse de soare și vibrând ca niște polipi uriași, se mișcă acum cei doi, Simon Talaba și Theopomp – motanul.

În fața casei de un alb ușor prăfuit s-au oprit o clipă, Simon a putut spune:

— Poate nu e acasă! dar Theopomp se prefăcu a nu-l auzi, păși semeț și tiptil.

Baronul Casimir Spurck i-a primit într-o cameră întunecoasă și goală sau aproape goală fiindcă era totuși mobilată cu o masă mică și destul de grosolană, de brad, pe care nu se afla nimic. În spatele ei era un scaun fără spătar și pe scaunul acela s-a așezat baronul. Cei doi musafiri au așteptat să fie aduse alte două scaune, la fel ca primul. Simon s-a așezat și și-a bălăbănit picioarele în golul de sub picioarele lui, Theopomp s-a făcut covrig sub scaunul ce îi fusese oferit și și-a mijit ochii, blând și parcă ușor adormit. Baronul și-a pus mâinile pe masă. Era înfășurat într-un cearceaf alb pe care și-l aranjase ca pe o togă. În picioare avea sandale, a văzut Simon.

„Baronul era un bărbat mic și grăsuț și alburiu, va spune Simon, își va aminti poate de amiaza aceea. Fu adus un castron cu cireșe și frunze și codițe și așezat pe masă, apoi același servitor cu perucă și livrea a adus o farfurie de argint pe care era un morman de sâmburi. Am stat în tăcere și am privit cireșele, nu-mi venea să spun nimic. Nu fu poftit nimeni să mănânce, am înțeles că cireșele nu există decât în mintea noastră, că sunt o imagine. Baronul zâmbi și spuse:

— Ai dreptate, dar cum nu putea să-mi citească gândurile cred că s-a referit la altceva, nu știu la ce. Apoi m-am gândit că poate de fapt este în stare să-mi citească gândurile, el sau altcineva, nu-mi era prea clar, Tobit, atunci când i-am povestit scena, mi-a dat dreptate, a spus:

— Da, cred că ai dreptate!

se gândea la faptul că cireșele alea și sâmburii nu existau cu adevărat și atunci i-am pus baronului singura întrebare pe care puteam să i-o pun și am încremenit așteptând răspunsul:

— Și noi suntem în aceeași situație, spuse baronul Casimir Spurck, ziua înaintă către amiază fără ca trupurile noastre s-o urmeze, eram neclintiți și poate de aceea veșnici, priponiți pe scaune și privind în gol; ochii noștri nu vedeau decât alb și îndepărtat și peste alb se răsfrângea, ca un guler nesfârșit, întunericul.”

Asta e tot, adică vreau să spun că asta e tot ce s-a întâmplat atunci, când, pentru prima oară, Simon și Theopomp l-au vizitat pe baron. După o vreme, același servitor cu perucă și livrea a venit și a strâns totul de pe masă. Baronul s-a scuzat și i-a părăsit pe cei doi.

— Să mergem și noi, a spus Theopomp, care tot timpul a moțăit sub scaun și curând erau iarăși în soarele alb al amiezii, se mișcau pe sub bălăriile încinse și în aerul umed musculițe zburau greoaie și bâzâind enervant. Simon se simți brusc singur, îi era dor de tatăl lui și poate și de Mikes, câteva lacrimi îi șiroiră pe obraji:

— Nu are nici un rost să plângi, băiete, așa va fi pentru totdeauna, vei fi singur și îți va fi dor de tatăl tău și de prietenul tău, Mikes.

Fără să se poată stăpâni, nici el nu știa bine ce se întâmplă, simțea numai sub tălpile goale țărâna călduță, fâșâitul mersului îi umplea auzul, precum și țârâitul inform al zilei, brusc izbucni în plâns, Theopomp se prefăcu că nu vede plânsul copilului, merseră mai departe și atunci când ajunseră iar în stradă, Simon își șterse lacrimile cu podul palmei, Theopomp catadicsi să spună:

— Dacă am avea chef am putea merge la baronul Spurck, uite pe portița asta se intră în grădina lui. Are o grădină mare și neîngrijită, plină cu bălării și pe sub ele se joacă o mulțime de șopârle și gușteri.

Dar toate astea n-au poate nici o însemnătate sau nu însemnătatea pe care, mergând și ascultându-l pe Theopomp, Simon Talaba le-o acorda, și nici gândul că tot ceea ce se întâmplă, s-a întâmplat, nu este cu prisosință necesar. Soarele coborâse în dreptul privirilor lor. Dinspre fosta biserică a Ursulinelor se auziră bătând clopotele. Theopomp spuse:

— Nu mai am chef de nimic!

dar nici Simon nu părea să aibă vreun chef anume, se învârteau pe lângă gardul îmbrăcat în iederă al grădinii baronului Spurck și lumina îi lovea în frunte.

Și totuși, spre seară, atunci când după-amiaza părea că se pierde printre foșnetul frunzelor, atunci de abia, un oarecare chef de viață poposi în mădularele lor amorțite și tot atunci înspre turnul Măcelarilor cerul se despică de lumina unui fulger ca o sabie de cositor. Cârduri de

mierle și de grauri forfotiră pe deasupra capetelor celor doi.

— Să mergem în grajd, spuse Simon, porni, fără să-l mai aștepte pe Theopomp, în întâmpinarea ploii și a beznei din ea.

„Nu am ajuns însă niciodată acolo fiindcă printre florile înalte și aplecate din cauza vântului am zărit-o pe Sara îngenunchiată și goală și pe umerii ei albi și strălucitori sforile mătăsoase ale apei încremeniseră. Am îngenunchiat alături de ea, i-am văzut sânii sumeţindu-se. Mi-am aplecat privirea spre pântecul ei. Ea se făcu atunci uriașă și pântecul ei se făcu uriaș, acoperi lumea. Mă zbăteam înăuntrul ei și o apă călduță și foșnitoare ca o mângâiere mă învălui, adormitoare și lipsită de orice înțeles. Nu mai știam nimic, simțeam însă un lichid vâscos acoperindu-mă, înălțându-se spre buzele mele, m-am zbătut și mâna ocrotitoare a tatălui meu se întinse către mine, îmi atinse fruntea, mă liniști.”

— Nu-ți fie frică, spuse Sara, întinse mâna ca un lujer înspre umărul lui Simon.

O lumină nepământeană se făcu iar peste ei, strălucitoare ca o beteală, se scurse în mici șuvițe argintii peste capetele lor, ai fi putut crede că cineva, jucându-se, deapănă un fir strălucitor: povestea aceasta.

Și totuși seara, în fiecare seară în definitiv, Simon reușea în fața văduvei Koch să se poarte ca un copil obosit și atât. Acum stă într-un ciubăr și în ciubăr este apă și deasupra apei plutesc clăbuci și jeg. Jegul poate fi asemuit cu niște pete de mucegai, clăbucii sunt albi și din când în când pocnesc împroșcând cu stropi fini dușumeaua. Simon Talaba, cu genunchii la gură, mai mult doarme decât se spală, asta e tot ce poate să vadă văduva în timp ce așterne masa, pune mâncare pentru Simon într-o farfurie de cositor.

— Ai de gând să termini odată? spuse într-o vreme.

Simon tresări și se ridică din ciubăr, se întoarse cu spatele la văduvă și începu să se șteargă într-o doară. Se înfășură în prosop și păși delicat peste marginea hârdăului, ajunse cu picioarele ude pe dușumea, lipăi fericit și atent la ceea ce face. O zoaie călduță se scurse de pe picioarele lui lungi și subțiri ca niște bețe.

— Mi-e somn, spuse în timp ce se așeza la masă. Culese ceva din farfurie și începu să mestece. O șuviță

aurie de grăsime i se scurse pe bărbie.

— O să adorm, spuse, și o să visez că dorm, mai spuse și o privi pe văduvă.

— Asta faci în fiecare zi de când Mate Talaba te-a lăsat aici. Trupul copilului tresări și se cufundă în somn, ochii îi rămaseră însă deschiși și privind: Spurck, cel pe care îl visa acum, se apropie de ei și puse pe masă o tavă cu cireșe, apoi se așeză pe un scaun. Văduva privi cireșele, apoi mormanul de sâmburi însângerați care creștea pe o farfurie goală.

Și totuși, se va gândi Simon Talaba, tot ce s-a întâmplat în vara aceea și apoi toamna și începutul iernii, tot timpul ăsta a rămas încremenit în mintea lor și ar trebui să mint dacă aș spune că nu și în mintea mea.

Baronul Spurck îl privi pe copil, spuse:

— A adormit și ăsta e singurul lui fel de a opri timpul.

— De ce ai venit? întrebă văduva Koch, se uită la el.

— Îl caut pe Tobit, spuse baronul, dar n-ar trebui să bagi mâna în foc că e așa, fiindcă tot ceea ce se întâmplă acum se întâmplă în capul lui Simon. El își amintește despre noi și de aia noi respirăm și așteptăm.

Văduva Koch se sculă și aduse o cană cu bere, o puse în fața baronului și baronul își cufundă fața în spuma adâncă și când dădu de lichid începu să bea și să ghiorțăie și să ofteze.

Cu ochii deschiși și țepeni, Simon îi privea, îi privește:

Apoi a venit noaptea și somnul cuprins în ea. Simon stă cu ochii deschiși în mijlocul nopții și ochii lui văd pântecul Sarei palpitând alb. El este în pântecul nopții și noaptea a așezat peste el, ca o mâzgă călduță, întunericul. Acum se strecoară din pat și cu gesturi încete își trage hainele pe el. Ascultă. Se aud foșnete, precum și clipocitul nopții. De undeva se aude un cântec de flaut, Simon ascultă atent, apoi deschide fereastra și, ca și cum ar fi făcut asta mereu, iese pe ea în aerul înmiresmat de afară. Pășește ușor ca o pisică, așa cum a învățat de la Theopomp. Se îndreaptă spre casa doctorului Hübner și pe o portiță ferită, intră în grădină. Începând de sub cireș picioarele lui calcă pe urme deja vechi, se apropie de zidul casei alburind și legănându-se,

oprește legănarea închizând ochii. Caută o fereastră și cu un cuțitaș o forțează puțin, ea se deschide scârțâind. Se cațără și pătrunde în casă. Simte sub tălpile goale pardoseala de piatră, rece și puțin zgrunțuroasă, de parcă pe ea s-ar fi uscat firimiturile unei pâini. Israel Hübner, cu o lumină aprinsă în dreapta lui și cu un pahar de argint în mână, pare că-l așteaptă. Copilul se uită la bătrân, spune:

— Mi-e frică.

— Dormi și visezi, spuse bătrânul, nu are de ce să-ți fie frică.

Copilul îl privi și aproape într-o doară luă tibișirul uitat pe masă și desenă un cerc pe pardosea, îl împărți în trei, apoi iar, se strecură în spațiul numit *puterea* și de acolo privi lumea:

Orașul era la picioarele lui și se putea uita la el ca la o stampă, casele păreau desenate și mici. Se aplecă și privi casa lui Casimir Spurck, își dădu seama că este și el acolo, Casimir Spurck se mișca printre plante uriașe și necunoscute care îi mângâiau fruntea, de undeva un papagal poposi pe umărul lui, îl prinse și îi răsuci gâtul, nu înainte ca papagalul să poată spune:

— Nu mă ucide, stăpâne!

Își pipăi trupul și văzu că trupul lui este înfășurat într-un cearceaf și nu se recunoscu, pășea altfel, mai apăsat și mai molatec totodată. Se aplecă deasupra unui ochi de apă și văzu că este însuși Spurck, așa cum știa el că este Spurck. Surâse și își îndreptă ținuta. La picioarele lui se zbătea papagalul și din gâtul lui țâșnea cu zvâcnituri scurte sângele. Pe un fotoliu îl aștepta o femeie, se apropie de ea și aplecându-se îi sărută genunchii, apoi pulpele fierbinți și fremătânde.

— Te așteptam, Elisabeta, spuse.

Elisabeta se ridică și se lipi de el, îi simți sânii și pântecul. Ochii ei verzi păliră într-o vreme, spuse:

— Ai să mori curând.

— Știu, spuse el, o îndepărtă și, nepăsător parcă, se întinse pe o sofa.

Râmase cu ochii deschiși și privind cerul așa cum se vedea el prin sticla acoperișului. Apoi i se făcu frică văzând-o cum se îmbracă, părea o plantă verde și mișcătoare în aerul decolorat de lumina lumânărilor. Se sculă și, fără să mai privească înapoi, o luă la fugă, auzi

zgomotul batjocoritor al papagalilor în urma lui și ei îl anunțau, la fel ca și pe Elisabeta, că în curând va muri. Ieși din casa baronului și, fugind și gâfâind și tremurând, fugi până la casa văduvei Koch. Găsi geamul deschis și se strecură în odaia lui. Se dezbrăcă și se vârî în pat. Închise ochii și, înainte să adoarmă, chiar în clipa când adormi, își dădu seama cu groază că nu s-a întors acolo unde trebuia, în cercul de unde plecase, dar, în același timp, Simon Talaba dormea deja.

Se trezi a doua zi dimineața obosit și cu cearcăne la ochi. Vru să se gândească la tot ce se întâmplase și își dădu seama că n-o poate face sub privirile văduvei Koch, care acum stă ațintindu-l și tăcând. Afară e încă o lumină lăptoasă anunțând toamna. Se frecă îndelung la ochi și-și lipăi supus laptele. Atunci când termină de băut, cu toată tăcerea ce se așternea peste ei, lucrurile părură că merg înainte: văduva freca fundul unui tuci, iar Simon privea drept în fața lui o pată de pe zid.

Abia spre prânz, ca și cum ar fi știut că nu are chef să plece în ziua aceea de acasă, văduva Koch îl strigă pe Simon, nu făcu decât asta, o singură dată și cu o voce oarecare și Simon apăru în pragul bucătăriei. Se priviră și Simon întrebă în nemțește:

— Ce vrei?

— Văd că azi nu prea ai chef să pleci de acasă, dar nu știu de ce. Vreau să te duci până la parohul Zabanius, știi unde stă?

— Știu! spuse Simon.

— O să duci un bilet din partea mea, apoi poți face ce vrei până seara.

— Bine, spuse Simon supus, luă bucățica de hârtie împăturită și o ascunse la repezeală, apoi porni destul de încet, dar în direcția bună.

Îl găsi repede pe paroh și acesta, care își făcea de lucru cu niște trandafiri în grădina din spatele casei, lăsă foarfecele, își privi degetele zgâriate, apoi îl întrebă ce vrea.

— Nimic! spuse Simon. Am un bilet pentru dumneavoastră de la văduva Koch, căută biletul și i-l întinse.

Parohul Zabanius își puse pălăria neagră, apoi băgă biletul în buzunar. Spuse:

— L-am văzut acum câteva zile pe tatăl tău.

— Ce face? întrebă Simon indiferent și privind un bărbat care apăruse în spatele parohului și care lui i se păru a fi Michail Laurentius.

Michail Laurentius rânji și apropiindu-se de copil îl apucă de bărbie și îl sili să se uite la el.

— Ce face nevastă-mea? spuse și rânji iar.

— Lasă copilul! porunci parohul și Laurentius se întoarse și dispăru după niște tufișuri.

— Dacă vrei să nu se întâmple ceva rău cu tatăl tău, te rog să nu spui nimănui că l-ai văzut pe Michail la mine, spuse parohul în timp ce îl conducea pe Simon spre ieșire.

— N-o să spun, spuse Simon, apoi sărută mâna uscată și aspră a parohului Zabanius.

Merse pe străzile pustii la ora aceea, orașul părea adormit. Simți că este obosit și că picioarele îi sunt moi, nu știa unde trebuie să se ducă, urcă trepte, apoi coborî altele, străzile deveniră umbroase și lipăitul pe trepte îi făcu o clipă plăcere. Știu că se rătăcește, hotărî totuși să meargă mai departe. Se opri la umbra unor ziduri pe care se cățăra iedera, părăsise deja orice loc cunoscut, la umbra zidului, rezemat de el, privi în jurul lui. Îi era sete și foame. Se așeză pe jos și închise ochii și atunci îl văzu pe Rafail coborând pe lângă zidul înverzit. Rafail se așeză lângă el și după o vreme spuse:

— Te-ai rătăcit!

Simon recunoscu că s-a rătăcit, apoi spuse că îi e foame și sete. Rafail îi dădu să bea din plosca pe care o purta la brâu și din torbă scoase un codru de pâine. Simon bau și mâncă fericit, apoi mâncă și firimiturile pe care și le strânsese grijuliu în palmă.

— Poate că dorm, spuse după aceea, altfel nu te-aș vedea.

— Dormi, recunoscu Rafail, dar înainte să adormi te-ai rătăcit.

— Am cheia, spuse Simon, i-o arătă.

Rafail privi cheia, spuse:

— Știam.

— Cine mai știe? întrebă copilul.

— Mai știe Sara și ea îi va spune lui Tobit.

— Tobit te poate vedea și el, ori de câte ori are chef, spuse copilul.

— Da, recunoscu Rafail, el mă poate vedea.

Copilul băgă cheia în buzunar, spuse:

— O să-i spun lui Tobit că te-am văzut.

— Să mergem acum, spuse Rafail, se ridică și porni șontâc înainte.

Alergând, copilul îl ajunse din urmă, călcă pe umbra lui:

— Unde mă conduci?

— Îți voi arăta drumul până acasă, apoi te voi părăsi.

În dreptul bastionului Soldich copilul se opri și privindu-l pe Rafail, Rafail își flutura barba arară și puțin murdară.

— Mi-e dor de tatăl meu! spuse copilul și îl privi în ochi pe Acela.

Soarele se aplecase mult într-o parte, le lungea umbrele, atunci copilul îi văzu aripile.

— Ești un înger, spuse și izbucni în plâns, lacrimile țâșniră ca două șuvoaie subțiri și limpezi din ochii lui.

— Sunt un înger, spuse Rafail și începu să se înalțe în tării.

Strada era pustie și părăsită, smocuri de iarbă se ofileau printre pietrele pavajului, călcând pe ele, Simon porni spre casă și plângând și gândindu-se la tatăl său și la prietenul său, Mikes. Simțea cheia pe care o căpătase de la Mikes atingându-i pulpa piciorului și se gândi că în toamnă îi va putea povesti toate acestea lui Mikes, precum și Tatălui Său.

Partea a doua

Vara anului 1703, Sibiu

Capitolul patru

Oarecum împotriva dorinței sale, dar vrând asta, i se încordau mușchii picioarelor ori de câte ori se gândea la ceea ce va face și simțea un gol în stomac și o amețeală ciudată, Clara Barberini își convinse părinții, precum și bunicul, domnul consilier Gross, Gertruda nu mai trebuia convinsă, ea era, că logodna cu Kinder, tânărul Kinder, cum îl numise consilierul Barberini, dar și un mic ticălos:

— Cum poți spune așa ceva despre viitorul meu soț, spuse Clara și izbucni în plâns.

... că logodna trebuie acceptată și își grăbi părinții să fixeze data pe care, apoi, să i-o poată comunica și celui care avea să fie fericitul, tânărul Kinder.

Fericitul află în sfârșit data și ea, întâmplarea, avea să se producă repede, nu mai mult de două săptămâni aveau să treacă până atunci, din luna august desigur, anul 1703.

Chiar dacă ceva ce nu plăcea nimănui avea să se întâmple, toată lumea se prefăcu fericită, nu atât Sara, care aflase vestea din gura lui Tobit, acesta la rândul lui o știa de la Kinder, care umbla prin oraș și-și comanda haine noi din postavuri și stofe alese și făcea cinste orișicui se întâmplă să aibă paharul gol și să fie prin preajmă, într-o cârciumă carevasăzică, Kinder i-a spus lui Tobit;

— Treaba este ca și aranjată! și Tobit a spus:

— Bănuiesc că Barberini s-au hotărât.

— Nu numai că s-au hotărât, dar s-au hotărât și când, și pleoapele lui înroșite se zbătură prin aerul ca o sticlă pisată al vremii.

— Și? spuse Sara cu o răceală neprefăcută din găteala ei, gâtul i se arcui puțin și urechile i se albiră și se ascuțiră de nervi.

Surâzând, Tobit spuse:

— Am băut rachiu și pe urmă am băut bere și când n-am băut am tăcut sau am vorbit despre logodnă, despre câți bani face o logodnă în zilele noastre.

Oarecum învinsă, Sara se așeză și întrebă:

— Și cam cât face o logodnă, domnule, în zilele noastre?

Tobit își arcui spinarea, toată matahala care era se arcui puțin:

— Păi din câte am înțeles de la Kinder face destul de mult, zâmbi de sub masca în care își îmbrăcase trăsăturile.

Suavă, Sara își plecă pleoapele peste privirea stinsă:

— Nu atât de mult pe cât prețuiește Clara, cât o prețuiesc eu.

Tobit nu-i răspunse, se ridică numai și-i întinse mâna, ea privi mâna lui în care ar fi încăput toată dacă s-ar fi străduit, apoi, ca și cum nu s-ar fi gândit la nimic, nu la asta, își cuibări degetele în palma lui. Porniră, ea mișcându-se țeapăn, ca o păpușă căreia cineva, nu știm cine, i-a trezit la viață numai picioarele, nu și restul, iar el la fel de țeapăn, ea spuse:

— Sper să fiu o nevastă la fel de bună ca orice nevastă.

Mergeau încă pe covorul din încăpere, pașii nu li se auzeau, el spuse:

*

Nu trecu multă vreme și ziua hotărâtă pentru logodnă fu chiar ziua aceasta. Erau invitate puține persoane, cele mai apropiate desigur și Kinder le întâmpină cu un rânjet pe figură și tropăind de colo-colo. Oarecum de la sine înțeles, Sara veni însoțită de Tobit și păși țeapăn la brațul lui, ea a spus cu o clipă înainte de a intra în salonul pe care îl stăpânea Kinder, avea să-l stăpânească:

— Sper să fiu o nevastă la fel de bună ca orice nevastă.

Și Tobit, neclintit în mișcarea lui și privind drept înspre ușile spre care se îndreptau, a spus.

Și Sara, ca un mecanism, înaintea ușilor, a spus:

— Ai venit să-ți iei banii și iată că odată cu banii îți vei lua și o nevastă, pe mine.

și în momentul acela, cineva care i-ar fi privit din spate, Spurck să spunem, ar fi văzut că ea s-a înălțat cu o palmă de la podea și că pășește ușor țeapăn prin aer; la fel de țeapăn, Spurck le va spune:

— Te-ai înălțat cu o palmă de la podea ajungând în dreptul umărului său.
și ea va zâmbi și va spune:

— Mă pregăteam să intru în acest salon în care cea mai bună prietenă a mea se va logodi cu un ticălos.

Înălțată puțin, după cuvintele „Ai venit să-ți iei banii...", Sara nu aștepta un răspuns, răspunsul părea să-l știe, „da, am venit să-mi iau o nevastă", și mai știa că ea va fi aceea, coapsele și sânii ei tresăriră de parcă atunci, în clipa aia, ar fi aflat vestea și ușile se deschiseră, Kinder, împreună cu Clara, îi întâmpinară și Kinder rânji, să-l lăsăm să rânjească, și Sara se prefăcu că nu-l observă, se îndreptă cu un alt mers, unduit parcă, spre Clara, își puse fruntea pe umărul ei și începu să plângă stins și apoi din ce în ce mai tare.

Fără să dea atenție celor din jur, ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat, Tobit se apropie de cele două fete, privi fix spatele Sarei și, parcă simțindu-i privirea, Sara își ridică fruntea, surâse, apoi se întoarse spre Tobit și spuse:

— Putem ieși în grădină, dacă vrei.

Petrecerea a durat puțin, oricum mai puțin decât se aștepta oricine, Nagy de Șard, care privea cu jale spre Clara, Gertruda care privea cu jale spre Nagy, Tobit și Sara care se plimbau prin grădina mică și stufoasă, vorbeau. Clara, înaltă și palidă, aștepta venirea pastorului Zabanius și apoi plecarea lui și a musafirilor și chiar a lui Kinder. Kinder însă se fâțâia printre musafiri și rude și zâmbea, iar când nu zâmbea își încrunta fruntea înaltă și albă părând că se gândește la ceva important și distins totodată, nu știm la ce.

Era o lumină plăcută care încerca să șteargă posomoreala de pe fețele musafirilor, apropiindu-i de ceea ce se întâmpla: logodna Clarei. Nepăsători parcă, așezați pe o bancă sub un copac pitic, Tobit și Sara vorbeau. Se apropie de ei baronul Spurck și, grăsuliu și intimidat, le ceru voie să se așeze lângă ei, o făcu. Atunci le spuse despre înălțarea cu o șchioapă de la pământ a Sarei, așa i se păruse lui cel puțin, era în spatele lor și putea să vadă foarte bine. Sara nu-l contrazise, spuse pur și simplu:

— Eram enervată, mai curând furioasă pe Kinder și pe proasta lui de logodnică, dar cuvintele astea nu

însemnau o afirmație a înălțării, se putea foarte bine să fi fost o iluzie optică a baronului, iar nu o înălțare, baronul o spuse.

Lumina după-amiezii se prelingea printre frunzele copacului sub care stăteau, ajungea pe fețele lor, ușor verzuie și palidă. Un mic diavol de marmură se hlizea la ei cu un surâs știrb.

— Totul se va sfârși curând, spuse Sara privind în gol.

Alunecând pe un fir nevăzut, un vierme al poamelor se balansa prin aerul încărcat de parfum. Ridicându-se, Sara se apropie de un prun chircit și pe jumătate uscat, rupse o bucală din cleiul care se prelingea prin crăpăturile scoarței și oarecum absentă începu să o mestece. Se apropie de bancă și spuse:

— Bunica mea, dona Maria de Malea, mi-a interzis întotdeauna să mănânc asemenea porcării.

Cei doi bărbați o priviră, dar ea părea în continuare absentă și ușor străvezie. Veni un servitor care le aduse băuturi răcoritoare și prăjituri, își puteau petrece timpul cu ele și, după ce se serviră, baronul se interesă ce e cu domnul pastor, dacă a venit sau nu. Aflară că domnul pastor a venit, dar că domnul consilier bătrân nu se simte prea bine și că domnul pastor Zabanius a urcat până la el. Atunci când va coborî, totul va putea începe, toată lumea este nerăbdătoare desigur, dar iacă s-a întâmplat că.

Nu trecu însă multă vreme și un alt servitor veni și îi anunță că domnul consilier Gross a murit, nu însă înainte de a se spovedi și de a primi sfânta împărtășanie din mâinile domnului pastor Zabanius. Musafirii au început să plece deja, iar domnii mai importanți din oraș, în frunte cu însuși primarul, s-au adunat într-un mic consiliu pentru a hotărî cele ce i se cuvin fostului consilier Gross, discută încă. Despre logodnă nici nu se mai pune vorba, domnul logodnic este palid și are o privire pierdută, a fost sfătuit să se retragă înainte de a i se face de-a binelea rău, chiar domnul comite l-a sfătuit. Așa că s-a retras, nu înainte de a prezenta condoleanțe familiei și de a-și săruta pe frunte logodnica, pe domnișoara cea mică. Spuse ultimele cuvinte cu un aer speriat, probabil nu mai vorbise niciodată atât de mult în fața unor domni, dar baronul îi surâse și îi înmână un

bacșiș, după care porunci să le fie chemate trăsurile, dar Sara hotărî brusc că ea va rămâne alături de familia îndoliată și baronul se oferi atunci să-l conducă el pe Tobit, acesta acceptă. Prezentară condoleanțe familiei după care, gravi, baronul și Tobit părăsiră tăcuta și deja întunecata casă Barberini.

Tobit își petrecu seara și o parte din noapte împreună cu baronul în ceea ce am putea numi *patio,* adică în curtea interioară a casei Spurck. Nu vorbiră mai nimic, nu în orice caz despre moartea consilierului Gross sau despre logodna Clarei. Tobit a ascultat murmurul apei din havuz și s-a gândit la Sara, la trupul ei, poate, și la surâsul ei înghețat și la pielea ei străvezie, baronul nu știm la ce s-a gândit, nu părea că se gândește la ceva anume, dacă este cu putință să nu te gândești la nimic, iată că este. Nu au mâncat și nu au băut. Ca și cum ar fi știut despre ce este vorba, întrebă într-o vreme sau poate întrebarea lui este o constatare:

— Ai venit aici, bănuiesc, pentru Sara?!

Tobit îl privi, cuvintele baronului se strecurau spre el dintr-o tăcere deplină, apoi spuse *da* puțin grăbit, confirmând ceea ce nici el nu știa încă:

— Da, pentru ea am venit! continuă; Doctorul Hübner îi datorează niște bani tatălui meu, sigur Sara, văzând-o, nu mai continuă.

Tăcură iar o vreme, destulă, Tobit stătea înțepenit în lumina ce se unduia către el, simți că i se face somn, spuse asta și se ridică. Conducându-l, baronul spuse:

— În curând nu va mai fi liniște aici. Vei fi fericit să pleci și în urma ta se vor înșira morții și viii acestor zile, iată, încă fericite.

— Moartea consilierului, spuse Tobit.

— Da, el a dat un semnal, mulți dintre noi îl vom urma.

Ieșind pe poarta baronului, Tobit porni singur și orbecăind și așteptând. Era întuneric ca atunci când închizi ochii noaptea și speri să se întâmple ceva, să adormi și pe urmă să te trezești iar. Dracu știe de ce, dar numai să te trezești și să începi iar să răsufli și să vorbești și să taci. Sau măcar una din astea trei.

Tobit își petrecu noaptea stând treaz și gândindu-se la Sara. La trupul ei așa cum îl știa învelit și ocrotit de privirile prea iscoditoare, dar și la ochii și la gesturile ei,

bănuind, închipuindu-și chiar, dincolo de toate acestea, trupul ei pe care nu reușea să-l deslușească sub rochiile purtate. Pielea ei albă, închipuită și totuși atât de adevărată, ceea ce credea el că este adevărat, ascuțirea urechilor în momentele ei de enervare, înfricoșata și mândra Sara, nu sufletul sau credințele lui, mai curând degetele picioarelor cu unghiile licărind ca niște pietricele albe și ușor răsfirându-se, toate astea, o ușoară lumină emanând din trupul ei, el și le închipui.

Apoi își închipui restul:

Dimineața veni întunecată, nori mari ca niște animale somnolente și uriașe acoperiră cerul. Treaz încă, Tobit cerceta norii, reflexele lor vineții. Barba care îi crescuse peste noapte îl făcea să pară și mai mohorât și, și mai mătăhălos. De undeva, dinspre Turnul Măcelarilor, se auziră tunete și soarele se văzu de câteva ori prin spărtura norilor. Scărpinându-și barba, nehotărât parcă și cu o privire stinsă, Tobit se îndreptă spre ușă și o deschise. Pe prag, cu genunchii la gură și dormind așa, Simon i se prăvăli la picioare. Se aplecă și-l ridică pe copil în brațe și tot atunci se ivi soarele. Camera fu scăldată într-o lumină argintie și rece și obiectele își întinseră umbrele pe dușumea. Îl așeză pe Simon în patul nedesfăcut încă și-l înveli, Simon spuse:

— M-am culcat aseară-n patul meu și acum m-am trezit aici.

Tobit dădu a lehamite din mână, apoi se așeză și privi în gol.

Își petrecură dimineața împreună pălăvrăgind despre Sara, dar și despre Spurck și ceilalți, comitele națiunii sau tatăl acestuia, parohul Zabanius. Spre sfârșit, Simon îi spuse lui Tobit că s-a întâlnit cu Rafail și că Rafail l-a condus o bucată de drum.

— Mă rătăcisem, recunoscu Simon, și el mi-a arătat drumul.

— Aha, spuse Tobit și se hotărî brusc să se spele și să se schimbe.

Își turnă apă, se dezbrăcă și se spălă.

— Nu-i așa că ești foarte puternic? spuse Simon și Tobit îl privi de sub dârele de clăbuci care-i acoperiseră fața, surâse.

*

Tobit se întâlni cu Sara abia spre seară și cu toate că o așteptase toată după-amiaza nu păru prea fericit atunci când o văzu pășind spre el. Era o căldură înăbușitoare, s-ar fi zis că în curând o să vină ploaia. Sara se așeză alături de el, pe banca unde acesta era așezat de câteva ore și spuse asta, cu căldura și cu ploaia. Și:

— Nu mă săruți?

Tobit n-o mai sărutase până atunci pe Sara, așa că o privi mirat, se aplecă spre ea și o sărută pe bărbie, buzele lui atinseră pielea albă și rece a bărbiei, statură o clipă astfel. Începu să se întunece și să fulgere, așa că tot ce spusese Sara se adeveri repede. Stropi mari le căzură pe umeri și pe cap.

Sara în grajd (o poveste)

Tatăl meu, don Raguel de Malea, s-a născut în anul 1640, la Toledo, într-o familie de evrei bogați. Evrei e un fel de a spune, fiindcă încă de pe vremea regelui Filip al II-lea străbunicul meu fusese botezat cu forța, iar bunicul, Manuel de Malea, fusese înnobilat și aproape toată lumea uitase botezul silit din 1583. Tatăl meu, don Raguel, era tânăr, bogat și frumos atunci când s-a însurat și, cu toate că nu-i lipsea nimic, a luat în căsătorie tot o evreică botezată, o marană, cum ni se spunea pe atunci în Spania. Și nu numai că era o marană, dar mama, dona Edna, fusese crescută în adevărata credință, cu Isus pe buze și cu Dumnezeu în inimă. *Cred că tata era funcționar superior în administrația orașului, fusese educat într-o mănăstire iezuită, apoi la Universitatea din Salamanca,* prima în învățarea tuturor științelor, *și, fiind atât de învățat, cred că era funcționar sau poate nu avea nici un fel de slujbă și trăia din veniturile moșiilor noastre și ale galioanelor noastre, n-am să știu niciodată adevărul. M-am născut în anul 1675 și eram singura fată din familie, mama mai născuse, înainte de mine, trei băieți. Locuiam într-o casă mare, cu o grădină și mai mare pe una dintre moșiile noastre și întâi și întâi de mine s-a ocupat o doică, dar într-o zi aceasta a venit la mama și i-a spus:*

— Fetei tale i-au crescut dinții și în loc să sugă la sânul meu ea îmi sfârtecă sânul, nu vreau să mai stau la voi.

Şi poate i-a şi arătat sânii sfârtecaţi de dinţii mei, nu ştiu. Dona Maria de Malea, mama tatălui meu, bunica mea, a certat-o pe doică şi a vrut să-i vadă sânii. Doica s-a desfăcut şi i-a arătat sânii şi ei erau muşcaţi şi zgâriaţi şi sângerau şi bunica a spus:

— Nu cred ca un copil să-ţi fi făcut aşa ceva, nu Sara.

Şi doica a cerut să fiu adusă şi pentru ultima oară am fost pusă la sânul acelei femei cumsecade şi tot pentru ultima oară mi-am înfipt dinţii în sânul ei şi ea a urlat şi a spus:

— Acum aţi văzut!

— Copilul ăsta are pe diavol în el, a spus dona Maria de Malea şi a despăgubit-o pe femeie pentru sânii ei sfârtecaţi şi a rugat-o să nu povestească ce s-a întâmplat.

Apoi m-au aşezat în leagăn şi după ce m-au cercetat pe toate părţile vrând să vadă vreun semn, nevăzându-l, a fost chemat medicul familiei, un maran ca şi noi, şi m-a cercetat şi el şi nici el n-a văzut vreun semn anume, dar la sfârşit a spus:

— Copila asta ar trebui botezată,

dar mama s-a opus şi a început să zbiere că şi-a botezat băieţii chiar dacă nu avea chef de aşa ceva, dar că pe mine nu mă botează şi că în casa ei Dumnezeu este unul singur şi numai acesta va fi cinstit aşa cum se cuvine. Şi medicul, un bătrânel cumsecade ai cărui strămoşi fuseseră creştinaţi cu multă vreme în urmă, a spus:

— Eşti nebună, femeie, nu ştii pe ce lume trăieşti! şi a scuipat scârbit şi tremurând tot. Dumnezeu este în inima noastră, nu pe buzele noastre. *Şi mama a scuipat şi ea şi a spus:*

— Iată, mă lepăd de Iisus, dar Domnul nu se va lepăda de mine!

Toţi cei de faţă, fiii ei şi soacra ei, au privit înfricoşaţi în jurul lor, pentru asemenea cuvinte, Sfântul Oficiu *nu pierdea vremea cu nimeni, darămite cu nişte evrei botezaţi, oricât de botezaţi or fi fost ei.*

— Vină-ţi în fire, femeie nebună, a spus atunci don Negueyra, medicul familiei noastre.

Dar mama zbiera încă şi pentru ca să nu mai zbiere au trebuit s-o întindă pe pat şi don Negueyra, un sărman moşulică, tremurând de spaimă, i-a dat picături ca s-o

liniştească şi ea, după ce a plâns şi a blestemat, s-a liniştit cuprinzând-o somnul.

Când a tăcut ea şi a adormit am început să zbier eu. Şi în afară de mama care dormea, toţi s-au strâns iar în jurul meu, ba chiar şi tata, don Raguel, care venise tocmai atunci de undeva, şi iar m-au cercetat pe o parte şi pe alta şi tata tremura tot văzând cum mă zbat şi urlu şi o tot întreba pe mă-sa „Ce-o fi având copila asta?" şi mă-sa, bunica mea, a spus:

— Cred că are pe dracu în ea!

şi don Negueyra a hotărât să-mi dea şi mie din picăturile pe care i le dăduse mamei mele şi a turnat picăturile într-o linguriţă şi s-a apropiat de mine şi a spus:

— Cască gura, copilă!

şi eu am tăcut pentru o clipă şi am căscat gura cât am putut şi el a dat să-mi bage picăturile alea în gură, numai că n-a reuşit deloc. M-am răsucit şi l-am muşcat de degetul mic pe care îl ţinea ceva mai îndepărtat decât celelalte. A început să urle şi să ţopăie prin cameră şi să blesteme ziua în care se născuse, dar şi ziua când ai lui hotărâseră să-l facă medic, oricare zi de pe lumea asta în definitiv, şi să-şi lingă degetul acum bolnav. Bunica mea l-a pansat consolându-l în fel şi chip, iar eu am continuat să urlu cu părul în ochi. Atunci s-a apropiat de mine cel mai mic dintre fraţii mei, Juan-Pedros, şi cu toate că văzuse tot ce se întâmplase până atunci mi-a vârât un deget în gură şi eu am tăcut. Şi el a spus în tăcerea care se lăsase în urma urletelor mele:

— Ăsteia cred că-i e foame!

şi toţi s-au bucurat de tăcere şi au fost de acord cu Juan-Pedros. Tatăl meu a adus atunci, trăgând-o de coarne, o capră ce nu fusese mulsă încă şi m-au pus la ţâţa ei şi eu am supt până mi s-a umflat burta şi pe urmă am început iar să zbier. Şi oricât m-au legănat sau au vorbit cu mine, nu am tăcut şi până la urmă, plictisiţi de atâtea zbierete, m-au lăsat în plata Domnului spunând: „Fata asta are pe diavol în ea". Şi fraţii mei, şi tatăl meu, şi bunica mea, precum şi doctorul Negueyra au plecat din cameră. Am urlat în neştire cât am vrut şi pe urmă am vărsat tot laptele pe care îl supsesem de la capră. Eram murdară şi, acum, umflată de atâta plâns. Începuse să se întunece şi m-am bălăcit cu mâinile în

băltoaca pe care o făcusem vărsând. Din întuneric, lipăind, a venit fratele meu, Juan-Pedros, și a spus:

— S-au culcat, iar mama doarme de mult, visându-l poate pe Domnul cel adevărat.

M-am ridicat în fund și am început să-l imit și să dau din mâini ca o disperată.

— Nu mai zbiera și nu mai da din mâini, a spus el și a întins mâna și mi-a dat la o parte părul din ochi și eu am început să râd la el și să gânguresc.

Fratele meu, Juan-Pedros, avea pe atunci cinci ani și habar n-am cum a reușit să mă ridice din leagăn și să mă târască după el prin aproape toată casa. Eram udă din cauza laptelui vărsat și mi-era somn. Ajunși în camera lui, el a aprins o lumânare și m-a cercetat apropiind-o de mine:

— Ești murdară și ți-o fi iar foame.

Am încercat să prind flacăra lumânării, dar el s-a ferit la timp, l-am apucat de mână și l-am ținut strâns. S-a desprins de mine și m-a vârât sub așternuturile ce mi se cuveneau pentru culcare. A așezat lumânarea la căpătâiul meu și a dispărut o vreme. Dând ochii peste cap, am privit lumânarea, flacăra albă și tremurândă, apoi am vorbit cu ea, am certat-o pentru că stă atât de departe și oricât îmi întind mâinile nu o ajung, dar ea a rămas tăcută și luminând și picurând în ea însăși.

Cred că am dormit o vreme și când m-am trezit, Juan-Pedros era lângă mine și mestecând ceva. A scos acel ceva mestecat din gura lui și l-a vârât în gura mea. Și în gura mea a fost ceva dulce și gata mestecat și după ce am înghițit am deschis iar gura și scoțând sunete guturale și nerăbdătoare. Am mâncat o vreme și apoi, sătulă, am adormit.

A doua zi dimineața am auzit iar zbieretele casei noastre. Mama zbiera după Dumnezeul pe care îl părăsise sau poate zbiera la tata care în vremea aia se încurcase cu o verișoară de-a mamei, mai tânără și, desigur, mai frumoasă. Dar nu, ei zbierau după mine, neștiind unde să mă găsească.

Iar: m-au găsit până la urmă acolo unde eram. Fratele meu dormea întins pe burtă și sforăind ușor și eu îi ascultam sforăitul și mă jucam cu razele de lumină din cameră, încercând să vorbesc cu ele. S-au minunat de toată întâmplarea, dar nu și-au bătut capul cu ea. În

timp ce mă cercetau iar, în urletele mele, fratele meu a ridicat capul şi a spus:

— Lăsaţi-o în pace ca să pot şi eu să mai dorm puţin, şi toată lumea a fost de acord cu el şi după ce au fost de acord au părăsit odaia.

Nu ştiu dacă tot ce mai ţin eu minte e adevărat sau ordinea în care s-au petrecut întâmplările este ordinea cea adevărată, ceea ce contează este ceea ce spun. Tot ceea ce nu este şi în capul meu nu există:

A fost apoi o dimineaţă senină şi ea a durat multă vreme, toată vremea în care eu şi cu fratele meu, Juan-Pedros, am fost împreună. Au incercat să ne despartă măcar pentru scurtă vreme, dar urletele mele i-au convins să ne lase împreună.

Juan-Pedros nu făcea decât să bată toată ziua câmpurile din spatele casei noastre şi pentru a mă putea lua cu el, i-au construit o mică roabă în care eu tronam înfoiată şi mândră. În timpul acesta mama era ocupată cu Dumnezeu, iar tata cu verişoara mamei. Fraţii mei mai mari mergeau la şcoli înalte şi ori de câte ori veneau acasă priveau cu dispreţ la noi toţi, cereau bani şi bombăneau. Nu ştiu ce făceau cu banii, o dată am primit şi eu unul de la bunica mea, dona Maria de Malea, şi după ce l-am încercat cu dinţii, aşa cum face orişicine are un ban de aur de căpătat, l-am azvârlit cât colo şi am început să urlu. Reuşeam să urlu atât de tare încât ferestrele casei noastre zăngăneau, iar paharele începeau să ţiuie ca înainte de cutremur.

Fratele meu, Juan-Pedros, căzuse în vremea aceea în patima pescuitului, aşa că ne petreceam ziua pe malul unui mic heleşteu care mărginea moşia noastră, mai bine zis grădina întinsă pe care ai mei o posedau. Descoperise o barcă putredă şi mirosind a peşte şi, fiindcă nu putea s-o urnească, se urca totuşi în ea, după care eram trasă şi eu acolo. Şedeam cu fundul în ceva călduţ şi clipocind şi foarte moale la pipăit şi când loveam cu mâna acel ceva, el sau ea sărea şi îmi atingea obrajii şi buzele şi câteodată creştetul capului. Fratele meu stătea la capătul bărcii şi de acolo îşi arunca undiţa şi fiind norocos, atunci când o scotea, în ea se zbătea ceva strălucitor şi alunecos. Era un caras sau un pui de crap pe care îl arunca, sângerând din buza de sus, până la mine. Şi eu încercam să prind acel ceva

care se zbătea plescăind și stropindu-mă și zbieram fericită și fratele meu se uita mustrător la mine și îmi făcea semne să tac, dar eu nu știam să tac pe vremea aceea, atunci când eram fericită, zbieram în continuare. Și din ce în ce, parcă mai leneși și mai adormiți, peștii aceia încetau să se mai zbată și atunci știam că-i amiaza și cu un pește în brațe și lingându-i solzii care îmi hârjâiau limba și încercând să muşc din ei și ei, alene și parcă visând, încercând să mă muște cu gurile lor fără dinți și sorbind aerul călduț din jurul meu, deodată, din seninul după-amiezii nesfârșite, încremeneau. Atunci începeam să urlu de foame și de sete. Juan-Pedros mă trăgea din noroiul călduț în care mă bălăcisem și încă cu un pește la piept eram așezată la umbra unui pom. Cu fundul în țărână eram hrănită cu pâine și cu brânză și cu roșii și muștele trezite de miros și de vânt ne bâzâiau dându-ne târcoale. Adormeam fericită și strângând iar în brațe vreun pește care își mai mișca încă mustățile și îmi lovea burta umflată cu coada.

Bunii noștri părinți uitaseră de noi sau se prefăceau că au uitat. Erau atât de preocupați, mama de respectarea vechilor tradiții, iar tata de sânii umflați ai Carlei, încât le convenea ceea ce se petrecea sub ochii lor. Dona Maria de Malea ne mai privea din când în când și după ce ne privea, seara sau în după-amiezile în care lâncezeam pe lângă casă, poruncea să fim îmbăiați și schimbați cu haine noi, iar zdrențele pe care le purtasem până atunci erau aruncate pe foc.

Începusem să merg și să spun câteva cuvinte cu care mă înțelegeam cu Juan-Pedros. Se întâmpla adesea să dormim în nopțile calde pe malul heleșteului într-o colibă părăsită și să ne hrănim cu peștele prins peste zi. Fratele meu tocmai curăța peștele cu un cuțit mic pe care îl purta totdeauna la el, iar eu mă uitam la limbile focului care începuseră să se amestece cu întunericul atunci când, păşind neauzit, a venit un bărbat tânăr îmbrăcat în negru și cu pălărie pe cap. Și-a scos pălăria și s-a așezat lângă foc. Fratele meu și-a ridicat privirea o clipă, apoi și-a văzut mai departe de peștele căruia îi scotea mațele. O bășică umflată și sângerândă pe care mi-a întins-o m-a făcut să uit de străin. Bășica era alunecoasă și caldă, am ținut-o în palmă admirând-o.

Bărbatul tânăr s-a aplecat peste mine și cu o unghie ascuțită a spart bășica și eu am început să plâng.

— Las-o în pace! a spus fratele meu și s-a ridicat în picioare și de pe cuțitul pe care-l ținea în mână se scurgeau în țărână mici picături de sânge. Bărbatul tânăr a continuat să stea aplecat asupra mea și să mă cerceteze, apoi mi-a cercetat lanțul de aur pe care îl purtam la gât și pe care mi-l dăruise dona Maria de Malea. S-a ridicat în picioare și, alene, s-a apropiat de Juan-Pedros:

— Oți fi copiii ăleia! a spus cu gura parcă plină de ceva și apucându-l pe fratele meu de bărbie i-a ridicat fața spre el și l-a scuipat pe obraz. Vedeam fața fratelui meu plină de balele verzui ale ăluia, apoi mâna cu cuțitul s-a mișcat o singură dată spre burta aceluia care încă îl mai privea în ochi pe Juan-Pedros. Nu s-a auzit nimic și străinul a început să-și îndoaie genunchii și s-a prăbușit în țărână. Fratele meu s-a șters pe față cu mâna și după ce s-a șters a început să verse și să plângă. Străinul se chircise în țărână cu mâinile strânse pe burtă și din gura lui se scurgea o șuviță verzuie de scuipat și una roșie, plăcută vederii, de sânge. Noaptea era galbenă și verzuie și tăcută. Fratele meu s-a spălat pe mâini și pe față și cu apa încă scurgându-i-se de pe bărbie pe piept a pornit prin întuneric, depărtându-se de foc. M-am luat după el fugind și strigându-l și el s-a oprit și m-a așteptat și când l-am ajuns mi-a întins mâna și am mers împreună prin întuneric, către casă.

Casa ne-a primit întunecată și tăcută. Ușile erau închise, la fel și ferestrele și oricât am bătut sau am strigat, nimeni nu ne-a auzit, nu erau acasă sau poate erau în pivniță și sărbătoreau sabatul. Ne-am culcat pe treptele călduțe care duceau spre ușa noastră și, stând întinsă pe trepte, am privit în jurul meu prin noaptea aceea galbenă și verzuie și lângă mine simțeam licărul călduț al treptelor, am închis ochii și am adormit.

Curând după această întâmplare, fratele meu a fost trimis la școală și înainte să plece de tot, palid și îmbrăcat în haine noi sub care se zgribulea tăcut, atunci când trebuia să-și ia rămas bun de la mine, i-am atins buzele cu degetul și el m-a mușcat ușor de deget și a zâmbit și a spus:

— O să mă întorc, fii fără grijă, Sara.

Se făcuse toamnă și frunzele se răsfirau gălbui în jurul nostru atunci când fratele meu a plecat. Îl însoțeau frații mei mai mari zâmbind amăgitor și un călugăr tânăr și harnic la căratul bagajelor. Noi toți stăteam pe treptele casei noastre fluturându-ne mâinile prin aer.

După plecare, nu la multă vreme după asta, m-am cuminţit. Nu mă gândeam deloc la Juan-Pedros și îmi petreceam ziua privind focul și având în poală o păpușă de cârpă cu care mă procopsise dona Maria de Malea. Păpușa îmi era indiferentă și nu făceam decât să-i smulg firele de păr din cap, mai bine zis din peruca cu care era acoperit capul ei mic și rece de porțelan și să le arunc pe foc. Firul ardea repede și toată casa mirosea a porc pârlit și ei nu știau de ce. Pe urmă am azvârlit-o pe toată în foc și, după ce am privit-o cum arde și apoi cum i se crapă fața, am plecat să bat câmpurile. Era frig și ploua mărunt și picioarele mele cu pantofi scumpi s-au înfundat în noroiul zilei. Nu mi-a păsat și pășind mărunt, cu cerul atârnat ca o pânză zdrențuită deasupra capului și părând că îl târăsc după mine, am pornit.

Câteva stăncuțe îmi dădură ocol, cercetându-mă. Le-am gonit strigând la ele și rotindu-mi brațele și stăncuțele au zburat și s-au așezat pe crengile desfrunzite ale unui copac. De acolo m-au privit și m-au batjocorit scoțând strigăte de tot felul și căutând să mă înfricoșeze. Stropi fini de apă cădeau din cer și câmpul era aburit și călduț. Lumina era puțină și părea că în curând va veni seara. Ajunsă pe malul apei, am privit urmele pe care le lăsaseră caprele trecând pe acolo și micile căcăreze rotunde și negre și lucioase. Un țap de la vreo turmă poposită pe pământurile noastre veni să mă miroasă și eu l-am scărpinat între coarne și am vorbit cu el și el a îngenunchiat la picioarele mele și a behăit subțire și gros spunând ba una, ba alta și eu i-am îmbrățișat gâtul fierbinte și el s-a așezat de tot în noroi lângă mine și burta lui plescăind călduț s-a lipit de burta mea, încălzindu-mă. Lumina se cernea încă, la fel ca și ploaia, arară și din ce în ce mai puțină.

Adormisem cred, atunci când, în aceeași lumină de sfârșit al zilei și nesfârșită, doi bărbați și o femeie slăbănoagă și uitându-se cruciș se apropiată de noi. Animalul de lângă mine se săltă greoi, opintindu-se în noroi și lumină. Cei doi bărbați îi legară o frânghie de

coarne și îl traseră cu greu lângă un pom. Nu vorbeau și nu păreau să aibă chef s-o facă vreodată. Legară frânghia de pom și unul dintre ei scoase un cuțit și îl înfipse în gâtul țapului și după ce îl scoase, din animal țâșni o șuviță de sânge care le murdări încălțările. Femeia se apropie și încălecă pe spinarea animalului silindu-l să se prăbușească. Cei doi bărbați râseră și apoi râse și femeia călare încă. Horcăind și înfigându-și nările înroșite în noroi, țapul se sforță și cu femeia călare pe el se înălță din noroi, stătu așa și cu picioarele tremurându-i și parcă așteptând ceva neștiut. Din gâtul lui, zvâcnind, sângele se amesteca cu lumina și cu întunericul. Curând totul se sfârși. Unul dintre bărbați se apropie de animalul căzut și, cu cuțitul în mână, îi făcu semn femeii să se depărteze. Ea era călare pe țap și se chinui o vreme să-și desprindă un picior prins sub burta lui. Reuși într-o vreme și atunci lumina se făcu ca o beteală la marginea întunericului, împodobindu-ne gâturile. Țapul fu jupuit de piele și, luându-i pielea șiroind de sânge și aburindă, ei se depărtară. M-am ridicat din noroi și m-am dus lângă el. Parcă vrând să-mi dovedească că nu e mort de tot, privindu-mă cu ochii lui fără pleoape, țapul își mișcă de câteva ori burta despicată și din care îi atârnau mațele. L-am atins cu un deget și el, răsuflând adânc, muri de-adevăratelea acum.

M-am întors prin întuneric acasă și atunci când am ajuns în apropierea casei noastre am văzut lumini multe și câteva trăsuri trase pe peron. Mi-am adus aminte că era ziua donei Maria de Malea, care împlinea 80 de ani și că ei hotărâseră s-o sărbătorească cum se cuvine. Se auzeau vocile și râsetele lor, precum și muzică. Moțăind pe capra unei trăsuri, un vizitiu cu perucă deschise alene un ochi și mă cercetă. Am râs la el și el se închină repede și-și văzu mai departe de somn. Mi-am dorit o clipă să intru în somnul lui și să stau cuibărită acolo și să moțăi și eu și să mă gândesc la fratele meu care era atât de departe și care poate acum dormea și ne visa, pe mine și trăsura din fața mea și pe vizitiul cu perucă de pe capra trăsurii. Chiar începusem să cred asta, că sunt deja în visul lui Juan-Pedros, când am auzit vocea tatălui meu și l-am văzut pe trepte. M-am apropiat de el și el a spus:

— Ce faci, Sara?

și m-a luat în brațe și palma lui grăsulie și parfumată și cu degetele pline de inele mi-a șters fața de noroi și mi-a dat la o parte părul din ochi.

— Fratele meu, am spus eu, doarme acum și mă visează și te visează și pe tine stând pe treptele casei tale și întrebându-mă ce fac.

Mirosea plăcut și hainele lui foșneau și scoteau mici scântei atunci când le atingeam cu degetul. Am fost cărată în casă și mama mea văzându-mă a întrebat:

— Ce-i cu copila asta?

— Nu știu, a spus tatăl meu, am găsit-o bălăcindu-se în noroi și căscând gura la trăsuri.

Muzica se auzea iar venind din odăi mult mai luminate decât cea în care ne găseam noi.

— Dorm, am spus eu, și visez că se aude muzică din odăile voastre și voci. Și vă visez și pe voi.

— Cred că e moartă de somn, spuse tatăl meu și hotărî să fiu îmbăiată și culcată. O servitoare tânără mă târî după ea și curând stăteam goală într-un hârdău cu apă călduță și clipocind. Servitoarea se uita mută la mine și înainte să înceapă să țipe i-am poruncit să mă spele și vocea mea păru să o trezească și supusă și speriată mă spălă pe tot corpul.

Am adormit neliniștită și agitată. Și în visele mele s-au strecurat cei mari. M-am trezit zbierând ca o apucată și în jurul meu, stând pe scaune și cercetându-mă apatici erau părinții mei, doctorul Negueyra, precum și câțiva necunoscuți îmbrăcați în negru și cu pălării înalte pe cap. I-am cercetat o clipă, apoi am început să zbier din nou. Fără să-i pese de zbieretele mele, unul dintre bărbații necunoscuți s-a apropiat de mine și cu o mișcare bruscă m-a dezvelit. M-am răsucit cu privirea spre el și am tăcut. S-a așezat pe marginea patului ca un doctor adevărat și mi-a ridicat cămașa până la subțiori și a ținut-o o vreme așa, cercetându-mă cu o privire de un albastru spălăcit și rece. Câțiva portocali atingeau cu crengile lor ferestrele camerei și m-am uitat la crengi cât timp acela s-a uitat la mine. Simțeam sub bărbie cămașa mototolită de mâna lui și o unghie se înfigea încet în gâtul meu. O lumină ca atunci când asfințește soarele se făcuse și o tăcere nespusă în cameră. Afară însă era aproape întuneric și o ceață subțire se ridica

printre crengile portocalilor. Nu știu cât am stat așa sau de ce. Ochii lor erau goi și privirile lor ca niște tentacule murdare se târau pe trupul meu despuiat. De undeva, lingave, se auziră clopotele bisericilor care împânzeau, departe de noi, vreun oraș. Don Negueyra spuse atunci cu o voce ștearsă:

— Cred că ne-am lămurit.

— Sunt semne, spuse și un altul dintre necunoscuți, și cel care îmi ridicase cămașa spuse:

— Este și mirosul care umple încă odaia, nu putem avea nici o îndoială: diavolul s-a cuibărit aici!

Habar n-aveam despre ce vorbesc și cu cămașa încă ridicată până deasupra buricului i-am privit la rândul meu indiferentă. Tatăl meu, don Raguel de Malea, clipea arar și părea că este în altă parte sau că tot ceea ce se întâmplă nu-l privește deloc. Mama, în schimb, era albă la față și stătea țeapănă, ca o prăjină pusă să ne proptească tavanul.

— Scoală-te! îmi porunci într-o vreme unul dintre străini.

M-am sculat și am fost pusă să-mi scot cămașa de tot și goală și dârdâind și zâmbind am așteptat în mijlocul odăii înconjurată de ei. Unul aduse o geantă mare de piele și când o desfăcu balamalele ei scârțâiră ca un mieunat prelung și tulburător. Scoase din geantă câteva ustensile care nu știam la ce folosesc, precum și o scăriță dublă pe care o desfăcu până când ea se făcu de înălțimea mea. O propti bine, apoi mă împinse lângă ea și cu niște cureluşe subțiri îmi legă mâinile de scăriță și gleznele. Eram răstignită și cu bărbia proptită pe una dintre treptele subțiri și reci. Tatăl meu, don Raguel de Malea, încercă să spună ceva, dar unul dintre bărbații cu pălăria înaltă și neagră se uită urât la el și spuse:

— Vrei poate să facem altceva!

Tatăl meu făcu semn că nu și-și coborî privirea în podea. Picioarele mele subțiri tremurau din cauza legăturilor prea strânse și mă chinuiam să întorc capul pentru a vedea ce fac mai departe sau cât au de gând să mă țină așa. Bărbatul care mă legase și pe care îl vedeam își scoase pălăria și cu o cârpă tot neagră își șterse cele câteva șuvițe de păr care i se lipiseră de creștet. Tot din geanta aceea uriașă scoase un bici și-l înmână unuia care mai stătea așezat lângă părinții mei.

Cel cu biciul acum se ridică și se apropie de mine și icnind mă lovi pe spinare. Biciul se încolăci pe lângă coastele mele și sfârcul lui îmi atinse buricul ca o mușcătură de câine. Mi-am lăsat capul pe spate și părul meu lung și negru și despletit îmi atinse pielea mângâind-o plăcut. În cameră se făcuse o lumină ca o lămâie necoaptă și tatăl meu se prăvăli de pe scaun și capul lui lovi covorul cu un sunet stins. A doua lovitură îmi sfâșie carnea de pe picioare și am simțit sângele prelingându-se pe sub tălpile mele.

Restul iernii nu am făcut decât să stau cu fundul în sus, întinsă în patul meu și zgâlțâită de frisoane. Câteva zile după biciuire nu am știut nimic, apoi deodată, ca și cum ar fi fost imediat după biciuire, am început să văd și să aud. Cineva încerca să mă hrănească. M-am răsucit puțin și am deschis ochii. Am văzut o mână care nu era a fratelui meu și în continuarea ei l-am văzut pe tatăl meu, don Raguel de Malea. Mă mângâie pe frunte și îmi zâmbi. Sforțându-mă, i-am zâmbit și eu, apoi cred că am adormit. Când m-am trezit, pe pernă, chiar lângă gura mea, era o felie de portocală, mi-am țuguiat buzele și am apucat-o și dinții mei au strivit-o. Câteva picături acrișoare mi-au atins cerul gurii.

— O să scape, a spus atunci vocea lui don Negueyra.

Aș fi vrut să întreb cine o să scape și de unde, dar limba îmi era amorțită și umflată, oricât m-am chinuit, nu am putut să fac nimic cu ea.

Tatăl meu a continuat să stea cu mine zi și noapte până când am putut să mă ridic și rănile au început să mă mănânce, iar eu am început să le scarpin și să le rup cojile. Sub coji erau niște mici cicatrice plăcute vederii, roz și cu o piele fină și bine întinsă. Ori de câte ori mă scărpinam, pielea aceea ca o mătase plesnea și apăreau mici broboane de sânge. Tatăl meu, care era de față, a spus:

— Nu te mai scărpina, Sara! și s-a apropiat și m-a sărutat pe frunte.

Mama mea, care era de față, a spus:

— Astăzi o să mănânce cu noi, s-a făcut bine, și sculându-se s-a apropiat de mine și m-a sărutat cu buzele ei reci și vinete pe frunte și apoi pe buze.

Câteva servitoare m-au îmbrăcat chinuindu-se cu mine, dar am fost cuminte și numai din cauza rănilor care mă dureau încă și mă mâncau îngrozitor a trebuit să zbier ca o apucată și chiar cred că am leșinat din cauza îmbrăcatului. Au reușit până la urmă să termine și după ce și-au făcut cruce și l-au invocat pe bunul Dumnezeu și pe Sfânta Fecioară Imaculata m-au cărat acolo unde ai mei începuseră deja sau erau pe cale să înceapă să mănânce. Dona Maria de Malea era într-un capăt al mesei, tatăl meu în celălalt capăt. Frații mei mai mari și îmbrăcați ca niște bărbați adevărați erau de o parte și de alta a tatălui meu. Mama mea, dona Edna, stătea alături de unul dintre frații mei și pritocea ceva cu lingura în farfuria din fața ei. Cel de lângă ea a spus:

— Niciodată nu mi-am dorit ceva mai mult decât s-o văd pe micuța Sara alături de noi la masă, și a zâmbit prefăcut înspre golul din cealaltă parte a mesei.

Ceilalți s-au prefăcut că nu aud nimic sau poate nici nu auziseră preocupați să mă privească cocoțată și gătită pe scaunul meu mai înalt decât celelalte. Mi s-a pus în față o farfurie cu niște zeamă în ea, aceeași poate cu cea în care își plimba mama lingura aurită. Am înhățat lingura aflată lângă farfurie și am mâncat la repezeală, înainte ca ei măcar să înceapă, toată zeama.

— O, e o lacomă, a spus iar fratele meu și a zâmbit către cei din jur.

Eram așezată vis-à-vis de mama, în dreapta celuilalt frate, cel care tăcea și se holba în gura lui don Vicente.

Întunericul coborâse până la o palmă deasupra mesei și în șuvoaie subțiri și șerpuitoare se încolăcea în jurul farfuriilor încă pline și aburind. Nemișcată și părând că nu a auzit nimic, mama rămăsese cu lingura în aer și de pe ea, picurând stins, mici picături de întuneric se prelingeau în gol. Am deschis gura și am spus:

— Ești un tâmpit, și cuvintele s-au rostogolit ca niște zaruri și au înțepenit cu înțelesul acesta pe masă, au rămas acolo.

Parcă forfotind, un șir lung de furnici, pornit cine știe de unde, se desfășură pe fața de masă albă și împiedicându-se din când în când în broderiile ei. Am strivit cu palma câteva și am lins sucul acru care ieșise

din ele și cred că rânjeam și salivam. Absentă și învăluită de întuneric, mama își coborî lingura în farfurie și începu să mănânce cu sorbituri mici. Ceilalți continuau să tacă și să privească cu ochi goi șirul de furnici care se îndrepta spre farfuria mamei. Ele se cățărară pe farfurie și se înecară în lichidul de acolo. Nimeni nu mai mâncă și fu chemat un servitor care curăță cu o perie furnicile de pe masă și strânse farfuriile încă pline și sleite pe margini.

Îmi erau indiferenți și nu făceam decât să-l visez pe fratele meu și să mă gândesc la zilele fericite petrecute alături de el și să-l aștept. Zilele erau goale și întunecoase și parcă anume făcute pentru tot ceea ce mi se întâmplă. Eram păzită de o servitoare tânără și mută și nu mai aveam voie să ies din casă, dar puteam privi pe fereastră și îmi petreceam multă vreme așa. Mâncam în camera mea și după ce mâncam îmi bălăceam mâinile în resturile din farfurii și priveam în gol până când cineva se hotăra că s-a făcut destul de târziu pentru a fi culcată. Într-o zi mama mea m-a vizitat și a hotărât, după ce m-a privit în treacăt, că sunt palidă și că, mai mult ca sigur, viermii care sălășluiesc în sufletul nostru s-au cuibărit în burta mea. Fu chemat doctorul Negueyra pentru consult și el, după ce m-a apăsat cu un deget pe buric, hotărî că da. Vru totuși să cerceteze mai temeinic întâmplarea și stătu patru zile în casa noastră dându-mi să înghit semințe de cacao. I-am făcut pe plac și a patra zi am dat afară din mine un vierme telbis pe care el l-a cules triumfător din țucal.

N-am fost mai roză în obraji după întâmplarea asta, dar mama, mulțumită de felul cum știuse să preîntâmpine răul din mine, începuse să se comporte mai omenește. Eram din nou lăsată afară însoțită de o servitoare nătângă și, pentru a-mi face oarecare plăcere, hotărârâ să-mi dăruiască un mic portocal de ziua mea. Am fost îmbrăcată frumos și toată familia a venit să asiste cum mica plantă este mutată din hârdăul în care stătuse până atunci în pământul sterp al moșiei noastre. Toată lumea a bătut din palme atunci când bățul cu câteva frunze păru destul de bine înfipt în țărână și tata m-a sărutat pe amândoi obrajii, iar eu a trebuit să sărut mâna fiecăruia și să fac câte o reverență, după care am primit o ciocolată fierbinte și

pesmeciori din făină de roşcove. Mi-am mâncat pesmeciorii şi am băut zeama sub privirile lor, aşezată la o măsuţă potrivită cu statura mea şi ei păreau încântaţi de felul în care ronţăiam sau sorbeam, poate de amândouă. Îşi dădeau coate şi surâdeau binevoitori şi dona Maria de Malea a spus din jilţul ei:

— Din fata asta o să iasă până la urma ceva.

Le-am sărutat din nou mâinile în semn de recunoştinţă pentru felul în care se purtau cu mine şi am executat iar câte o reverenţă. Don Vicente şi-a întins şi el laba pe care străluceau câteva inele. L-am privit drept în ochi şi ochii lui străluceau la fel ca inelele, de mulţumire şi îngâmfare. Făcuse deja burtă şi era îmbrăcat ca un adevărat regidores, *ceea ce probabil că nu era încă, dar nu mi-a păsat. Dona Edna mă privea clipind mohorât şi arar şi îi simţeam privirea lipită pe spatele meu, ceilalţi aşteptau încă.*

— Eşti un tâmpit, am spus şi fără să-i sărut mâna am făcut reverenţa pe care o aştepta de la mine.

Fratele meu cel mai mare s-a înroşit tot, dar cum nimeni nu a clipit, nu a avut curaj să spună ceva, se înroşea însă din ce în ce mai tare şi broboane de sudoare îi apăruseră pe tâmple şi pe guşă.

— Sara! a spus atunci mama mea şi m-am întors s-o văd.

Parcă umflându-l râsul, tatăl meu, care era alături de ea, nu se mai putu stăpâni şi izbucni într-un hohot, stingherindu-i pe toţi cei prezenţi.

— Apropie-te, Sara! îmi porunci mama mea şi atunci când am fost lângă ea, spuse: Nu e frumos să fii obraznică cu fratele tău, şi mă pocni cu mâna ei uscată şi rece destul de tare pentru a simţi cum îmi ia foc un obraz şi cum un firicel subţire de sânge mi se scurge pe la colţul gurii.

M-am uitat în ochii ei verzi şi ofiliţi şi am făcut reverenţa pe care i-o datoram.

Tata mai zâmbea încă, dar văzând sângele care picura de pe bărbia mea se hotărî să devină serios. Îngenunche în faţa mea şi cu o batistă fină se apucă să-mi şteargă bărbia şi să lăcrămeze şi să spună: „biata mea fetiţă". Mă sărută pe frunte, apoi pe bărbie şi firele mătăsoase ale mustăţilor lui mă gâdilară plăcut şi în nările mele se prelinse mirosul care-i înconjura trupul

grăsuliu şi îmbătrânit deja. M-am înălţat pe vârfuri şi l-am sărutat pe tâmpla stângă şi buzele mele au simţit pulsaţia slabă a sângelui său. Toţi erau încă în picioare în afară de dona Maria de Malea, bunica mea, care era aşezată într-un jilţ, atunci când am spus:

— Vreau să fiu condusă în camera mea.

O servitoare mă conduse acolo păşind înaintea mea cu un sfeşnic în mână. Mă ajută să mă dezbrac şi după ce mă vârî în aşternuturi suflă în lumânare.

Am stat cu ochii deschişi şi privind în întuneric şi gândindu-mă la fratele meu Juan-Pedros şi aşteptând ca el să se întoarcă pentru a fi din nou fericită. Aş fi vrut să mă rog, dar nu ştiam cum s-o fac, bunului nostru Dumnezeu, pentru ca fratele meu să fie din nou împreună cu mine şi până la urmă mi-am luat inima în dinţi şi cu pleoapele strânse peste întunericul din mine am spus:

„Ajută-l Doamne pe fratele meu iubit, nu-l lăsa singur printre străinii unde l-au împins părinţii noştri şi fă în aşa fel ca străinii, duşmanii noştri, să moară şi fratele meu să se întoarcă lângă mine.”

Dumnezeu nu mi-a ascultat ruga sau eu n-am ştiut să-l rog în aşa fel pentru ca El să mă asculte, aveam să aflu asta. Am închis ochii şi am adormit liniştită şi încă murmurând cuvintele pe care le inventasem şi de care eram foarte mândră.

Dimineaţa s-a strecurat pe sub burta mea învăluindu-mă şi făcându-mă să strănut. Firicele de praf se jucau în lumină şi o pată de soare a poposit pe fruntea mea atunci când m-am întors. Aşternutul era mototolit la picioarele mele şi gândul că Juan-Pedros este deja în drum spre noi nu-mi dădea pace. M-am întins iar pe burtă şi am adormit fericită. A trebuit să aştept trei zile pentru a afla că Juan-Pedros nu se va întoarce prea curând, nu atât de curând pe cât speram eu în urma rugăciunii. Nu m-am mâhnit şi nu m-am mâniat. Zilele mele erau aşijderea, nu mai puteam să le deosebesc una de alta, aşa că, peste ani, atunci când m-am gândit la vremea aia de după rugăciune, amintirea mea s-a transformat într-un terci subţire şi cenuşiu. Începusem să vorbesc din ce în ce mai rar şi ai mei poate s-au bucurat, fericiţi să nu-mi mai audă cuvintele. Stăteam ghemuită cu picioarele sub mine în mijlocul

patului și împopoțonată ca o adevărată domnișoară și de sub găteli priveam în golul de dincolo de fereastră. Eram scoasă o dată pe zi afară și atunci udam portocalul ce îmi fusese dăruit și îi admiram frunzele, câte erau, și țepii. Într-o zi am vrut să rup o frunză și m-am înțepat la degetul mare, dar nimeni nu a dat nici o importanță lacrimilor mele și picăturii de sânge ce se ivise pe buricul degetului. M-au sfătuit să ling sângele, dar eu n-am vrut și peste două zile degetul a copt și mâna mi s-a făcut de două ori mai mare decât o aveam de obicei. Îmi zvâcnea plăcut și mă simțeam bine în starea de somnolență în care căzusem. S-au adunat în jurul patului meu și am auzit-o pe dona Maria de Malea cum poruncește ca portocalul să fie smuls din țărână și aruncat pe foc. Vocea lui don Negueyra a spus că asta nu e de ajuns și că probabil va trebui să-mi taie mâna, dar el nu-și ia nici o răspundere, va chema mai mulți colegi pentru consult. A doua zi au venit colegii promiși și unul mai tânăr și drăguț a spus că nu e nevoie să-mi amputeze mâna, el mă va opera și după ce tot răul va fi scurs din mine o să mă însănătoșesc. Colegii lui au clătinat din cap și au spus „bine, să încercăm" și cel tânăr și repezit a scos un bisturiu și cu el mi-a făcut o tăietură adâncă în mâna umflată. Puroiul a țâșnit din mine și imediat m-am simțit mai bine, numai că o picătură de puroi i-a sărit celui care mă operase în ochi și după alte două zile, în timp ce eu mă făceam bine, bietul om a chiorât, iar în a șaptea zi a murit.

Toți ai casei s-au liniștit văzând că mă vindec, mama se ocupa înainte de ale ei, în pivniță, și fără să-i pese de autoritățile care ne spionau în urma denunțurilor primite, iar tata lipsea tot mai des scuzându-se că are treburi în oraș, dar toată lumea știa că treburile lui se opreau cel mai adesea la cei doi sâni ai frumoasei Carla, verișoara mamei. Tata era nepăsător și flușturatec cu toate că primise o instrucție severă și serioasă și moștenise o avere mare. Privea cu îngăduință practicile mamei și din când în când catadicsea să coboare după ea în pivniță, dar asta se întâmpla rar și stătea puțin acolo. Nu-l speriau denunțurile, având încredere în steaua lui bună și atunci când mama, prinzându-l pe acasă, îi impunea să respecte Sabatul, el nu se opunea fățiș, dar prefăcându-

se că a uitat despre ce e vorba poruncea să fie aprinse lumânările și se apuca să bea lichior dintr-un păhărel mic de argint și să citească sau să scrie sub privirile disprețuitoare ale mamei.

Mă făcusem bine și chiar începusem să mă îngraș stând toată ziua de pomană și așteptând să se întunece puțin pentru a mă culca din nou. Eram prea mică pentru ca mama să-mi poată încredința secretele ei și asta mă bucura. Mă înfricoșau mâinile ei uscate și reci și ușor transparente. Servitoarelor le era frică de mine și făceau tot ce puteau pentru a mă ocoli, așa că, în afară de orele în care apărea tata sau atunci când dona Maria de Malea mă chema să mă vadă, eram mai tot timpul singură, învârtindu-mă prin casă și trăgând de perdele. Adormeam pe unde se nimerea, mai ales pe sub mese și nimeni nu mă mai trata altfel decât ca pe un mic animal domestic, dar care, atunci când i se năzare, poate deveni o fiară. Le ocoleam și eu pe slugi fiindcă ori de câte ori mă vedeau își făceau cruce sau mă blestemau, mai ales femeile. Eram plictisită de ele, dar nu le-am pârât niciodată mamei sau tatălui meu, le ocoleam și gata, până când, într-o zi, o fată tânără care mai avusese grijă de mine a încercat să-mi dea un brânci atunci când m-am întâlnit cu ea. M-am ferit, dar nu destul de bine și am căzut în patru labe. Femeia a rânjit și a dat să treacă mai departe și atunci mi-am înfipt dinții în pulpa ei roșie și grăsană. A început să zbiere și, târându-mă după ca, am ajuns așa până în bucătăria casei noastre, unde mai multe slugi ne-au privii speriate. Gáspár, un servitor tânăr, iubitul acelei femei nenorocite, s-a apropiat totuși și a spus:

— Las-o, Sara!

Mi-am descleștat dinții și mi-am ridicat privirea spre el. Era ceva în privirea mea care l-a înfricoșat. A început să tremure ca un apucat și până la urmă s-a prăbușit lângă iubita lui. Eram toată plină de sângele celei pe care o mușcasem și care acum zăcea în nesimțire. Un servitor bătrân s-a apropiat de mine și m-a luat de mână.

— Și Gáspár și Geronima sunt niște proști, a spus el.

M-a condus cred în cămăruța lui și mi-a oferit un păhărel cu vin dulce pe care l-am băut cu sorbituri mici,

ameţindu-mă. I-am surâs şi după ce s-a aşezat pe un scăunel m-a rugat să nu le spun părinţilor mei nimic din ceea ce se întâmplase, fiindcă cei doi, a repetat, sunt nişte proşti. Cum n-aveam de gând să povestesc, mi-a fost uşor să-i promit tot ce-mi cerea şi i-am surâs din nou. Era foarte bătrân sau cel puţin aşa mi se părea mie şi nu ştiam cum îl cheamă. Când s-a convins că sunt din nou calmă şi că mi-am terminat vinul, s-a ridicat şi a ieşit din odaie şi nu după multă vreme a apărut cu o cană de pământ plină cu apă şi în pragul casei mi-a turnat să mă spăl. Grădina era învăluită în ceaţă şi mici spiriduşi se jucau printre ierburi. M-am şters cu prosopul aspru pe care mi l-a oferit şi apa şi sângele de pe faţa mea l-au murdărit. De după prosop, în timp ce mă ştergeam, am privit iar ceaţa care acoperea ca o apă pământul. Se auzea un clipocit la picioarele mele şi curând nu mi-am mai văzut poalele rochiei. Bătrânul m-a tras după el înăuntru şi după ce a închis uşa în urma mea a spus:

— Nu e bine de stat pe afară, acum.

Aş fi vrut să-l întreb de ce nu e bine, dar gândindu-mă la spiriduşi mi-am spus că poate îi e frică de ei. L-am întrebat:

— De ce ţi-e frică?

dar el nu mi-a răspuns, m-a cercetat în lumina sărăcăcioasă a odăii şi văzându-mi rochia pătată de sânge s-a îngrijorat, ai mei, văzând sângele, aveau să-şi închipuie că s-a întâmplat ceva, mă vor descoase şi eu le voi spune. L-am liniştit şi arătându-i cuţitul pe care îl purta într-o teacă de lemn la cingătoare, i l-am cerut. Mi l-a dat puţin stingherit, neputând să-şi închipuie ce am de gând să fac cu el. Am luat cuţitul şi cu un gest delicat mi-am crestat buricul degetului arătător. Sângele a ţâşnit fierbinte şi şiroindu-mi de-a lungul degetului a picurat pe pământul de pe jos. A surâs şi a rupt o şuviţă din cârpa cu care mă ştersesem şi mi-a înfăşurat strâns degetul rănit. Simţeam cum zvâcneşte sângele şi cârpa s-a înroşit în dreptul rănii. M-a lăudat pentru curajul meu şi m-a mângâiat pe păr cu palma lui aspră şi atunci mi-am adus aminte că e grădinarul casei noastre.

— Cum te cheamă? l-am întrebat şi el a spus Pablo. Condu-mă acum, l-am rugat, şi el m-a condus prin încăperi până în faţa unei uşi.

— De aici nu am voie să merg mai departe, a spus și s-a oprit.

— Mulțumesc, Pablo! am spus și i-am zâmbit.

M-am dus în camera mea, dar înainte să ajung acolo am furat o bucată mare de carne fiartă dintr-un castron acoperit și o felie de pâine. Era cina cuiva, poate a mamei, poate a donei Maria de Malea, tata nu cred să fi fost pe acasă, la fel și frații mei, dar nu mi-a păsat. Nu mai aveam chef să văd mutra vreunei servitoare după tot ce se întâmplase. M-am dezbrăcat în aproape întunericul ce ne cuprinsese și cu carnea într-o mână și cu pâinea în cealaltă m-am vârât goală sub așternuturi. M-am proptit bine în perne și stând în fund am înfulecat tot. În timp ce mâncam m-am gândit la spiriduși pe care îi văzusem în pădurice de portocali și mi-a părut rău că nu am intrat în vorbă cu ei, dar mi-am adus aminte că lui Pablo îi fusese frică de ei și m-am întrebat de ce. Apoi mi-am adus aminte că oamenilor mari le e tot timpul frică de ceva. Ar mai fi trebuit poate să stau și să mă gândesc la tot ce se întâmplase, dar fiindcă îmi era somn m-am gândit, în timp ce adormeam, la fratele meu și figura lui a început să strălucească în întunericul în care mă scăldam, așa că am adormit fericită.

A doua zi era iar ceață și trist. În timp ce mâncam, am întrebat dacă Juan-Pedros nu s-a întors cumva și mama care mă asista mi-a răspuns indiferentă că nu și vorbele ei m-au făcut să mă înec și să tușesc scuipând mâncarea din gură. M-a certat la fel de indiferentă și ca s-o îmbunez i-am povestit cum cu o zi înainte văzusem spiriduși în pădurice de portocali. Mi-a răspuns că nu există spiriduși și că probabil îmi văzusem propriile mele gânduri care umblau aiurea, umplându-i de tristețe pe toți ai casei.

— Poate că nu e adevărat, am spus eu după ce am înghițit ce aveam în gură. Dar am văzut niște făpturi mici care se plimbau pe sub copaci și se strâmbau la mine. Or fi fost îngeri, am continuat plină de bunăvoință, cu toate că știam precis ce văzusem și știam și cum arată îngerii.

— Ai chef de vorbă, a spus ea, iar eu nu am, și s-a ridicat. Când termini de mâncat o să mergem în grădină și o să-mi arăți și mie.

— Păi nu apar decât seara, am spus eu.

— O să am răbdare până diseară, a spus ea şi a ieşit din camera mea.

Am continuat să mănânc şi să mă gândesc la cât de proşti sunt oamenii, mai ales cei din preajma mea. Mai târziu aveam să aflu că nu contează cât de depărtaţi sau apropiaţi sunt cei care dau dovadă de prostie.

Mi-am petrecut ziua gândindu-mă la noul meu prieten, Pablo şi la fratele meu şi învârtindu-mă prin casă. Aş fi vrut să mă întâlnesc cu Pablo, dar nu ştiam cum s-o fac fără ca mama sau bunica să bage de seamă fiindcă mi-ar fi interzis o asemenea prietenie. Până la urmă l-am zărit lucrând în grădină, aşa cum mă aşteptasem şi l-am strigat de la fereastra pe care mă cocoţasem. El s-a apropiat şi a întrebat:

— Ce vrei, Sara? şi barba lui a sclipit plăcut în aerul după-amiezii.

— Am furat o sticlă cu vin pentru tine, am spus şi i-am arătat-o, era aşezată lângă mine pe pervaz.

El a luat sticla, a cercetat-o zâmbind şi a spus:

— E rachiu cred, şi mi-a mulţumit stingherit spunându-mi că nu are rost să fur pentru el.

— Aş vrea să cobor în grădină, am spus nepăsându-mi de dojenile lui şi el m-a prins de subţiorile mele transpirate şi m-a coborât la picioarele lui.

Ne-am plimbat pe sub portocali şi i-am povestit de fratele meu, cât de dor îmi este de el şi cât de mult mai este până se va întoarce. Începuse să se lase ceaţa şi m-am bucurat, spre seară vor apare desigur spiriduşii, dar nu i-am pomenit de ei. El mi-a arătat scorbura unei vulpi şi, după ce a râcâit cu unghia într-un anumit fel pe scoarţa copacului, vulpea a ieşit din vizuina ei şi el i-a dat să mănânce o bucăţică de carne şi vulpea după ce a mâncat-o i-a lins palma.

— Cum o cheamă? am întrebat şi el mi-a spus că vulpea nu are nume. S-o numim Casilda, am spus eu, şi el a spus da, o vom numi aşa de acum încolo.

Apoi vulpea s-a retras în scorbura ei şi noi ne-am plimbat mai departe şi am zărit soarele apunând dincolo de hotarele moşiei noastre, încremenise pe jumătate ascuns în partea cealaltă a lumii şi l-am putut admira multă vreme, tăcând şi privind. În spatele nostru, în

pădurice, se făcuse întuneric şi linişte. Ieşind cu botul din întuneric vulpea acelei nopţi adulmecă înspre noi şi ne lătră sfioasă şi nedumerită. Palma mare a lui Pablo cuprinse palma mea mică şi transpirată şi lipicioasă, spuse:

— Trebuie să ne întoarcem!

şi fără să-i răspund, ca şi cum aş fi ştiut ca şi el tot ce se întâmplă, am pornit. Ceaţa şi întunericul ne învăluiau genunchii, eram tăcuţi şi aşteptând cine ştie ce.

M-a condus până la fereastra unde mă cocoţasem cu un ceas înainte şi m-a săltat înapoi. Stând în genunchi pe pervaz şi privindu-l şi fiind cu un cap mai înaltă decât el, în întuneric şi linişte, am spus:

— Fratele meu, Juan-Pedros, se va întoarce curând.

În odaia mea era aprinsă o lumânare şi patul era desfăcut pentru somn. Pe masă era pregătită pe un şervet cina mea. M-am aşezat şi am mâncat leneşă şi lacomă. Într-un păhărel de argint era vin şi, după ce am băut, din greşeală l-am răsturnat şi câteva picături s-au scurs pe faţa de masă, înroşind-o.

— Ce vrei? l-am întrebat.

— Nimic, a spus el şi a sorbit din cupa lui, vroiam să te văd şi te-am aşteptat. Părea însingurat şi dacă n-aş fi ştiut că e tatăl meu, aş fi putut crede că e orişicine.

— Mi-era dor de tine, am spus şi el a zâmbit sau poate că mi s-a părut şi a spus:

— Şi mie, şi a sorbit iar, ascunzându-şi nasul în cupă.

— Mai vreau puţin vin, am spus şi am ridicat păhărelul. El mi-a turnat din sticla care era aşezată între noi şi după aceea a aşezat-o atent pe masă. Am băut şi pe urmă am spus: în păduricea de portocali am văzut aseară mai mulţi spiriduşi.

— A, sunt demult acolo, a spus el, când eram copil îi admiram şi de vreo câteva ori m-am jucat cu ei. Sunt leneşi şi fanfaroni şi câţiva sunt atât de îngâmfaţi încât n-au învăţat nici măcar să vorbească.

L-am ascultat fericită şi neîncrezătoare.

M-am dezbrăcat şi după ce m-am vârât în pat l-am întrebat cum îi cheamă pe spiriduşii aceia şi el mi-a spus numele lor caraghioase şi eu am zâmbit şi am repetat numele lor după el. Tocmai atunci a venit mama

şi l-a certat că nu mă lasă să dorm şi l-a poftit afară din odaia mea. Mama m-a învelit mai bine şi apoi, cu lumânarea în mână, urmată de tatăl meu, au ieşit. Am stat trează şi privind în întuneric. Într-un târziu, atunci când adormisem aproape, am văzut o lumină la fereastră şi m-am sculat. Am privit pe fereastră şi l-am văzut pe tatăl meu, cu o lumânare în mână, căutându-i pe aceia despre care vorbisem. Ei au ieşit repede de sub pământ sau de acolo de unde stau ei de obicei, unii au venit zburând prin aerul întunecat şi când au fost mulţi l-au înconjurat pe tatăl meu şi au început să-l batjocorească şi să-l imite, ba unul mai curajos l-a scuipat. Tatăl meu le-a spus ceva, nu am înţeles ce şi ei au aplaudat. După aceea, don Raguel a aşezat lumânarea în iarbă şi ea a părut o floare luminoasă şi neliniştită. A scos o hârtie de pe care le-a citit ceea ce scria acolo, un act pesemne, şi ei l-au aplaudat iar. Şeful lor s-a apropiat de tata şi a primit actul, după care a făcut o reverenţă şi îngâmfat s-a retras cu hârtia făcută sul în mână. Atunci s-a deschis uşa şi vocea tatălui meu a spus:

— De ce nu dormi, Sara?

— Dorm şi visez, am spus eu,

şi el s-a strecurat alături de mine în vis, am privit mai departe: am văzut totul din nou, de la început, pe tatăl meu mergând cu sfeşnicul în mână şi aceia dându-i târcoale şi batjocorindu-l.

— Sunt răi şi proşti, a spus la sfârşit tatăl meu, dar am făcut un act prin care ţi i-am dăruit. Începând cu noaptea asta sunt proprietatea ta şi vor fi aşa până atunci când tu îi vei dărui altcuiva, copiilor tăi, poate.

— Mulţumesc, am spus eu şi am lăcrămat puţin, fericită de darul pe care tatăl meu mi-l făcuse.

M-am întins în pat şi am adormit aproape imediat.

A doua zi dimineaţa, imediat ce m-am sculat, m-am dus la fereastră şi am privit. Aşteptam să-i văd pe aceia scurgându-se odată cu ceaţa, dar ceaţa se ridicase demult şi un soare ca o portocală verde se cocoţase pe cerul acelei zile. Cineva săpase toată păduricea şi într-o brazdă l-am văzut pe acela mai bătrân răsturnat cu picioarele în sus şi mişcând anapoda din ele şi nădragii roşii i se ridicaseră până la genunchi şi i se vedeau tuleiele albe de pe picioarele subţiri şi strâmbe şi un neg

ca un bănuț coclit. Am râs și m-am veselit și am strigat la el și el se zbătea mai departe nereușind să se ridice din brazda aia.

— Ce e cu tine? am întrebat într-o vreme și veselia mea a pierit, simțeam lumina picurând verde de pe dinții mei vorbitori.

El s-a ridicat într-o rână și atunci i-am văzut capul despicat în două și tichia lui despicată în două, cele două jumătăți ale gurii lui au vorbit deodată, limba lui despicată a șuierat prin aer:

— Fii blestemată, Sara, tu și ai tăi, apoi nu i-am mai văzut, din nou, decât picioarele care acum nu se mai zbăteau, erau ca două bețe subțiri îndreptate spre cer și încremenite.

În spatele meu, mama a spus:

— Așa le trebuie acestor animale hidoase!

M-am întors spre ea și de pe fața ei s-a desprins un rânjet ca o frânghie subțire, rânjetul ei mi-a încolăcit gâtul și spinarea, omoplații mei se zbăteau ca niște aripi nefolositoare acum. Am căzut în genunchi în fața ei și fruntea mea a lovit podeaua:

— Nu trebuia să faci una ca asta, am spus în lumina aceea verde care picura de pe părul meu.

— Nu mai ești o copilă acum, a spus ea și rochia ei a foșnit în timp ce se întorcea și se depărta.

Nu aveam nici un motiv să cred că de atunci încolo lucrurile se vor petrece altfel, așa că nici măcar nu am plâns. M-am scuturat ca o pisică udă sosită din ploaie și m-am dus să-l caut pe Pablo. L-am găsit sporovăind cu servitorii în bucătărie și mâncând fasole coaptă.

— Vino, i-am spus, și el m-a urmat tăcut, ne-am oprit lângă acela mort și țeapăn și cu picioarele înfipte ca două țepușe în aer. M-am aplecat și i-am răscolit prin haine până ce am găsit actul pe care tatăl meu i-l dăduse. L-am privit fără să pot pricepe ceva, apoi l-am rugat pe Pablo să-l îngroape pe acela și atunci când a terminat de aranjat pământul într-un fel de moviliță, s-a uitat pentru prima oară la mine:

— Nu am nici o vină, a spus într-o vreme.

Nu i-am răspuns și după ce am privit la picioarele mele și am așteptat ca vântul să-mi usuce obrajii, i-am spus să stea acolo și întorcându-mă am văzut-o pe mama spionându-ne de după perdelele camerei mele.

Am intrat în casă şi dintr-un loc ascuns pe care îl pregătisem cu grijă am luat o sticlă cu vin şi m-am înapoiat cu ea în grădină. Pablo nu mai era, aşa că am lăsat sticla rezemată de movila care începuse să se surpe şi m-am întors în casă. Era linişte, dar nu atâta linişte câtă era în mine, în mâinile mele albe şi bălăbănindu-se pe lângă trupul meu. M-am dus în camera mea şi m-am cuibărit sub o măsuţă aşteptând cine ştie ce.

*

Stropi mari le căzură pe umeri și pe cap și ținându-se de mână ca și cum nu le-ar fi păsat de nimic, păşiră. După câțiva pași Tobit se opri și apucând-o pe Sara de umeri, Sara se opri și ea și își ridică fața spre el. El o sărută, la început pe frunte și pe nas, apoi buzele lor se atinseră și el îi simți buzele. Stătură așa, nemișcați, în timp ce buzele lor se pipăiau delicat ca două animale vrând să se cunoască. Sara se desprinse și pe fruntea ei șiroi ploaia.

— Vino! spuse, și-l trase după ea, erau uzi și neîndemânatici.

Intrară într-un vechi grajd, părăsit acum și un aer călduț și stătut îi învălui. Un fulger ca o sabie de cositor spintecă întunericul. Parcă știind locurile, ea îl conduse prin întuneric și atunci când ei se împiedică se prăvăliră amândoi într-un maldăr de paie mirosind înțepător și ea strănută și surâse, dinții ei albi ca niște mici scoici de râu sclipiră o clipă. Îmbrățișând-o, el îi atinse cu limba dinții și ea îl mușcă de vârful limbii și limba lui avea gustul pe care îl știa demult, încă de atunci de când, curioasă, linsese o frunză de portocal spălată de ploaie:

— Limba ta are gustul unei frunze de portocal, spuse ea.

Paiele foșniră sub ei și deasupra lor și împungându-i delicat, pe ea o împunseră în lobul urechii, pe el, ca niște mici țepușe aliniate, de-a lungul șirei spinării. Mâinile lui mari se ocupară de rochia ei și nereușind mare lucru, picioarele ei erau dezvelite și înfruntând întunericul, ea spuse:

— Rupe-o!

și el, parcă jucându-se, sfâșie învelișurile care o ocroteau.

Mică și goala, Sara se săltă puțin și strivi paiele de sub ea:

— Așteaptă! porunci ea și dorința ei îi opri orice avânt. Era o mică maestră a unei ceremonii pe care părea hotărâtă s-o ducă până la capăt: Voi fi o nevastă la fel de bună ca oricare alta, spuse ea, și orice nevastă este, înainte de a fi o muiere, o servitoare, domnul meu. Era goală și albind întunericul.

Un fulger străbătu jumătate din cer și ploaia se opri pentru o clipă, ropotul ei pe acoperiș le răsună din ce în ce mai stins în urechi, se văzu o lumină, la început ca un licurici prin aer, apoi lumina se făcu din ce în ce mai mare și roșie și verde și în spatele ei, înălțându-se ca un fitil al luminii, don Galceran-spiridușul li se arătă:

— Sunt don Galceran de Torres, spuse el, servitorul Sarei.

— Vrem să mâncăm, spuse Sara și el își înclină bărbuța sidefie și roasă de molii și ochii lui bulbucați și apoși și negri sclipiră o clipa precum o mătase de doliu.

Lumina era acum destulă și catifelată. O masă pătrată așternută cu alb poposi între ei, apoi două scaune pe lemnul cărora străluceau picăturile ploii, dar don Galceran de Torres șterse cu un șervet ploaia și lemnul luci stins. Ca și cum nu s-ar fi gândit la nimic, Sara se așeză, îl pofti și pe Tobit. Câțiva spiriduși mai mărunți în grad aduseră vin într-o carafă și două pahare pe care le umplură, vinul era roșu și clipoci plăcut în carafă în timp ce turnau.

— Să bem, spuse Sara și înălță paharul în dreptul nasurilor lor, ea bău prima, cu sorbituri delicate și pălind puțin.

Tobit înălță și el paharul și o văzu pe Sara prin pahar și ochii ei lăcrimau lacrimi roșii ca vinul, se scurgeau pe fața de masă speriindu-l pe Tobit. Bău. Ea era goală, așezată în fața lui pe scaun și sânii ei mici se sumețiseră puțin din cauza vinului și a poftei de vin, dar și din cauza altor pofte, cele din trupul ei, cele din trupul lui.

— Nu-ți bate capul, spuse ea, o s-o facem și pe asta, spuse, își vârâse un deget în restul vinului din pahar și bălăcindu-și-l acolo, după ce vorbi îi zâmbi.

Ploaia începu din nou și Tobit își umplu paharul și îl goli la fel de repede, părea mohorât și fericit și barba, din cauza luminii aceleia și a vinului, începu să-i crească străpungând aerul ca niște mici ace negre și rare.

Statură așa, Tobit bând și privind-o pe Sara și tăcând și Sara zâmbindu-i și bălăcindu-și degetele în pahar și ascultând picurul nesfârșit al ploii. Don Galceran de Torres se ivi iar purtând o tavă pe care era un mic porc fript din care se scurgea zeama. Avea un cuțit înfipt în spinare și o furculiță.

— Mulțumesc, Galceran! spuse Sara, gândurile pe care le-o fi avut nu se puteau vedea pe chipul ei.

Tobit rânji către porc și îi făcu semn lui Galceran de Torres să plece. Micul animal prăjit era acum între ei și având culorile pe care le are orișice porc pe care l-ai fript o vreme. Fără să-i pese de nimic și salivând, Tobit despică porcul de-a lungul șirei spinării, îl împărți în două și bucata mai mare i-o oferi Sarei. Ea își desfăcu mâinile și prinse bucata din care picura pe fața de masă, apoi își înfipse dinții în șoricul fraged și pe bărbia ei se scurse o șuviță de grăsime. Proptit în cot și cu postavuri acoperindu-i trupul, Tobit o privi și bău.

Ea termină de mâncat repede, mai mușcă o dată, apoi spuse:

— M-am săturat, și așeză jumătatea de porc în fața ei și ochiul deschis al animalului o privea sticlos și pieziș. Se uită la mine, spuse Sara.

— Și eu mă uit! spuse Tobit, îi privi sânii ascuțiți care împungeau delicat aerul.

Ea se sculă și se apropie de el și îi mângâie cu un deget barba, iar el o prinse de șolduri și își înălță privirea spre gâtul ei.

— Va fi așa cum vrei tu, spuse Sara și pântecul ei bombat se zbătu cerșetor. Făcu un semn și lumina care o fi fost începu să pălească, curând îi învălui întunericul.

Își petrecură noaptea îmbrățișați și paiele pe care se tăvăleau le împungeau umerii și coapsele. De abia când auziră primele foșnete ale dimineții adormiră și dormiră câte un sfert de ceas:

— Va veni iarna, spuse Sara, și lumina va fi atunci mai adormită decât noi.

Tobit nu răspunse sau poate că a spus „da, așa va fi, lumina va fi somnoroasă și noi treji și nu numai atât, nu

numai treji și buimaci în iarna care va veni”, tăcu. De undeva, ca și cum n-ar fi știut ceea ce se întâmplă, un țap dădu în lături, cu coarnele, ușa care îi despărțea de lume, behăi înspre ei.

— Omoară-l! spuse Sara și îi întinse un cuțit mic și pe care îl avea veșnic la ea. Prin spărturile acoperișului o lumină veștedă se scurgea către ei și ceața acelui sfârșit cu care ne-am învățat deja.

Tobit se supuse și țapul mai behăi o dată atunci când Tobit, apucându-l de coarne, îl răsturnă și îi înfipse cuțitul în beregată. Sângele țâșni, roșu deschis, și împroșcând lumina ce se țesea puțină. Sara se ridicase în fund și îi privea, Tobit apăsă burta animalului și el își dădu sufletul astfel mai ușor, copitele lui zgâriară țesătura luminii, apoi încremeniră. Mânjit de sânge, picurând sângele de pe pielea lui. Tobit se întoarse spre Sara: Sara se ridicase în picioare și înaintase un pas către el, o văzu albă și încremenită și un șuvoi de lumină se ridica înspre acoperiș din dreptul piciorului ei gol. Începu iar ploaia ca și cum nu s-ar fi oprit niciodată și pe piciorul ei, zburând prin aer, poposi o picătură, se prelinse înspre călcâi și de acolo căzu pe pământ. Întors spre ea și de pe el picurând sângele, Tobit văzu aceasta, i se făcu sete și somn.

— Mi-e sete și somn, spuse el, de pe el picura sângele.

— Vei primi de băut și de mâncat, spuse Sara, și ceea ce va fi pe limba mea va fi și pe limba ta, așternutul tău va fi și așternutul meu.

Ușa deschisă se zbătu în vânt și le aduse aminte de lume. Strecurându-se prin acoperiș ploaia făcea mici găuri, ca niște împușcături, în praful din jurul lor. Adunându-și gândurile, ca și cum ar fi făcut asta, Sara zâmbi către Tobit, spuse:

— A început iar ploaia.

Încă în genunchi și rezemat cu fundul pe călcâie și privind-o încremenită și zâmbitoare, Tobit spuse:

— Vraja s-a risipit!

Parcă fără să-l asculte, Sara se apropie de el, îngenunche:

— Niciodată vrăjile nu se risipesc cu adevărat, spuse ea.

Stăteau îngenunchiați în fața țapului din care sângele încetase să curgă și pe umerii lor picura arar ploaia. Veni Rafail și lumina se strecură împreună cu el. Îi privi goi, apoi privi animalul mort și spuse:

— Mi-e foame.

Sara zâmbi spre Rafail și spuse:

— Îngerilor nu le este nici foame, nici somn, nici frig. Nouă, da!

Tobit se hotărî brusc și apucând țapul de picioarele din față îl târî afară din grajd. Sara spuse:

— Ce vrei? și Rafail clipi din ochii lui urduroși, picioarele cu care se târa pe pământ se zbătură anapoda:

— Sunt un înger al Domnului, spuse, nu puteți fără mine. Sara se înălță atunci, picioarele ei subțiri se înfipseră în țărână, părul sexului ei era în dreptul ochilor Aceluia, stând așa spuse:

— Poate că nu putem fără tine.

Din ușă, lumina se prăvălea de după umerii lui, Tobit îi privi:

— Trebuie să pleci, Rafail, spuse el atunci când înțelese despre ce este vorba, îl luă pe Acela de umeri și îl împinse afară din grajd.

Imediat în urma acestor întâmplări, ca și cum ar fi poposit din aer, don Galceran de Torres li se arătă. Purta o tavă cu struguri și așeză tava la picioarele sale. Dispăru și se reîntoarse imediat cu o carafă cu vin și un pocal pe care le oferi lui Tobit. Tobit își turnă și bău și Sara ciuguli câteva boabe de strugure cărora le scuipă pielița. Era așezată în țărână și cu picioarele îndoite sub ea. Se întinse pe spate și își desfăcu puțin picioarele. Tobit o privi, îi privi picioarele subțiri și albe, apoi se aplecă și începu s-o sărute și s-o lingă pe pulpe. Ea oftă și își desfăcu picioarele și mai tare:

Își petrecură ziua așa sau altfel, vorbind sau dormind.

Se treziră atunci când ploaia stătu. Era întuneric și liniște. Lipindu-se de Tobit, Sara spuse:

— Mi-e greață și sete!

Ca și cum nu i-ar fi păsat, Tobit spuse:

— Micii tăi servitori n-au mai apărut.

Drăgăstoasă, Sara se lipi de trupul mătăhălos de lângă ea, îl încolăci cu brațele și cu picioarele, limba ei

se strecură în gura lui, îi pipăi cerul gurii, cerul gurii lui era amar și uscat.

— Vom bea și vom mânca, spuse ea, în casa tatălui meu.

Se dezlipi de el și se ridică în picioare. Tobit căscă ochii și o văzu în întuneric albă și goală și sânii ei sumețiți aveau sfârcurile vârâte înăuntru, se ridică și o mângâie pe un sân.

— Lasă-mă, spuse ea și se desprinse de el, făcu un pas în întuneric.

Ca și cum ar fi fost vreo doamnă a întunericului, Sara făcu ca ochii lor să vadă prin întuneric, își desprinse paiele din păr și paiele erau luminoase ca niște mici baghete de sticlă prin care se scurge lumina.

— Vino, spuse Sara și întinse mâna spre Tobit.

Pântecul ei se încordă și degetele picioarelor ei zgâriară țărână. Tobit se sculă și o urmă pe Sara. Aerul, afară din grajd, era răcoros și limpede. Undeva, departe, ca un geam vopsit în negru, era cerul. Sara își ridică privirea spre el și cerul se sparse în câteva bucăți care atârnară jalnice deasupra capetelor lor. Înălțându-se, Sara pluti între cer și pământ. Erau goi și Tobit simți florile legănându-se în preajma lui.

— Coboară, spuse el într-o vreme și ea poposi alături de umărul lui.

— Pot să fac ce vreau, spuse ea, făcu un pas înainte și, micuță, îi opri înaintarea.

— Mi-e foame și sete, spuse el, se opri.

Ea se ridică pe vârfuri și limba ei îi linse buzele și nasul.

— Mă faci să strănut, spuse el, și atunci apăru din nou Rafail, era înveșmântat în haine subțiri și luminoase, aripile și le ținea ridicate ca un adevărat înger al Domnului.

Sara îl privi cu un surâs pe Rafail și privirea ei binevoitoare îl cercetă pe Acela și la urmă de tot bătu de câteva ori din palme în semn că se bucură, spuse chiar cu ochii sclipind de o veselie reținută:

— Sunt fericită că ești cu noi, și în semn că da, că e fericită, se înălță de la pământ de o palmă, se făcu la fel de înaltă ca și ei și goală și trăncănind.

— Îți bați joc de mine, spuse Rafail posac, nu părea că o crede.

— Totdeauna mi-ai plăcut, spuse ea, și știu că vrei să mă ajuți, chiar dacă, și întristându-se brusc, coborî cu picioarele pe pământ și sânii ei se sumețiră înspre nasul Aceluia.

— Te voi ajuta, spuse Rafail și își ascunse aripile, deveni tern și obișnuit și surâzător. Strălucirea nu pierise din hainele lui, dar păru pentru multă vreme un tovarăș de-al lor. Mi-e foame și somn, mai spuse pentru a-și dovedi supușenia.

— O să mâncăm și o să bem în casa tatălui meu, spuse Sara și pulpele ei se încordară și pântecul ei se destinse:

Casa era întunecată, dar văzuseră câteva ferestre luminate, cineva era încă treaz, desigur doctorul Israel Hübner veghind deasupra vreunei cărți sau stând pur și simplu cu ochii deschiși în gol, cărțile fiind poate în mintea lui. Sara păși, îndemnându-i:

— Nu trebuie să-ți pese, spuse ea întorcându-se către Tobit, un înger al Domnului este cu noi!

Rafail surâse și păși săltând în urma lor, era singurul îmbrăcat și hainele lui îi învăluiau într-o lumină veșnică:

— Vom da o petrecere, spuse Sara, pentru a dovedi bogăția Domnului. El este bogat, iar noi îi suntem supuși. Se întoarse spre Rafail și Rafail rânji către ea în semn că așa este: „Domnul este bogat, iar ei sunt slugi credincioase, vor dovedi asta”. Casa tatălui ei era întunecată și tăcută. Sara deschise o ușă și de după ușă era don Galceran de Torres și în spatele lui erau lumini nespuse și nepământene. În brațele lui erau haine țesute cu perle și din stofe fine, îi îmbie să se îmbrace. Sara își puse niște șalvari și un șirag de rubine care se orândui între sânii ei. Surâse și îi privi pe cei doi, pe Tobit gol și cu mădularul atârnându-i vinețiu între picioare și pe Rafail cu hainele lui strălucitoare și între picioarele lui neatârnând nimic.

— Noi, spuse Rafail, stânjenit parcă, nu suntem bărbat sau femeie.

— Știu asta, spuse Sara și țâțele ei se sumețiră înspre Acela, cu palma ei delicată își atinse sfârcul unui sân și mângâindu-l și spunându-i aceasta, Rafail se fistici de tot și atunci, ca pentru a întâmpina fâstâceala lui Rafail, dar nu numai de asta, Sara făcu un semn și

lumina acelei încăperi se făcu ca o poleială pe ziduri și dintr-un colț se auziră foșnete și glasuri răgușite, apoi cineva începu să cânte, era o voce înaltă și gravă împingându-i la supușenie, păru o voce venită de altundeva. Li se dezvălui apoi orga, tuburile sclipind stins și mineral și după ea, privind-o hulpav, organistul apăsă pe pedale și pe clape eliberând sunetele și prelungirea lor tânguitoare și nesfârșită.

— Suntem în casa tatălui meu, spuse Sara și don Galceran de Torres rânji în semn că așa este.

Tobit, încă gol și nepăsător la ceea ce se întâmpla, privi în jurul lui, spuse:

— Mi-e foame și sete!

Sara în grajd (continuare)

Atunci când m-am trezii aveam părul încâlcit și ochii plânși.

În jurul meu era o lumină de dimineață și, cum spusese mama mea, dona Edna, nu mai eram o copilă, dar încă nu știam ce sunt și multă vreme, până la întoarcerea fratelui meu, nu aveam să o știu.

Cineva îmi pregătise un lighean cu apă și un prosop și după ce m-am dezbrăcat în pielea goală m-am vârât cu picioarele în lighean și m-am spălat pe tot corpul și apoi m-am șters îndelung și parcă neștiind la ce să mă gândesc: Ar fi trebuit să povestesc ce se întâmplase, dar Juan-Pedros era cine știe pe unde, în ce pupitru și silabisind sau alergând cu prietenii lui peste câmpuri și zbierând ca un apucat și transpirând. M-am așezat într-un jilț prea încăpător pentru mine și privind drept în fața mea am stat așa cine știe cât. Umbrele lucrurilor coborau încet pe sub picioarele mele desculțe. Aș fi putut sta și o sută de ani și mă simțeam ca o frunză de portocal nemișcată în nemișcarea aerului. Nu mai eram o copilă, dar nu știam încă ce sunt și stăteam așa așteptând să aflu ceea ce devenisem, dar oricât am stat nu s-a întâmplat nimic și tot ceea ce știam, știam și gata. Într-o vreme s-a deschis ușa și pe ea a intrat tatăl meu și m-a privit stând țeapănă și apoi a privit ligheanul alb în care, ca o plantă de apă ofilită, murdăria se adunase la suprafață. A zâmbit totuși și s-a așezat în fața mea și a spus:

— Nu știu ce ar trebui să spun.

— Nu trebuie să spui nimic, am spus cu nepăsare și apoi el a început să plângă și eu l-am privit cum plânge, cum lacrimile i se scurg pe obraji și pe barbă și prefăcându-mă că nu-i văd lacrimile, l-am întrebat: Ce mai face Carla? S-a oprit din plâns și și-a șters ochii cu dosul palmei zgâriindu-și obrajii cu piatra unui inel și a spus:

— Habar n-am ce-o fi făcând, poate că s-o fi dus la teatru.

Nu știam ce e ăla un teatru și l-am întrebat și el mi-a explicat calm cum și ce. N-am înțeles mare lucru, dar am înțeles că la fel ca și noi, alții își duc viața în fața ochilor noștri și noi ne uităm la ei și ne bucurăm sau plângem.

— Vreau să mă duci și pe mine acolo, am spus, dar n-aș vrea să fie și Carla acolo.

— Ce ai cu Carla? a întrebat el și atunci pe mine m-a pufnit râsul și oricât de drept îmi țineam capul și oricât de albă o fi fost pielea mea, nu m-am putut abține și i-am râs în nas tatălui meu care se uita la mine clipind jignit și arar.

Don Raguel de Malea, tatăl meu, nu m-a dus niciodată la teatru și avea să treacă o vreme până când, într-o seară, strecurându-mă printre picioarele bărbaților, aveam să intru într-o sală de teatru și să privesc scena și pe Clarin și pe Segismundo spunând: „Dacă vis într-adevăr e,/ amintirea fă-mi să tacă,/ Doamne, căci atâtea lucruri/ n-au cum într-un vis să-ncapă”. Puțea de la seul lumânărilor ieftine și un vlăjgan mă cocoțase pe umerii lui pentru a reuși să văd ceva, dar cred că puțeam și eu și ochii îmi ardeau la fel ca flacăra lumânărilor proaste.

Ar fi trebuit să nu-mi pese și să nu-i spun tatălui meu despre Carla-cea-cu-țâțele-mari. Fiindcă după ce i-am spus și am râs de el s-a sculat și stând țeapăn, rezemat parcă în bărbuța ascuțită și cu fire albe deja, m-a privit și după ce m-a privit s-a răsucit și a ieșit din camera mea. Și totuși, înainte să iasă de tot din cameră, s-a întors puțin, dar mergând încă și a spus:

— Juan-Pedros, fratele tău, se întoarce mâine.

Stăteam goală și țeapănă și fundul meu acoperea prea puțin din pielea fotoliului, gălbuie și plăcută la

pipăit. Am încremenit și ușa s-a închis în urma lui.

A trebuit să aștept toată seara și toată noaptea pentru ca, până la urmă, cuvintele tatălui meu să se adeverească. Am rămas în același fotoliu înțepenită și privind în gol. Lumânarea s-a stins într-o vreme, după ce flacăra i se lungise nespus și luminând alb. Un șoarece a început să ronțăie într-un ungher și să lipăie de colo-colo și asta m-a înveselit oarecum. Pe urmă a venit dimineața și din dimineață, călătorind odată cu ea, a poposit o trăsură:

Eram pe treptele casei noastre așezați ca într-o pictură și privind. Trăsura a tras aproape de noi și pe peron a coborât fratele meu Juan-Pedros. Era galben și avea nasul ascuțit și ochii mici clipind repede, iar la gât avea o legătură murdară care îi atârna peste haina cu nasturii rupți. Și-a prins poalele hainei încercând să se învelească, apoi a păşit spre noi. A ajuns în dreptul mamei și ea i-a întins mâna uscată și a stat cu ea în dreptul nasului fratelui meu. S-a uitat la mâna ei mai multă vreme și fața i se făcuse albă ca o bucată de marmură. A făcut totuși o reverență și a așteptat privind în gol.

— Bine ai venit, băiete! a spus mama mea mișcându-și buzele.

Servitorii casei noastre priveau scena adunați într-un grup lateral. Tata, don Raguel de Malea, s-a apropiat de fiul cel mic și l-a sărutat pe frunte. A spus numai:

— Bine ai venit! și și-a înțepenit șira spinării.

Frații mei nu erau acolo, dar întorcându-mi privirea i-am văzut lăbărțându-și capetele de la una dintre ferestrele casei noastre, nu mi-a păsat. Juan-Pedros și-a ridicat privirea spre ei, i-a privit o vreme, apoi a păşit spre mine:

— Ce faci, Sara? a spus atunci când a ajuns în dreptul meu, era cu un cap mai înalt decât mine și avea dinții albi și ascuțiți.

Juan-Pedros, fratele meu, fusese dat afară de la școală din cauza, au spus ei, unor purtări nechibzuite, n-am aflat niciodată ce înseamnă asta, nu l-am întrebat nici pe el. A fugit apoi din școală și vreme de două luni a hoinărit prin orașul Toledo până când au pus mâna pe el și l-au adus acasă. Părinții mei au hotărât să ia lecții în particular, dar o vreme au fost de acord să-l lase în

pace. Aflasem toate astea şi acum stăteam unul în faţa celuilalt şi ne priveam şi eu am spus:

— Te-am aşteptat, Juan-Pedros.

şi el m-a prins de mână şi întorcându-ne cu spatele la mama şi la tatăl meu am început să coborâm treptele casei noastre, ne-am îndepărtat de ei. În dreptul pădurricii de portocali am auzit vocea mamei mele. Aerul era limpede ca o apă.

— Sara! a strigat mama mea, nu ne-am oprit. Juan-Pedros! a strigat mama mea, nu ne-am oprit.

Simţeam mâna fratelui meu uscată şi fierbinte strângându-mi degetele, m-am întors spre el şi i-am spus:

— N-ai să mai pleci niciodată!

El s-a întors spre mine şi a zâmbit, i-am văzut dinţii albi şi ascuţiţi.

Ne-am oprit pe malul iazului în care, pe vremuri, Juan-Pedros pescuise. Soarele era ca un pumn strâns în dreptul ochilor noştri, ne lumina verzui şi încremenit. Fratele meu era înalt şi subţire şi urechile lui se desenau, la fel ca şi ale mele, ascuţite şi palide.

— Nu cred că o să mai plec vreodată, a spus el şi a zâmbit iar. Pe malul celălalt stufărişul se apleca înspre noi. Un spion din cei care dădeau târcoale casei noastre ne-a privit şi ne-a râs în nas. Era cu pantalonii în vine şi şi-i trăgea încercând să se depărteze şi ţopăind. Avea fundul alb şi gras şi picioarele subţiri şi păroase. O pasăre poposind din noapte a ţipat peste noi. M-am apropiat de Juan-Pedros şi întinzând mâna i-am atins gâtul. El şi-a desfăcut legătura murdară şi sub ea am văzut o cicatrice lungă cât degetul meu şi pulsând ca o vână adevărată. Dâre de jeg ca nişte umbre încremenite încercau să acopere rana. Mi-am retras mâna şi am spus:

— Vino!

L-am dus în camera mea şi el s-a aşezat pe fotoliul pe care stătusem ca să-l aştept. Clipea obosit şi curând a adormit cu capul căzut pe umăr şi a avut un vis: Visa că stă treaz în camera şi în fotoliul meu şi o coţofană îi poposise pe umăr, stătea ţeapăn nevrând să sperie pasărea şi clipind arar. Eu am intrat atunci în cameră şi am întrebat:

— De unde ai tu pasărea asta şi de ce stă ea pe umărul tău?

— Ea este tatăl nostru, a spus el, a venit să ne vadă.

— Să-i dăm să mănânce şi să bea, am spus eu, fiindcă e tatăl nostru. Am adus o felie de pâine şi un castron cu apă şi le-am aşezat pe masă: Mănâncă şi bea, domnule, dacă ţi-e foame şi sete, am spus.

Prin fereastră am zărit într-un colţ al ei soarele ca spiţele unei roţi, lumina verde. Am aprins o lumânare alungind lumina aceea. Pasărea a croncănit şi a zburat prin aer până la masă şi după ce a mâncat şi a băut a spus:

— Mulţumesc, Sara!

L-am lăsat pe fratele meu dormind şi visând şi m-am dus s-o caut pe mama. Am găsit-o înconjurată de restul familiei, în faţa unei farfurii din care tocmai începuse să mănânce. Fără să dau atenţie celorlalţi, chiar dacă tatăl meu a spus:

— Ce este, Sara? şi şi-a şters gura cu şervetul, m-am aşezat în faţa ei şi am stat aşa privind-o.

— Bine, a spus, a împins farfuria din faţa ei şi s-a sculat.

— Ai nevoie de mine, Edna? a întrebat-o tatăl meu, dar mama a dat a lehamite din mână şi a pornit în urma mea.

S-a oprit în faţa uşii deschise şi a privit cercetătoare şi batjocoritoare coţofana care ciugulea pâinea şi ne ţintea cu un ochi roşu:

— Ce e cu pasărea asta aici? a spus ea şi a înaintat.

— Juan-Pedros doarme şi visează o pasăre şi tu vezi ce visează el, am spus eu.

— Aha! a spus ea, s-a aşezat pe un scaun, eu am rămas în picioare. S-a sculat brusc şi s-a dus la Juan-Pedros şi a început să-l scuture şi Juan-Pedros a deschis ochii şi în privirea lui tulbure coţofana s-a strecurat repede, nu am mai văzut-o.

— Dormeam şi l-am visat pe tatăl meu sub forma unei coţofene, a spus el.

— Ştiu, a spus dona Edna, mama noastră, l-a apucat de bărbie pe Juan-Pedros şi i-a cercetat faţa murdară şi ochii împăienjeniţi: Eşti murdar şi flămând,

băiete, a spus şi s-a îndoit ca un lemn şi i-a sărutat fruntea.

A hotărât să-l spele chiar ea şi a chemat două servitoare care au adus apă caldă şi rece, lighene şi prosoape, apoi mama le-a alungat. A încropit apa încercând-o cu cotul şi atunci când a fost mulţumită de ceea ce simţea pielea zbârcită a cotului ei s-a întors spre Juan-Pedros şi a spus:

— Poftește de te dezbracă, domnule.

Juan-Pedros s-a dezbrăcat cu mişcări adormite şi atunci când a fost gol de tot arăta ca o tulpină tânără căreia din întâmplare i se văd coastele. A păşit în lighean şi a stat tot timpul cu ochii închişi aşteptând ca mama să termine cu spălatul. Am privit apa murdară şi trupul gol al fratelui meu şi atunci când mama îl ştergea am spus:

— Juan-Pedros o să doarmă în cameră cu mine.

N-ar fi trebuit să spun cuvintele astea fiindcă mama s-a prefăcut pur şi simplu a nu le auzi. Atunci când a terminat, a chemat servitoarele să strângă şi să şteargă pe jos şi fără să mai aştepte a plecat din cameră.

Am dormit alături de fratele meu şi simţindu-i trupul cald şi respirând arar. Din când în când pufnea din buze sau mormăia nu ştiu ce.

Dimineaţa a venit mai târziu decât o aşteptam eu şi atunci când am deschis ochii l-am văzut pe Juan-Pedros stând în genunchi şi cu mâinile împreunate în dreptul pieptului.

— Ce faci acolo? l-am întrebat şi el s-a uitat la mine şi pe urmă s-a ridicat în picioare şi a spus:

— Îmi făceam rugăciunea, asta m-au învăţat la şcoală, dar m-au învăţat şi altele, rugăciuni ştiam şi înainte să plec la şcoală.

Era îmbrăcat într-un cămeşoi alb şi îi vedeam labele picioarelor care îi crescuseră peste măsură. S-a aşezat pe marginea patului şi şi-a frecat genunchii.

— Voi construi o colibă, a spus el, şi vom dormi în ea.

— Şi ce vom mânca? am întrebat eu şi el a râs şi a spus că vom mânca tot ce vom avea chef. Şi tata? am întrebat iar.

Timp de trei zile Juan-Pedros a construit o colibă pe malul eleşteului şi eu l-am ajutat cum am putut, dar

mai mult am privit sau am dormit. Atunci când a fost gata arăta ca o colibă adevărată, cum îmi închipuiam eu că arată o colibă adevărată. Am intrat în ea și puteam să stau în picioare în coliba aceea, Juan-Pedros trebuia să intre pe brânci. L-am întrebat dacă a învățat să facă colibe la școală și el a râs și a spus că la școală a învățat să scrie și să citească și că dacă ar mai fi stat acolo ar mai fi învățat și altele, cum că pământul e rotund și că se învârte. Eu am râs și am fost de acord cu el că pământul e rotund și că se învârte, nici nu se putea altfel, i-am spus.

— Râzi de mine, Sara! a spus el și eu am râs și i-am spus că nu râd, eram atât de fericită încât aș fi acceptat orice poate să învețe un băiat la școală.

Apoi am început să furăm mâncare din casă și să o cărăm în coliba noastră și în curând nu mai aveam loc să ne mișcăm din cauza proviziilor și într-o dimineață am hotărât să mâncăm din ele până se face loc și am mâncat ca niște hămesiți, cu toate că mai mâncasem o dată în dimineața aia. Aveam gura plină cu pâine și cu brânză, iar Juan-Pedros încerca să înghită un ou fiert, când, dinspre casa noastră s-au ridicat două dâre de fum, iar în urma lor, parcă încremenite în albeața zilei, trei limbi de foc ca niște stâlpi ai cerului. Am înghițit ce aveam în gură și am spus:

— Cred că arde casa noastră.

Juan-Pedros s-a așezat pe pământ la picioarele mele și a privit fumul și flăcările și în timpul acesta a mestecat oul pe care și-l vârâse întreg în gură. Arăta ca o statuie murdară și care mestecă și privește.

Casa noastră a ars timp de trei zile și trei nopți și în acest timp am stat ascunși în pădurricea de portocali și mâncând din proviziile pe care le cărasem tot acolo. Îmi făceam nevoile lângă un tufiș și simțeam cum frunzele lui ascuțite îmi înțeapă fundul și priveam cerul și dâra subțire de fum ce se ridica în depărtare. Și deodată, ca și cum cineva ar fi retezat-o cu un cuțit, dâra păru că își pierde puterea și o pală de vânt o destrămă și cerul se făcu limpede și verzui. Am așteptat o vreme și apoi m-am dus la fratele meu.

— Focul s-a stins, a spus el.

— Vreau să mergem acolo, am spus eu și m-am aplecat și i-am mângâiat părul.

— Vom merge, a spus şi şi-a ridicat burta din ţărână. Numai că nu mai e nimic de văzut acolo.

— Şi tata? am întrebat ca să mă aflu în treabă, cred că nu trebuia să întreb, mi-a părut rău pe urmă.

A râs dezvelindu-şi dinţii.

S-a lăsat tăcerea peste noi şi curând, în urma tăcerii a venit întunericul. M-am întins pe burtă alături de fratele meu şi ştiind amândoi acelaşi lucru am adormit.

Ceea ce rămăsese din casa noastră, zidurile înnegrite de fum şi găurile ferestrelor privindu-ne ca nişte ochi care nu clipesc niciodată, am văzut a doua zi dimineaţa. Era o ceaţă care îmi venea până la buric, până la genunchii lui Juan-Pedros. Îl ţineam de mână pe Juan-Pedros şi clănţăneam din dinţi şi priveam. Nu era mare lucru de văzut şi într-o vreme ceaţa s-a scurs toată într-o râpă de pe moşia noastră, ştiam că o vom găsi acolo dacă am fi avut chef de ea. Juan-Pedros s-a aplecat şi cu un băţ a început să tragă nişte linii în ţărâna umedă. M-am aşezat pe vine în faţa lui şi am privit ce face:

— Ce faci? l-am întrebat.

— Socotesc, a spus el şi atunci când a terminat a spus: Cred că ai cinci ani.

— Ştiu câţi ani am, am spus, nu trebuie să socoteşti atât pentru asta.

A aruncat băţul şi s-a uitat la mine şi a spus:

— Voiam să fiu sigur.

— Şi acum, după ce ai socotit, eşti?

— Nu, nu sunt, dar o să te rog să spunem că mâine vei împlini cinci ani. Va fi ziua ta şi o vom sărbători în fel şi chip.

— Cum? am spus eu.

— Vom face o cursă şi vom prinde un iepure. După ce îl curăţăm îl vom înfige într-un băţ şi-l vom pune la frigare.

Am spus bine *şi fratele meu s-a apucat să construiască o cursă în care să prindă iepurele, iar eu m-am apropiat de ruinele călduţe ale casei noastre. Mi-era dor de tatăl meu, dar nu aveam cui să spun asta. M-am strecurat printre ziduri şi cenuşa mi-a întipărit urmele tălpilor. Soarele se ridicase la înălţimea ochilor mei şi era fumegos şi îndepărtat. Am mai făcut un pas şi*

atunci am căzut în pivniță. Pesemne că arsese și capacul care astupa gaura aia. În pivniță era întuneric, dar de după mine, prin gaură, năvălea lumina. Am stat o vreme tăcând și privind și neștiind dacă să zbier sau nu după Juan-Pedros. Atunci când mă hotărâsem să strig, am văzut la picioarele mele alte două picioare care nu erau ale mele, erau ale unui bărbat. Picioarele erau descălțate și aveau tălpile negre și crăpate. Mi-am ridicat încet privirea și l-am văzut pe Pablo întins și părând că doarme. Pe burta lui se tolăniseră doi spiriduși și între ei era o sticlă pe jumătate golită. Spiridușii sforăiau cu gurile căscate, se îmbătaseră cu ceea ce fusese în partea acum goală a sticlei. Nu-mi era frică, dar nici nu mai aveam chef de nimic. M-am apropiat de capul lui Pablo vrând să-l trezesc, de spiriduși nu-mi păsa. Avea și el gura căscată și din ea îi atârna limba umflată și vânătă. Ochii îi plesniseră și din ei se scurgea privirea lui Pablo picurând pe dalele care podeau pivnița. N-ar fi trebuit să-mi pese, nu credeam că Pablo merita ceva mai bun decât ceea ce i se întâmplase, îmi tremurau totuși buzele și până la urmă m-am așezat lângă el și am început să plâng. Cei doi spiriduși s-au trezit din cauza suspinelor mele și după ce și-au trecut de câteva ori sticla de la unul la altul, au catadicsit să se uite la mine:

— De ce plângi, Sara? a întrebat unul dintre ei, celălalt a sughițat numai.

Păreau veseli și nepăsători.

— Cărați-vă de aici! am spus eu și cel care sughițase a spus:

— Bine, dacă așa vrei, și au plecat uitând sticla pe burta lui Pablo.

Am răsturnat sticla și din ea a curs rachiul și mirosul lui m-a amețit o clipă. M-am sculat și m-am dus în dreptul găurii prin care căzusem și prin care lumina aluneca la picioarele mele ca un mănunchi de bețe de sticlă. L-am strigat pe Juan-Pedros, dar el nu m-a auzit, își vedea, desigur, de ale lui, de capcană și de iepure. Mi-era scârbă și îmi închipuiam iepurele guițând în capcana lui Juan-Pedros și din ochii lui roșii picurând nesfârșită privirea, botul rânjind și dinții încercând să apuce aerul și lumina. Am vărsat.

Pe un perete, erau stivuite sticle prăfuite şi învelite în pânze de păianjen. Licăreau. Mi-era sete şi somn. Am tras o sticlă şi restul sticlelor s-au rearanjat cu un zgomot surd, părea că nimic nu s-a întâmplat. Sticla era bine înfundată şi oricât m-am străduit nu am reuşit să fac nimic cu dopul înţepenit şi ceruit. Am lăsat-o, nepăsătoare, să cadă la picioarele mele şi ea s-a spart. Vinul s-a scurs pe sub tălpile mele, m-a făcut să uit ceea ce se întâmplase. Am mers cu picioarele goale pe cioburi şi sângele a ţâşnit din tălpile mele, m-a făcut să uit ceea ce se întâmplase. De pe un ciob am lins câteva picături de vin acrişor şi setea şi somnul mi-au trecut. Ştiam că fratele meu va veni curând şi cărând un iepure jupuit, aşa cum îmi promisese şi pe dinţii lucioşi ai iepurelui mă voi putea oglindi o clipă, îmi voi vedea părul încurcat şi murdar şi îmi voi vedea ochii şi în fiecare ochi voi avea înfiptă câte o rază de lumină ca o ţepuşă de sticlă. M-am aşezat în fund şi cu genunchii strânşi la piept am început să privesc în faţa mea. Juan-Pedros a venit nici mai devreme, nici mai târziu decât îl aşteptam. Părul lui s-a întins către mine prin gaura de unde venisem:

— Eşti aici, Sara? a spus.

— Sunt aici! am spus şi el s-a aplecat mult şi mi-a întins mâna. Mâna lui era lungă şi albă şi în continuarea ei era fratele meu. Şi în spatele lui, bănuiam asta, aruncat în ţărână, era un iepure jupuit şi soarele.

— Hai, Sara! a spus el şi atunci m-am dezmeticit brusc şi m-am agăţat de mâna lui şi el s-a opintit şi m-a tras afară.

Mi-am julit genunchii şi în timp ce priveam dârele sângerânde şi albicioase de pe genunchi am întrebat:

— Unde este iepurele?

El a râs şi a spus:

— N-am prins nimic. Nu ştiu să prind iepuri.

M-am aşezat cu fundul în ţărână şi cu soarele în cap. Nu trebuie să-ţi închipui, niciodată, nimic, decât ceea ce s-a întâmplat.

— Să nu-ţi pară rău, spuse el, în loc de iepure o să prind un peşte, spuse asta şi plecă să caute un băţ potrivit pentru undiţă; restul îl avea prin buzunare.

— Juan-Pedros! l-am strigat şi el s-a oprit:

— Ce este?

Soarele ne coborâse pe umeri, simţeam cum ne încălzeşte umerii şi, dacă am fi avut, aripile.

— Nu vreau să mai prinzi nimic! O să coborâm în pivniţă şi vom sta acolo. În pivniţă este mâncare şi băutură, nu avem nevoie de nimic altceva.

— Bine! a spus el şi mi-a întins mâna, mâna lui era lungă şi albă şi în continuarea ei era fratele meu.

Restul zilei nu a făcut decât să meşterească ceva ca o scară şi cu care să putem coborî în pivniţă. Nu am vorbit nimic, am stat lângă el şi l-am privit şi din când în când am aţipit. Scara a fost gata odată cu apusul soarelui. Părea fericit de ceea ce meşterise, dar în noaptea aia am dormit afară, în păduricea de portocali. Ne era frică să facem focul ca să nu vadă cineva focul făcut de noi. Am mâncat în întuneric şi într-o vreme unul dintre spiriduşii care se îmbătaseră pe burta lui Pablo a venit cu un muc de lumânare aprins şi l-a aşezat între noi. Lumina s-a aşternut pe feţele noastre deja somnoroase şi murdare.

— Ce e cu ăsta? a întrebat Juan-Pedros după plecarea spiriduşului care nu spusese nimic, aşezase lumânarea şi pe urmă salivase privind resturile de la masa noastră.

Nu l-am poftit să le înfulece aşa cum aş fi făcut poate altădată, l-am lăsat să plece cu balele curgându-i pe la colţurile gurii şi trăncănind singur.

— Ei au trăit aici, în pădurice, am spus şi am privit lumânarea şi am scos actul pe care mi-l dăruise tata şi i l-am arătat.

El a citit actul, silabisindu-l, pe urmă mi l-a înapoiat şi a spus:

— Părea mort de foame!

— Nu ştiu! am spus eu minţind şi minciuna m-a făcut să mă trezesc o clipă, fratele meu dormea sforăind uşor lângă mine şi la lumina lunii am văzut noaptea care ne înfăşurase ca un pled răcoros şi înspăimântător. Am închis ochii şi am dormit până dimineaţa.

M-a trezit o lumină lăptoasă şi sufocantă. M-am ridicat repede în picioare şi am văzut că dormisem învăluită în ceaţă, ea îmi venea acum până la subţiori. Am păşit speriată şi pe urmă am călcat pe mâna lui Juan-Pedros care nu se trezise încă. S-a ridicat lângă

mine înalt și subțire și mirosind a somn. M-am așezat în fund la picioarele lui, acum nu mă mai vedeam deloc și am început să plâng. El s-a scufundat lângă mine și m-a prins de mână.

— Hai, Sara, a spus, astăzi ai împlinit cinci ani.

Partea a treia

Adaosuri și resturi

Capitolul cinci

Ioan Sachs de Harteneck, comite ales al națiunii, precum și jude regesc al orașului Sibiu, își coborî mâna și pe degetele lui luciră inele și fiindcă nu dormise inelele luciră stins, ca un ochi fără privire. De undeva, prin ferestre, ziua sfântului Gallus se prelingea spre picioarele lui desculțe. Stătea așteptând și privind lumina argintie și rece ca o tablă de cositor sub tălpile lui. Așezat în fotoliu comitele spuse:

Așezat în fața lui, drept și înalt, înveșmântat în negru, parohul Isac Zabanius ascultă, sub tălpile lui lumina se făcuse cenușie ca o tablă de cositor.

— Lumina mă obosește, spuse comitele, era despuiat de hainele care îl arătau ceea ce este și nu numai atât, ceea ce a fost.

Înveșmântat în negru, Isac Zabanius spuse:

— Ziua sfântului Gallus a coborât peste noi. Nu credeam s-o apuc. L-ai omorât, așa cum ai vrut, pe Schuller, ei te vor omorî pe tine.

— N-au decât s-o facă, spuse comitele, aproape că nu mai îmi pasă!

— Spionii noștri m-au anunțat că Bethlen și Bánfi au sosit în oraș, chemați de către Rabutin, spuse parohul.

— Au trecut zece ani de când mă cert cu toată lumea, iar după moartea lui Frank, când am fost ales comite, dușmanii mei nu vor decât să mă vadă mort.

— Din 1698 până acuma ai apărat națiunea!

Comitele rânji:

— Vrei să spui pe sași. Se ridică așa cum era, despuiat de haine și se apropie de fereastră. Imperialilor le e frică de mine. Rákóczi a ajuns lângă Cluj. Românii luptă deja alături de el. Nimeni nu știe ce am de gând și cel mai sigur ar fi să mă omoare.

— O vor face! Omorându-l pe Schuller le-ai dovedit că ești hotărât să mergi până la capăt și că nu vei asculta ordinele lor. Cei mai puternici oameni din țara asta, Bethlen, Bánfi, Acton și Rabutin de Büsy s-au strâns la un loc, sub ochii tăi și fii sigur că despre tine vorbesc acum.

— N-au decât! spuse comitele. Mâine mă voi duce să-i salut și le voi vorbi. N-au de ce să mă acuze, iar de

arestat, în orașul ăsta, nu vor îndrăzni s-o facă.

— Nu sunt sigur! spuse parohul, își privi fiul despuiat și subțire, puterea și orgoliul nu-l schimbaseră prea mult, era încă un bărbat tânăr, cu ochii încercănați și privind plictisit și somnoros lumea. Își împreună mâinile: Cu Kinder ce ai de gând?

Comitele făcu câțiva pași până la scaun și se așeză în fața tatălui său:

— Am auzit că umblă noaptea printr-o mulțime de locuri. O să se găsească cineva să-l omoare și să-l jefuiască.

— Te trădează de multă vreme.

— Nu de atât de multă vreme de câtă își închipuie el! L-am folosit cum am putut mai bine. Mai greu îmi va fi cu Elisabeta. Țineam odată la ea.

— Trebuie să te hotărăști! Nu poți în nici un caz divorța.

Comitele rânji iar:

— O voi omorî! A vândut tot ce se putea vinde imperialilor și partidei catolice.

Înțepenit în hainele lui negre, parohul Zabanius închise ochii și buzele lui subțiri clămpăniră peste dinții lungi și galbeni.

— Nu mai ai mult timp!

— Destul ca să fac măcar asta!

— Atunci când ai vrut să-l omori pe Acton, n-ai reușit!

— Elisabeta l-a prevenit, asta a fost prima trădare, apoi s-a băgat în patul lui.

Lumina se ridică de la picioarele lor poleindu-le fețele și mâinile. Parohul Zabanius avea fața cenușie, iar comitele națiunii avea fața galbenă și ochii încercănați. Tatăl comitelui repetă:

— Nu mai ai mult timp! Oamenii noștri au începui să fie arestați sau omorâți peste tot: Martin Maan la Sighișoara, Matia Andres la Cluj, Ioan Mihail la Alba-Iulia.

— Știu! spuse comitele. Continuă: Trebuia să fiu mai atent cu Mate Talaba. Brâncoveanu îl trimisese la mine, i-am promis câte ceva, dar nu a fost mulțumit. A părăsit orașul după înfrângerea lui Száva și am primit un raport că ar fi fost văzut la Dej. Va deveni aliatul lui Rákóczi.

— Românii sunt pierduți pentru noi. Sașii nu vor să le dea nimic, dar un Harteneck ar fi avut ce le oferi.

— Am făcut dreptate sub scaunele mele! spuse comitele. Dacă nu mă vor omorî voi încerca să fac și altceva.

— Ce?

Ziua începu să se înalțe peste ei fluturându-și alene trena răspunsurilor și a întrebărilor.

*

Rămasă singură, văduva Koch își privi mâinile albe și cu unghiile roase până la carne. Avea o privire stinsă și ochii ei negri începuseră să se decoloreze. Stătea într-un fotoliu și își așezase mâinile în poală așteptând cine știe ce. Avea în față o cană cu bere plină pe jumătate spre care întinse mâna, o apucă și o duse la gură. Bău icnind. Puse cana pe masă, se sculă și vărsă la picioarele ei tot ce băuse, un venin galben, așa cum îi era și privirea. Se sili să se țină dreaptă și-și șterse colțurile gurii cu dosul palmei. Afară era o lumină veștedă și câțiva fulgi căzuseră prin dreptul ferestrei sale. Se așeză și-și ridică privirea. Pășind tăcută, Roza Laurentius se strecură în bucătărie. Avea fața roșie de frig și privirea decolorată.

Se așeză în fața văduvei și se priviră tăcute. Văduva bău iar și când termină de băut spuse:

— Dacă vrei bere știi unde o găsești!

— Nu vreau nimic de la tine! spuse Roza, își privi pulpele dolofane care îi umpleau fusta și izbucni în plâns.

— Acum plângi! spuse Marta Koch. Plângi fiindcă ești văduvă, dar și eu sunt văduvă și nu plâng. Dacă nu vrei bere o să-ți dau un rachiu.

Se sculă și scoase dintr-un sipet o carafă și un păhărel pe care i le puse în față. Roza se opri din plâns și își turnă în păhărel, apoi, fără să se uite la Marta, bău. Se înecă și tuși. Când termină cu tusea începu din nou să plângă, câteva lacrimi, două dintr-un ochi și trei din celălalt, îi alunecară pe obraji.

— Bei și plângi! spuse Marta. Mă întreb cu care ochi îl plângi pe Michail și cu care pe ăilalți. Și pe urmă ar mai trebui să ai un ochi cu care să te plângi pe tine.

Roza își șterse lacrimile cu podul palmei, o privi pe văduvă și surâse:

— Sunteți rea și proastă!

— Ai uitat să spui, pe deasupra, că sunt și bătrână. Poate că așa este! Dar asta nu te face pe tine mai bună și nici mai deșteaptă, își privi mâinile așezate pe picioarele ciolănoase pe care se întinsese rochia neagră.

— Ai știut că Michail va fi omorât!

— Am știut și ți-am spus-o și ție. Și, dacă vrei să-ți spun încă o dată adevărul, nu-mi pare rău de Michail, era un bețiv și un criminal, chiar dacă era român așa cum sunt și eu. Și nu-mi pare rău nici de comite. A stat în fundul Elisabetei și a văzut lumea prin el și acum ea stă la fel ca și noi pe un scaun și ochii ei privesc lumea. Poți să te duci la ea și să-i spui ce a spus Marta Koch și fii sigură că n-o să pleci cu mâna goală.

— Sunt unguroaică!

— Oi fi fiind! Și Pap János era ungur și asta nu l-a împiedicat să stea în fața satârului și a carneficiului.

Roza Laurentius își turnă rachiu și bău. Spuse:

— Ieri pe podiumul cu covor trebuia să fiți voi toți! Capetele voastre murdare trebuiau să cadă.

— De ce crezi că atunci când din gâtul lui Harteneck a țâșnit sângele, din ochii mei nu a țâșnit? Mai bine i-ai mulțumi Domnului că nu ai fost și tu acolo, fiindcă puteau foarte bine să te pună cu mâinile legate la spate și cu capul pe butuc. Și poate că nici n-ar fi fost rău. Căpățâna ta ar fi stat în coș alături de căpățâna lui Michail și poate că ați mai fi trăncănit o vreme despre ce le-ai spus tu domnilor imperiali atunci când ți-au smuls carnea de pe pulpe cu cleștele. Atunci trebuia să le râzi în nas.

— Ești rea și mincinoasă!

— Nu pe atât de mincinoasă pe cât de adevărate sunt pulpele tale. Le-ai desfăcut de fiecare dată când ți s-a părut că trebuie s-o faci ca să-ți meargă bine, nu te-ai sfiit nici în fața cleștelui, nici în fața domnilor imperiali, numai că domnii și cleștele au mușcat. Rănile tale au început să pută. Le-ai spus ce vroiau ei să audă și la fel au făcut și Elisabeta, și Kinder.

— Este o minciună!

— Foarte bine! Poate că nu cleștele și pulpele tale te-au făcut să vorbești. Ai vorbit fiindcă așa ai avut chef.

— Am vorbit fiindcă au promis că îi vor omorî dacă spun adevărul. O să vă omorâm pe toți! Tu te-ai măritat cu un sas și de-aia poți să vorbești așa cu mine. Va veni o vreme când o să-ți închid gura spurcată și o s-o umplu cu pământ.

Marta Koch se lăsă pe spate și spatele ei atinse ceva solid, părea că nu poate fi clintită de acolo. Ochii ei se făcură limpezi și negri:

— De ce, Roza?

— Fiindcă am fost roabă în casa ta și în patul tău.

— Te-am crescut și te-am măritat. Chiar dacă nu meritai s-o fac.

— Mi-ai ales un român de bărbat!

— Nu l-am ales eu, știi foarte bine că poftele tale l-au ales.

— O să te omor! Nu numai pe tine, dar și pe alții.

— Poate te gândești la Hübner!?

— Și pe Hübner, și pe fiică-sa, pe curvă și vrăjitoare.

— Știi foarte bine că Sara este înfiată de doctorul Hübner și că este nemțoaică. Că a fost luată de la carmelite când era foarte bolnavă.

— Știu! Și mai știu că nu trebuie să-mi pese. M-ați batjocorit și m-ați călărit. O să vă batjocoresc și o să vă călăresc. Am făcut-o deja. Domnul Rabutin de Büsy mi-a spus-o: „Cât o să mai fii batjocorită și călărită, copilă?”. Atunci am înțeles! Mi-au promis că dacă spun ce vor ei îi vor omorî pe toți. Nu vreau decât asta.

— Ești un mic animal care dincolo de pofte a mai învățat ceva nou: să ucidă! Ai făcut-o deja ieri, când ai văzut câteva capete rostogolindu-se, n-ai decât să o faci și acum, aici!

— N-o să te omor eu, fii liniștită!

— Nu aștept decât s-o faci! spuse văduva, se ridică în picioare. Ai o mulțime de motive, din câte văd, să mă omori. Se apropie de sobă și ridică vătraiul. Ia-l!, o să te ajute să prinzi curaj.

Roza privi vătraiul întins spre ea, spuse:

— Ești o scroafă și bărbatu-tu, domnul Hans Koch, a fost un porc!

— Poate că așa este! spuse calm Marta Koch și răsucindu-se își făcu vânt și o lovi pe Roza peste figură cu vătraiul. Asta ca să vezi că așa este!

Fierul se îndoi pe fața Rozei rupându-i buza de sus și sfârcul urechii. Fără să-și plece ochii. Roza spuse, își mișcă buza sfârtecată împroșcând totul cu sânge:

— O să vă omorâm pe toți! se sculă și, mișcându-se încet ca și cum ar fi călcat pe ceva fragil și transparent și înfricoșător, ieși.

*

Simon Talaba privi cerul vinețiu de deasupra orașului și mai într-o parte cu o dungă roșie asemănătoare unui tiv, așa cum aveau la rochii tinerele fete, Clara Barberini sau Gertruda sau Sara. Era așezat pe o bancă din grădina casei Hübner și deasupra capului se desenau subțiri crengile desfrunzite ale copacilor. Câteva ciori poposiră pe crengi și zăpada se spulberă fină descriind un curcubeu prin aerul înghețat și liniștit. Ca și cum n-ar fi avut ce face Simon se uită cruciș, își văzu vârful nasului, apoi strănută și ciorile îl cercetară curioase, una mai harnică îl imită și aerul se despică precum un butuc lăsând zgomotul să se înalțe la cer. Părea că se va întuneca în curând, dar mai aveau să treacă două ore până să se întâmple asta.

Tatăl meu îmi dă voie să fac așa și pater Julianus spune că voi ajunge în iad împreună cu prietenul meu Mikes și cu cei doi gemeni, fiindcă toți patru știm să facem asta, iar eu și cu Mikes mai știm pe deasupra și să mieunăm. Dacă vrei pot să miaun.

— Vreau! spuse Sara și se așeză pe scaunul de răchită și își puse mâinile în poală și aşteptă.

Razele soarelui se strecurau ca niște bețe subțiri printre frunze, se înfigeau în capul și în umerii ei. *Simon se făcu palid și părul lui aspru se zbârli tot.* Se strânse sub haine încercând să nu le atingă și asta îl făcu să se simtă o clipă despuiat și ușor. Privi înspre ferestrele casei așteptând să vadă primul pâlpâit de lumină și atunci să se scoale și să plece. Ca și cum s-ar fi întrupat din aer, Sara poposi în fața lui. Avea cizmulițe roșii și o haină de blană care îi ascundea trupul. Se așeză lângă el și îl certă că stă acolo, în frig și singur și ciorile căscară ciocurile la ce spunea ea.

— Știam că o să vii, spuse el, te așteptam! Se zgribuli iar sub haine, apoi începu să plângă.

Sara îi șterse lacrimile cu palma și el simți un miros străin de care nu mai știuse până atunci. Mâna ei mirosea a ceară și a picături de ploaie. Se sperie și se trase într-o parte:

— În piață au spus că ești moartă!

— Am murit de trei zile, spuse Sara, dar nu trebuie să-ți pese de asta. Știam că ești aici și am venit să te văd.

— Azi a murit comitele! spuse Simon, tăcu.

— Știu, spuse Sara, nu te mai gândi.

— Și Tobit?

— Au să-i dea drumul curând, e străin și nu au ce să-i facă.

Simon se apropie de Sara și își vârî fața în hainele ei, stătu așa și plânse. Lumina se făcu roșie și rece ca o bucată de gheață pe care ai picura sânge. Ea se înălță ușor și plutind prin aer îi atinse creștetul capului și Simon se uită la Sara, o văzu cum plutește prin aerul ca un steag zdrențuit, ciorile îi poposiră pe brațe și pe umeri, croncăniră fericite. Î*mpins parcă de o forță nevăzută se desprinse și el de pământ și începu să plutească prin aer, se răsuci cu picioarele în sus și când ajunse cu capul în dreptul capului ei, spuse:*

— *Grădina ta este fermecată!*

Sara scutură crengile copacilor de zăpadă și pulberea se așeză pe hainele lor împodobindu-i:

— *Toate grădinile din lume sunt fermecate,* spuse Sara și parcă gândindu-se la ceva înfricoșător din ochii ei țâșniră două lacrimi fierbinți care îi înghețară pe obraji. Se întinse în aer ca pe un catafalc nevăzut și stătu așa cu mâinile pe piept.

— Mi-e frică! spuse Simon.

Ea întoarse capul spre el și o șuviță scăpată din părul ei strâns se undui prin aer ca și cum ar fi fost vie și nu numai atât, nu numai vie, ci și nemuritoare.

— Nu ai de ce să te temi! îi zâmbi și dinții ei luciră ca dinții unei femei tinere și vii, care zboară prin aer și frig.

În casă, una câte una, se aprinseră lumini și se auzi un clopoțel chemându-i. Sara coborî pe pământ, zăpada scârțâi sub pașii ei:

— Vino, Simon! spuse Sara, îi întinse mâna.

Simon atinse mâna fierbinte a Sarei, coborî lângă ea, păși supus. Pe treptele casei se opri, își înălță privirea

către ea.

— Bine, spuse Sara, nu trebuie să intri. Așteaptă-mă aici.

Ușa se închise în urma ei, nu o mai văzu. Ciorile veniră mai aproape fâlfâind și stricând ordinea culorilor, cercetară trăncănitoare trupul băiatului întins pe trepte, una mai curajoasă veni lângă el și-l ciuguli de mână.

— Ce vrei? întrebă băiatul.

— Degeaba stai aici, întins pe trepte și așteptând, croncăni cioara, stăpânii casei nu sunt acasă și slugile au fugit.

— Știu, spuse Simon, fac ce vreau!

— Dacă vrei pot să te învăț să zbori, croncăni iar cioara, și să zbori e mai plăcut decât să stai întins cu burta pe trepte.

— Știu să zbor, spuse trufaș Simon, m-a învățat Sara.

— Sara e moartă! croncăni cioara, apoi croncăni a râs și a zbierăt de măgar.

Tovarășele ei se apropiară scurmând neliniștite aerul, începură să behăie și să imite tropăitul animalelor plângăcioase.

— Plecați de aici! spuse Simon, nu se putu abține văzându-le caraghioase și harnice și zâmbi.

— Iată-l cum râde! îl maimuțăriră ele, începură să plângă și să se vaite lovind pământul înghețat cu ciocurile lor vinețiii. Se auzi scârțâind ușa și de după ea se ivi țeava unei puști care bubui înspre ciori și câteva pene zburară prin aer ca o ninsoare întunecată.

De după fum și miros și țeavă se ivi don Galceran de Torres care spuse:

— Iată ce vă trebuie, afurisitelor!

Ciorile zburară pe o creangă mai depărtată și de acolo priviră batjocoritoare. Don Galceran îl ajută pe Simon să se scoale și pitic și verde îi scutură hainele de zăpadă și de lacrimi.

— Sara îți trimite asta! spuse și trase de după ușă un sul de hârtie.

— Ce e ăsta? întrebă Simon.

— Ai să vezi, spuse don Galceran, îl apucă pe copil de mână și pășind încet începură să se depărteze de casă, păreau că plutesc pe o apă în care cineva picură sânge. În urma lor începu să se întunece.

*

Bătrânul domn consilier Gross nu aștepta sfârșitul micului dejun pentru a urca în camera lui. Se simțea rău și, și mai rău privindu-și familia, pe fiică-sa și pe consilierul Barberini, ginerele lui. Cele două nepoate, Gertruda și Clara, mâncaseră puțin și acum stăteau tăcute, privind în fundul farfuriilor goale și așteptau sfârșitul mesei.

— Faceți cum vreți! spuse consilierul Gross și mototoli șervetul din fața lui, se sculă.

Doamna consilier Barberini se sculă și ea și-l ajută. Domnului consilier îi tremurau fălcile și picioarele. Din ușă se întoarse și se uită la Clara:

— Va să zică o să-l aveți drept ginere pe Kinder! spuse și Clara izbucni în plâns.

Ca să nu rămână mai prejos o urmă și Gertruda.

Cele două fete își picurară lacrimile în farfuriile din fața lor, se străduiră să le umple.

— Tată! spuse doamna consilier Barberini, își sprijini tatăl care la rândul lui se sprijini de clanță.

— Lasă-mă, Dorothea! spuse domnul consilier bătrân și fluturându-și maxilarul porni spre camera lui.

Ajuns acolo unde ajunge orice consilier bătrân, în camera lui, domnul consilier Gross se așeză în fața oglinzii și își rânji. Își văzu dinții galbeni ieșiți pe jumătate din alveole și asta îi făcu poftă de mâncare. Sună din clopoțel și atunci când Matheus, înalt și spătos, se arătă în oglindă, domnul consilier spuse:

— Mi-e foame, Matheus!

— Ați mâncat adineauri, jos, spuse respectuos Matheus, dar niciodată, continuă el, două mese nu strică, e semn de sănătate.

— Sunt pe moarte! spuse scârbit domnul consilier.

— Dar nu atât de pe moarte încât să nu poftiți să mâncați de două ori în aceeași dimineață. V-am pregătit un terci.

Domnul consilier salivă, o șuviță de salivă se prelungi la colțul gurii lui, atârnă o clipă în aer.

— Foarte bine! spuse, își căută lingura de după oglindă.

Din spatele lui, Matheus scoase lingura și i-o întinse:

— Aseară v-ați culcat uitând s-o puneți la locul obișnuit. Mi-am permis să o spăl.

— Ha, ha, râse consilierul Gross. Asta îmi amintește de palatinul Nicolae Eszterházy, pe care ai noștri l-au bătut pe Tisa. Am ucis atunci 5000 de oameni, iar o parte a restului „a rămas în apele revărsate ale Tisei. După scăderea apelor, au fost găsiți călări pe caii lor, ținând în mână sabia și pistolul". Erau atât de bine spălați încât nu rămăseseră din ei decât oasele clinchenitoare și alburii. Își privi lingura și apoi o pocni de oglindă: Văd că scoate un sunet la fel de plăcut ca și oasele ălora. Se privi în oglindă, apoi își privi lingura și fără vreo legătură cu cele de dinainte spuse: Nu mai e mult și voi striga și eu ca bătrâna principesă Suzana: „Meggyessi, meggyessi!". Nu mai mi-e foame, spuse apoi. Pregătește-mă de culcare.

Supus, Matheus îl dezbrăcă pe domnul consilier Gross și la sfârșit, atunci când domnul consilier era în cămeșoi, întrebă:

— Ce fac cu terciul?

— Mănâncă-l tu, spuse domnul consilier, și pregătește-mi altul pentru când mă voi scula. Mi-e foame și somn, spuse și căscă și în timp ce căsca adormi. Respectuos, Matheus îi strânse fălcile la loc și, în vârful picioarelor, ieși.

Trecură multe ore până când bătrânul domn se trezi. În cameră era o lumină plăcută, ca o floare de liliac puțin ofilit, așa i se păru. Se sculă vioi și, bălăbănindu-și falca, nu se gândi la logodnă, ea poate că începuse deja sau, dacă nu, era pe cale să înceapă, se gândi la terci și la râgâiala plăcută și odihnitoare din fundul castronului, salivă de poftă. Se proțăpi pe scaun și sună din clopoțel. Ascuns în spatele ușii, terciul se ivi auriu, purtat de mâinile lui Matheus. Își scoase lingura din spatele oglinzii și o frecă de mânecă. Ușa, parcă împinsă de lumina veștedă, se deschise și în golul ei se arătă Elisabeta, împopoțonată și mirositoare.

— Adu rachiu pentru Elisabeta! porunci consilierul și-și înfipse lingura în terci. Înghiți de trei ori, a patra oară întrebă: Au început?

— Nu încă! spuse Elisabeta, își vârî degetul ca o panglicuță rozalie în terciul lui, apoi își linse degetul.

Veni și rachiul și cu paharul în mână Elisabeta se așeză pe marginea patului, rochia ei foșni.

— Poți să pleci, Matheus! spuse domnul consilier, își privi bărbia în oglindă, pe ea se scurgea o șuviță de grăsime îmbietoare și rece.

Elisabeta îl privi batjocoritoare pe Matheus, apoi îl privi pe bătrân, bău:

— Kinder e în casa ta, spuse, și nu va trece mult și va fi în patul casei tale.

— Poate că va fi așa, spuse domnul consilier, așeză lingura lângă castron și își șterse bărbia, asta nu schimbă nimic din ceea ce ți se va întâmpla ție.

— Kinder a fost amantul meu! spuse Elisabeta.

— Ce înseamnă un pântec? Mațe și pofte! Crezi că o să scapi?

— Te-am rugat să mă ajuți și m-ai refuzat. Voi scăpa! Tu o să mori!

Domnul consilier se sculă și apropiindu-se de ea o mângâie pe obraz:

— I-am scris lui Raite, după ultima ta vizită. Tu și cu Kinder veți scăpa. Dumnezeu să te ajute!

— Dumnezeu nu ajută femeile! spuse Elisabeta, începu să se dezbrace încet.

Domnul consilier îi privi țâțele ivindu-se de sub rochie, țâțele ei tresăltau îmbietor amintindu-i de moarte. Când Elisabeta fu complet goală, bătrânul domn se așeză pe scaun.

— Ce trebuie să fac? întrebă Elisabeta, ochii ei verzi se făcură gălbui.

— O să scuip în gura voastră înainte să mor și o voi face chiar și atunci când oasele mele vor fi albe și lustruite, așa cum îi stă bine unui os.

— N-ai decât s-o faci și acum! spuse Elisabeta și gura ei se căscă neagră și uriașă, lumina se scurse în gura ei.

*

Mâna lui Simon se cuibări în mâna mai mare și uscată și călduță a celui pe care, în această carte, l-am numit Israel Hübner. Acestea sunt faptele. Vom continua:

Aflat în Sibiu, lui Simon îi era dor de tatăl lui, dar mai ales de prietenul lui, Mikes Kelemen, dar și de ceilalți, de gemeni și de Karolina-Amalia. Nu avea cu cine să se joace, iar oamenii mari, văduva Koch, Tobit, Sara, nu numai ei, doctorul Hübner sau Spurck, ceilalți, îl priveau ca pe unul de-ai lor, poposit în treburile încâlcite ale orașului și nu numai atât, părtaș la ele. Vrând-nevrând și plângând în fiecare noapte, Simon își ducea viața mai departe așa cum doreau ei, tatăl lui care îl lăsase aici, cei care îl iubeau și îl ocroteau. Nu mai știa cine este și ce vrea, vorbea în fiecare zi trei limbi, iar seara, atunci când se ruga Domnului nostru, limba lui se împleticea și îi atârna neputincioasă din gură.

De fiecare dată, înainte să adoarmă, se gândea la Mikes și la praștia pe care, cotrobăindu-i prin lucruri, pater Julianus i-o confiscase. Avea o praștie și pietre, iar Mikes avea o praștie și pietre rotunde și albicioase. Și le arătau unul altuia, praștiile și pietrele și cu pietrele cele mai rotunde și mai albe trăgeau în păsările de pe țiglele școlii. Într-o zi o piatră rotundă și albă a rupt gâtul unui porumbel și pasărea a căzut la picioarele lor, cenușie și roșie. Mikes a apucat-o de picioarele ei zgârcite și călduțe și a săltat-o în dreptul nasului, din gâtul ei se scurgea încă sângele lipicios:

— Suntem niște adevărați vânători! a spus el și și-a atârnat pasărea de centură.

Apoi pasărea cenușie a atârnat de centura lui Simon, toată ziua, pe rând, iar seara, atunci când în nerăbdarea lor au hotărât că e seară, în spatele școlii au făcut un foc mic și în spuza lui au fript-o. Erau de față György și József, gemenii și dacă ar fi fost duminică și Paște ar fi avut și bere, iar Karolina-Amalia ar fi putut spune:

— De acum încolo o să mâncăm numai păsări vânate de Simon și de Kelemen, și el s-ar fi umflat în pene și ar fi spus *da,* iar Karolina-Amalia l-ar fi sărutat pe buze și el ar fi simțit mirosul ei puțin acru, dar și dulce pe buzele ei.

Pasărea s-a ars în spuză și n-au putut s-o mănânce. Atunci György, unul dintre gemeni, a ațâțat focul cărând vreascuri și zicând:

— Să petrecem și să bem!

Au jucat tontoroiul în jurul focului și au spus:

— Să petrecem și să bem!

Apoi a venit pater Julianus și a spus:

— Ce faceți aici, dracilor?! și ei au luat-o la goană și el a strigat în urma lor: Las că vă știu eu, sunteți Simon și Kelemen și György și József, dar József s-a oprit din goană și a spus:

— Eu nu sunt cu ei! și s-a apropiat de sutană.

— Foarte bine, puiule, a spus pater Julianus și l-a mângâiat pe creștet și după ce l-a mângâiat l-a pocnit peste ureche, apoi i-a smuls un dinte. După ce a băgat dintele în buzunar, a spus: Să-ți faci de trei ori rugăciunea și să te rogi Domnului să te ierte. Vă știu eu!

Noi am scăpat cu dinții nescoși și cu o singură rugăciune și după ce am spus-o l-am bătut pe József care era la a doua.

— O să vă spun! a spus el cu ochii închiși și cu urechile clăpăuge.

A doua zi pater Julianus ne-a pus în genunchi în fața clasei și ne-a scos toți dinții care se clătinau și i-a vârât în buzunar, apoi ne-a mânat în băncile noastre, rușinați și cu gingiile sângerânde și a spus:

— Sunteți necurați, o să vă curăț eu!

și după ce a spus asta a tăcut trei zile și ne-a privit nasurile și ochii și după trei zile a spus:

— Pâine și apă, diavolilor!

Am băut apă și am mâncat pâine și după fiecare înghițitură unul dintre noi trebuia să spună declinările, le-am spus eu: ceilalți m-au îngânat.

Fiecare a primit apoi câte o lingură de ulei de ricin de la Kultsár, noi, eu, tu și József am primit câte două linguri și apoi am fost aliniați în fața budei și am așteptat. Toată clasa suferea din cauza noastră, dar toți eram mândri și demni și cu mațele goale așteptam aliniați și cuminți ceea ce avea să se întâmple. Știau ce făcusem și erau hotărâți s-o facă și ei, pofta de a ucide și de a petrece bând și mâncând era nu numai în creierul și mădularul lor, dar și în mațele lor ghiorăitoare.

Zilele și conjugările au venit iar. Praștia mea era la pater Julianus, pietrele nicăieri. Apoi tu ai spus:

— Sunteți niște nătărăi! și ai scos praștia ta dintr-un crac al pantalonului și ai așezat-o pe pat. Apoi ai scos cinci pietre albe și rotunde și ai spus iar: Iată!

Cel care era de planton a venit cu opaițul aproape de tine, te-a privit, apoi a privit praștia și pietrele.

— Voi ați vânat și ați petrecut mâncând și bând! a spus după ce a privit.

În jurul patului s-au adunat ceilalți și au privit și ei praștia și pietrele.

— Ei!? ai spus atunci și ne-ai privit triumfător și chiar așa fiind ai îngenuncheat în fața pietrelor și a praștiei și după tine am îngenuncheat și noi, opaițul pâlpâia în spatele nostru și de după el era József, care își făcea a doua rugăciune:

— Ce faceți voi acolo? a spus oprindu-se din mormăială, s-a apropiat curios și umbra lui s-a lățit peste noi. O să vă spun! a spus, dar noi n-am întors capetele. O s-o pățiți iar, a spus el și a râs.

Noi nu l-am auzit și până la urmă József a îngenuncheat lângă noi și opaițul i-a luminat și lui spatele, a privit și și-a spus rugăciunea a treia.

*

Plictiseala și somnul sunt două caracteristici ale lui Spurck: Acum ninge. Cerul arată ca atunci când ninge. Poți întinde mâna și îți poți vârî mâna în el. În cer. Acolo stă cineva cu o foarfecă și îți taie unghiile. Mai este și o limbă care îți linge plăcut buricele degetelor până când ele se fac roz-alburii și crețe, ca ale femeilor care spală rufe. Nu trebuie să te sperii când simți asta. Te gâdilă. Fulgii cad. Ei cad fiindcă. Poate că acolo stă Dumnezeu: Dumnezeu stă în cer, eu stau pe scaun, în cap stau gândurile, pe cap părul ca o coroană. Ne împodobește. Pe urmă au fost: Bocskai, Kende, Ispány, Petreczi, Gyulafy, Weselényi, Forgách, Vay, Szuhai, Csernei, Uray, Lónyai. Aceștia și alții. Epitrop al milelor și al schilozilor. Leichenthorlein.

În dimineața zilei de 21 decembrie 1703, anul, Casimir Spurck se trezi în patul lui și de acolo, din pat, privi tavanul așa cum privești cerul și din tavan ningea așa cum ninge din cer, alb și necontenit, zăpada se așeza pe fața lui. Lângă el era așezat pe scăunel un bărbat pitic și cu ochii verzi:

— Stăpâne, lucrarea este gata! spuse piticul, salivă încleștându-și dinții.

— Bine, spuse Spurck, îți vei primi plata așa cum ne-am înțeles.

Piticul scoase un foarfece uriaș și baronul întinse mâna. Foarfecele clămpăni și un deget al baronului căzu la picioarele piticului. Sticlindu-și ochii, piticul se aplecă și punându-și gura pe ciotul degetului începu să-i sugă sângele.

Dimineața începu tristă și neîncăpătoare poftelor noastre. Înfășurat într-un cearceaf și urmat de un bărbat pitic și mândru, Casimir Spurck intră în odaia în care, de multă vreme, albă și goală, el își petrecea vremea. Pe un perete, este desenată Sara goală și privindu-i. Casimir Spurck o privi pe Sara, era aceea. Se întoarse spre bărbatul din spatele lui, dar acela nu mai era acolo. Se așeză pe singurul scaun din încăpere și cearceaful alunecă la picioarele lui. Iar: Afară ninge. Cerul este galben. Din cer atârnă o frânghie. „Întâi au fost fierți în bere, apoi fiecare a fost spânzurat de mădular și fiert la foc mic.” În farfurie sunt cireșe și sâmburi. Eu țin în mână o carte. În carte scrie. Împărăția este a împăratului. Au zis: „Luați-ne la voi că ne omoară palatinul. Au trecut apa și au venit. Ana și Gabriel și Ștefan și Paul și Michail și Francisc și Mathia și alții și alții”.

Deschise ochii și privi în jurul lui. Pereții erau albi și reci și cearceaful cu care fusese învelit îi alunecase la picioare, zăcea acolo mototolit. Îi era sete și frig. Se sculă de pe scaun și se duse în odaia lui și se vârî sub așternuturile care mai păstrau ceva din căldura nopții. Lângă el, pe o măsuță, era un flaut și un bandaj negru. Își puse bandajul acoperindu-și ochiul drept și luă flautul în mână. Începu să sufle în el țuguindu-și buzele și mișcându-și degetele pe găuri. Ieși un sunet necunoscut și plictisitor și o ținu una și bună așa, din când în când schimbând câte o notă sau pur și simplu falsificând-o. Curând din flaut se auzi ca un mieunat și până la urmă Theopomp nu mai rezistă și se arătă ochiului baronului:

— Mă umpli de scârbă! spuse Theopomp, dormeam și visam gușteri și șobolani și deodată Sara m-a tras de coadă și a spus: Vezi că Spurck cântă! și atunci n-am mai dormit și n-am mai visat. Acum vreau bere!

Spurck lăsă flautul și începu să zbiere după servitori. Se ivi un moșneag cu o cană de bere și având ochiul drept acoperit cu o cârpă neagră. Moșneagul își

făcu cruce văzându-l pe Theopomp, apoi îi puse cana în față și spuse:

— Bea, necuratule!

Theopomp dădu la iveală o limbă roz și, delicat, începu să lipăie spuma ca o frișcă. Isprăvi repede și porunci:

— Mai vreau!

I se aduse un hârdău cu bere și Theopomp sări în el, se agăță cu coada de marginea lui și, cu capul în jos, bău. Baronul se întinse, îl apucă de coadă și-l trase afară din hârdău.

— Ce vrei? spuse Theopomp, îl privi plictisit și numai cu un ochi pe Spurck.

— Vreau să știu ce face Sara?

— Sara e moartă, spuse Theopomp, știi foarte bine. Lăsați-o în pace!

— Nu este adevărat, spuse baronul. A fost de față la decapitarea comitelui și a celorlalți doi, am stat lângă ea în frig și în piață, apoi am condus-o acasă. Mi-a spus: „Diseară plec din orașul ăsta. Sunt borțoasă și nu vreau să-mi cresc burta aici”.

— Foarte bine, spuse Theopomp, o fi la Viena și-și privește burta umflată și brodează un guler. Lângă ea sunt doi îngeri ai Domnului grași și păroși care trăncănesc despre miracolul nașterii, care, spun ei, este o ieșire din bezna pestilențială a iadului, în purgatoriul colorat și vesel ai lumii acesteia. Iată! Și Tobit stă așezat la picioarele ei și croșetează o mănușă cu un singur deget.

— Îți bați joc de mine!

— Un motan, spuse Theopomp, chiar vorbitor fiind el, nu-și poate bate joc de un baron atârnat de o frânghie și cu limba fluturându-i prin aer.

— Bine, spuse obosit baronul, du-te acum!

Theopomp plecă supus și rânjind: de după rânjet baronul își văzu de treabă: ceru bere și bău bere: berea îl înțepă plăcut pe limbă: mațele lui se umflară: din ele ieși cu zgomot aerul strâns acolo: se ușură! O lăcustă poposi pe bandajul negru care îi acoperea ochiul, își strânse aripile. Stătu așa! Lăcusta se scremu și din ea ieșiră câteva ouă verzui și palpitânde. Își lăsă ouăle acolo ca pe o frunză neagră și făcu un salt în gol. Baronul se scărpină în fund și între coapse. Își mirosi plictisit

degetele: porunci să se aducă un hârdău și apă. Lumina se făcuse în cameră ca o foaie de varză. Hârdăul fu adus la repezeală de două slugi chioare și o babă în pielea goală veni și se vârî în hârdău, întinse degetul spre baron, invitându-l:

— Vino, chiorule! spuse ea și se bălăci în apa călâie.

— Nu mai am nici un chef, spuse baronul.

— Bine, spuse baba și își spălă țâțele scofâlcite, continuă o vreme așa, în urma ei pe apă rămaseră dâre de jeg.

Ieși din hârdău și apa șiroi de pe ea adunându-se într-o băltoacă pe dușumele. Se așeză într-un jilț și curând adormi și-l visă pe Spurck:

Casimir Spurck se scărpină iar, apoi hotărî să se spele, încercă apa cu piciorul și părând mulțumit de cele aflate se tolăni în hârdău și apa se adună peste trupul lui, nu i se mai văzu decât capul, ca un cap fără trup, strănută și bătu din palme și o slugă veni mieroasă întrebându-l ce dorește. Baronul dorea iar bere, i se aduse bere, dar în loc s-o bea și-o turnă rece în cap, icni de plăcere, spuse:

— mai vreau!

și sluga îi făcu pe voie, aduse altă cană. Pe asta o bău și pe urmă sughiță și râse ușor înveselit. Spuse:

— trebuie să credem tot ce ni se întâmplă!

ni se întâmplă plictiseala și somnul, capul îi căzu pe piept și adormi și visă că doarme într-un hârdău în care, mai înainte, se spălase o babă, baba spuse:

— ai visat că este așa!

baronul deschise ochii și văzu că dormise și visase că este așa, strănută. O alungă pe babă, care plecă bodogănind și blestemându-l și cărându-și hainele la subțioară.

Dimineața de decembrie îl învălui pe baron, fumegoasă și somnolentă. Se îmbrăcă pe îndelete, după care își clăti ochii într-un lighean folosind două degete și strâmbându-se. Se așeză într-un jilț și porunci să i se aducă de mâncare. Bău un pahar cu lapte și ronțăi un biscuit. Avea figura plictisită, a unui om care nu așteaptă nimic, nu ceva îmbucurător și imediat. Putem crede că asta e. Se sculă și, apropiindu-se de fereastră, privi prin ea. Cerul era jos și din el se cernea, ca un nisip fin,

zăpada. Își lipi fruntea de geamul rece, așteptând. Lumina creștea încet și de sub ea se presimțea deja întunericul. Îl presimțea. Ușa se deschise și pe ea intră Elisabeta. Era îmbrăcată în negru și pe broboada cu care era înfășurată zăpada sclipea stins. Casimir Spurck se întoarse și o privi:

— Ce vrei? spuse,

și ea, fără să-i răspundă sau să-l privească, se așeză într-un fotoliu. Își lăsă broboada să-i alunece pe umeri, spuse:

— Doream să te văd.

Elegant și burtos, Casimir Spurck se apropie de ea și luându-i mâna din poală, îi sărută podul palmei. Întunericul de pe hainele ei coborî la picioarele lui, păru că s-a scurs din el. Aduse o carafă și păhărele, turnă și băură în tăcere.

— De șase ani mă lupt să scap și acum am scăpat, spuse ea după ce bău.

Întinse păhărelul spre carafă și el îl umplu la loc. Părea că nu are chef să vorbească, dar se uita cu plăcere la ea. Ochii ei verzi licăriră, de din spatele lor izvorî o privire oarbă. Vrând parcă să-i facă pe plac baronul se așeză și el:

— Pot să-ți iert multe, spuse și o privi liniștit. Tot ce s-a întâmplat, s-a întâmplat, cu sau fără voia ta. Credeam însă că n-o să scapi.

Ea râse și îl privi binevoitoare și lingușitoare:

— Vei muri curând, spuse și ochii ei se limpeziră.

El o privi și spuse:

— Poate că așa o să se întâmple.

Parcă așteptând aceste cuvinte lumina se înălță spre amiaza acelei zile, hainele lor străluciră. El se apropie de ea:

— Ridică-te! îi porunci și ea se supuse:

Dibace, mâinile lui o dezbrăcară, pântecul ei se arcui prin aer, neîndestulat încă și fremătând. Îngenunche la picioarele ei și când vru s-o atingă, smucindu-se, ea se înălță în aer și ca o porumbiță albă peste care picură apa se roti prin aerul acelei încăperi.

*

Mâna lui Simon se cuibări în mâna mai mare și uscată și călduță a celui pe care în această carte îl numim Israel Hübner. O lumină cenușie, greoaie cobora din cer peste străzile orașului. Mulțimea se împrăștiase și câteva ceasuri bătură, unele după altele, ora cinci după-amiaza. Piața cea mai mare și sângele rămaseră în urma pașilor lor, Simon întoarse capul vrând să mai vadă ceva, bătrânul se opri răbdător:

— Nu ai ce vedea.

Simon își ridică privirea spre bătrân și din ochii lui țâșniră lacrimile, i se rostogoliră pe obraji și de acolo în zăpadă. Israel Hübner șterse lacrimile copilului cu podul palmei și, ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic, porniră mai departe. Ninsese cu o noapte înainte și orașul era acoperit cu un strat subțire și înghețat de zăpadă. Dintr-un turn, ca un ochi orb, îi privea un ceas fără limbi și cu cadranul spart.

— Când eram copil, spuse bătrânul, mă jucam cu băieții de-o seamă cu mine în turnul ăsta.

Câteva ciori fâlfâiră grăsane pe deasupra capetelor lor, apoi poposiră în mijlocul drumului și cercetară o balegă înghețată. Se opriră să le privească. În spatele lor se deschise ușa unei cârciumi și de după ușă răbufni aerul călduț și plăcut mirosului, al unei cârciumi.

— Mi-e foame, spuse Simon, privi ciorile. Ele ciuguleau în continuare, nu le păsa de ei sau de ceea ce se întâmplase: Poate că le pasă de ceea ce va fi! spuse Simon, deschise larg ochii, privi în jurul lui:

Orașul era înghețat și pustiu și dintr-un turn, ca și cum le-ar fi fost tovarăș, un ceas orb îi privea, privea lumea, părea că știe ce știau și ei, nimic.

— Nu-ți bate capul cu asta, spuse doctorul Hübner, nu vom ști niciodată mai mult. Hotărându-se brusc, spuse: Vom intra în cârciuma asta și vom mânca și vom bea, mâna lui deschise ușa și de după ușă îi întâmpină aerul. Se strecurară, printre bețivi și printre murdăriile de pe jos, crâșmarul se arătă de după șorț, spuse:

— Bine ați venit, domniile voastre, în această vreme, și cuvintele îl izbiră pe Simon, le traduse, știu că este așa, prea era slăbănog crâșmarul, atingea cu capul tavanul, și lung și mieros, de sub tavan spunea: Vă pot da de mâncare și de băut, gura lui se holba la ei, din gura lui se revărsau băuturi și mâncăruri:

— Vin! porunci Hübner, un clondir cu vin fu adus.

Gustă fără poftă din vin, în cârciumă se lăsase o tăcere mieroasă, – *iată!,* spuse un beţivan, *doctorul Hübner bea cu noi vin şi nu-i pasă*. – Cârciumarul se ivi iar, se aplecă din pod: aducea o băutură fierbinte pentru copil, de după băutură, în mâna cealaltă ivi fripturile grăsane şi de după ele, creieri fierţi în unt şi ficaţi:

— Iată!

Se lăsă tăcere şi uşa se dădu la o parte, de din spatele ei şi din frig apăru şontâcăind Rafail, îşi strânse mantia şi îşi roti privirea: îi văzu pe cei doi, pe copil şi pe bătrân, spuse:

— Domnul este cu noi!

Beţivii se sculară în picioare, îşi întinseră halbele în gol:

„Trebuie să ne închipuim că aşa e mereu, că paharele stau întinse şi goale şi în spatele lor, întinsă şi goală, stă Sara, am venit în casa ta, domnule, am mâncat fripturile şi am băut vinul tău, carnea era zgârci şi vinul era acru, dar îmi era frică şi te iubeam şi vinul mi se părea dulce şi carnea moale. Sunt singur în faţa bărbăţiei şi fiica ta, mâna ei dulce mângâindu-mă, strigătele noastre în curtea ta nu le mai aud şi nu le mai simt. Mintea mea este obosită şi ochii mei plâng. Mă apropii şi văd:”

Cârciuma se lăbărţă aidoma unei burţi; În ea încăpurăm.

Sunt speriat şi mi-e frică. Bunul meu tată m-a părăsit, iar prietenul meu este acum departe şi nu se gândeşte la mine.

Cârciuma se lăbărţă asemeni nopţii din care venea, în ea era lumină şi cald. Poposind din cer, cârciumarul se aplecă asupra lor, din ochii lui se scurgea lumea, ceea ce ştim şi ceea ce nu vom şti niciodată: prietenia şi moartea.

*

După-amiaza se aduna din toate părţile, cobora prin ferestre, se prelingea la picioarele Clarei Barberini şi ea roşie şi tăcând în faţa tatălui ei, acesta o privi din spatele laibărului care îi strângea burta, mirosea a bere şi a scorţişoară:

— Trebuie să te îmbraci, spuse domnul consiliertată, o apucă de mijloc și ea se depărta un pic, putu s-o sărute pe gât, mirosea a bere și a scorțișoară și a ceva neștiut, se frecă de el. Ăia vor veni curând, iar Kinder este deja pe drum și parfumat, spuse și îi dădu drumul.

Mirosind la fel, domnul consilier Barberini se depărta de Clara, o privi:
ochii lui bulbucați lăcrimară, lumina se încețoșă:

— Are și haine noi, spuse Clara, se așeză într-un fotoliu și își desfăcu picioarele.

Domnul consilier se așeză și el, își desfăcu picioarele: bumbii de metal ai vestei sclipiră auriu.

— În definitiv o logodnă nu este o căsătorie, spuse: Clara spuse și ea: *da, nu este*, erau de acord și privindu-se. Pe Tobit îl va lua Sara, spuse: Clara spuse și ea: *da, îl va lua.* Ea vine, nu-i așa? continuă domnul consilier.

Clara nu mai răspunse, își strânse pulpele, pielea ei se făcu transparentă și rece.

— O să mă îmbrac, spuse și se scula, domnul consilier rămase așezat, o privi.

— Îmbracă-te, și când ești gata dă-mi de veste. Mă duc să beau un rachiu și să trăncănesc cu maică-ta. O să-mi spună ce și cum.

Se scula și pășind moale părăsi încăperea. Clara Barberini scoase, imediat ce se văzu singură, o oliță de sub pat și se așeză pe ea. Stătea pe oliță cu picioarele strânse și cu bărbia în pumni atunci când veni Gertruda împopoțonată și transpirată și zicând:

— Mor de frică, apoi văzând ce face Clara spuse: M-a apucat și pe mine! scoase o oliță de sub pat și dându-și poalele peste cap i se văzu fundul roșu și cu bubițe mici pe el. Se așeză pe oală cu picioarele larg desfăcute și se scremu o vreme fără nici un folos. Cred că asta e! spuse și se ridică, și olița căzu rostogolindu-se prin cameră.

Gertruda Barberini își aranja fustele, apoi se așeză:

— Sper că nu-l vei întâmpină pe Kinder așa?

— Nu mai am nici un chef, spuse Clara, își strânse pulpele și mai tare.

— Dar crezi că eu? O să vină Nagy de Șard și bubele lui de pe față și genele lui rare îmi sunt nesuferite.

— E foarte drăguț, spuse Clara, apucă oala cu mâinile și se ridică de pe ea. Pe fund i se desenase un cerc vinețiu. Se întinse pe pat și își încrucișa picioarele.

Statură așa tăcând, apoi Gertruda spuse:

— Când eram mici ne puteam suge degetele de la picioare, ai mai încercat?

Clara nu răspunse, își trase piciorul spre gură, apoi ridicându-se puțin își prinse degetul mare de la picior cu dinții. Gertruda spuse:

— Bravo! și căznindu-se puțin și cu broboane de sudoare pe frunte făcu și ea același lucru, i se vedeau picioarele albe și cu dungi roșii pe locurile unde șezuse. Spuse:

— Nagy e mort după tine!

— O fi! spuse Clara, își mai supse puțin degetul. Ai putea să-l iei tu, până nu mă răzgândesc.

— Ești o nesuferită! își lăsă picioarele jos. Îl ai deja pe Kinder și pleoapele lui înroșite. Se zvonește că a trăit o vreme cu comitesa.

— Cred chiar că a făcut-o! spuse Clara, continuă să-și țină un crac în sus și degetul de la picior în gură. Puțin îmi pasă! Vreau să iau un bărbat.

— Mai sunt bărbați în orașul ăsta, nu era neapărat nevoie de Kinder. Nu cred că îl iubești sau că măcar îți place de el.

— Îl iubesc pe Tobit, spuse Clara, se ridică în fund.

Cele două fete se priviră, Gertruda spuse:

— Lasă-l atunci în pace pe Nagy!

— Fii liniștită, Kinder este alesul.

— Este atât de cald, spuse Gertruda, am transpirat deja.

Pe geamul deschis, în valuri, căldura coborî asupra lor, le făcu să transpire.

*

Ceva mai târziu, imediat după ce al doilea val de căldură al după-amiezii coborî deasupra orașului, dar și deasupra casei Barberini, învăluind-o, atunci când numai câțiva musafiri sosiseră, două-trei rude mai curioase, dar și Elisabeta de Harteneck, care urcase până la bătrânul domn consilier Gross, imediat după coborârea ei de acolo, domnul consilier își mâncă terciul auriu și scârbit

și cu burta umflată își dădu seama că îi este rău. Își pipăi burta umflată și moale și dureroasă la pipăit așteptând ca ea să se dezumfle în vreun fel, cel mai simplu ar fi fost să râgâie, dar terciul mâncat îi ajungea până în gâtlej: se strădui să verse icnind deasupra castronului, dar nu reuși mai nimic, câteva șuvițe străvezii de salivă se scurseră în castron. Înhăță lingura și și-o vârî în gură, scobi cu ea acolo rănindu-și cerul gurii și gemând.

— O să mori! spuse tare gemând și atunci din el izbucni un șuvoi de terci amestecat cu sânge, împroșcă totul în jur, dar fără să-i pese, ușurat, se privi în oglindă. Își văzu nasul ascuțit și bărbia căzută, nu mai avu nici o îndoială. Scoase din spatele oglinzii un șiret negru și cu el își legă bărbia ca la adevărații morți, nu avea chef să-l vadă ăia cu gura căscată și să se uite în gura lui. Își aduse aminte de lingură și fericit o extrase de sub dârele vărsăturii, o șterse cu mâneca, apoi țuguindu-și buzele suflă în ea, o lustrui cât putu de bine și o ascunse la locul ei. Încercă să se ridice și nereușind vru să-l strige pe Matheus, șiretul îl împiedică s-o facă. Se privi iar în oglindă, și acum arăta bine, ca un adevărat mort de trei zile. Se sforță și, chinuindu-se, se ridică și tremurând tot făcu cei câțiva pași până la pat, se întinse acolo. Cel mai greu fu să-și ridice picioarele, se chinui multă vreme și când reuși oftă ușurat. Șiretul îi alunecase pe ceafă, îl aranja la locul lui pe deasupra perucii. Închise ochii și aștepta:

*

Al treilea val de căldură coborî deasupra orașului, învălui casa Barberini și odată cu el începuseră să sosească musafirii, rudele bogate, precum și notabilitățile orașului, toți cei care credeau că odată cu căldura trebuie să poposească în casa Barberini. Logodnicul, tânărul Kinder, venise ceva mai devreme și acum țopăia prin salonul cel mare, făcea plecăciuni și vorbea din vârful buzelor, transpira. Domnul consilier Barberini, alături de doamna sa, doamna consilier Barberini, ședea calm și surâzător, își întâmpină vechii prieteni, le asculta glumele, glumea și el, servitorii se învârteau în jurul lor, le ofereau băuturi reci pentru gurile lor năclăite, ei beau și pe urmă spuneau:

— Dar unde este Clara?

și Clara Barberini apărea în fața lor în rochia ei albă, primea felicitările surâzând înțepată, cadourile le trecea lui Kinder, Kinder făcea o plecăciune surâzătoare încântat, apoi era și el felicitat, îi erau lăudate virtuțile Clarei, care mai de care, de atâtea virtuți ea se făcuse albă la față și mai înaltă.

— Vă rog să ne scuzați, spunea Kinder, domnul pastor Zabanius a urcat până la bătrânul domn, o să coboare imediat, cu toate că nimeni nu se interesa de Zabanius, Domnii se adunaseră în mici grupuri, doamnele trăncăneau ca niște papagali și-și făceau vânt cu evantaiele, dintr-o cameră vecină se auzi muzica, asta îi înviora pe toți, rochiile doamnelor foșniră, iar domnii își lungiră gâturile o clipă.

— O să fie greu, îi spunea Mihail Maan domnului primar Weber, românii au început deja să fugă de pe moșiile noastre.

Petrus Weber mormăi ceva în semn de aprobare, era cu ochii pe ușă, îl aștepta pe comite. Elisabeta își scuzase soțul explicând cum și ce, că el va întârzia puțin, dar cum pastorul Zabanius nu apăruse încă întârzierea nu părea prea gravă cu toate că o observaseră toți și atunci când apăru însoțită de Koork Grell, Kinder răsuflă ușurat și se repezi în întâmpinarea lui, se ciocni de domnul primar și-și opri avântul. Câțiva senatori mai bătrâni se apropiară și ei de comite. Koork Grell își roti nasul pe deasupra capetelor invitaților, o ochi pe Clara și se îndreptă spre ea. Pe drum însă se opri în fața consilierului Barberini și-i spuse:

— Felicitări, dragul meu. Porcul nici nu visa la așa ceva.

— Orice porc poate visa, spuse Barberini și-i întoarse spatele doctorului.

Koork Grell își continuă drumul, Clara îi zâmbi țeapăn atunci când se opri lângă ea.

— Nu-mi închipui că-l iubești pe acest nătărău, îi spuse și o luă de braț, o conduse prin încăpere până în dreptul unui servitor cu o tavă, luă un pahar și își muie degetul în ei: Băuturile s-au încălzit, spuse și puse paharul la loc.

— Adu băutură proaspătă! porunci Clara. Am toate motivele să nu-l iubesc, spuse către Grell după ce

servitorul plecă. Însă vreau să mă mărit și nătărăul mă vrea.

— Mai bine îl luai pe Nagy.

— E drăguț, recunoscu Clara, dar pe ăsta îl vrea soră-mea.

— Aha! spuse Grell. Niciodată n-o să fie cum vrem noi.

Clara își ridică privirea spre nasul lui Grell și după ce îi privi nasul care fremăta, izbucni în râs:

— Văd că logodna mea te-a făcut filosof.

Elisabeta, care era lângă ei în picioare, se băgă în vorbă, spuse:

— Doctorul Grell a fost întotdeauna un filosof.

Clara se întoarse spre ea și cele două femei se înfruntară o clipă:

— Îmi pare rău că v-am răpit secretarul, spuse Clara și îi zâmbi Elisabetei.

— Credeam că va lucra în continuare pentru comite, spuse Elisabeta, și nu văd de ce n-ar face-o!

— Draga mea, spuse doctorul Koork Grell, lucrurile sunt atât de încurcate, cel puțin în momentul ăsta, încât nu văd cum Kinder ar mai putea lucra pentru comite chiar dacă ar vrea. Lumina se făcu galbenă, coborî la picioarele lor. Iar Clara, continuă doctorul, este destul de bogată pentru a-și ține bărbatul unde are chef, oricum, nu printre fustele comitelui.

Elisabeta zâmbi și se înălță pe vârfuri:

— Nu atât de bogată cât are chef Eberhard, secretarul nostru.

Veni servitorul alungat cu o tavă cu băuturi reci, doctorul Grell înhăță un pahar, bău însetat. Răgușì brusc și spuse răgușit:

— Am hotărât că tu vei scăpa! apoi se întoarse cu spatele la Elisabeta, așeză paharul pe tava întinsă și porni spre comite, își făcu loc cu coatele printre domnii burtoși și gravi așezați ca un zid și atunci când ajunse cu nasul în dreptul lui Ioan Sachs, spuse: Se zvonește că Michail Laurentius e ascuns la tatăl tău.

Rămasă singură în fața Elisabetei, Clara făcu o reverență și cu spatele spre domnii din jurul comitelui se retrase, pică în brațele bunului ei tată, domnul consilier Barberini.

— Nu va trece mult și această logodnă, spuse tatăl întorcând-o pe Clara cu fața spre el, el mirosea altfel, a transpirație și a bere, această logodnă se va petrece.

Grav, așteptând ceea ce se va petrece, Eberhard Kinder o întâmpină pe Sara și ea, micuță și atârnată de brațul lui Tobit, păși țeapăn, nu îl privi pe Kinder sau pe ceilalți, se desprinse de Tobit și, parcă înălțându-se puțin înainte să se desprindă de tot, spuse:

— Voi fi a dumitale, domnule, și cuvintele se înșirară în urma ei, se apropie de Clara și, punându-și capul pe umărul ei, izbucni în plâns, lacrimile ei picurară pe rochia albă a Clarei, alunecară pe podea.

Toată lumea văzu că Sara plânge pe umărul Clarei, răsuflă ușurată. Roșu, Kinder se dezlipi de Tobit, spuse:

— Ce-a apucat-o?

— Face ce are chef, spuse Tobit și-l împinse cu un deget pe Kinder, se apropie de consilierul Barberini, nu avu chef să spună nimic.

Acesta, galant, îl apucă de cot și-l conduse spre tăvi și pahare și farfuriuțe, se opri în dreptul lor:

— Așa va fi întotdeauna, spuse și-l servi pe Tobit cu rachiu, băură. Rachiul le alunecă din gâtlej în burtă, îi făcu să-și îndrepte spinările.

Se apropiară de cele două fete, cea care plângea își ridică privirea spre ei, zâmbi. Era cald și, ca o pasăre cu aripile strânse, căldura se adună peste ei. Sara își șterse lacrimile cu palma, spuse:

— Aș vrea să merg în grădină,

și imediat după cuvintele astea sosi ultimul musafir: baronul Casimir Spurck.

Capitolul șase

Imediat după plecarea Elisabetei, Casimir Spurck porunci să se aerisească încăperile prin care trecuse ea și servitorii îi executară ordinul grăbiți și fericiți că pot respira aerul curat de afară, aer în care erau înfipte cristale de gheață și care acum se topeau lucind stins pe mobile. Baronul însuși nu părăsi încăperea în care era și în care vântul aducea prin fereastra deschisă lungi fuioare de zăpadă strălucitoare și măruntă. Se înfășură într-un pled și se așeză în dreptul ferestrei pe un scaun.

Se vedea cerul și, coborâte parcă din el, acoperișurile ude și roșii ale caselor. Câteva ciori se rotiră în dreptul privirii lui, apoi, parcă vrând să-i facă pe plac, poposiră pe pervazul ferestrei, priviră ca niște neghioabe înspre baron și înspre mobile. Zăpada conteni brusc să cadă din cer și aerul se limpezi și începu să vibreze. O cioară mai curajoasă și rânjind zbură prin aerul încăperii și poposi pe marginea unui bufet. Privi în jurul ei, apoi începu să-și ciugulească penele, un fulg negru se răsuci prin aer și căzu în poala baronului. Acesta își scutură pana de pe el și, sculându-se, închise fereastra. I se făcuse frig sub pătură și, fără să mai cheme servitorii, ațâță focul din cămin, mai puse câteva lemne care miroseau a ud și a ceva neștiut, plăcut nărilor lui plictisite și focul izbucni repede, lumină altfel încăperea. Își trase jilțul mai aproape de foc și se așeză. Fața i se destinse și o anumită lipsă de voință puse stăpânire pe mintea și pe trupul lui grăsuliu, îmbrăcat în haine scumpe și rare. Părea că se plictisește privind focul și respirând alene.

Vorbind cu Tobit, spusese nu de mult, citându-l pe meister Eckhart, ceva despre *abdicare de la ceea ce aparține timpului și locului,* despre *nimicul* care ne cuprinde treptat sufletul și mintea și cum că el este de mult în situația asta, că a încercat în fel și chip să iasă din ea, a citit, s-a rugat, a umblat de colo-colo, a trăncănit amestecându-se în politică, a trimis scrisori și a primit răspunsuri la ele, s-a îndrăgostit și de el s-au îndrăgostit femei frumoase și deștepte, a vânat și a participat la războaie, în fine!, a făcut tot ceea ce face un om normal, ba și ceva pe deasupra, s-a comportat ca un nebun de legat și dacă nu ar fi fost cine este l-ar fi legat fără doar și poate, nimic însă nu i-a ajutat, nu a simțit niciodată ceva care să-l îndemne să continue, nu s-a simțit în nici o dimineață altfel decât cu o seară înainte. Tobit s-a răsucit în jilțul lui și a spus:

— Nu-ți rămâne decât să-ți pui un ștreang de gât și să stai atârnat în el și dând din picioare și scoțând limba lumii pe care o lași.

Așezat în fața focului și tăcând și privind focul baronul Casimir Spurck deschise gura și sforțându-se scoase limba cât putu de tare, avea o limbă subțire și roșiatică și ușor despicată la vârf. Stătu cât putu așa simțind cum se evaporă saliva de pe ea, apoi începu să-l

doară și-i dădură lacrimile. Își vârî limba la loc și-și șterse lacrimile cu podul palmei. Cioara fâlfâi de câteva ori din aripi și se așeză pe spătarul scaunului pe care stătea baronul. Acesta nu-i dădu nici o atenție, trase spre el o măsuță pe care erau orânduite cele necesare scrisului precum și o carafă cu rachiu și mai multe păhărele. Își turnă rachiu și bău strâmbându-se. Restul de rachiu din pahar îl aruncă pe foc și focul răbufni o clipă luminându-i fața și cioara de pe spătar. Cioara își ciuguli iar penele, fără să-i pese de baron sau de ceea ce face el, părea răbdătoare și la fel de plictisită ca și baronul. Pe urmă, se găinăță de câteva ori pe covor și după ce își termină treaba plană spre măsuța baronului, poposi drept în fața lui. Stătea cu picioarele rășchirate și țepene și cu gâtul întins într-o parte. Ciocul ei alburiu era deschis și din el îi atârna limba, Baronul se lăsă pe spate și închise ochii.

Așa îl găsi Eberhard Kinder atunci când, condus de un servilor, apăru în încăpere. Baronul deschise ochii și când îl văzu îi zâmbi.

— Mă iertați că vă deranjez, spuse Kinder privind în jurul lui, își trase un scaun și se așeză.

— Nu face nimic, dragul meu. Încercam în vreun chip să-mi petrec vremea și venirea ta mă înveselește oarecum. Ar fi trebuit să-mi fac corespondența, dar ninsoarea și lumina din spatele ei, știi, atunci când ninge, e o lumină care te face să nu ai gânduri prea vesele. Oricum nu aveam nimic de făcut, vreau să spun nu ceva special.

Kinder privi cioara de pe măsuță, nu se miră că o vede acolo, așezată așa cum era așezată, cioara îl ațintі c-un ochi alb și roșu:

— Păsările astea mă indispun, spuse baronul, privi spre cioară, dar a venit peste mine și așteaptă să mă vadă dormind pentru a-mi ciuguli ochii. Nu știu dacă știi, dar totdeauna ciorilor le-au plăcut mai ales ochii și limba. Dacă ai să scoți limba la ea o să vezi că o să-nceapă să croncăne de plăcere și să se agite.

— Sper să nu ajungă în situația asta, spuse Kinder și clipi, ochii lui roșii luciră.

— Și totuși, și totuși, spuse baronul, odată și odată vom ajunge acolo, iar tu nu ai fost departe, iertăciunea a

venit tocmai la timp, nu a lipsit mult să fii cu capul în coș alături de stăpânul tău.

— Să nu mai vorbim despre asta, spuse Kinder.

Aerul din încăpere se clătină și păli, semn că ninsoarea începuse din nou. Baronul turnă rachiu în pahare și-l îndemnă pe Kinder să bea. Vântul răbufni în ferestre făcându-le să vibreze. Kinder bău și așeză paharul pe masă:

— Pasărea asta mă înfricoșează, spuse și privi mohorât spre baron.

— Și pe mine, dar nu avem ce-i face.

Cioara zbură pe deasupra capetelor lor și apoi se așeză pe umărul lui Kinder, își înfipse ghearele în umărul lui.

— S-a așezat pe mine, spuse Kinder și se cocoșă sub povara ușoară care îi atârna în spate.

Baronul se sculă și luând cioara de gât o azvârli pe covor:

— Habar n-am de ce i-o fi plăcând de tine. Poate că a simțit că ai fost la un pas de moarte și-și închipuie că asta se va repeta.

— Am fost iertat, murmură Kinder și domnul consilier Ratte m-a asigurat că iertarea este veșnică.

— Nu poți fi niciodată sigur, spuse baronul și se sculă. Se aproprie de fereastră și privi acoperișurile albe și vârtejurile zăpezii. A început să viscolească! spuse. Curând tot orașul va fi îngropat în zăpadă. Se întoarse spre Kinder: Bănuiesc însă că nu zăpada te-a adus la mine. Știam că o să vii, dar nu atât de repede. Făcu o pauză și trupul lui se decupă în lumina murdară ce se cernea prin ferestre, așa îl vedea Kinder; continuă: Poate ai rămas fără bani.

— Am rămas! recunoscu Kinder, se lăsă moale pe spătarul scaunului, privi cioara. Cioara era încă pe covor, cu picioarele în sus și chircite, se prefăcea moartă.

— Aș putea să-ți ofer niște bani, dar mă întreb de ce aș face-o? spuse baronul, păru că se gândește la altceva. Știam că te vei logodi. Bănuiesc că nu cu Clara Barberini.

Kinder se strâmbă ca și cum ar fi înghițit ceva acru, apoi se răsuci cu spatele la baron, nu mai avea chef să-l

vadă, să vadă lumina din spatele lui, ca o cârpă de șters pe jos, zdrențe și zoaie:

— Clara a hotărât să intre într-o mănăstire, iar părinții ei, domnul și doamna consilier, sunt de acord.

— Păcat, spuse baronul, din câte știu avea o zestre frumoasă și zestrea nu e niciodată de lepădat când ești tânăr și foarte sărac și pofticios. Dar bănuiesc că domnii care ți-au dat drumul din pușcărie nu te vor lăsa să mori de foame. În afară de asigurări ce ți-a mai oferii consilierul Ratte?

— E destul de probabil că voi fi angajat ca secretar al domniei sale.

— Oricum pe el nu prea mai ai cui să-l vinzi, spuse baronul, nu mi se pare o slujbă grozavă.

— Credeți? și fața lui se albi și ochii lui înroșiți de nesomn și de nervi se albiră întocmai.

— Poate că ai dreptate, spuse baronul. Oricum în momentul de față nu valorezi cine știe ce, dar în câteva luni prețul îți va crește.

— Am venit întâi și întâi la tine, Spurck.

Baronul se prefăcu că nu aude ce spune Kinder, se apropie de fotoliu și se tolăni cum putu mai bine, de abia pe urmă îl privi pe cel din fața lui, dar în același timp privi lumina care se înnegrise pe la margini și viscolul vinețiu din ferestre:

— Foarte bine! spuse. Îți pot oferi o mie de taleri, cred că e îndeajuns ca să te pui pe picioare cât de cât.

— Chiar și mai puțin, spuse Kinder, zâmbi.

— Nu mă interesează ce ai făcut în pușcărie sau ce ai făcut înainte de a fi acolo. Pe cine ai trădat și ce-ai făcut cu banii pe care i-ai câștigat așa sau în alt fel, în patul Elisabetei sau în cine știe ce pat. Peste o lună începând de astăzi, vei primi o sumă mai mare, cincizeci de mii să zicem, nu m-am hotărât încă, o sumă foarte mare oricum.

Un obraz al lui Kinder se albi, celălalt se înroși:

— Vă puneți prea mari speranțe în mine.

— Nu-mi pun nici o speranță. Îți dau banii și atât. O să te descurci, nu am nici o îndoială în privința asta.

Se scula și scoase dintr-un scrin doi saci grei care îl făcură pe Kinder să se umfle în pene. Baronul trânti sacii pe măsuță și aceasta se clătină sub greutatea lor.

— Ar fi fost mai simplu să-ți dau o scrisoare de schimb, dar nu vreau să se știe de unde ai banii. Se așeză din nou: Te rog să-i iei și să-ți vezi de poftele pe care le ai. Nu trebuie să consideri că îmi datorezi ceva, nu voi considera nici eu. E un cadou. Privi iar lumina, care se făcuse neagră și cu un punct albicios la mijloc. Te rog să te duci acum. N-am mâncat și nu-mi place să mă privească cineva mâncând.

Kinder se sculă țanțoș și înhățând sacii se făcu nevăzut cu ei. Închizând ochii baronul nu-l mai văzu pe Kinder, adică nu-i mai văzu privirea spălăcită de după pleoapele înroșite și nici tremurul fin al buzelor încordate. Auzi însă zgomotul pașilor depărtându-se și din ce în ce mai slab.

Baronul Casimir Spurck rămase cu ochii închiși, așezat în fotoliul dintr-o cameră întunecată și rece. Stătu așa timp de zece minute, adică de la ora două la două și zece, luna decembrie, anul 1703. Nu știm ziua, a câta era sau ce nume o fi purtat.

Lumina se adunase ca un lințoliu în acele minute încremenite și cenușii. Putem crede așa și mai putem crede că baronul Casimir Spurck a dormit timp de zece minute sau poate nu, de după pleoapele lui coborâte nu putem ști ce s-a întâmplat, o fi visat dormind sau treaz fiind îngeri și frig.

Din spatele întunericului, dându-l la o pane și tropăind se ivi cu ochii rotunzi și mici doctorul Koork Grell.

Baronul deschise ochii și-l privi. Koork Grell era înfășurat într-o blană și de sub blană spuse, vocea lui făcu să vibreze aerul, țurțurii subțiri coborând din tavan în dreptul nasului său se frânseră, se așezară cu clinchete diferite între ei:

— Tot ce a fost a fost!

— Vorbești despre viitor sau despre trecut? se interesă baronul, chițăi.

— Totdeauna ai fost mai subtil decât mintea mea înceată. De fapt, înțeleg și cred că ai dreptate. Vorbesc despre ceea ce va fi. Viitorul este trecut.

— Nu atât de trecui încât să nu ne mai pese!

— Poate că nu! Se sculă și, scoțându-și blana, se învârti de câteva ori prin cameră adulmecând și încercând să reconstituie acel viitor-trecut, vizita lui

Kinder, dar și ceva mai înapoi, dar și ceva mai înainte. Întunericul și frigul se adunau de pe mobile în jurul lui, le străpunse pe acestea două cu un deget, baronul văzu degetul: E frig în casa ta și nu numai atât, e și întuneric. Acestea două îmi amintesc de ceva neplăcut și veșnic. Se răsuci în jurul propriului picior și după răsucire dădu cu privirea de cioară:

— Asta ce dracu mai e?

Baronul surâse, spuse:

— O cioară, după cum vezi. Imediat după ce l-ați omorât pe comite, odată cu zăpada și moartea au venit și ele.

Koork Grell se apropie și cercetă cioara întinsă pe covor ca un desen al covorului:

— În definitiv ai fost de acord să-l omorâm.

— Și dacă nu aș fi fost?

— Nu știu! Adică știu, dar nu vreau să-mi bat capul cu asta. Ne-am bucurat că ai fost de acord. Nu ne păsa prea tare de ce spui, e mai bine că ai spus *da.* Împunse cioara, răsturnată pe spate și cu ghearele chircite, cu vârful cizmei:

— Cred c-a murit de frig, cu toate că păsările astea nu prea mor de așa ceva. Își trase cizma: Nici măcar nu e moartă, se preface. Se întoarse spre baron: Fără Rákóczi comitele poate că ar mai fi rezistat o vreme, oricum, nu multă, știi asta. Dădu cu piciorul în cioară și aceasta se rostogoli de două ori, reveni în poziția veche: Nu credeam că pot fi atât de prefăcute idioatele astea. Se întoarse spre baron: Oferă-mi, te rog, ceva de băut. Casimir Spurck scutură clondirul, în el mai era. Turnă în pahare și ridică unul dintre ele: mohorât și întunecat, doctorul Grell se așeză în fața baronului, ridică celălalt pahar:

— Nu mi-am închipuit niciodată că te vor interesa ciorile din casa mea, spuse baronul, bău.

— Nu chiar aceste păsări, spuse Koork Grell și bău. Apoi își șterse vârful nasului care se strecurase și el în pahar, Bănuiesc că Sara va pleca din oraș?

— Așa știu! spuse baronul, așeză paharul pe măsuță, își turnă iar.

— Ar face bine s-o facă repede, Ratte consideră că i-ar fi foarte greu să-și țină promisiunile peste, să zicem, o lună.

— Cred că a plecat deja, spuse și bău.

Întunericul coborî peste ei. Se zăreau ca două umbre hidoase și palide. Baronul porunci să fie aduse lumânările și cel ce aducea lumânările le aduse, le așeză pe măsuța dintre ei. Ca și cum s-ar fi trezit din cauza luminii aduse, cioara fâlfâi prin aerul străpuns de raze subțiri și tremurătoare.

— Nu am venit numai pentru asta, spuse Koork Grell, scoase o scrisoare și i-o întinse baronului: Cu toate că nu am fost de acord, consilierul Ratte îți scrie:

— Mulțumesc, spuse baronul, întinse mâna: scrisoarea îi poposi în mână: Bănuiesc ce îmi scrie. Spune-i că nu mai am timp și nici chef să mă ocup de treburile imperiului. O să mă retrag la una dintre moșiile mele și o să îmi petrec vremea în mod plăcut și util.

— Ratte îți oferă foarte mult, nu încerca s-o faci pe deșteptul.

Spurck răsuci scrisoarea de câteva ori, o așeză pe măsuță:

— Sunt destul de inteligent ca să nu-mi permit așa ceva cu voi, nici chiar cu mine.

Koork Grell surâse, peste surâs năvăli întunericul: cineva îl aducea într-acolo. Se sculă în picioare:

— Faci cum vrei! ridică paharul și bău ce mai era în el. Acum trebuie să plec. Cioara veni și se așeză pe umărul lui, își înfipse ghearele în umăr. Sper că n-ai nimic împotrivă să-mi dăruiești această pasăre?

Baronul închise ochii și peste ochii lui se așternu lumina și întunericul.

Rămas singur baronul se dezbrăcă încet lăsând hainele să cadă la picioarele lui. Când fu gol ridică sfeșnicul de pe masă și cu el înaintea lui păși. Ajuns în camera în care își petrecea diminețile ridică lumânarea înspre tavan și din tavan atârna un lat subțire și mătăsos, trase scaunul în dreptul lui. Se urcă pe scaun și își vârî latul în jurul gâtului, apoi ridică lumânarea și cercetă peretele alb din fața lui: de pe perete, surâzând, goală și cu ochii goi, Sara îl privi, spuse:

— Ești bine venit, Spurck!

*

La câteva zile după moartea comitelui, Simon Talaba s-a îmbolnăvit brusc și tot atunci din spatele frigului a răsărit soarele. Vremea s-a încălzit și zăpada subțire care acoperea orașul a începui să se topească. Arzând și dormind, Simon nu și-a revenit timp de trei săptămâni, a zăcut și a visat și buzele lui subțiate de febră și arse au bolborosit cuvinte pe care văduva Koch nu le înțelegea, renunțase să mai asculte ce spune Simon, îi ștergea fruntea asudată și din când în când, cu o lingură, îi strecura printre dinți puțină zeamă de carne și prafurile dizolvate în ceai pe care i le dăduse doctorul Hübner, apoi privea în gol.

Timp de două săptămâni doctorul Hübner a venit zilnic și un ceas sau două a stat la capul lui Simon, i-a ascultat bolboroseala, i-a mângâiat fruntea și părul năclăit, a încurajat-o pe văduvă spunându-i că boala merge spre mai bine și ea l-a ascultat și l-a crezut și ochii ei roșii de plâns și de nesomn se limpezeau în clipele acelea. După două săptămâni, însă, doctorul Hübner i-a cerut permisiunea văduvei să se mute la ea și să facă cu schimbul la capul copilului, părea, pentru prima dată în toată vremea aceea, îngrijorat, văduva l-a privit și a spus:

— Sigur că da, domnule, și apoi a privit geanta cu care el venise, a înțeles că va rămâne începând de atunci și când el a deschis geanta s-a speriat de tot. În ea erau borcane și diverse vase ciudate și diverse ustensile ciudate despre care știa că folosesc sau nu atunci când ești pe moarte, dar Israel Hübner a scos din bagajul său o carte și a desfăcut-o așezând-o pe genunchi:

— Așa o să-mi petrec mai bine vremea! spuse și-și cufundă ochii în ea, în carte.

— O să vă pregătesc o cameră și o să vă aduc ceva de mâncare, spuse văduva Koch și se depărtă de Hübner pășind cu spatele către ușă, își privi mâinile și pe mâinile ei poposea lumina prânzului acelei zile, ieși. Rămas singur Israel Hübner se sculă și după ce așeză cartea pe o policioară se apropie de patul în care zăcea Simon. Îl privi pe copil, copilul spuse:

— Mă bucur că stai cu mine.

Bătrânul aranjă pătura cu care era învelit Simon, i-o trase până sub bărbie, apoi îi mângâie fruntea asudată și fierbinte, ochii lui Simon erau închiși, el spuse:

— Ce face Sara?

— Bănuiesc că bine, spuse Hübner, se depărtă de Simon apropiindu-se de fereastră. Din spatele lui lumina îi desenă conturul tremurător, se opri.

— Este moartă?

— Da, este moartă! spuse Israel Hübner, se rezemă de pervazul ferestrei, îl privi pe Simon.

— Mi-e frică, spuse Simon și mai e ceva pe care nu ai de unde să-l știi, mi-e dor de tatăl meu și de Mikes, prietenul meu.

— Știu! spuse Hübner, se întoarse cu spatele la copil și deschise fereastra, de după ea năvăli aerul călduț de afară și mirosul orașului și zgomotele lui.

— Dorm și visez că ești lângă mine, spuse Simon și buzele lui se străduiră să zâmbească, i se văzură dinții albi și lucioși și uscați.

— Sunt lângă tine, spuse Hübner, își înhăță cartea și stând în picioare o deschise și începu să citească, așa îl găsi văduva și cu poalele hainei fluturându-i în vântul călduț și uscat al sfârșitului de decembrie.

— Bine ați făcut că ați deschis fereastra, spuse Marta, într-o mână avea o farfurie de cositor pe care era o felie de pâine unsa cu untură, în cealaltă o cană cu bere. Lumina se răsfrânse pe marginile farfuriei orbindu-l pe bătrân.

Doctorul Hübner se așeză și-și puse cartea pe genunchi.

— V-am adus ceva de mâncare, spuse văduva, înaintă către el, știu că vă plac pâinea cu untură și berea.

— Îmi plac, spuse Hübner, o privi liniștit.

Văduva îi puse cele două obiecte sub nas, ei se aplecă părând că vrea să le miroasă, farfuria și cana poposiră pe cartea lui. Ca să-i facă pe plac bătrânul începu să mănânce, mestecă îndelung primul dumicat. Marta Koch se așeză pe un scaun în fața lui, își puse mâinile în poală și privi pe fereastră.

— Am auzit că Sara a plecat din oraș, spuse într-o vreme, își mișcă buzele.

— A plecat, spuse Hübner după ce înghiți ce avea în gură. Își șterse buzele cu dosul palmei apoi bău. Puse tot ce avea în poală pe jos și se scutură de firimituri. O privi pe văduvă: Ar trebui să te culci, Marta.

— Bine a făcut că a plecat, spuse văduva și începu să plângă. Lacrimile i se rostogoleau de pe obraji pe mâini, își privi mâinile, pe ele poposise lumina acelei zile.

Bătrânul își ridică privirea spre ea, ochii ei albi de nesomn îl întâmpinară:

— Nu trebuie să plângi.

— Poate că nu, spuse Marta Koch, se ridică. O să mă duc să mă culc, așa cum bine ați spus. V-am pregătit de mâncare jos. E și bere în cana acoperită cu un șervet. Dacă aveți nevoie de mine sunt în camera mea, spuse și se întoarse cu spatele spre el și spre cartea lui.

Nesfârșită, ziua se prelungi spre întuneric. Citind și dând din când în când câte-o pagină sau privind în gol, Israel Hübner își petrecu vremea până la orele două după-amiaza, știu asta. De undeva, din vreun turn apropiat, un ceas bătu de două ori. Se sculă și închise fereastra, apoi începu să pregătească prafurile pe care trebuia să te înghită Simon. Se apropie de copil și cu o spatulă îi descleștă dinții. Îi trase limba afară cu două degete și îi turnă pe gât decoctul pe care îl pregătise. Simon înghiți supus ceea ce i se vâra pe gât, apoi deschise ochii. Îl privi pe bătrân, apoi privi încăperea: lumina cobora peste lucruri.

— Mi-e frig, spuse Simon și bătrânul aduse încă o pătură și-l înveli. De ce ești aici? întrebă atunci când Israel Hübner se așeză.

— Voi pleca, spuse Hübner, își închise cartea pe care abia apucase s-o deschidă.

— Te rog să stai, spuse copilul, mi-e frig și sete.

Supus, bătrânul se sculă și-i dădu o cană cu ceai:

— Ești bolnav, dar în curând te vei face bine.

— Am dormit și am visat.

Israel Hübner clipi, luă cana goală din mâinile lui Simon.

— Ce face Sara? întrebă copilul.

— Bănuiesc că bine, spuse Hübner, se depărtă de Simon apropiindu-se de fereastră, puse cana pe pervazul ei. Lumina se aplecă la picioarele lui.

— Este moartă?

— Da, este moartă! spuse Israel Hübner, se rezemă de zid, palmele lui atinseră zidul, îl simți rece și zgrunțuros ca o carne înghețată și nevești nică.

Simon închise ochii și de sub pleoapele lui coborâte țâșniră două lacrimi, i se scurseră pe obraji, picurară pe pernă. Începu să răsufle arar și bătrânul știu că doarme, se dezlipi de zid și nehotărât parcă, se apropie de ușă:

— Dorm și visez, spuse Simon, apoi se întoarse cu fața la perete.

Israel Hübner coborî treptele care duceau spre bucătărie și tot atunci ceasurile încremenite din oraș bătură ora trei.

— N-am putut să dorm, spuse Marta Koch când îl văzu pe bătrân.

Israel Hübner nu răspunse, se așeză pe un scaun și privi liniștit în fața lui. Marta Koch aduse două căni cu bere, îi întinse una bătrânului și acesta o luă supus, din cealaltă, după ce se așeză, Marta bău. Bău și Israel Hübner. După ce-și aranjă scufia care îi strângea părul, Marta spuse:

— Ce e cu Sara?

— Nimic, spuse bătrânul, o privi liniștit pe Marta.

— Vreau să vă întreb ceva.

— Întreabă-mă!

— Știu că ați luat-o pe Sara de la carmelite atunci când avea 12 ani. Bătrânul înclină din cap confirmând. Sara, continuă Marta, nu vorbise niciodată până atunci sau nu o auzise nimeni vorbind, maicile carmelite nu aveau ce face cu o fată mută, o foloseau ca pe o servitoare tâmpită. Și totuși atunci când v-ați aplecat spre ea și i-ați spus că o s-o luați de acolo ea a deschis gura și a spus: „O să merg cu tine!”, așa mi-a povestit maica Anna, care susține că era de față. Este adevărat?

— Adevărat ce?

— Că a vorbit!

— Nu, spuse bătrânul, sorbi din bere. Sara vorbea și înainte. Îi spusesem că voi încerca să o scot din mănăstire și ea fusese de acord. Văduva își goli cana, spuse:

— Știți, lumea vorbește vrute și nevrute.

— Vorbește! spuse Israel Hübner, își termină și el berea. Nu trebuie să ne batem capul cu asta. Se sculă.

— V-am pregătit camera de culcare.

— O să mă întind puțin, spuse bătrânul, o urmă pe văduvă, care pornise înaintea lui prin casa deja

întunecată. Dacă adorm, scoală-mă puțin după ora 8. Trebuie să dormi și tu.

— O să încerc să ațipesc în camera lui Simon.

Rămasă singură, văduva lui Koch urcă treptele scârțâitoare și mirosind a roșcovă care duceau spre odaia copilului și după ce îl înveli și îi mângâie fruntea se așeză în fotoliu și închise ochii.

— Unde este el? întrebă Simon, văduva răspunse cu ochii închiși:

— Se odihnește!

Simon se sculă în fund și părul îi căzu în ochi și fața lui licări:

— Mi-e frică!

Văduva deschise ochii și se uită la el:

— Sara a plecat din oraș, nu se va mai întoarce niciodată aici.

— Sara e moartă! spuse Simon.

În cameră se făcuse frig și întuneric, parcă așteptând asta iarna poposi din nou peste oraș, câțiva fulgi căzură greoi pe pământul uscat.

— A început să ningă, spuse Simon și brusc adormi, în cameră începu să ningă arar, zăpada poposi pe mâinile lor.

Netulburată și plângând, văduva privi ce se întâmplă, ascultă foșnetul întunericului prelingându-se de pe scufia ei.

*

Rămasă singură, Clara Barberini își surâse, apoi privi pe geam. Afară ningea în fuioare subțiri și un alb încă străveziu acoperise lumea, ai fi putut crede că. Nu plânse și nu lăsă nasul în jos. Se întoarse cu spatele la fereastră și rochia ei foșnind, ai fi putut crede că. Se așeză în fața oglinzii și, desfăcându-și părul, și-l pieptănă, din părul ei țâșniră scântei lungi și albăstrui care plutiră prin aerul încăperii, apoi se adunară într-o coroniță sclipind roșiatic și așezându-i-se pe creștetul capului.

Hotărâtă și tristă, își desfăcu șireturile care îi strângeau rochia pe piept. Își mângâie sânii cu podul palmei și, parcă hotărându-se la aceasta, ninsoarea se opri, orașul se văzu prin pereți, alb și înghețat și desigur

veșnic în clipa aceea, sânii i se sumețiră și știu că. Veni tatăl ei, domnul consilier, și privi și el prin pereți, văzu orașul.

— E frig la tine, Clara, spuse.

În cameră era frig și din tavan, din el începu să ningă, fulgii atinseră podeaua.

— Totdeauna va fi la fel, spuse domnul consilier, și ea îl privi albă și țeapănă, s-ar fi zis că.

— Poate că da, dar acum toate astea sunt pentru noi, pentru carnea și pentru părul și pentru unghiile noastre, se întoarse spre el, zăpada poposi pe umerii ei, fulgii se topiră repede, picurară.

— Totdeauna va fi la fel și nu numai atât, a fost la fel, spuse domnul consilier, își scutură barba.

— Poate că da, dar acum toate astea sunt pentru noi, spuse Clara Barberini, ceea ce va fi este ce a fost, dar acum toate astea sunt numai pentru noi.

Ivit de sub nori, soarele se ivi peste oraș, lumină roșu încăperea, din tavan începură să picure stropi roșii, picurară în poala ei, picurară pe domnul consilier, ea își șterse nasul cu o batistă scoasă din mâneca rochiei:

— Ce vrei?

— Vreau să știu că nu-ți pasă! spuse domnul consilier, rânji.

— Ei bine, nu-mi pasă! spuse ea.

— Ar trebui să te acoperi, Clara! spuse domnul consilier-tată.

Ea își acoperi sânii cu mâna, de sub degetele ei țâșni sângele.

— Te rog să pleci! spuse ea, nu știu ce să mai spună, apoi izbucni: Nu m-ai învățat nimic și nu ai ce să mă înveți. Ceea ce știți voi știu și eu, își ridică mâna însângerată; sunteți niște viermi și m-ați învățat și pe mine să fiu așa. Mi-e frică și scârbă. O să mă duc la mănăstire, dar dacă m-ați vedea moartă v-ați simți mai bine, burțile voastre ar grohăi liniștite. Nu aveți copii. N-o să aveți niciodată. Vă urăsc! spuse și de pe mâna ei întinsă în aer picură sângele, el se ploconi la picioarele domnului tată.

— Ne-am străduit, spuse domnul consilier Barberini, surâse vremurilor care vor veni. Se sculă și șchiopătând părăsi încăperea scăldată încă în lumina

înghețată și roșie a unui soare închipuit și pulsând în trupul nostru vremelnic și mândru.

Rămasă singură, Clara Barberini își calmă carnea și nervii. I se făcu frig și foame. Pe un colț al mesei zări câteva plăcinte sleite și se apropie lacomă de ele. Le înghiți dârdâind și nemestecate și fericită, și tot dârdâind, atunci când termină se vârî sub așternuturile patului și își strânse genunchii la piept. Adormi repede și puțin. Îi visă pe Tobit și pe Sara surâzându-i și apropiindu-se de ea. Spuse:

— Totdeauna va fi la fel.

Supusă, Sara recunoscu aceasta și venind lângă ea o mângâie pe frunte, apoi se așeză pe marginea patului și începu să plângă, lacrimile ei căzură reci pe mâinile Clarei:

— Lacrimile tale sunt reci fiindcă tu ești moartă. Nu ai fost vie niciodată și ne-ai făcut și pe noi să-ți semănăm. Acum știu.

Sara își șterse lacrimile cu pumnul strâns și întorcându-se spre Tobit spuse:

— Vreau să știu că nu-ți pasă! surâse.

Tobit nu răspunse și nu răspunse nici Clara. Îi privi pe amândoi în timp ce se ridica; spuse:

— N-o să vă mai chinui, o s-o faceți voi pentru mine.

Clara se trezi brusc și transpirată sub plăpumile care îi acopereau trupul și în odaie era o lumină verzuie ce îi amintea visul. Se ridică în fund și își puse mâinile sub cap:

— Nu îmi pasă! spuse și se gândi la ceea ce va fi, la somn și la sete și la foame.

*

Doctorul Israel Hübner își va primi oaspeții în cabinetul de lucru și în lumina cenușie și rece a acelei după-amiezi, a 13-a zi după moartea comitelui națiunii. Stătea în picioare, solemn, dar și indiferent sub aerul mohorât care îi marca trăsăturile. Îi aștepta pe cei doi care, Koork Grell și Kinder, cu o zi înainte îl anunțaseră printr-un servitor că îl vor vizita și printr-un bilet scurt. Ar fi putut să nu-i primească, dar hotărî că da. Acum stă așezat și din stânga lui, străduindu-se, lumina se adună

veștedă pe pupitru și pe cartea pe care o răsfoiește nepăsător. Renunțase să-i mai aștepte văzând că cei doi întârzie, dar nu avea nici un motiv să creadă că ei nu vor veni. Atunci când, conduși de un servitor, cei doi pătrunseră în cameră, Koork mai întâi, țeapăn și binevoitor, privirea lui Kinder apoi, iscoditoare, el nu se ridică în picioare, continuă să moțăie și să aștepte:

— Vă așteptam, spuse cu ochii închiși, și asta m-a făcut să adorm, nu e vina voastră sau a mea. Sunt un om bătrân, care atât mai are de făcut, dar și să mănânce, mie însă pofta de mâncare mi-a pierit de tot.

Cei doi înaintară spre mijlocul camerei, se opriră acolo:

— Nu ai de ce să te plângi, Hübner, spuse Grell, îl privi pe bătrân: cu toate că nu arăți într-adevăr prea bine. Nu pari totuși pe moarte, dar nici prea departe de ea. Căuta ceva pe care să se așeze. Ai putea să ne rogi să stăm.

— Sunteți invitații mei, spuse Hübner deschizând ochii și privindu-l batjocoritor. Kinder se înroșise tot și era gata să spună ceva, Koork Grell îl opri cu un gest moale, se retrase spre fereastră și se rezemă cu coatele pe pervaz. Iertați-mă, spuse bătrânul, am uitat că aici nu sunt scaune. Sună din clopoțel și, ivite de după ușă, ca și cum numai asta ar fi așteptat, fundurile celor doi, două jilțuri fură cărate în mijlocul odăii.

Kinder se așeză, fericit parcă de întâmplarea care îi permitea să se simtă bine, clipi și privi spre bătrân. Koork Grell, pășind moale, se așeză și el în jilț, după care se scărpină în nas. Lumina puțină, răsfirată deasupra capetelor lor se strânsese ca o pânză intrată la apă, se făcu o pată luminoasă și așijderea unui soare uitat. Părea că timpul din ei, precum și timpul din afara lor se oprise pentru o vreme, nici unul nu-și închipuia pentru câtă:

— Poate că mai ai din berea care, pe vremuri, îl făcuse celebru pe tatăl tău, spuse Koork Grell, tăcu.

— Mai am! spuse Hübner. Fabricatul berii, precum și un teanc de acte și de titluri moștenite de la tatăl meu, precum și un teanc de acte și de titluri primite de mine personal, toate astea mă fac să dorm liniștit și chiar dacă nu mai am digestia bună, să-mi închipui c-o am.

— Ajută și berea, spuse Koork Grell, poate chiar mai mult decât hârtiile pe care le-om fi primit vreodată de la cine știe cine și cine mai știe pentru ce.

— În cazul ăsta o să vă ofer bere, spuse doctorul Israel Hübner, privi spre ușă și ușile se deschiseră larg și apăru un butoi cu bere pe roți, împins de o femeie grasă și îmbrăcată anapoda.

— Văd că nu ești calic! spuse Koork Grell privind înveselit ceea ce se întâmplă.

— Cine vrea să bea? întrebă grăsana și bucile ei se proptiră pe o latură a butoiului.

— Bem toți, Monnica! spuse Koork Grell.

— Bem! salivă și Kinder, își roti capul spre Israel Hübner și îl văzu pe acesta luminos și privindu-i.

Femeia lovi cu piciorul cepul butoiului și acesta sări rostogolindu-se pe covor, iar în urma lui, într-un șuvoi auriu și alb, țâșni berea. Fără să-i pese de ceea ce se întâmplă, femeia spuse:

— O să vă aduc imediat căni și, legănându-și șoldurile calmă, ieși. Berea se scurse pe sub tălpile lor, făcu o băltoacă în dreptul pupitrului în fața căruia, așteptând și privindu-i, era așezat Israel Hübner.

— Bănuiesc că ați venit cu o treabă la mine, spuse acesta.

Fără să-i răspundă, tacticos, Koork Grell se ridică și păși prin băltoacele berii, se apropie de butoi și cu un gest sigur culese cepul și îl înfipse la locul lui. Berea își opri scurgerea și clăbucii. Se întoarse la locul lui și se așeză. Israel Hübner închise ochii, aștepta. Bălăcindu-și picioarele în bere, Koork Grell spuse:

— Nu se poate spune că nu ne-ai primit cum trebuie. Dacă Monnica ar aduce și cănile promise, aș putea spune că chiar foarte bine.

— Vor veni, vor veni, fiți fără nici o îndoială. Monnica e leneșă și murdară, dar nu-și uită promisiunile. Trebuie să sosească din moment în moment. Aș putea suna din clopoțel pentru a o grăbi, dar fiind vorba de ea clopoțelul nu ajută. Mi-a mărturisit de nenumărate ori că nu-i plac sunetele clinchenite.

— Vom aștepta! hotărî Koork Grell. În definitiv avem timp s-o facem. Nu ne mână nimic de la spate și văd că nici pe tine.

— Ce-ar putea să mă mâne? Moartea este în fața mea, ea mă îmbie și nu cred că face altceva cu domniile voastre.

— Poate că dă târcoale, spuse Kinder, clipi și privi spre bătrân.

Acesta își ridică ochii înspre el, îl privi în treacăt, ca pe un obiect așezat pe un alt obiect, scaunul de sub el, spuse:

— Indiferent ce s-a întâmplat...

— Nu s-a întâmplat mare lucru, spuse Grell.

— Toate astea tot s-ar fi întâmplat, chiar dacă altfel, nu trebuie să ne lăsăm păcăliți de multele înfățișări prin care suntem cuprinși.

— Înțeleg că vrei să spui că suntem niște proști.

— Nu chiar, dar ceea ce ați făcut, precum și ceea ce veți face de acum încolo nu distruge și nu adaugă nimic lumii acesteia. Existența voastră este o pauză întunecată și, pentru oamenii simpli, înfricoșătoare.

— Îmi place să te ascult.

— Îți place fiindcă îți închipui că ești puternic. Și chiar ești, fiindcă îți închipui asta. Crezi că vei putea schimba lumea.

— Am înhățat-o și vom face așa cum vrem noi. Tu vei muri curând.

— Te vom ucide, spuse Kinder, îl privi senin pe bătrân.

— Nu te pripi, tinere. N-o poți face încă. Ți-ai luat aripi prea mari pentru locul îngust pe care îl ocupi. Se întoarse spre Grell: Va trebui să mai aștepți o vreme pentru asta, le surâse.

Kinder clipoci prin băltoace, se sculă în picioare și zbieră:

— Nu ai nici un drept să vorbești așa. Chiar dacă stai călare pe bani și pe cărți.

— Stau călare pe exact ceea ce vă lipsește vouă. Dar puteți să zbierați...

Palid, Kinder se apropie de astrolab și-l răsturnă cu un gest violent, apoi se urcă pe el și, străduindu-se, îl sfărmă cu picioarele:

— Iată cum o să arate cerul și lumea voastră. Și în acest cer și în această lume o să trăiți.

Intră femeia grasă și de sub grăsime rânji, îi întrebă:

— Cine bea?

Kinder o privi furibund și se repezi spre ea, o lovi cu pumnii și cu picioarele, cănile căzură din mâna ei, se rostogoliră prin băltoacele arare. Femeia nu se apără deloc și de sub grăsime surâse:

— Beți și vă înveseliți, iar tu, spuse și-l apucă pe Kinder de gât:

— O să fiu primar! zbieră Kinder sufocându-se și zbătându-se în strânsoare.

— Poate că o să fii, dar întâi și întâi o să ai de a face cu mine. Nu-mi plac târâturile! spuse și-l săltă ușor de la podea.

— Lasă-l, Monnica! spuse Koork Grell și lucrurile părură a se limpezi pentru o vreme, Kinder se așeză la locul lui și Monnica îi vârî o cană cu bere sub nas:

— Bea, poate o să-ți aduci aminte cum sughițai privindu-l pe comite bând.

— Nu admit să fiu jignit, spuse Kinder și se holbă la ea.

— Nu te jignește nimeni, Kinder, spuse Koork Grell și-i surâse Monnicăi care-i întindea cana cu bere ce i se cuvenea.

— Îmi aduce aminte de lucruri care au fost și care acum nu mai sunt, spuse Kinder. Ar trebui omorâtă și asta.

Bătrânul Israel Hübner refuză berea, dar doctorul Koork Grell insistă ca el s-o primească, până la urmă Hübner acceptă cana, o puse pe pupitru în fața lui.

— Nu vrea să bea cu noi, spuse Kinder, dar doctorul îi reteză vorba cu un gest.

— Pe ăsta o să-l puneți primar? întrebă Monnica și-i privi.

— Nu te amesteca, nu sunt treburile tale!

— N-or fi ale mele, dar uite că m-amestec!

— Nu mai e nevoie de tine, Monnica, spuse bătrânul Israel Hübner și aceasta se întoarse spre el:

— Stați și vă uitați cum vă calcă ăștia în picioare și cum vă râd în nas, mi-e scârbă, mai spuse și ieși țanțoșă.

Koork Grell se ridică în picioare și întinse și el cana în fața lui:

— Beau pentru o lume mai bună!

Eberhard Kinder se ridică în picioare și întinse și el cana în fața lui:

— Beau pentru moartea ăstora!

Israel Hübner nu spuse nimic, îi privi numai; Kinder întrebă:

— Ce faci?

— Aștept să beți pentru ceea ce v-ați propus!

Fără să-i pese, Koork Grell dădu conținutul cănii pe gât, apoi se așeză și rânji:

— Nimic de spus, berea este bună.

Bău și Kinder și după ce bău spuse:

— Chiar așa!

— Puteți bea oricât de multă doriți, voi sau burțile domniilor voastre, spuse Hübner. O s-o chem pe Monnica să vă servească.

— Ne vom servi singuri, spuse Kinder, înhățã cana din mâna lui Grell, apoi se duse la butoi și le umplu. Băură din nou, cu poftă și nepăsători la bătrân.

— Bănuiesc însă că nu pentru asta ați venit, spuse acesta după ce ei băură de cinci ori.

— O să te omorâm! sughiță Kinder, apoi adormi cu ochii deschiși și privindu-l fix pe bătrân.

— Nu trebuie să-l iei în serios, spuse Koork Grell, adulmecă întunericul: S-a făcut întuneric și frig! spuse.

Israel Hübner sună din clopoțel și imediat fură aduse două sfeșnice pe care le căra un servitor bătrân.

— Îmi închipui că știi despre ce este vorba, spuse doctorul Grell din spatele celor șapte lumânări care îi luminau genunchii și pieptul.

— Știu!

— Nu știi totul! S-a hotărât să plătiți o sumă de bani. Partea ta este destul de mare. Părerea mea este să plătești și să-ți închipui că n-ai avut niciodată banii ăștia.

— Pot face altceva?

— Ești încă destul de influent, ai putea cere reducerea sumei, dar nu sunt de părere s-o faci. Plătește ca să nu atragi atenția asupra ta.

— Banii sunt pregătiți încă din ziua în care a fost arestat comitele. Din clipa aceea nu mai aveam nici un motiv să mă aștept la ceva bun.

— După ce plătești ar trebui să pleci din oraș. Bănuiesc că Sara a făcut-o deja.

— Sara?

— Oricum plătește și pleacă.

— Nu e nevoie să mi-o spui. Am înțeles despre ce este vorba. Numai că nu voi pleca.

— Treaba ta! Eu ți-am spus ceea ce ar trebui să faci, nu ceea ce vei face. Va fi război și războiul va dura mult.

— Niciodată un război nu durează atât de mult pe cât au chef unii sau alții să dureze. Iar eu sunt destul de bătrân ca să nu îmi mai pese de lungimea unei întâmplări neplăcute.

Koork Grell se sculă, se duse la butoi și-și umplu din nou cana:

— Bănuiesc că știi ce faci, spuse și apoi bău.

— Viitorul nu mă mai preocupă demult, luă cana cu bere din fața lui și-i vărsă conținutul pe parchet. O să beau și eu, spuse, se ridică și se apropie de butoi: Nu viitorul acesta. Își umplu cana și apoi bău.

Kinder simți miros de bere proaspătă și închise ochii.

Cei doi, așezați de o parte și de alta a butoiului îl contemplată în lumina celor paisprezece lumânări care ajunseseră la jumătate. Întunericul năvălea de sub ele, părea că le înalță.

După ce-și bău berea și după ce râgâi, Israel Hübner se aplecă puțin înspre celălalt, spuse:

— Cât mă costă ceea ce mi-ai spus?

Koork Grell se uită pieziș la bătrân, se înclină și rânji:

— Nu te iubesc, dar nici nu pot spune că am ceva cu tine. E ca și cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Nu ai ce să-mi oferi, fiindcă nu am nici un fel de poftă. Până și berea îmi stă în gât. Se duse într-un colț al încăperii și, icnind, vărsă ceea ce băuse: Asta e! spuse, se întoarse cu fața lividă înspre Israel Hübner.

— Înțeleg că mai pot dormi o noapte în patul meu. Mâine o să mă mut.

— Faci ce vrei, spuse Koork Grell și dădu a lehamite din mână. Nu am ce să te învăț. Părea beat și de sub băutură acreala părea să-i învăluie sufletul și mintea. Nu-mi pasă! și când spun asta mă gândesc la mine și nu la voi. Se apropie de butoi mergând țeapăn și după ce culese cana de pe covor și din băltoacă o umplu, întinse brațul și la sfârșitul lui se afla cana plină și sfârâind: Tot ce a fost a fost o minciună! Nu cred în viitor fiindcă el

va fi la fel. Îmi dau seama că nu mai cred în nimic. Zbieră și răsturnă berea pe covor: Iată burta mea!

Israel Hübner zâmbi în gol și se apropie de pupitru, se așeză pe scaunul lui: lumina se apropia de sfârșit, o auzi rostogolindu-se buimacă pe sub picioarele lui Koork Grell și ale lui Kinder.

*

Imediat după plecarea musafirilor, Israel Hübner porunci să se facă curat în urma lor, apoi se duse în laborator unde îl aștepta Sara însoțită de Theopomp:

— Ei?! spuse Sara și zâmbi, el se așeză în jilț și ea se așeză la picioarele lui. Theopomp își făcu vânt și sări pe pervaz și de acolo îi privi:

— A fost așa cum știam că va fi. Și tu?

— Te-am așteptat și m-am gândit la tot ce a fost. Nici nu prea aveam ce face altceva. Singurul gând clar la care am ajuns este că sunt borțoasă. Ar trebui să mă bucur, dar n-am prea fost niciodată în stare de așa ceva, acum nici atât.

— Și Tobit?

— E încă în închisoare și când va scăpa nu-i va arde deloc de mine. Cel puțin așa cred. Mi-a scris. Scoase din sân o scrisoare împăturită și i-o întinse bătrânului.

Acesta o luă și fără să-i arunce o privire o vârî în buzunar:

— Îmi închipui ce îți scrie. Aș vrea să știu ce ai de gând să faci tu. Cu picioarele sub ea Sara își înălță privirea către el:

— Ce aș putea face? spuse ea și se zgribuli, apoi se lipi de picioarele bătrânului.

În cameră era frig, țurțuri străvezii coborau din tavan, le atingeau creștetul.

— Mi-e frig, spuse Sara și atunci din cercul pe care îl desenase odată Simon se ridicară pâlpâitoare și verzi și roșii, câteva limbi ale focului. Mi-e frică! spuse Sara privind limbile cenușii care se înălțau în dreptul ei.

— Nu trebuie să-ți fie frică, spuse Israel Hübner, asta s-a mai întâmplat o dată. Tot ceea ce vezi este o minciună.

— Mi-e frică! spuse Sara, se ridică în picioare, din ochii ei căzură două lacrimi.

— Nu trebuie să-ți fie frică, spuse Israel Hübner, nimic nu este adevărat.

— Mi-e frică! spuse Sara, privi în fața ei, limbile focului se înălțau drepte ca niște stâlpi ai lumii. Nu trebuia să faci asta cu mine, spuse Sara, își șterse lacrimile cu pumnul strâns.

Pași în cerc și flăcările îi acoperiră trupul, ea nu se mai văzu.

Stând țeapăn și cu mâinile în poală, privind în gol, peste ochii bătrânului se așternură flăcările care desenau cuvântul al patrulea, ultimul: *împărăția:*

„*Sara* este o carte încântătoare, îndeosebi prin amestecul de realism al detaliilor, ca în naturile moarte ale flamanzilor, și de fantezie barocă, marquesiană, prin extraordinara calitate artistică a scriiturii.”

Nicolae Manolescu

„Fascinat de entropia identității și de ambiguitatea structurală a lumii. Ștefan Agopian este un maestru al amânării intrigii, un poet al așteptării. Evidentă mi se pare dimensiunea picturală a paginilor sale, efect al predilecției romancierului pentru discursul descriptiv. Regăsim în paginile lui ideea nietzscheană a ciclului arbitrar al existenței ca eternă reluare a aceluiași, căci Agopian percepe istoria și identitatea umană, deopotrivă, ca palimpsest de ficțiuni închipuite de imaginația auctorială, interesată să experimenteze nu adevărul absolut, ci «adevărurile» multiple și schimbătoare. Iată de ce «rotirea nesfârșită a sferelor cărții în jurul sferei mercurice» (care poate fi un gest, un cuvânt, un peisaj, un eveniment sau un personaj) este imaginea emblematică a formulei narative a acestui prozator, unul dintre cei mai originali scriitori români de factură postmodernistă.”

Carmen Mușat

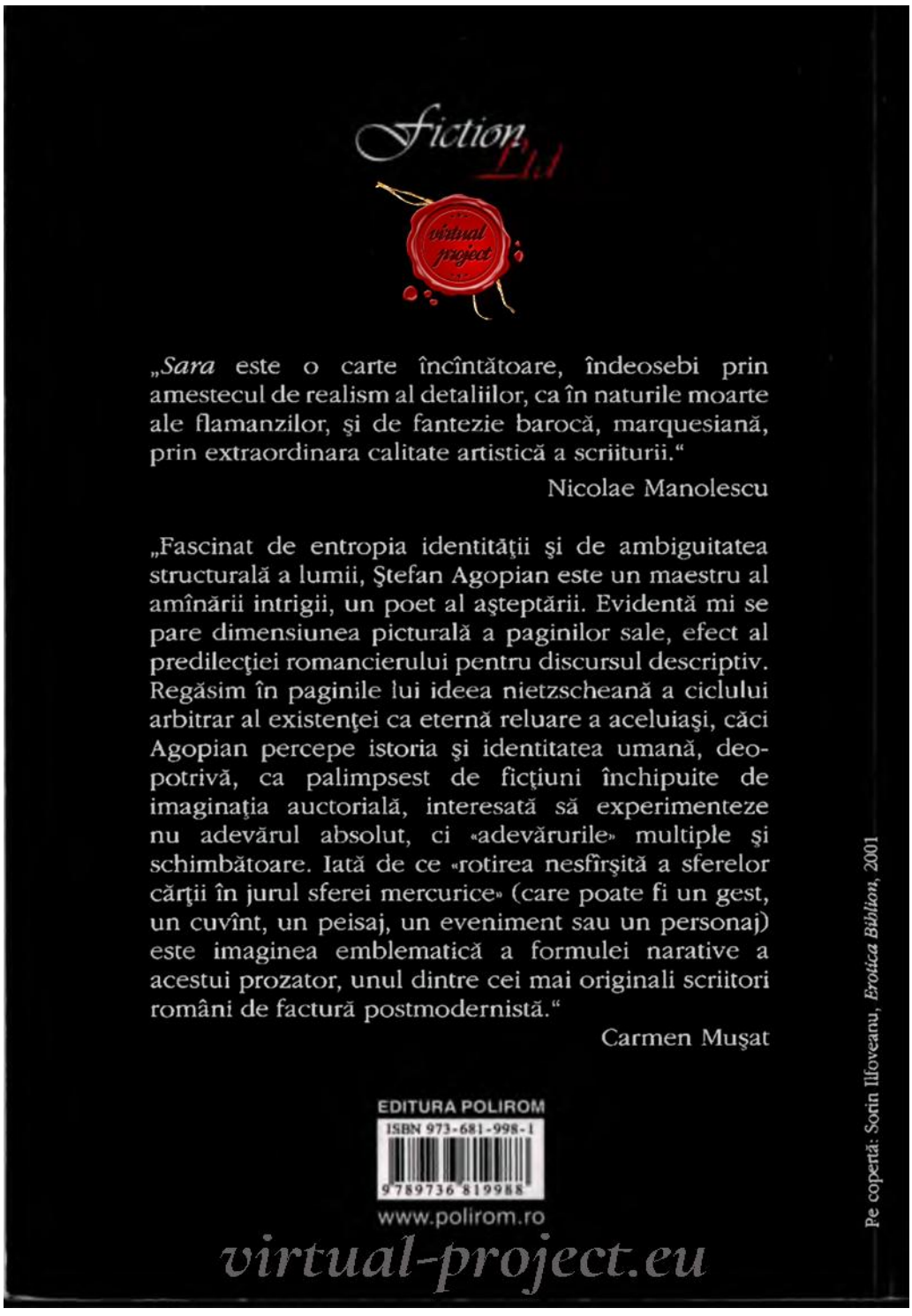
Fiction
virtual project
„Sara este o carte încîntătoare, îndeosebi prin amestecul de realism al detaliilor, ca în naturile moarte ale flamanzilor, şi de fantezie barocă, marquesiană, prin extraordinara calitate artistică a scriiturii."
Nicolae Manolescu
„Fascinat de entropia identităţii şi de ambiguitatea structurală a lumii, Ştefan Agopian este un maestru al amînării intrigii, un poet al aşteptării. Evidentă mi se pare dimensiunea picturală a paginilor sale, efect al predilecţiei romancierului pentru discursul descriptiv. Regăsim în paginile lui ideea nietzscheană a ciclului arbitrar al existenţei ca eternă reluare a aceluiaşi, căci Agopian percepe istoria şi identitatea umană, deopotrivă, ca palimpsest de ficţiuni închipuite de imaginaţia auctorială, interesată să experimenteze nu adevărul absolut, ci «adevărurile» multiple şi schimbătoare. Iată de ce «rotirea nesfîrşită a sferelor cărţii în jurul sferei mercurice» (care poate fi un gest, un cuvînt, un peisaj, un eveniment sau un personaj) este imaginea emblematică a formulei narative a acestui prozator, unul dintre cei mai originali scriitori români de factură postmodernistă."
Carmen Muşat
EDITURA POLIROM
ISBN 973-681-998-1
9789736819988
www.polirom.ro
Pe copertă: Sorin Ilfoveanu, Erotica Biblion, 2001
virtual-project.eu

Table of Contents

Toamna anului 1703, Sibiu
1. Măcești
2. Mala omnia
3. O Vizită
4. Quot capita tot sensus
5. Finanz
6. Prea albii sâni
Partea întâi
Vara anului 1703, Sibiu
Capitolul unu
Capitolul doi
Capitolul trei
Partea a doua
Vara anului 1703, Sibiu
    Capitolul patru
    Sara în grajd (o poveste)
    Sara în grajd (continuare)
Partea a treia
Adaosuri și resturi
    Capitolul cinci
    Capitolul șase

Table of Contents

Toamna anului 1703, Sibiu 4
1. Măcești 5
2. Mala omnia 9
3. O Vizită 14
4. Quot capita tot sensus 20
5. Finanz 24
6. Prea albii sâni 27
Partea întâi 30
Vara anului 1703, Sibiu 30
Capitolul unu 31
Capitolul doi 55
Capitolul trei 82
Partea a doua 103
Vara anului 1703, Sibiu 103
Capitolul patru 104
Sara în grajd (o poveste) 110
Sara în grajd (continuare) 141
Partea a treia 153
Adaosuri și resturi 153
Capitolul cinci 154
Capitolul șase 179